

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
W 2014 ROKU**

Zgodnie z art. 4 ust. 2 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym Komisja Nadzoru Finansowego ma obowiązek przedstawić Prezesowi Rady Ministrów coroczne sprawozdanie ze swojej działalności w terminie do dnia 31 lipca następnego roku. Realizując powyższy obowiązek ustawowy, Komisja przyjęła *Sprawozdanie z działalności Komisji Nadzoru Finansowego w 2014 roku* na jej 251 posiedzeniu w dniu 10 marca 2015 roku.

Spis treści

List od Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego	5
1. Komisja Nadzoru Finansowego	11
2. Rynek finansowy w Polsce – podstawowe informacje	17
2.1. Sektor bankowy i SKOK	19
2.2. Sektor usług płatniczych	21
2.3. Sektor ubezpieczeniowy	22
2.4. Sektor emerytalny	26
2.5. Rynek kapitałowy i towarowy	32
3. Działania licencyjno-autoryzacyjne	43
3.1. Sektor bankowy	43
3.2. Sektor spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK)	45
3.3. Sektor usług płatniczych	47
3.4. Sektor ubezpieczeniowy	48
3.5. Sektor emerytalny	51
3.6. Rynek kapitałowy i towarowy	53
4. Działania nadzorcze o charakterze analitycznym	63
4.1. Nadzór bankowy	63
4.2. Nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi (SKOK)	70
4.3. Nadzór nad dostawcami usług płatniczych	71
4.4. Nadzór ubezpieczeniowy	73
4.5. Nadzór emerytalny	80
4.6. Nadzór nad rynkiem kapitałowym i towarowym	84
5. Działania inspekcyjne	93
5.1. Sektor bankowy	93
5.2. Sektor SKOK	97
5.3. Sektor usług płatniczych	102
5.4. Sektor ubezpieczeniowy	103
5.5. Sektor emerytalny	106
5.6. Rynek kapitałowy i towarowy	109
5.7. Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu	114
6. Działania regulacyjno-ostrożnościowe	119
6.1. Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego	119
6.2. Rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego	120
6.3. Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych	122
6.4. Wytyczne i stanowiska Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego	122
7. Pozostałe działania	139
7.1. Działania związane ze zwalczaniem nadużyć na rynku finansowym	139
7.2. Udział w pracach legislacyjnych	147
7.3. Współpraca międzynarodowa	153
7.4. Ochrona uczestników rynku finansowego	162
7.5. Działania edukacyjne i informacyjne	169
7.6. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi	169
8. Organizacja Urzędu Komisji	175
9. Aneksy	187
Spis tabel	217
Spis wykresów	220

List od Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego

Misją Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) jest dbanie o stabilne funkcjonowanie i bezpieczny rozwój rynku finansowego. Sektor finansowy w Polsce jest jednym z najbezpieczniejszych i najbardziej perspektywicznych w Europie.

Zysk netto sektora bankowego w 2014 r. wyniósł 16,23 mld zł i był najwyższy w historii, przy średnim współczynniku Tier 1 na koniec 2014 r. na poziomie 14,05%. Siłę banków z Polski na tle banków ze strefy euro potwierdził europejski przegląd jakości aktywów i stress testy. Skala badania oraz pełne zastosowanie metodyki przeglądu jakości aktywów wykorzystanej przez EBC były inicjatywami własnymi KNF, wyróżniającymi Polskę spośród państw spoza strefy euro. Dodatkowo KNF jako jedyny nadzór w UE dysponowała potencjałem inspekcyjnym do samodzielnego przeprowadzenia badania. W celu poprawy jakości standardów współpracy pomiędzy bankami i zakładami ubezpieczeń KNF wydała rekomendację U ws. bancassurance. Przyjęto również założenia rekomendacji W dotyczącej modeli wewnętrznych banków. Pozytywnie rozpatrzono wnioski o utworzenie PKO Banku Hipotecznego, nad podobnymi projektami wspierającymi pozyskiwanie długoterminowego finansowania pracują też inne banki. W związku z wyczerpaniem się dotychczasowego modelu biznesowego i wdrożeniem pakietu CRD IV/CRR w przełomowym momencie znajduje się środowisko banków spółdzielczych.

W 2014 r. zezwolenie KNF uzyskały dwa nowe zakłady ubezpieczeń, a dwóch z trzech istotnych ubezpieczycieli wykonujących dotychczas działalność poprzez oddział zakładu z innego państwa członkowskiego UE, zadeklarowało zamiar dokonania zmian strukturalnych poprzez utworzenie odrębnych podmiotów z siedzibą w Polsce, podlegających nadzorowi KNF. Komisja rozpoczęła wydawanie wytycznych dla zakładów ubezpieczeń, wskazania sformułowane ws. reasekuracji, dystrybucji ubezpieczeń, powodzi, IT, a szczególne znaczenie mają wytyczne dotyczące likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych, komplementarne wobec projektu bezpośredniej likwidacji szkód. Wyzwaniem dla zakładów ubezpieczeń jest przygotowanie reżimu Solvency II, w tym procesy przedaplikacyjne dotyczące modeli wewnętrznych.

Na rynku kapitałowym przyznano licencję dla KDPW_CCP na świadczenie usług rozliczeniowych jako CCP na podstawie rozporządzenia EMIR. Udało się również ustawowo ograniczyć poziom dźwigni oferowanej klientom na rynku forex przez firmy inwestycyjne. W sektorze emerytalnym doszło do regulacyjnego ograniczenia aktywów funduszy emerytalnych oraz przejścia zarządzania OFE Warta przez PTE Allianz.

W zintegrowanym nadzorze szczególnie istotne są projekty międzysektorowe, korzystające z wymiany doświadczeń i informacji. W 2014 r. do wspólnej polityki dywidendowej dołączyły: zasady ładu korporacyjnego dla podmiotów nadzorowanych, udoskonalona i ujednolicona metodyka badania i oceny nadzorczej (BION), wytyczne ws. IT oraz wzrost zainteresowania mediacją jako polubownym sposobem rozwiązywania sporów. Zbudowaliśmy też własne Centrum Przetwarzania Danych (CPD) spełniające najwyższe standardy bezpieczeństwa.

Jednocześnie w każdej zbiorowości, a grono głównych podmiotów nadzorowanych przez KNF sięga już 2,7 tysiąca, występują problemy, które trzeba rozwiązywać. Trwa restrukturyzacja sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, konieczna ze względu na wieloletnie zaniedbania i pozostawanie skok przez około 20 lat poza nadzorem KNF. Niestety koszty naprawy skok ponoszą banki poprzez składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG), a pośrednio klienci banków oraz podatnicy. Dotychczasowy rachunek opiewa na około 3,2 mld zł. Po raz pierwszy w historii KNF zakazała wykonywania praw głosu z akcji FM Banku PBP oraz nakazała sprzedaż akcji banku, co było konsekwencją niedotrzymania zobowiązań inwestorskich. Za naruszenia przepisów prawa i interesów klientów odebrano licencję Inwentum Towarzystwu Funduszy Inwestycyjnych oraz dwóm domom maklerskim: IDM i First International Traders. Wciąż nierozwiązana ustawowo pozostaje kwestia ryzyka generowanego przez biura usług płatniczych. W 2014 r. wniesiono rekordową liczbę 19 aktów oskarżenia oraz zapadło najwięcej w historii, tj. 15 wyroków w sprawach z zawiadomień KNF. Rok 2014 był także rekordowy

pod względem decyzji o nałożeniu kary pieniężnej na podmioty z rynku finansowego, których wydano 67. To najwięcej od 2006 r., kiedy powstała KNF i o 16 decyzji więcej niż w 2013 r.

W minionym roku miało też niestety miejsce zdarzenie bez precedensu w historii nadzoru w Polsce jakim była czynna napaść na Zastępcę Przewodniczącego KNF, której sprawcy zostali ujęci przez policję.

W imieniu członków Komisji Nadzoru Finansowego dziękuję wszystkim za pracę wykonaną w 2014 r.

Andrzej Jakubiak

Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (KNF)

Opis poszczególnych wydarzeń zasygnalizowanych w liście Przewodniczącego KNF można znaleźć w tekście Sprawozdania

Wydarzenia	Rozdział	Strona
Europejski przegląd jakości aktywów i testy warunków skrajnych	4.1	64-68
Licencja dla PKO Banku Hipotecznego SA	3.1	43
Rekomendacja U ws. bancassurance	6.2	120
Założenia rekomendacji W dotyczącej modeli wewnętrznych banków	6.2	121
Zakaz wykonywania praw głosu z akcji FM Banku PBP SA	3.1	43
Restrukturyzacja spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych	4.2	70-71
Wytyczne dla zakładów ubezpieczeń dotyczące: ▶ dystrybucji ▶ reasekuracji biernej i retrocesji ▶ likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych ▶ zarządzania ryzykiem powodzi ▶ systemów IT	6.4	122 122-123 123 123-124 124-125 125
Procesy przedaplikacyjne dot. modeli wewnętrznych zakładów ubezpieczeń	4.4	76-77
Odebranie licencji Inventum Towarzystwu Funduszy Inwestycyjnych	3.6	57
Odebranie licencji domom maklerskim: Dom Maklerski IDM SA i First International Traders Dom Maklerski SA	3.6	53
Licencja dla KDPW_CCP SA na świadczenie usług rozliczeniowych jako CCP	2.5	35
Wprowadzenie zmian w prawie dotyczących dopuszczalnego maksymalnego poziomu dźwigni finansowej	7.2	147
Ryzyko związane z działalnością biur usług płatniczych	4.3	72-73
Akty oskarżenia i wyroki skazujące w sprawach z zawiadomień KNF	7.1	144-146
Kary pieniężne nałożone na podmioty rynku finansowego	7.1	142
Budowa Centrum Przetwarzania Danych (CPD)	8	181

Komisja Nadzoru Finansowego

1

1. Komisja Nadzoru Finansowego

Podstawy prawne działania Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego (dalej „Komisja”, „KNF” lub „organ nadzoru”) działa na mocy Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2012 r. poz. 1149, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o nadzorze nad rynkiem finansowym.

KNF sprawuje nadzór nad rynkiem finansowym, który obejmuje: nadzór bankowy, nadzór nad rynkiem kapitałowym, nadzór ubezpieczeniowy, nadzór emerytalny, nadzór uzupełniający nad konglomeratami finansowymi, nadzór nad instytucjami pieniądza elektronicznego, nad instytucjami

płatniczymi i biurami usług płatniczych, a także nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi.

Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku.

Nadzór nad działalnością Komisji sprawuje Prezes Rady Ministrów.

Skład Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja jest organem kolegiальnym. W skład Komisji wchodzi: Przewodniczący, dwóch Zastępców Przewodniczącego oraz czterech członków: minister właściwy do spraw instytucji finansowych albo jego przedstawiciel, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego albo jego przedstawiciel, Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego wiceprezes Narodowego Banku Polskiego oraz przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego działała w składzie:

Przewodniczący Komisji

Andrzej Jakubiak

Zastępca Przewodniczącego Komisji

Lesław Gajek

Zastępca Przewodniczącego Komisji

Wojciech Kwaśniak

Członkowie Komisji:

Przedstawiciel Ministra Finansów

Ludwik Kotecki

Przedstawiciel Ministra Pracy i Polityki Społecznej

Jacek Męcina

Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego Wiceprezes NBP

Witold Koziński – Wiceprezes NBP – do 24 października 2014 r.

Piotr Wiesiołek – Wiceprezes NBP – od 25 października 2014 r.

Przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Jerzy Pruski

Skład Komisji Nadzoru Finansowego w 2014 roku

Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego

Andrzej Jakubiak

Zastępcy Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego

Lesław Gajek

Wojciech Kwaśniak

Pozostali Członkowie Komisji Nadzoru Finansowego

Ludwik Kotecki
Przedstawiciel
Ministra Finansów

Jacek Męcina
Przedstawiciel
Ministra Pracy
i Polityki
Społecznej

Witold Koziński
Wiceprezes
Narodowego
Banku Polskiego
(do 24.10.2014 r.)

Piotr Wiesiołek
Wiceprezes
Narodowego
Banku Polskiego
– I Zastępca
Prezesa NBP
(od 25.10.2014 r.)

Jerzy Pruski
Przedstawiciel
Prezydenta
Rzeczypospolitej
Polskiej

Posiedzenia i uchwały Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego w zakresie swojej właściwości podejmuje uchwały, w tym wydaje decyzje administracyjne i postanowienia. Komisja podejmuje uchwały zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej czterech osób wchodzących w jej skład, w tym Przewodniczącego Komisji lub jego zastępcy. W ra-

zie równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Komisji.

W 2014 roku odbyły się 44 posiedzenia Komisji, na których podjęto łącznie 415 uchwał, spośród których 353 miało postać decyzji i postanowień.

Tabela 1. Liczba uchwał podjętych przez KNF w latach 2011–2014

Przedmiot uchwały	Liczba podjętych uchwał			
	2011	2012	2013	2014
Sprawy dotyczące sektora bankowego	76	67	76	76
Sprawy dotyczące sektora skok	-	-	16	47
Sprawy dotyczące sektora usług płatniczych	-	3	17	10
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeń	43	59	36	54
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	82	74	67	71
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	152	152	214	153
Sprawy międzysektorowe oraz dotyczące organizacji wewnętrznej prac Komisji	12	4	4	4
Ogółem	365	359	430	415

Źródło: opracowanie własne UKNF

Szczegółowe informacje dotyczące liczby podjętych uchwał w podziale na przedmiot sprawy znajdują się w Tabeli 1.1. w Aneksie 1.

Postanowienia wydane przez Przewodniczącego KNF

W 2014 r. Przewodniczący KNF wydał 5 postanowień o wszczęciu postępowania z urzędu – z art. 13 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym.

Postanowienia i decyzje administracyjne wydane na podstawie upoważnienia Komisji

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym Komisja może upoważnić Przewodniczącego Komisji, Zastępców Przewodniczącego oraz pracowników Urzędu Komisji do podejmowania działań w zakresie właściwości Komisji, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych.

W 2014 roku na podstawie upoważnienia udzielonego przez Komisję Nadzoru Finansowego wydano 2246 decyzji i postanowień.

Tabela 2. Liczba decyzji oraz postanowień wydanych na podstawie upoważnienia udzielonego przez KNF, w latach 2011–2014

Przedmiot decyzji oraz postanowień	Liczba decyzji oraz postanowień			
	2011	2012	2013	2014
Sprawy dotyczące sektora bankowego	409	418	374	563
Sprawy dotyczące sektora usług płatniczych	-	63	247	102
Sprawy dotyczące sektora skok	-	-	316	95
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeń	297	393	347	424
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	329	396	293	357
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	902	878	670	686
Sprawy o charakterze międzysektorowym	14	19	23	19
Ogółem	1 951	2 167	2270	2246

Źródło: opracowanie własne UKNF

Szczegółowe informacje dotyczące liczby decyzji administracyjnych i postanowień wydanych na podstawie upoważ-

nienia udzielonego przez Komisję w podziale na przedmiot sprawy znajdują się w Tabeli 1.2. w Aneksie 1.

Dziennik Urzędowy Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja wydaje Dziennik Urzędowy Komisji Nadzoru Finansowego. W okresie objętym sprawozdaniem wydano 30 Dzienników Urzędowych Komisji, w których publikowane były (o ile to było wymagane przepisami prawa) m.in. uchwały wydane przez KNF oraz Komunikaty Komisji Eg-

zaminacyjnych powołanych przez Przewodniczącą Komisji Nadzoru Finansowego.

Wykaz pozycji Dziennika Urzędowego Komisji Nadzoru Finansowego wydanego w 2014 roku stanowi Aneks 3.

Rynek finansowy w Polsce – podstawowe informacje

2

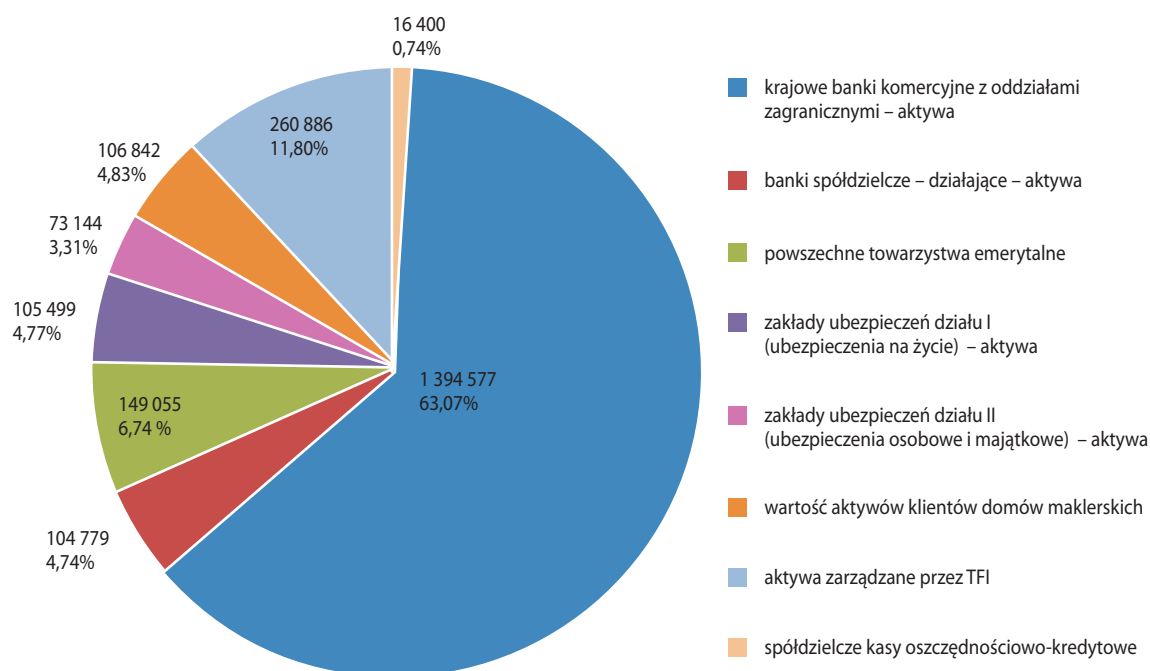
2. Rynek finansowy w Polsce – podstawowe informacje

W 2014 roku polska gospodarka, między innymi dzięki popytowi wewnętrznemu, utrzymała dodatnie i wysokie na tle innych krajów europejskich tempo zmian PKB (3,3%). W całym 2014 roku na niskim poziomie utrzymywały się zarówno inflacja (wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniosły równo 100,0), jak i stopa referencyjna banku centralnego (spadek do poziomu 2,0%). Podkreślenia wymaga fakt, że pierwszy raz od czasu transformacji ustrojowej w 1989 roku w kilku miesiącach (od lipca do grudnia) została odnotowana deflacja (w grudniu indeks cen konsumpcyjnych spadł o 0,3% w skali miesiąca i o 1% w skali roku). W ciągu roku następował ponadto systematyczny spadek stopy bezrobocia, która na koniec roku była równa 11,5% wobec 13,4% na koniec roku poprzedniego. Saldo rachunku bieżącego było dodatnie w czterech miesiącach roku (dla porównania w 2013 r. tylko w jednym

miesiącu, a w 2012 r. w żadnym). Z kolei, skumulowane saldo rachunku bieżącego wynosiło w całym 2014 roku -5,3 mld EUR i pozostawało na zbliżonym poziomie jak w roku 2013. Pozostałe pozycje rachunku płatniczego w roku 2014 kształtowały się następująco: saldo na rachunku kapitałowym równe 10 mld zł, a na rachunku finansowym w wysokości -2,9 mld zł.

W 2014 r. sytuacja na polskim rynku finansowym była stabilna, aczkolwiek w drugiej połowie roku złoty zaczął się osłabiać względem dolara amerykańskiego. Pod koniec roku nastąpiła również umiarkowana deprecjacja względem euro i franka szwajcarskiego. Na koniec 2014 r. średni kurs NBP USD/PLN wyniósł 3,51, EUR/PLN kształtował się na poziomie 4,26, a CHF/PLN – 3,54 wobec, odpowiednio, 3,01; 4,15 i 3,38 na koniec roku 2013.

Wykres 1. Struktura aktywów polskiego sektora finansowego w 2014 roku (w mln zł)*

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Całkowite aktywa sektora bankowego na koniec XII 2014 r. wynosiły 1 532,3 mld zł – dane przedstawione na wykresie nie obejmują oddziałów instytucji kredytowych, które nie są nadzorowane przez KNF. Prezentowane dane za 2014 rok pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków i skok za grudzień 2014 roku i nie są audytowane.

W całym 2014 r. nastąpił wzrost sumy bilansowej sektora bankowego o około 9%. Była to zmiana wyraźnie wyższa w stosunku do wzrostu wartości aktywów osiągniętego w poprzednim roku (5%). Sytuacja całego sektora pozosta-

ła stabilna, a wskaźniki płynności utrzymywane były na bezpiecznych poziomach. Zysk całego sektora przekroczył 16 mld zł i był wyższy niż zysk osiągnięty w 2013 r. (14 mld zł).

Na koniec IV kwartału 2014 r. działalność prowadziło 50 kas oszczędnościowo-kredytowych. Należało do nich blisko 2,5 mln członków (stan na grudzień 2014 r.), a ich aktywa wynosiły 16,4 mld zł (bez kas, których działalność została zawieszona aktywa wyniosły 13,9 mld zł) i były o ponad 2,2 mld zł niższe niż w grudniu 2013 r. Za IV kwartał 2014 r. kasy łącznie wykazały stratę w wysokości 766 mln zł (bez kas, których działalność została zawieszona strata wyniosła 126 mln zł). Wysokość funduszy własnych kas na koniec 2014 roku wyniosła minus 571 mln zł (bez kas, których działalność została zawieszona fundusze własne wyniosły 346 mln zł). Przedstawione dane, mają charakter wstępny, nie zostały zaudytowane przez biegłego rewidenta i mogą ulec zmianie. Na wyniki finansowe kas negatywny wpływ miała głównie pogarszająca się jakość portfela pożyczkowego i związana z tym konieczność tworzenia odpisów aktualizujących. Wielkość działalności depozytowej oraz aktywów sektora jest nadal nieadekwatna do poziomu funduszy własnych. W 2014 r. miało miejsce zawieszenie działalności, a następnie zgłoszenie przez KNF wniosku o upadłość dwóch kas: SKOK „Wspólnota” oraz „Wołomin”, w wyniku poniesionych przez nie strat Bankowy Fundusz Gwarancyjny był zmuszony do wypłacenia ich klientom odpowiednio 815 mln zł i 2,2 mld zł. Ponadto w 2014 r. SKOK Jana z Kęt został przejęty przez Alior Bank S.A., a SKOK Kopernik przez Bank PEKAO S.A. Dodatkowo KNF wydała zgodę na połączenie Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej Szopienice (jako kasy przejmującej) ze Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową Dziedzice (jako kasy przejmowanej). Należy także zwrócić uwagę, że na ko-

niec 2014 r. 42 kasy były objęte programem postępowania naprawczego.

W 2014 r. na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych odnotowano wzrost głównego indeksu WIG o zaledwie 0,26%, czemu towarzyszył spadek indeksu WIG20 o 3,5%. Dla porównania, w poprzednim roku zmiany wymienionych indeksów wyniosły odpowiednio +8% i -7%. Wartość obrotów akcjami w 2014 r. wyniosła ponad 230 mld zł i była niewiele ponad 9% niższa niż w roku poprzednim. W całym 2014 r. na GPW odnotowano 28 debiutów, czyli o 5 więcej niż w roku poprzednim. Za znaczną część popytu na giełdzie odpowiadała fundusze emerytalne. Wartość akcji notowanych na GPW, znajdujących się w portfelach OFE, wyrażona jako udział w łącznej kapitalizacji GPW, osiągnęła na końcu 2014 r. 9,4% wobec 14,2% na koniec 2013 r. Wartość inwestycji OFE w akcje notowane na rynku regulowanym spadła w tym okresie z 123,6 do 123,3 mld zł (spadek o 0,2%). Należy przy tym zauważyć, że w 2014 r. miała miejsce bezprecedensowa operacja przeniesienia przez OFE 51,5% aktywów do ZUS. Ponadto zgodnie z obowiązującymi od tego roku zasadami (tzw. suwak bezpieczeństwa) w kolejnych latach z OFE do ZUS będą przekazywane stopniowo składki tych osób, którym do emerytury zostało mniej niż 10 lat. W 2014 r. OFE przekazały z tego tytułu do ZUS składki o wartości blisko 3,7 mld zł.

Znaczące wzrosty odnotowano także w przypadku towarzystw funduszy inwestycyjnych i zakładów ubezpieczeń. Wartość aktywów zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji wyniosła pod koniec 2014 roku 178,64 mld zł.

Tabela 3. Liczba podmiotów nadzorowanych przez KNF według stanu na 31 grudnia 2014 r.

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Banki komercyjne (w tym 1 bank państwowy i 2 banki zrzeszające)	38
Banki spółdzielcze	565
Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	51
Krajowe instytucje płatnicze	28
Biura usług płatniczych	1 355
Zakłady ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie)	28
Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji działu II (ubezpieczenia osobowe oraz majątkowe)	31
Powszechne towarzystwa emerytalne	12
Pracownicze towarzystwa emerytalne	4
Podmioty prowadzące działalność maklerską	66
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	58
Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące rachunki lub rejestry towarów giełdowych	57
Towarowe domy maklerskie	1

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 4. Liczba podmiotów, które notyfikowały działalność w Polsce w formie oddziału, według stanu na 31 grudnia 2014 r.

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów
Instytucje kredytowe	11
Instytucje płatnicze	6
Zakłady ubezpieczeń	26
Zakłady reasekuracji	1
Firmy inwestycyjne*	14
Spółki zarządzające**	1

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Działalność inwestycyjną notyfikowało również 20 oddziałów instytucji kredytowych.

** Podmiot, który uzyskał zezwolenie na zarządzanie funduszami typu UCITS.

2.1. Sektor bankowy i SKOK

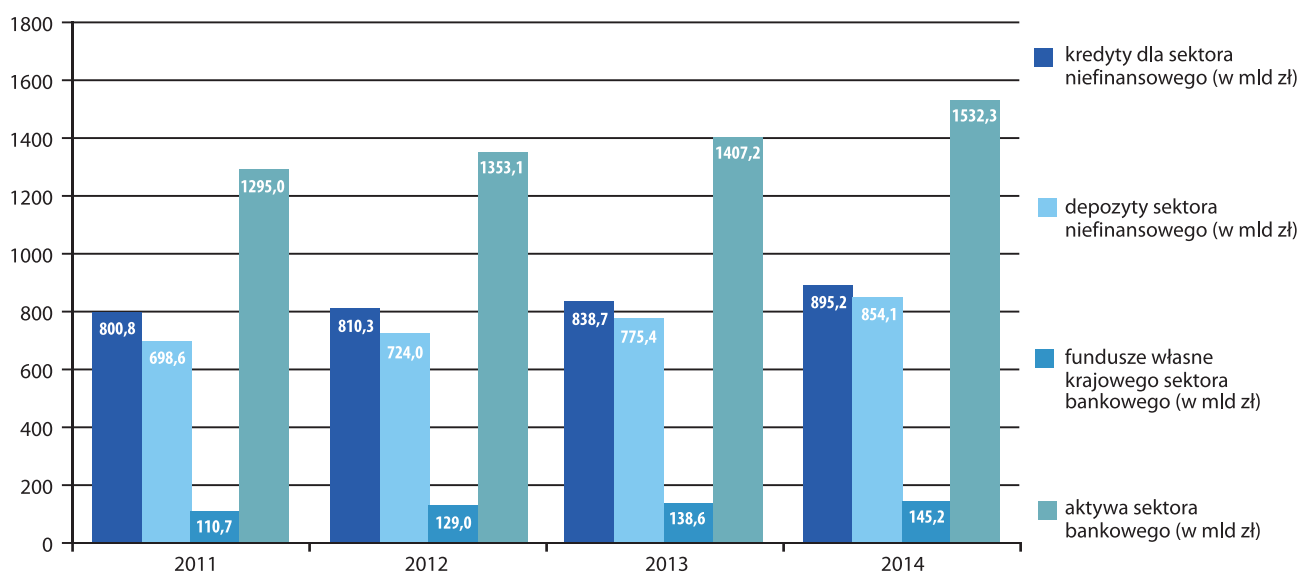
Na koniec 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego nadzorowała 38 banków komercyjnych (w tym 1 bank państwowy oraz 2 banki zrzeszające), 565 banków spółdzielczych, 28 oddziałów instytucji kredytowych, 50 spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową.

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. banki spółdzielcze były zrzeszone w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie (360) oraz SGB-Banku SA w Poznaniu (204). Jeden bank spółdzielczy działał samodzielnie (KBS w Krakowie).

W roku 2014 żaden z banków spółdzielczych nie zmienił zrzeszenia, natomiast Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła zgody na dokonanie procesów łączeniowych w przypadku 6 banków spółdzielczych.

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. w Kasie Krajowej zrzeszonych było 52 spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, w tym 50 działających. W 2014 r. liczba działających kas uległa zmniejszeniu z 55 do 50, przyczyną takiego stanu rzeczy były procesy łączeniowe, przejęcia kas oraz zawieszenie działania przez KNF dwóch podmiotów i ogłoszenia przez sąd w roku 2014 upadłości jednego z nich.

Wykres 2. Podstawowe dane sektora bankowego w Polsce w latach 2011–2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

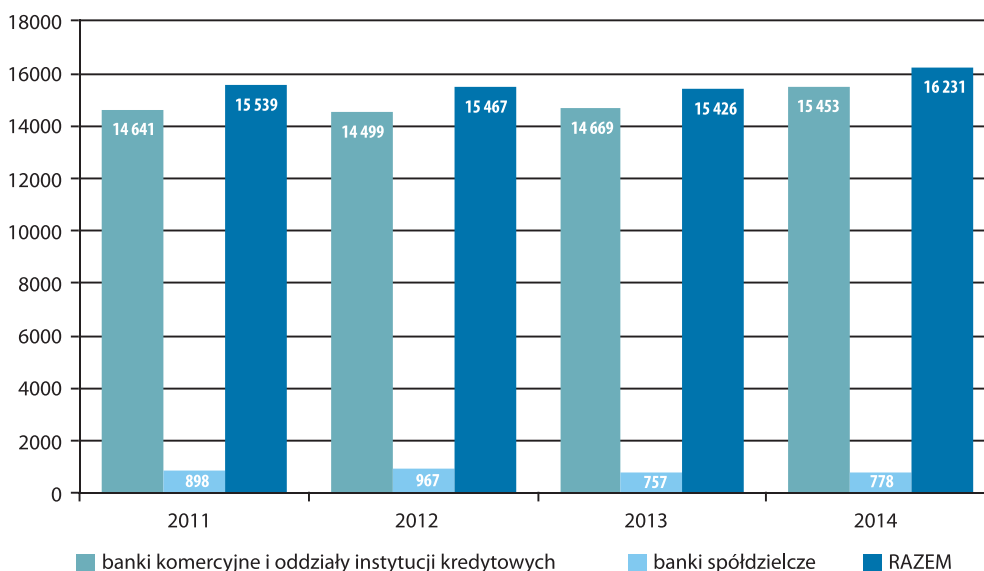
Prezentowane dane za 2014 rok pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków za grudzień 2014 r. i nie są audytowane. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same banki, jak również późniejszy proces audytorski.

Suma bilansowa polskiego sektora bankowego na koniec grudnia 2014 r. wyniosła 1 532,3 mld zł (wzrost o 9% w relacji do końca grudnia 2013 r.). Na krajowe banki komercyjne (z oddziałami zagranicznymi) przypada 91% wartości aktywów sektora, 2,1% na oddziały instytucji kredytowych, a 6,8% na banki spółdzielcze.

W strukturze aktywów 69,7% (1 068,5 mld zł) stanowiły kredyty i inne należności, 15,1% (232 mld zł) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, 3,6% aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (54,6 mld zł), a 4,4% (67,6 mld zł) – kasa i operacja z bankami centralnymi. Po stronie pasywów depozyty stanowiły 68,3% sumy bilansowej (1 046,6 mld zł), a kapitały 10,9% (166,5 mld zł). Należności brutto od sektora niefinansowego wzrosły w 2014 r. o 6,8%, osiągając na koniec grudnia 895,2 mld zł.

Istotnym składnikiem aktywów sektora bankowego są kredyty mieszkaniowe, w tym denominowane we franku szwajcarskim (CHF) bądź indeksowane do tej waluty. W roku 2014 następował – kolejny rok z rzędu – wyraźny spadek wolumenu kredytów w CHF – ich suma w walucie oryginalnej zmniejszyła się z 40,1 mld CHF na koniec grudnia 2013 r. do 37,4 mld CHF na koniec grudnia 2014 r., co oznacza spadek o 7,2%, a w perspektywie pięcioletniej – spadek o ponad 28% (z poziomu 48 mld CHF na koniec grudnia 2009 r.). Jednocześnie jakość kredytów mieszkaniowych, w tym denominowanych w CHF, pozostaje dobra – udział kredytów zagrożonych jest w portfelu kredytów mieszkaniowych najniższy ze wszystkich portfeli kredytów, zarówno tych dla gospodarstw domowych, jak i dla przedsiębiorstw.

Wykres 3. Wynik finansowy netto sektora bankowego w latach 2011–2014 (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne UKNF

Prezentowane dane za 2014 rok pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków za grudzień 2014 r. i nie są audytowane. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same banki, jak również późniejszy proces audytorski.

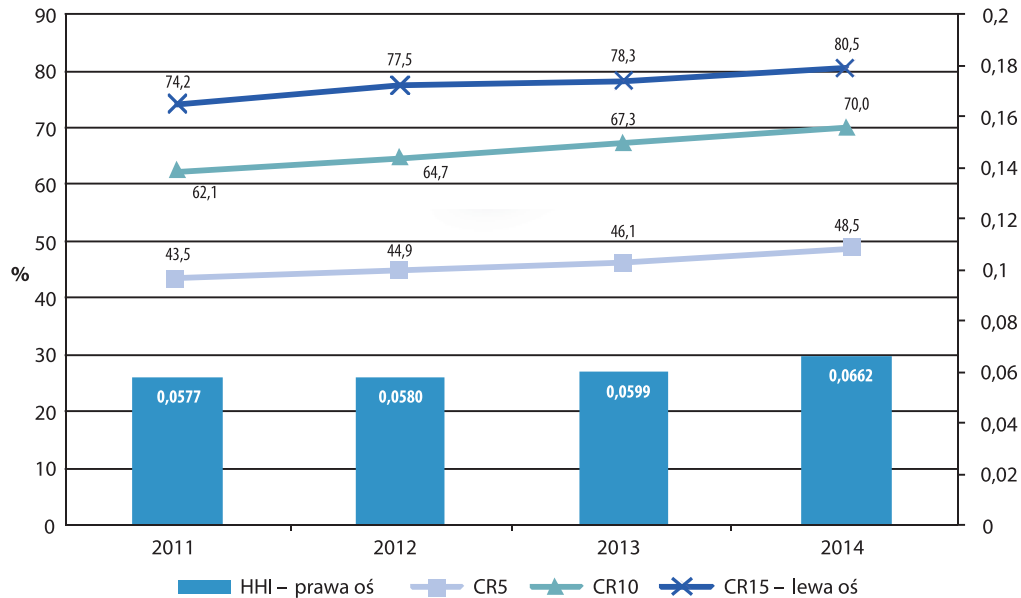
Wynik finansowy netto sektora bankowego w 2014 r. wyniósł 16,23 mld zł i był najwyższy w historii. Wynik z tytułu odsetek był równy 34,7 mld zł (7,15% r/r), z czego przychody odsetkowe wyniosły 58,9 mld zł (-4,9% r/r), a koszty odsetkowe 21,7 mld zł (-20,3%). Wynik z tytułu prowizji ukształtował się na poziomie 13,5 mld zł (0,7% r/r). Wynik działalności bankowej wzrósł w analizowanym okresie o 4% do 57,7 mld zł. Koszty działania banków były o 1,3% mniejsze w stosunku do roku poprzedniego i wyniosły 27,2 mld zł, a odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych wzrosły o 5,6% r/r do 8,2 mld zł.

Aktywa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych na koniec IV kwartału 2014 r. wynosiły ponad 16,4 mld zł (bez kas zawieszonych aktywa wyniosły 13,9 mld zł). Ponadto według danych sprawozdawczych sektor skok odnotował stratę netto w wysokości 766 mln zł (bez kas zawieszonych strata wyniosła 126 mln zł). Wysokość funduszy własnych kas na koniec 2014 roku wyniosła minus 571 mln zł (bez kas, których działalność została zawieszona fundusze własne wyniosły 346 mln zł). Przedstawione dane, mają charakter wstępny, nie zostały zaudytowane przez biegłego rewidenta i mogą ulec zmianie. Istotny wpływ na wynik finansowy sektora miała po-

gorsząca się jakość portfela pożyczkowego, spadek kosztu pozyskania depozytów, zrealizowane przez kilka kas jednorazowe transakcje z tytułu wydzielenia zorganizowanych części przed-

siębiorstwa oraz poprawiająca się rentowność niektórych kas. Wyniki kas zostały istotnie obciążone odpisami aktualizującymi na skutek pogarszającej się jakości portfela kredytowego.

Wykres 4. Koncentracja aktywów w latach 2011–2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

CR5, CR10, CR15 – wskaźniki określające udziały 5, 10 oraz 15 największych banków w sumie aktywów sektora bankowego ogółem.

HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (suma kwadratów udziałów banków w aktywach sektora bankowego), będący miarą koncentracji rynku, wykorzystywaną do oceny poziomu konkurencji na danym rynku. Wskaźnik ten uwzględnia nie tylko liczbę podmiotów, ale ich względną wielkość. HHI na poziomie 0,058 opisuje rynek konkurencyjny.

Prezentowane dane za 2014 rok pochodzą ze sprawozdawczości miesięcznej banków za grudzień 2014 r. i nie są audytowane. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same banki, jak również późniejszy proces audytorski.

2.2. Sektor usług płatniczych

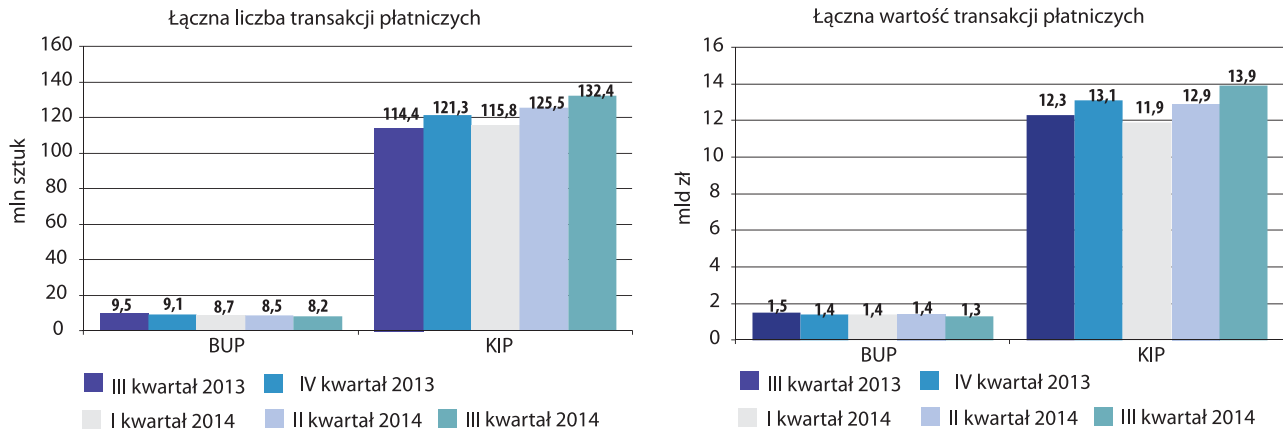
Ustawa o usługach płatniczych (tekst jednolity w: Dz.U. z 2014 r. poz. 873, dalej: „uup”) wprowadziła zamknięty katalog dostawców usług płatniczych. Dwie kategorie podmiotów świadczących usługi płatnicze, tj. krajowe instytucje płatnicze (dalej: „KIP”) oraz biura usług płatniczych (dalej: „BUP”) objęte zostały nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego.

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. zezwolenia posiadało łącznie 28 KIP. W rejestrze usług płatniczych wg stanu na 31 grudnia 2014 r. ujętych było 1 381 biur usług płatniczych. Z uwagi na określone w przepisach uup warunki i terminy

przekazywania przez dostawców usług płatniczych danych sprawozdawczych, na koniec okresu objętego sprawozdaniem KNF dysponuje danymi sprawozdawczymi KIP i BUP za okres obejmujący I, II i III kwartał 2014 r.

Z posiadanych przez KNF danych wynika, że wraz z uzyskiwaniem przez kolejne podmioty zezwoleń na prowadzenie działalności w charakterze krajowych instytucji płatniczych, w kolejnych kwartałach dynamicznie wzrasta dysproporcja pomiędzy łączną skalą działalności KIP oraz BUP, mierzoną łączną liczbą i łączną wartością realizowanych transakcji.

Wykres 5. Porównanie łącznej liczby i wartości transakcji płatniczych zrealizowanych przez BUP i KIP w okresie od III kw. 2013 r. do III kw. 2014 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

2.3. Sektor ubezpieczeniowy¹

Podmioty rynku ubezpieczeniowego

Według stanu na koniec 2014 r., zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadało 59 krajowych zakładów ubezpieczeń (odpowiednio 28 zakładów ubezpieczeń na życie oraz 31 zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych, w tym 1 zakład reasekuracji). Wg stanu na 31 grudnia 2014 r. w likwidacji znajdował się 1 zakład ubezpieczeń (UNIVERSUM Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. w likwidacji).

Rynek ubezpieczeń powiększył się o dwa nowe zakłady ubezpieczeń: w 2014 r. zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej otrzymały: Credit Agricole Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. oraz Pocztove Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. (ostatni zakład nie rozpoczął jeszcze wykony-

wania działalności ubezpieczeniowej). Ponadto nastąpiło połączenie dwóch zakładów ubezpieczeń: Benefia Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. VIG z Compensa Towarzystwem Ubezpieczeń na Życie S.A. VIG (po połączeniu zakład ubezpieczeń działa pod nazwą Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. VIG) oraz Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń Ergo Hestia S.A. i MTU Moje Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. (po połączeniu zakład ubezpieczeń działa pod nazwą Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń Ergo Hestia S.A.).

W 2014 r. Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. VIG zawiadomiła KNF o zamiarze rozpoczęcia działalności ubezpieczeniowej w formie oddziału na terytorium Republiki Estońskiej.

Bezpieczeństwo sektora ubezpieczeń i reasekuracji

W całym 2014 r. sytuacja sektora ubezpieczeniowego była stabilna. Odnotowano nadwyżkę środków własnych w stosunku do wymogów kapitałowych. Wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi spadł o 11,70 p.p., do poziomu 345,57%, natomiast wskaźnik pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi zmniejszył się o 35,26 p.p., do poziomu 959,28%.

Wszystkie zakłady ubezpieczeń spełniały wymóg pokrycia marginesu wypłacalności/kapitału gwarancyjnego środkami własnymi oraz wymóg pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami.

¹ Prezentowane dane za 2014 rok pochodzą ze sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji za IV kwartał 2014 r. i należy je traktować jako wstępne. Dane za poprzednie lata mogą różnić się od publikowanych we wcześniejszych sprawozdaniach ze względu na korekty dokonywane przez same zakłady.

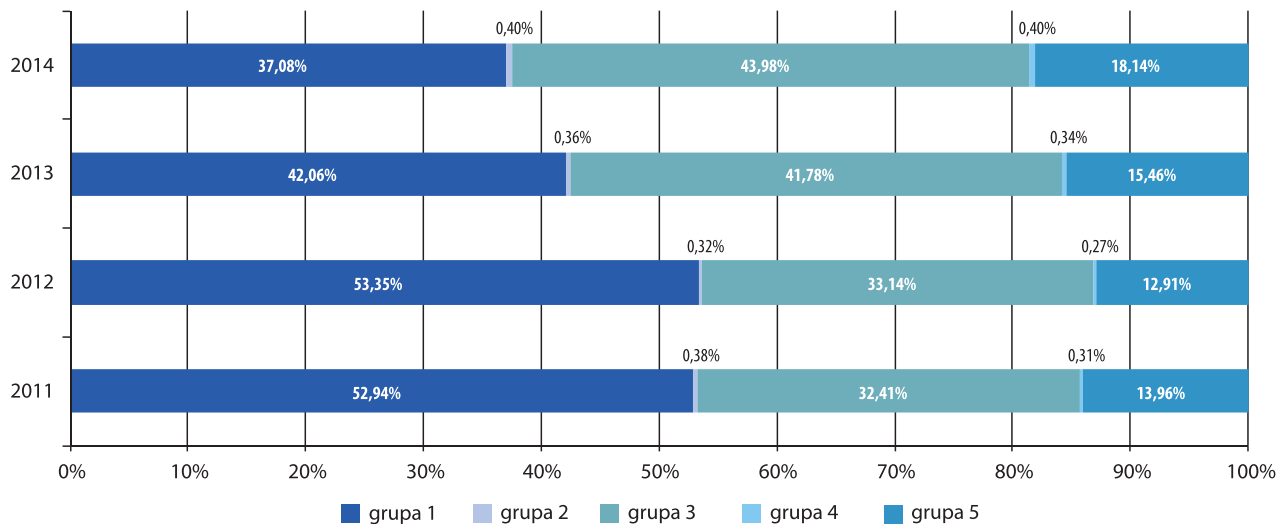
Przychody zakładów ubezpieczeń

W 2014 r. składka przypisana brutto, będąca głównym źródłem przychodów zakładów ubezpieczeń, wyniosła 54,92 mld zł, co oznacza, że sektor ubezpieczeń zanotował w stosunku do 2013 r. spadek równy 5,09%. Na spadek ten wpłynęło głównie zmniejszenie składki zakładów ubezpieczeń na życie (działu I) o 2,60 mld zł, tj. o 8,31% (składka równa 28,67 mld zł). Dla zakładów działu II składka przypisana brutto osiągnęła wartość 26,25 mld zł i spadła o 1,31%.

W portfelu ubezpieczeń bezpośrednich działu I dominowały ubezpieczenia grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK) ze składką równą 12,60 mld zł i stanowiły one

43,98% łącznej składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich zakładów działu I. W grupie tej zanotowano zmniejszenie składki przypisanej brutto o 0,45 mld zł. Ubezpieczenia grupy 1 (ubezpieczenia na życie) ze składką równą 10,62 mld zł (roczny spadek o 2,52 mld zł) stanowiły 37,08% ubezpieczeń bezpośrednich działu I. Na spadek przypisu składki w dziale I wpływ miały głównie ograniczenia sprzedaży krótkoterminowych ubezpieczeń na życie (tzw. polis-olokat) oraz niskie zainteresowanie ubezpieczeniami na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (dalej: UFK).

Wykres 6. Struktura portfela ubezpieczeń działu I w latach 2011–2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

W przypadku zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych największy wzrost składki przypisanej brutto zanotowano w grupie 16 (ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych), o 0,25 mld zł do wartości 1,27 mld zł, oraz w grupie 13 (ubezpieczenia pozostałej odpowiedzialności cywilnej), o 0,06 mld zł do poziomu 1,92 mld zł. Największy wpływ na spadek rynku miał mniejszy przypis składki w grupach: 10 (OC komunikacyjne), 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami) i 3 (autocasco), łącznie o 0,65 mld zł:

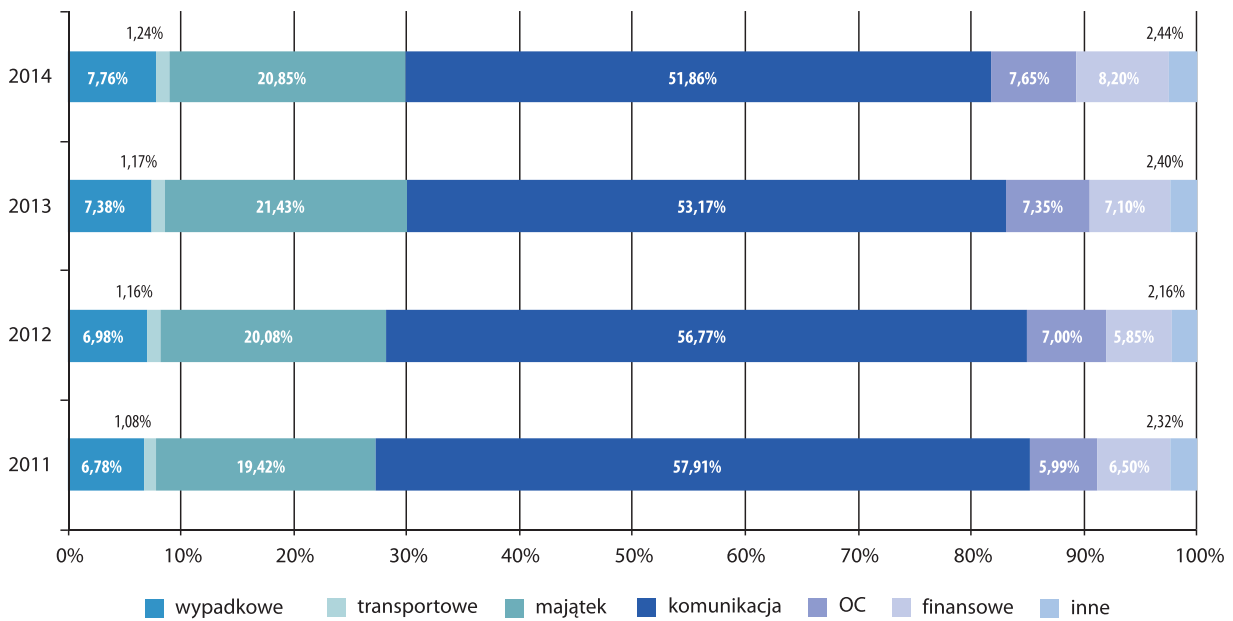
▶ w grupie 10 (OC komunikacyjne) składka przypisana brutto wyniosła 8,07 mld zł i była niższa w stosunku do roku poprzedniego o 0,39 mld zł (4,65%),

▶ w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami) składka spadła o 0,19 mld zł (6,13%) i wyniosła 2,93 mld zł,

▶ w grupie 3 (auto-casco) zebrano 5,26 mld zł składki, mniej o 0,06 mld zł (1,17%) niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

W strukturze ubezpieczeń działu II nadal dominują ubezpieczenia komunikacyjne (OC i AC), które stanowią 51,86% portfela ubezpieczeń bezpośrednich.

Wykres 7. Struktura portfela ubezpieczeń działu II w latach 2011-2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wyniki zakładów ubezpieczeń

Sektor ubezpieczeń ogółem odnotował zysk techniczny równy 4,06 mld zł (niższy o 4,79% w porównaniu z 2013 r.) oraz zysk finansowy równy 6,80 mld zł (niższy o 23,70% niż w roku ubiegłym).

W dziale ubezpieczeń na życie wypracowano zysk techniczny w wysokości 3,31 mld zł (wyższy o 9,99% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego) oraz zysk finansowy w wysokości 3,14 mld zł (wyższy o 11,65% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego). Z punktu widzenia wyników poszczególnych grup ubezpieczeń, o poprawie zysku technicznego zdecydował przede wszystkim wzrost w grupie 1 (ubezpieczenia na życie) – o 0,31 mld zł na przestrzeni roku i wysoki zysk techniczny w grupie 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe).

W ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych osiągnięto zysk techniczny równy 0,75 mld zł (niższy o 40,17% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego) oraz zysk finansowy netto równy 3,67 mld zł (niższy o 39,96% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego). Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach ubezpieczeń, o pogorszeniu zysku technicznego na przestrzeni roku zdecydował głównie spadek w grupie 10 (OC komunikacyjne) – o 0,47 mld zł oraz niższe zyski techniczne w grupach 3 (ubezpieczenia autocasco) i 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych). Największa poprawa wyniku technicznego nastąpiła w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami) – o 0,22 mld zł na przestrzeni roku.

Tabela 5. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2011–2014 (dane finansowe w mld zł)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Wybrane pozycje bilansowe				
Lokaty	47,31	49,28	45,46	45,18
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	37,46	45,11	49,83	53,99
Kapitał własny	12,76	14,77	12,79	13,17
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	73,02	81,11	83,73	86,54
Suma bilansowa	89,87	99,92	101,37	105,50
Wybrane pozycje rachunków wyników				
Składki przypisane brutto	31,83	36,38	31,26	28,67
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	26,07	25,92	23,09	20,36
Koszty działalności ubezpieczeniowej	5,54	6,35	6,05	6,39
Koszty akwizycji	3,98	4,68	4,47	4,89
Koszty administracyjne	1,63	1,74	1,67	1,71
Wynik techniczny	3,35	3,13	3,01	3,31
Zysk (strata) netto	2,92	2,97	2,81	3,14
Wybrane pozycje dotyczące wypłacalności				
Wielkość środków własnych	11,87	13,64	11,77	11,99
Margines wypłacalności	3,78	3,92	3,95	4,01
Kapitał gwarancyjny	1,36	1,42	1,41	1,43

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 6. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu II w latach 2011–2014 (dane finansowe w mld zł)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Wybrane pozycje bilansowe				
Lokaty	45,47	51,76	53,53	59,10
Kapitał własny	18,14	21,41	20,76	21,52
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	36,30	40,05	43,13	46,43
Suma bilansowa	56,24	62,77	65,86	73,14
Wybrane pozycje rachunków wyników				
Składki przypisane brutto	25,29	26,25	26,60	26,25
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	13,74	14,05	13,72	13,81
Koszty działalności ubezpieczeniowej	6,65	7,05	7,01	7,39
Koszty akwizycji	5,36	5,66	5,96	6,22
Koszty administracyjne	1,92	2,07	1,81	1,84
Wynik techniczny	0,30	0,66	1,26	0,75
Zysk (strata) netto	3,08	3,33	6,11	3,67
Wybrane pozycje dotyczące wypłacalności				
Wielkość środków własnych	14,33	17,65	16,58	15,86
Margines wypłacalności	3,76	3,85	3,99	4,05
Kapitał gwarancyjny	1,37	1,41	1,44	1,47

Źródło: opracowanie własne UKNF

2.4. Sektor emerytalny

Otwarte fundusze emerytalne i powszechne towarzystwa emerytalne

Według stanu na koniec 2014 roku zezwolenie na prowadzenie działalności posiadało 12 otwartych funduszy emerytalnych i tyle samo zarządzających nimi powszechnych towarzystw emerytalnych. W roku 2014 zarządzanie OFE WARTA zostało przejęte przez PTE Allianz Polska S.A.

Od 1 maja 2011 r., po obniżeniu wymiaru składki przekazywanej do OFE przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej „ZUS”), do OFE odprowadzane było 2,3% podstawy wymiaru składki, następnie wskaźnik ten wzrósł do 2,5% w roku

2012 i 2,8% w roku 2013, a w styczniu 2014 roku do 3,1%. W związku z gruntownymi zmianami prawnymi w systemie emerytalnym, jakie zostały przyjęte w grudniu 2013 roku, od lutego 2014 roku obowiązuje stawka 2,92%. Dodatkowo od 1 lipca 2014 roku składki do OFE odprowadzane są tylko dla osób, które złożyły odpowiednią deklarację w ZUS (deklarację tę w tym zakresie złożyło ok. 15% członków OFE). Składki pozostałych członków OFE i osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu, które nie przystąpią do OFE będą od tego czasu ewidencjonowane na indywidualnych kontach w ZUS.

Tabela 7. Wartość aktywów netto otwartych funduszy emerytalnych na koniec lat 2011–2014

Otwarty fundusz emerytalny	Wartość aktywów netto (mln zł)				Struktura rynku (%)
	2011	2012	2013	2014	
AEGON OFE	9 692,7	11 601,4	12 645,8	6 329,6	4,2
Allianz Polska OFE	6 725,7	8 220,2	9 104,3	6 669,3	4,5
Aviva OFE Aviva BZ WBK	51 272,0	60 901,4	66 710,3	33 285,2	22,3
AXA OFE	14 142,9	16 912,6	18 639,0	9 490,3	6,4
Generali OFE	11 270,0	13 529,1	15 006,1	7 500,7	5,0
ING OFE	53 301,7	64 169,7	72 157,6	35 862,2	24,1
MetLife OFE (dawniej Amplico OFE)	17 444,7	21 368,3	23 953,2	11 836,7	7,9
Nordea OFE	10 083,9	12 048,3	13 532,8	6 882,5	4,6
Pekao OFE	3 387,7	4 047,6	4 510,2	2 217,6	1,5
PKO BP Bankowy OFE	7 558,3	9 447,0	13 186,7	6 645,3	4,5
OFE Pocztylion	4 261,3	5 092,0	5 692,7	2 781,5	1,9
OFE Polsat	2 000,0	2 369,7	-	-	-
OFE PZU „Złota Jesień”	30 523,0	36 282,4	40 114,7	19 553,7	13,1
OFE WARTA	3 056,4	3 606,7	4 019,1	-	-
Razem	224 720,3	269 596,5	299 272,5	149 054,6	100,0

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie sprawozdań dziennych OFE

Na koniec roku 2014 aktywa otwartych funduszy emerytalnych osiągnęły poziom 149,1 mld zł i zmniejszyły się o 50,2% (150,2 mld zł) w ciągu roku. Zgodnie z postanowieniami art. 23 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych, 3 lutego 2014 r. otwarte fundusze emerytalne przekazały do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych aktywa o wartości 153,2 mld zł.

Przekazanie do ZUS części aktywów OFE nie było jedyną konsekwencją wprowadzenia w życie nowych regulacji

prawnych, jakie zaczęły obowiązywać w roku 2014. Aktywa OFE zmniejszyły się także o 3,7 mld zł w związku ze stopniowym przekazaniem do ZUS środków członków, którym do osiągnięcia wieku emerytalnego brakowało mniej niż 10 lat.

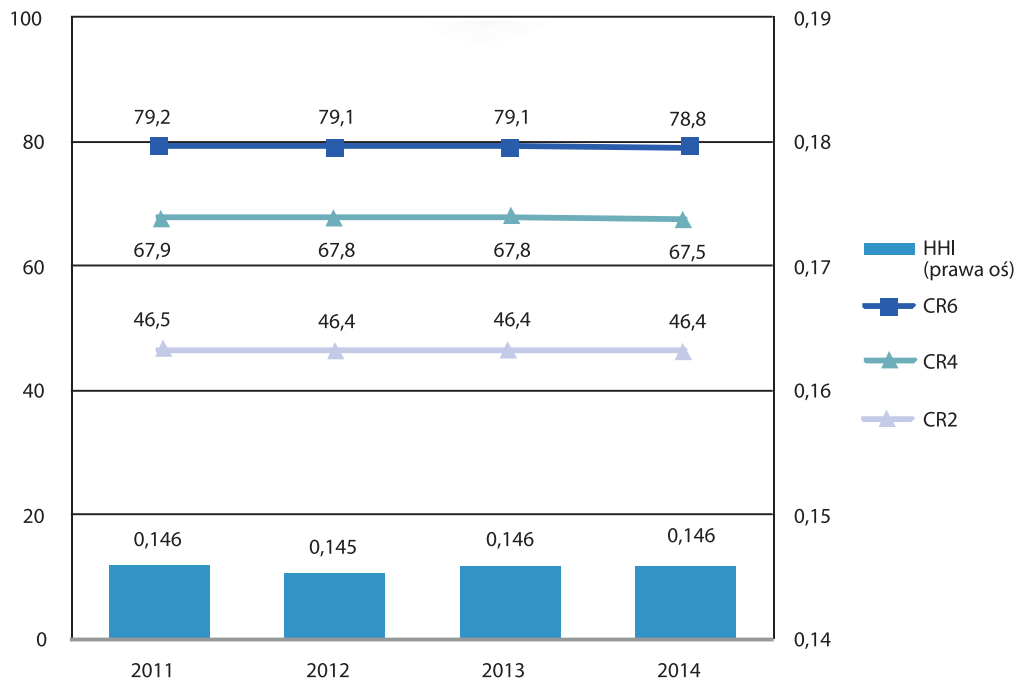
Kolejnym czynnikiem wpływającym na wartość aktywów netto OFE było przekazanie na rzecz PTE środków z likwidacji części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego o wartości ponad 950 mln zł. Operacja ta nie miała wpływu na wartość środków należących do członków OFE.

Niesprzyjająca koniunktura na rynku finansowym nie pozwoliła sektorowi OFE na osiągnięcie zysku, wypracowany wynik finansowy OFE był nieznacznie ujemny i wyniósł -147,6 mln zł. Odnotowana strata jest nieznaczna biorąc pod uwagę to, że wartość aktywów OFE w styczniu 2014 roku oscylowała wokół 300 mld zł, a w okresie od lutego do grudnia 2014 roku wokół 150 mld zł. Stopy zwrotu OFE w 2014 roku zawierały się w przedziale między -0,9% a 2,3%, zaś średnia stopa zwrotu osiągnęła poziom 0,8%.

Ubytek aktywów spowodowany powyższymi czynnikami został częściowo ograniczony przez składki przekazane przez ZUS, których wartość w 2014 roku wyniosła 8,3 mld zł.

Udział w rynku czterech największych funduszy emerytalnych mierzony wartością aktywów netto na koniec 2014 roku wyniósł 67,5% (spadek o 0,3 pkt. proc. w ciągu roku). W latach 2011–2014 zmiany wskaźników CR2, CR4 i HHI były bardzo niewielkie, co wskazuje na stabilizację struktury rynku.

Wykres 8. Koncentracja aktywów netto otwartych funduszy emerytalnych w latach 2011–2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

CR2, CR4, CR6 – wskaźniki określające udziały 2, 4 oraz 6 największych OFE w sumie aktywów ogółem

HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana: miara koncentracji rynku określająca szacunkowy poziom zagęszczenia w danej branży oraz poziom konkurencji na danym rynku, obliczany jako suma kwadratów udziałów w rynku poszczególnych podmiotów (np. suma kwadratów udziałów poszczególnych OFE w aktywach OFE ogółem)

Na koniec 2014 roku do OFE należało 16,6 mln osób. Udział w rynku 4 największych funduszy mierzony liczbą członków

nie zmienił się w porównaniu do roku poprzedniego, kiedy wyniósł 57,6%.

Tabela 8. Liczba członków otwartych funduszy emerytalnych na koniec lat 2011–2014

Otwarty fundusz emerytalny	Liczba członków (tys. osób)				Struktura ryнку (%)
	2011	2012	2013	2014	2014
AEGON OFE	948,5	947,0	941,3	929,0	5,6
Allianz Polska OFE	508,1	553,7	593,0	1 082,5	6,5
Aviva OFE Aviva BZ WBK	2 687,5	2 672,9	2 676,4	2 667,0	16,0
AXA OFE	1 109,4	1 162,2	1 163,8	1 158,2	7,0
Generali OFE	890,1	1 006,3	1 010,3	1 005,9	6,1
ING OFE	2 954,1	3 010,2	3 060,3	3 081,5	18,5
MetLife OFE (dawniej Amplico OFE)	1 192,6	1 269,9	1 537,3	1 601,1	9,6
Nordea OFE	898,8	888,3	925,4	994,5	6,0
Pekao OFE	344,5	342,8	342,0	338,4	2,0
PKO BP Bankowy OFE	539,5	657,8	956,9	949,9	5,71
OFE Pocztylion	588,3	595,9	594,8	589,4	3,5
OFE Polsat	302,5	300,8	-	-	-
OFE PZU „Złota Jesień”	2 215,0	2 222,9	2 229,8	2 224,3	13,4
OFE WARTA	314,5	311,5	346,3	-	-
Razem	15 493,4	15 942,3	16 377,7	16 621,7	99,91

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Stopy zwrotu uzyskiwane przez OFE zależą w znacznej mierze od sytuacji na rynku finansowym. W roku 2014 stopy zwrotu wypracowane przez większość funduszy były dodatnie, ale też wyraźnie niższe niż w roku poprzednim.

Należy pamiętać, że w roku 2014 wystąpiła w Polsce deflacja (wskaźnik inflacji wyniósł -1% w okresie od grudnia 2013 do grudnia 2014 roku), a więc wartość realna środków zarządzanych przez OFE nie zmniejszyła się.

Tabela 9. Stopy zwrotu otwartych funduszy emerytalnych w latach 2011–2014 (w %)

Otwarty fundusz emerytalny	2011	2012	2013	2014
AEGON OFE	-4,8%	16,4%	5,5%	1,9%
Allianz Polska OFE	-4,5%	18,0%	6,3%	1,6%
Aviva OFE Aviva BZ WBK	-4,6%	16,6%	6,3%	1,7%
AXA OFE	-3,3%	14,9%	6,2%	2,3%
Generali OFE	-4,0%	15,0%	6,6%	0,3%
ING OFE	-4,5%	16,6%	8,4%	-0,9%
MetLife OFE (dawniej Amplico OFE)	-4,8%	17,2%	8,0%	0,6%
Nordea OFE	-4,1%	17,6%	8,4%	1,7%
Pekao OFE	-5,3%	16,1%	7,4%	-0,7%
PKO BP Bankowy OFE	-4,8%	16,4%	7,9%	1,5%
OFE Pocztylion	-6,1%	15,3%	7,5%	-0,6%
OFE Polsat	-7,2%	14,6%	-	-
OFE PZU „Złota Jesień”	-5,3%	15,7%	7,2%	-0,2%
OFE WARTA	-4,2%	16,2%	7,4%	-
Średnia	-4,8%	16,2%	7,2%	0,8%

Źródło: opracowanie własne UKNF na podstawie sprawozdań dziennych OFE

W 2014 roku dominującymi kategoriami w rachunku wyników powszechnych towarzystw emerytalnych były przychody związane z zarządzaniem funduszami emerytalnymi (OFE i DFE), w tym:

- ▶ przychody z wypłat z Funduszu Gwarancyjnego (48,3% przychodów),
- ▶ przychody z opłaty za zarządzanie OFE (38,6% przychodów),
- ▶ przychody z opłat od składek do OFE (8% przychodów), oraz koszty:
- ▶ ogólne zarządzania PTE (26,4% kosztów),
- ▶ wpłat na Fundusz Gwarancyjny (21,1% kosztów),
- ▶ agenta transferowego (20,1% kosztów),
- ▶ akwizycji na rzecz OFE i DFE (15,1% kosztów).

Sytuacja finansowa PTE w 2014 roku uległa istotnym zmianom w porównaniu do lat poprzednich. Przychody wynikające z zarządzania funduszami emerytalnymi wzrosły o 20,7% i wyniosły nieco ponad 2 mld zł, a w tym samym czasie koszty związane z zarządzaniem funduszami emerytalnymi wzrosły o 5,7% i wyniosły 742,9 mln zł. W dużej mierze było to skutkiem zmian prawnych, jakie weszły w życie na początku 2014 roku, co szczególnie widać w przepływach związanych z Funduszem Gwarancyjnym. Zgodnie z obowiązującymi od lutego przepisami, część dodatkowa Funduszu Gwarancyjnego została zlikwidowana, natomiast zwiększona została część Funduszu Gwarancyjnego administrowana przez KDPW. Wynik tych operacji bardzo istotnie, ale jednorazowo zwiększył zyski PTE w 2014 roku.

Pracownicze fundusze i towarzystwa emerytalne

Według stanu na 31 grudnia 2014 rok istniały 4 pracownicze towarzystwa emerytalne zarządzające 4 pracowniczymi funduszami emerytalnymi. Od czerwca 2014 roku na rynku pracowniczych funduszy emerytalnych ubył jeden podmiot, w związku z dokonaną przez część pracodawców zmianą formy oszczędzania z pracowniczego funduszu emerytalnego na rzecz wnoszenia przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego.

Wartość aktywów netto zgromadzonych w pracowniczych funduszach emerytalnych na koniec roku 2014 wyniosła 1 774,8 mln zł. W stosunku do roku 2013 spadła wartość aktywów netto PFE o 264,1 mln zł, tj. o 13%. Spadek ten wynikał głównie ze wspomnianej wcześniej zmiany formy oszczędzania przez jeden z podmiotów. W okresie objętym sprawozdaniem na rachunki członków PFE przekazano składki podstawowe i dodatkowe w kwocie 135,2 mln zł.

Tabela 10. Aktywa netto pracowniczych funduszy emerytalnych w latach 2011–2014 (według stanu na 31 grudnia)

Wyszczególnienie	Aktywa netto (mln zł)				Udział w rynku (w %)
	2011	2012	2013	2014	2014
PFE NESTLE POLSKA	27,7	36,5	43,8	50,7	2,9
PFE „Nowy Świat”	300,7	361,7	390,6	405,1	22,8
PFE Orange Polska	909,4	1 097,0	1 167,0	1 258,1	70,9
PFE Słoneczna Jesień	288,1	344,4	385,9	-	-
PFE UNILEVER POLSKA	31,7	42,7	51,5	60,9	3,4
Razem	1 557,6	1 882,3	2 038,8	1 774,8	100,0

Źródło: pracownicze fundusze emerytalne

Warto zauważyć, iż od składek wpłacanych do pracowniczych funduszy nie są pobierane opłaty, a w niektórych przypadkach aktywa funduszy nie są także obciążane opłatą za zarządzanie, co z punktu widzenia uczestnika podnosi efektywność oszczędzania w PFE.

Na koniec 2014 roku do pracowniczych funduszy emerytalnych należało 44,7 tys. członków. Oznacza to spadek w stosunku do poprzedniego roku o 21,6%. Tak istotny spadek

liczby członków wynika z sygnalizowanej wcześniej zmiany formy oszczędzania przez jeden z podmiotów.

Średnia stopa zwrotu uzyskana w 2014 roku przez pracownicze fundusze emerytalne wyniosła 4% (w 2013 roku stopa zwrotu miała wartość 4,8%). Umiarkowany wzrost wartości jednostek rozrachunkowych wynikał z warunków na rynku finansowym.

Tabela 11. Wyniki inwestycyjne pracowniczych funduszy emerytalnych w latach 2011–2014 (stopa zwrotu lub zmiana indeksu w %)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Średnia stopa zwrotu PFE	-4,3	14,7	4,8	4,0
Najniższa stopa zwrotu PFE	-5,2	13,6	3,5	2,6
Najwyższa stopa zwrotu PFE	-3,1	15,8	5,7	4,9
Inflacja	4,3	3,7	0,9	-1,0
Zmiana WIG	-20,8	26,2	8,1	0,3
Zmiana WIG20	-21,9	20,4	-7,0	-3,5

Źródło: pracownicze fundusze emerytalne

Dobrowolne fundusze emerytalne

W 2012 roku rozpoczęło działalność dziewięć dobrowolnych funduszy emerytalnych. W roku 2013 uzyskały stopy zwrotu od 2,3% do 59,1%, a w roku 2014 uzyskane stopy zwrotu mieściły się w przedziale od -2,2% do 10,8%. Zróżnicowanie to jest w znacznej części konsekwencją stosunkowo niewielkich aktywów, jakimi dysponują te podmioty. W tej sytuacji,

o uzyskanym wyniku może przesądzić jedna transakcja czy inwestycja w pojedynczy instrument. Może to powodować, że nie są to wyniki odzwierciedlające w pełni systematyczną działalność inwestycyjną, a uzyskane stopy zwrotu w kolejnych latach mogą się istotnie zmienić.

Tabela 12. Stopy zwrotu i aktywa netto DFE w latach 2013–2014

Wyszczególnienie	2013		2014	
	Aktywa netto (mln zł)	Stopa zwrotu (%)	Aktywa netto (mln zł)	Stopa zwrotu (%)
Allianz DFE*	1,6	7,2	2,7	4,0
Generali DFE	0,05	2,3	0,1	4,3
ING DFE	2,0	59,1	4,9	-0,7
MetLife DFE	11,2	56,7	18,6	6,1
Nordea DFE*	0,4	25,6	1,4	10,8
DFE Pekao	2,9	16,3	12,8	1,3
PKO DFE	2,6	16,9	5,9	2,5
DFE Pocztylion Plus	0,3	6,9	0,5	-2,2
DFE PZU	5,8	32,8	8,8	3,6

Źródło: dobrowolne fundusze emerytalne

*stopa zwrotu wyliczona na podstawie jednostki rozrachunkowej typu A

Na koniec 2014 roku do dziewięciu DFE należało 81,9 tys. członków, którzy gromadzili w nich swoje oszczędności w formie IKZE lub IKE. Oznacza to spadek w stosunku do

roku poprzedniego o 15,7%. Spadek ten wynikał z weryfikacji rejestrów członków DFE i eliminacji nieprawidłowych zapisów.

Pracownicze programy emerytalne, indywidualne konta emerytalne i indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego

Pracownicze programy emerytalne (PPE), indywidualne konta emerytalne (IKE) oraz indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego (IKZE), w których uczestnictwo jest dobrowolne, mają – w przeciwieństwie do pozostałych form

dobrowolnego gromadzenia oszczędności z przeznaczeniem na cel emerytalny – charakter instytucjonalny, a środki są w nich gromadzone na zasadach określonych przepisami prawa.

Rozwój III filara systemu emerytalnego jest wzmacniany poprzez zachęty w postaci zwolnień podatkowych i możliwość korzystania z ulg w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne.

Rynek PPE istnieje od 1999 roku. Rozwój rynku PPE w latach 2011–2014 przedstawia Tabela 13.

Tabela 13. Rozwój PPE w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Liczba PPE	1 116	1 094	1 070	1 065
Liczba uczestników (w tys.)	345	358	375	381
Wartość zgromadzonych aktywów (w mln zł)	6 598	8 351	9 407	10 259

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje zarządzające środkami pracowniczych programów emerytalnych

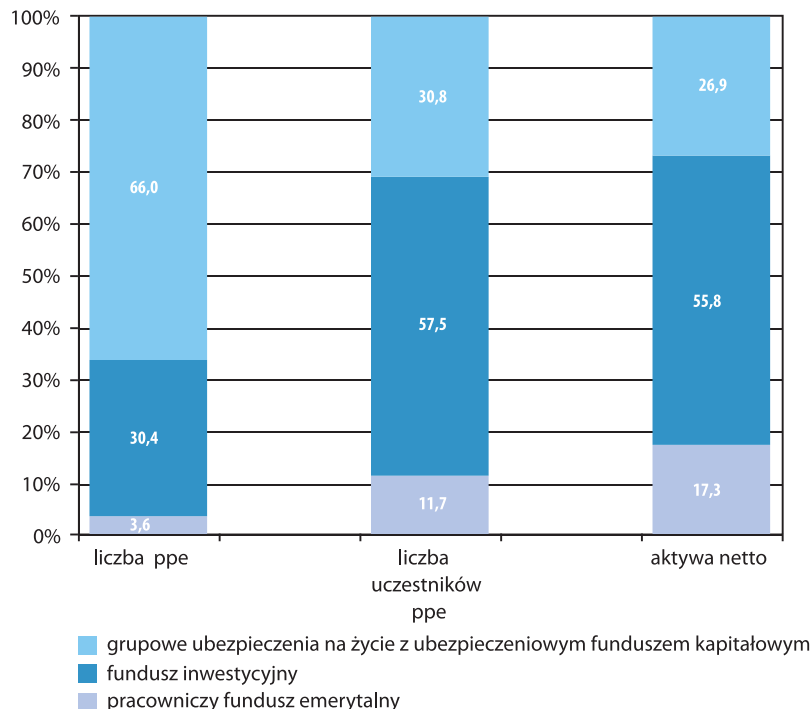
Według stanu na 31 grudnia 2014 r. funkcjonowało 1 065 pracowniczych programów emerytalnych, w tym:

- ▶ 703 w formie umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- ▶ 324 w formie umowy o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego,
- ▶ 38 w formie pracowniczego funduszu emerytalnego.

W PPE uczestniczyło na koniec 2014 r. 381 tys. osób, a wartość zgromadzonych aktywów wyniosła 10 259 mln złotych, co oznacza wzrost wartości aktywów zgromadzonych na rachunkach uczestników PPE o 852 mln zł w stosunku do 2013 roku (o ok. 9%).

Udział poszczególnych form w rynku PPE obrazuje Wykres 9.

Wykres 9. Struktura rynku PPE w 2014 roku (w %)

Źródło: opracowanie własne UKNF, instytucje zarządzające środkami pracowniczych programów emerytalnych

2.5. Rynek kapitałowy i towarowy

Nadzorowany przez Komisję Nadzoru Finansowego rynek kapitałowy i towarowy tworzą podmioty prowadzące działalność na rynku papierów wartościowych i innych instrumen-

tów finansowych, instytucje zbiorowego inwestowania oraz podmioty prowadzące działalność na rynku towarowym.

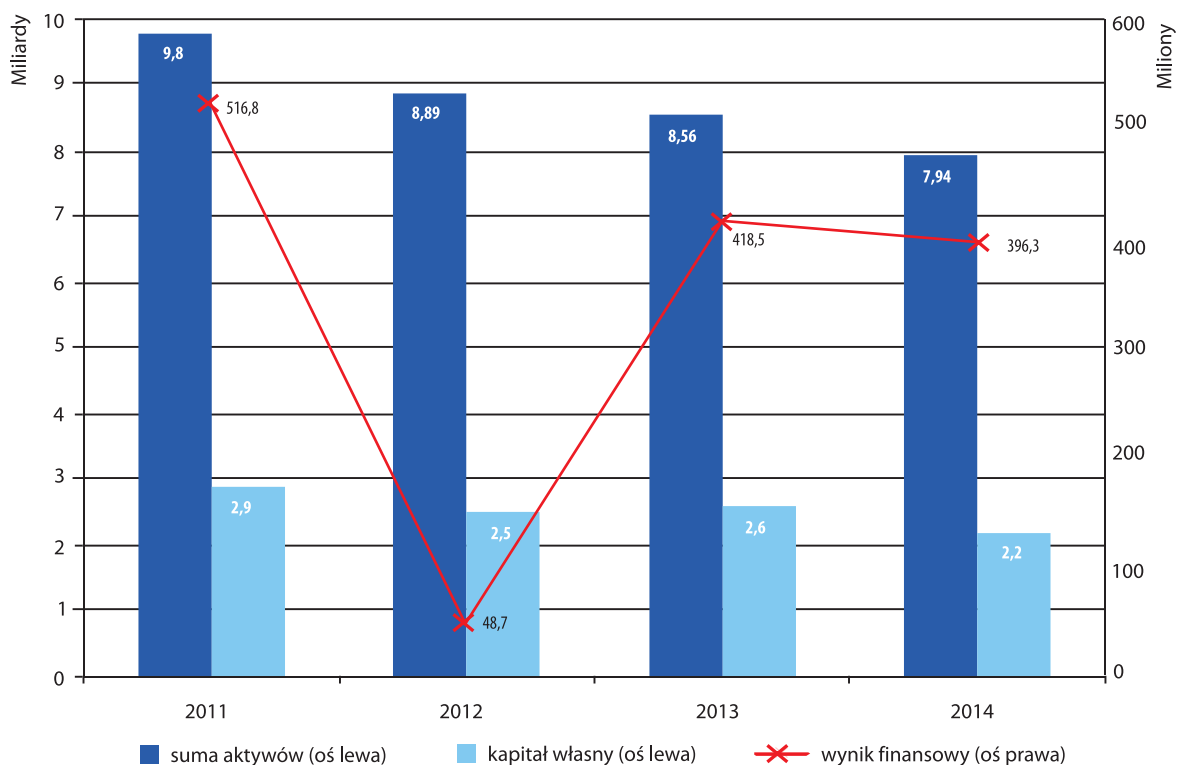
Firmy inwestycyjne oraz banki prowadzące rachunki papierów wartościowych (banki powiernicze)

Tabela 14. Liczba podmiotów prowadzących działalność maklerską i powierniczą w latach 2011–2014

Rodzaj podmiotu	2011	2012	2013	2014
Domy maklerskie	51	54	57	53
Towarowe domy maklerskie	0	1	1	1
Banki prowadzące działalność maklerską	14	15	14	13
Banki powiernicze	15	15	13	13
Razem	80	85	85	80

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 10. Podstawowe dane sektora domów maklerskich w latach 2011–2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 15. Dane dotyczące liczby rachunków klientów domów i biur maklerskich w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	Liczba rachunków klientów				Udział w wartości ogółem (w %)
	2011	2012	2013	2014	2014
Domy maklerskie	1 210 088	1 195 884	1 229 723	1 089 443	57,32
Banki prowadzące działalność maklerską	675 327	696 773	700 063	811 029	42,68

Źródło: opracowanie własne UKNF

Zorganizowane rynki papierów wartościowych

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA

W 2014 r. główne indeksy GPW poruszały się w umiarkowanym zakresie wahań kursów.

Kapitalizacja GPW w 2014 roku wzrosła o 24,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. Znaczący wpływ na wartość kapitalizacji miało w szczególności wprowadzenie do obrotu akcji Banco Santander S.A.

Tabela 16. Stopy zwrotu indeksów GPW w latach 2011–2014 (w %)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
WIG	-20,83	26,24	8,06	0,26
WIG20	-21,85	20,45	-7,05	-3,5
mWIG40	-22,51	17,42	31,06	4,13
sWIG80	-30,47	22,92	37,28	-15,55

Źródło: http://www.gpw.pl/analizy_i_statystyki

Tabela 17. Liczba instrumentów notowanych na GPW w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Spółki	426	438	450	471
– w tym zagraniczne	39	43	47	51
Liczba debiutów	38	19	23	28
Liczba wycofań	12	7	11	7
Obligacje	51	62	94	105
– w tym zagraniczne	2	2	1	1
Kontrakty terminowe	79	91	134	220
Opcje	122	120	116	129

Źródło: http://www.gpw.pl/analizy_i_statystyki

Tabela 18. Kapitalizacja GPW na koniec lat 2011–2014 (w mln zł)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Spółki krajowe	446 151	523 390	593 464	591 165
Spółki zagraniczne	196 712	210 657	247 316	661 793
Obligacje krajowe	521 746	588 635	590 265	531 983
Obligacje zagraniczne	173	173	98	98
Razem	1 164 782	1 322 855	1 431 143	1 785 039

Źródło: http://www.gpw.pl/analizy_i_statystyki

Tabela 19. Wartość obrotów na GPW w latach 2011–2014 (w mln zł)²

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Akcje	268 139	202 880	256 147	232 864
Obligacje	836	1 043	1 653	992
Kontrakty terminowe	361 665	216 436	218 839	230 148
Opcje	23 562	16 269	17 419	11 584

Źródło: http://www.gpw.pl/analizy_i_statystyki

Alternatywny system obrotu (NewConnect)

Poza rynkiem regulowanym, GPW prowadzi zorganizowany rynek akcji w formule alternatywnego systemu obrotu pod nazwą NewConnect.

Tabela 20. Dane dotyczące alternatywnego systemu obrotu NewConnect w latach 2011-2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Wartość NCIndex na koniec roku	41,62	33,26	366,01	290,36
Stopa zwrotu NCIndex w bieżącym roku (%)	-34,39	-20,09	10,05	-20,68
Kapitalizacja spółek na koniec roku (mln zł)	8 383,50	10 804,74	10 444,88	8 752,35
Liczba spółek na koniec roku	351	429	445	431
Liczba debiutów	172	89	42	22
Liczba sesji	251	249	247	249
Wartość obrotów (mln zł) ³	1 858,478	1 140,87	940	1 220
Liczba transakcji na sesję	4 311	3 105	2 916	3 474
Średnia wartość obrotu na sesję (mln zł)	7,40	4,58	3,80	4,89

Źródło: http://www.newconnect.pl/pub/statystyki_roczne/2014_NC.pdf

BondSpot SA

Regulowany Rynek Pozagiełdowy (dalej „RRP”) w Polsce prowadzi spółka BondSpot SA., która oprócz rynku

regulowanego organizuje także obrót instrumentami dłużnymi w formule alternatywnego systemu obrotu („ASO”).

Tabela 21. Dane dotyczące rynku pozagiełdowego oraz ASO w latach 2011–2014⁴

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
RRP BondSpot				
Wartość obrotu ses. (mln zł)	84,12	23,84	52,26	2,84
Liczba transakcji sesyjnych	111	44	4	9
Liczba instrumentów	71	84	94	103
ASO BondSpot				
Wartość obrotu ses. (mln zł)	58,36	66,39	493,27	591,02
Liczba transakcji sesyjnych	87	128	226	405
Liczba instrumentów	92	125	146	183

Źródło: <http://s/www.gpwcatalyst.pl/>

² Wartości obrotów znormalizowane do formatu pojedynczego.

³ Wartości obrotów znormalizowane do formatu pojedynczego.

⁴ Wartości obrotów znormalizowane do formatu pojedynczego.

System rozliczeniowo-depozytowy

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA (dalej „Krajowy Depozyt” albo „KDPW”) jest centralną instytucją odpowiedzialną za prowadzenie i nadzorowanie systemu depozytowo-rozliczeniowego w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w Polsce.

Krajowy Depozyt pełnił w 2014 r. również funkcję giełdowej izby rozrachunkowej, repozytorium transakcji oraz globalnie uznawanej jednostki pre-LOU uprawnionych do nadawania kodów pre-LEI, wymaganych w celu raportowania informacji o kontraktach pochodnych do repozytoriów transakcji. Ponadto KDPW tworzy i prowadzi obowiązkowy system rekompensat, w celu gromadzenia środków na wypłaty inwestorom rekompensat, w przypadku, gdy dom maklerski nie jest w stanie wykonać ciężących na nim zobowiązań wynikających z roszczeń inwestorów.

W roku 2014 zaszły znaczące zmiany w procesie rozrachunku transakcji prowadzonym przez Krajowy Depozyt. Od dnia 4 sierpnia 2014 r. KDPW wprowadził fakultatywną funkcjonalność automatycznego rozrachunku transakcji w częściach. Od dnia 6 października 2014 r. obowiązuje również zmieniony z dotychczasowego T+3 na T+2 cykl roz-

rachunkowy, dzięki czemu został skrócony czas wykonania zawieranych transakcji. Dodatkowo, w dniu 1 października 2014 r. uruchomiony został system negocjowanych pożyczek papierów wartościowych, którego celem jest zwiększenie płynności rozrachunków transakcji.

KDPW_CCP SA jest izbą rozliczeniową. W dniu 8 kwietnia 2014 r. KDPW_CCP SA otrzymała zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na świadczenie usług rozliczeniowych jako CCP na podstawie art. 14 w związku z art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (Dz.Urz. UE L. 201 z 2012 r., str. 1). Zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego dla KDPW_CCP SA, wydane po uzyskaniu pozytywnej opinii kolegium nadzorczego, było trzecią autoryzacją dla CCP w Unii Europejskiej. Uzyskanie przez KDPW_CCP SA zezwolenia w powyższym zakresie umożliwiło KDPW_CCP SA świadczenie usług rozliczeniowych na terenie UE zgodnie z unijnymi standardami określonymi w ww. rozporządzeniu oraz przyjętych regulacyjnych standardach technicznych.

Oferty publiczne instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne

W roku 2014 nastąpił spadek wartości ofert publicznych w porównaniu z poprzednimi latami. Wartość ofert publicznych wyniosła ogółem ponad 6,7 mld zł, co odpowiada spadkowi o ponad połowę w porównaniu z rokiem ubiegłym i o blisko 25% w porównaniu z 2012 r. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy był brak aktywności Skarbu Państwa na rynku ofert, który dla porównania przeprowadził w 2013 r. dwie oferty publiczne (sprzedaż akcji Polskiego Holdingu Nieruchomości SA o wartości 0,24 mld zł na początku 2013 r. oraz sprzedaż akcji Energa SA o wartości 2,16 mld zł pod koniec 2013 r.), oraz z którego inicjatywy PKP SA przeprowadziła ofertę sprzedaży akcji PKP Cargo SA o wartości 1,4 mld zł. Rok 2014 był wyjątkowy z uwagi na fakt, iż Skarb Państwa wystąpił w tym okresie nie w roli sprzedającego akcje, lecz w roli dostarczyciela kapitału. Skarb Państwa obejmował akcje spółki Grupa Lotos SA w wykonaniu prawa poboru w ramach oferty publicznej akcji nowej emisji o wartości blisko 1 mld zł.

W najważniejszym segmencie pozyskiwania kapitału poprzez oferty publiczne akcji (tzw. rynek pierwotny) nastąpiła jednak poprawa. Liczba subskrypcji wzrosła z 44 do 50, wyraźnemu wzrostowi uległa również ich wartość (wzrost o blisko 70%).

Zdecydowany spadek aktywności można było zaobserwować natomiast w segmencie publicznych ofert sprzedaży akcji, gdzie zanotowano ponad dziesięciokrotny spadek ich wartości w porównaniu z 2013 r. Również istotny spadek, choć o mniejszej skali, odnotowano w przypadku pierwszych ofert publicznych, mimo wzrostu ich liczby z 37 do 43.

Utrzymana została aktywność na rynku publicznych ofert obligacji. W 45 ofertach emitenci pozyskali ponad 3,5 mld zł – ponad 5% więcej niż przed rokiem.

W 2014 r. emitenci przeprowadzili 136 ofert publicznych, których strukturę przedstawia Tabela 22.

Tabela 22. Charakterystyka ofert publicznych przeprowadzonych w 2014 roku

136 ofert publicznych, w tym: przeprowadzone przez emitentów zagranicznych			
134 oferty o charakterze gotówkowym			2 oferty o charakterze bezgotówkowym
80 publicznych ofert akcji	9 publicznych ofert produktów strukturyzowanych	45 publicznych ofert obligacji	
<i>w tym:</i>	<i>w tym:</i>	<i>w tym:</i>	
▶ 41 ofert przeprowadzonych bez konieczności sporządzenia i zatwierdzania prospektu emisyjnego ▶ 37 ofert przeprowadzonych przez emitentów zagranicznych	▶ wszystkie przeprowadzone przez emitentów zagranicznych	▶ 17 ofert przeprowadzonych bez konieczności sporządzenia i zatwierdzania prospektu emisyjnego ▶ 2 oferty przeprowadzone przez emitenta zagranicznego	
30 publicznych ofert sprzedaży	50 publicznych subskrypcji		

Źródło: opracowanie własne UKNF

Łączna wartość przeprowadzonych w 2014 r. ofert publicznych o charakterze gotówkowym wyniosła 6 700,9 mln zł, w tym wartość subskrypcji akcji wyniosła 2 181,65 mln zł,

wartość publicznych ofert sprzedaży akcji – 918,73 mln zł, wartość ofert obligacji 3 513,75 mln zł, wartość publicznych ofert produktów strukturyzowanych – 86,81 mln zł.

Tabela 23. Wartość i liczba ofert publicznych o charakterze gotówkowym w latach 2011–2014

Rok	2011		2012		2013		2014	
Wyszczególnienie	Liczba ofert *	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert **	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert ***	Wartość (w mln zł)	Liczba ofert ****	Wartość (w mln zł)
Publiczne emisje akcji	69	3 735,80	53	3 597,71	44	1 286,20	50	2 181,65
Publiczne oferty obligacji	54	2 236,50	66	2 867,69	42	3 320,11	45	3 513,75
Publiczne oferty sprzedaży akcji	30	6 671,10	27	2 272,55	32	9 395,81	30	918,73
Publiczne oferty produktów strukturyzowanych	24	692,7	12	143,71	9	161,82	9	86,81
Publiczne oferty razem	177	13 336,1	158	8 881,7	127	14 163,9	134	6 700,9
<i>w tym:</i> Pierwsze oferty publiczne	66	8 560,4	40	3 409,3	37	5 043,8	43	1 881,1

Źródło: opracowanie własne UKNF

* w 2011 r. przeprowadzono również 7 publicznych ofert akcji, które nie miały charakteru gotówkowego

** w 2012 r. przeprowadzono również 4 publiczne oferty akcji, które nie miały charakteru gotówkowego

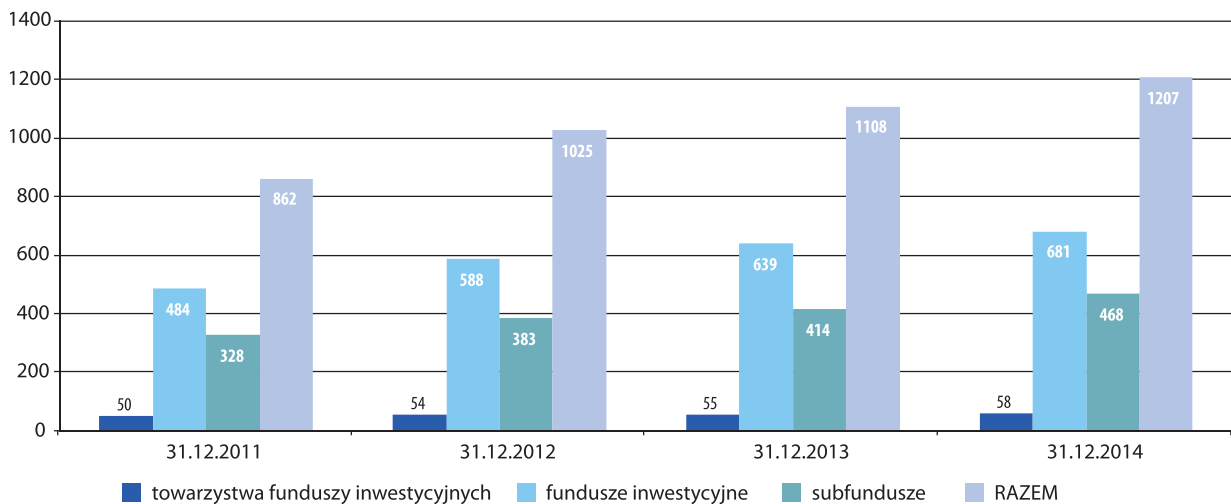
*** w 2013 r. przeprowadzono również 5 publicznych ofert akcji, które nie miały charakteru gotówkowego

**** w 2014 r. przeprowadzono również 2 publiczne oferty akcji, które nie miały charakteru gotówkowego

Towarzystwa funduszy inwestycyjnych i fundusze inwestycyjne

Rok 2014 był kolejnym rokiem, w którym zaobserwowano wzrost liczby nadzorowanych podmiotów krajowych w sektorze funduszy inwestycyjnych, co obrazuje Wykres 11 (narastająco).

Wykres 11. Łączna liczba nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy na koniec lat 2011–2014 (narastająco z podziałem na rodzaje)

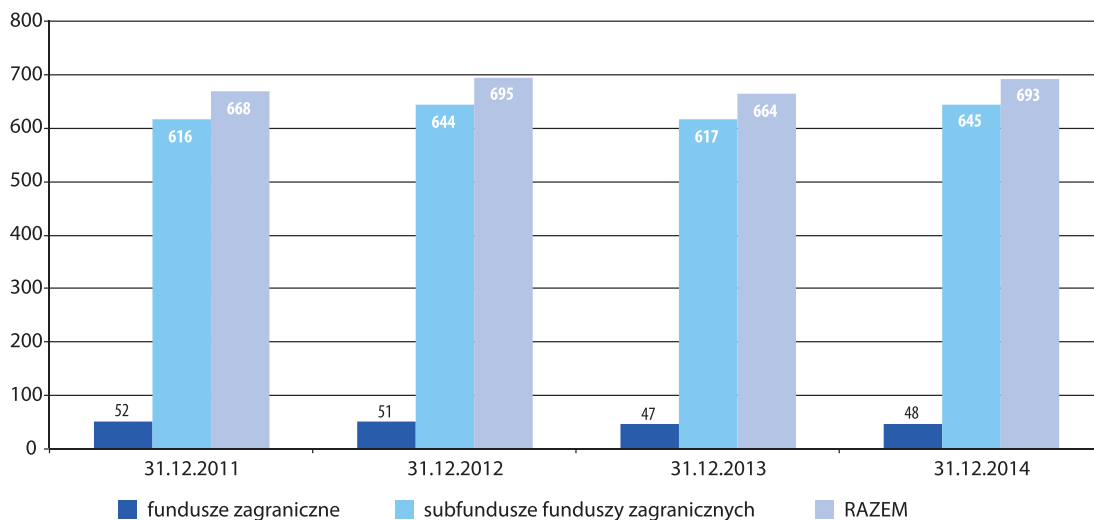

Źródło: opracowanie własne UKNF

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego posiadało 58 towarzystw funduszy inwestycyjnych, zarządzających łącznie 681 funduszami inwestycyjnymi, w tym: 40 funduszami inwestycyjnymi otwartymi, 47 specjalistycznymi funduszami inwestycyjnymi otwartymi oraz 594 funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi.

Komisja Nadzoru Finansowego wykonuje nadzór nad zbywaniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułów uczestnictwa emitowanych przez fundusze zagraniczne.

Wykres 12. Łączna liczba nadzorowanych zagranicznych funduszy inwestycyjnych i subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2011–2014 (narastająco w podziale na rodzaje)

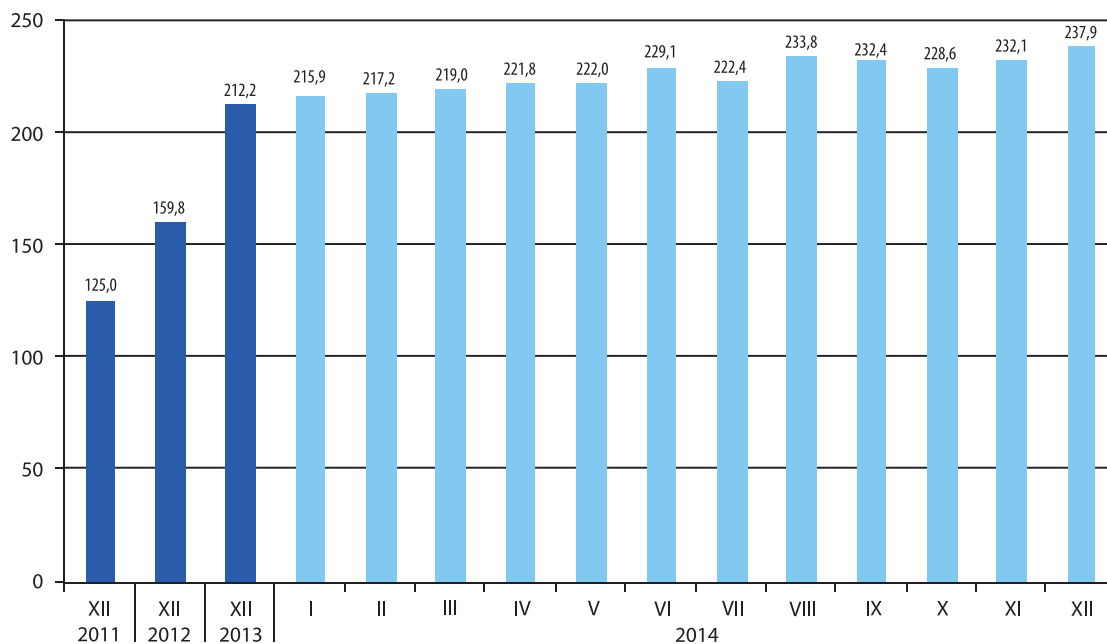

Źródło: opracowanie własne UKNF

Rok 2014 przyniósł, podobnie jak lata poprzednie, zwiększenie wartości zarządzanych przez TFI aktywów funduszy inwestycyjnych. Na przestrzeni 2014 roku wartość aktywów funduszy inwestycyjnych zwiększyła się o 25,7 mld zł, by na dzień 31 grudnia 2014 roku osiągnąć wartość 237,9 mld zł.

Wykres 13 ukazuje wartość aktywów funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez TFI na koniec lat 2011–2013 oraz w poszczególnych miesiącach 2014 roku.

Wykres 13. Aktywa zarządzane przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2011–2013 oraz w 2014 roku (w mld zł)⁵

Źródło: opracowanie własne UKNF

Jak pokazuje powyższe zestawienie, w odniesieniu do wartości aktywów funduszy inwestycyjnych w pierwszym półroczu 2014 roku utrzymywał się trend wzrostowy, natomiast w drugim półroczu można było zaobserwować zarówno wzrosty, jak i zmniejszenia ich wartości. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość aktywów funduszy inwestycyjnych przewyższała ich poziom z grudnia 2013 roku o 25,7 mld zł (tj. o 12%). Największe wzrosty wartości aktywów zanotowane zostały w czerwcu oraz w sierpniu, natomiast do ich największego zmniejszenia doszło w lipcu oraz w październiku.

Wzrost wartości aktywów funduszy inwestycyjnych przyczynił się do zwiększenia przychodów wypracowanych przez TFI, które w 2014 roku wyniosły 2 834 mln zł i były o 180 mln zł wyższe w porównaniu do ich poziomu w roku poprzednim. Poprawie uległy również zagregowane wyniki finansowe TFI, które na koniec grudnia 2014 roku wyniosły 477 mln zł i były o 51 mln zł wyższe niż w roku poprzednim⁶. Tabela 24 przedstawia informacje o wysokości przychodów, kosztów oraz wyniku finansowego netto towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2011–2014.

⁵ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

⁶ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

Tabela 24. Zagregowane przychody, koszty i wynik finansowy netto towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2011–2014 (w mln zł)⁷

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	
Przychody ogółem	2 231	2 169	2 654	2 834	-
Koszty ogółem, w tym:	1 731	1 763	2 129	2 249	100,00%
– koszty stałe	447	553	589	592	26,32%
– koszty zmienne, w tym:	1 284	1 210	1 540	1 657	73,68%
• koszty zmienne dystrybucji*	958	861	1 079	1 160	51,58%
Wynik finansowy netto	429	325	426	477	-

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Koszty pozostające w bezpośrednim związku z przyjmowaniem i realizowaniem zleceń zbycia, odkupienia lub zamiany jednostek uczestnictwa lub przyjmowaniem zapisów na certyfikaty inwestycyjne i ich przydziałem, stanowiące wynagrodzenie dystrybutorów lub poniesione z tytułu promocji lub marketingu funduszu

Rynek towarów giełdowych

Energia elektryczna

Łączny wolumen obrotu na rynkach energii elektrycznej Towarowej Giełdy Energii S.A. (również TGE) w 2014 r. wyniósł 186,8 TWh (wzrost o 5,8% w stosunku do 2013 r.).

Na rynku spot (Rynek Dnia Następnego oraz Rynek Dnia Bieżącego) – wolumen obrotów wyniósł 23,82 TWh (wzrost o 6,7% w porównaniu do 2013 r.). Średnioważona cena energii elektrycznej dla całej doby, ze wszystkich transakcji zawartych w 2014 r., wyniosła 184,75 PLN/MWh. Stanowi to wzrost w stosunku do 2013 r. o 28,62 PLN/MWh.

Łączne obroty na Rynku Terminowym Towarowym energii elektrycznej osiągnęły wartość 163 TWh (wzrost o 5,6% w porównaniu do 2013 r.). Średnioważona wolumenem cena rocznego kontraktu BASE_Y-15 w całym 2014 r. ukształtowała się na poziomie 169,25 PLN/MWh.

Gaz ziemny

Na parkiecie gazu ziemnego łączny wolumen obrotów osiągnął 111,6 TWh, co oznacza, że wzrósł w odniesieniu do wolumenu z 2013 r. prawie 47-krotnie.

Na rynku spot gazu (Rynek Dnia Następnego gazu oraz Rynek Dnia Bieżącego gazu) – handel paliwem osiągnął wartość 6,6 TWh (16-krotny wzrost w stosunku do 2013 r.). Średnioważona wolumenem cena gazu dla całej doby, ze wszystkich transakcji zawartych w 2014 r., wyniosła 105,00 PLN/MWh.

Na Rynku Terminowym Towarowym obroty wyniosły 105 TWh (54-krotny wzrost w porównaniu do 2013 r.). Śre-

dnioważona wolumenem cena rocznego kontraktu GAS_BASE_Y-15 w całym 2014 r. ukształtowała się na poziomie 110,46 PLN/MWh.

Rynek praw majątkowych

Łączne obroty na Rynku Praw Majątkowych w 2014 r. wyniosły 36,02 TWh (spadek r/r o 8,31%).

9 stycznia 2014 r. zawarto pierwszą transakcję na Rynku Praw Majątkowych wynikających ze Świadczeń efektywności energetycznej. Świadczenie efektywności energetycznej, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz.U. Nr 94, poz. 551, z późn. zm.) wydawane jest przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej „URE”) na wniosek danego podmiotu, który wygrał przetarg i stanowi potwierdzenie deklarowanej oszczędności energii wynikającej z przedsięwzięcia lub przedsięwzięć tego samego rodzaju służących poprawie efektywności energetycznej.

27 lutego 2014 r. Towarowa Giełda Energii S.A. (dalej „TGE”) uruchomiła Giełdową Platformę Informacyjną (GPI), na której znajdują się uaktualniane na bieżąco, transparentne i uporządkowane dane dotyczące rynku energii elektrycznej w Polsce. GPI jest również przygotowana do publikacji informacji wynikających z wypełniania obowiązków zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.U. UE L 326 z 8.12.2011 r.) – tzw. Rozporządzeniem REMIT. Platforma powstała z inicjatywy Prezesa URE, a w jej tworzeniu brali udział przedstawiciele całego sektora elektroenergetycznego w Polsce.

⁷ Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

W dniu 8 stycznia 2015 r. TGE rozpoczęła proces rejestracji w Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) celem uzyskania statusu Registered Reporting Mechanism (RRM). Rejestracja TGE jako RRM umożliwi Giełdzie raportowanie transakcji zawieranych przez uczestników rynku zgodnie z wymogami Rozporządzenia o integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (REMIT).

W dniu 17 czerwca 2014 r. Zarząd Towarowej Giełdy Energii S.A. zatwierdził „Szczegółowe zasady nadzoru Rynku Towarów Giełdowych Towarowej Giełdy Energii S.A.”. Regulacja weszła w życie z dniem 7 lipca 2014 r. Dokument definiuje zdarzenia stanowiące lub mogące stanowić manipulację, jak również informację poufną, zakazuje manipulacji oraz wykorzystywania informacji poufnej na rynku towarów giełdowych. Ponadto określa zasady raportowania przez Biuro Nadzoru Rynku wykonywanych zadań oraz zakres stosowanych sankcji.

30 lipca 2014 r. Towarowa Giełda Energii S.A. uruchomiła obrót paliwem gazowym na Rynku Dnia Bieżącego (Intraday).

1 października 2014 r. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. oraz Towarowa Giełda Energii S.A. rozpoczęły publikację na GPI dwóch indeksów cenowych węgla. Udostępniane są indeksy wzorcowego węgla energetycznego sprzedawanego przez kopalnie, spółki węglowe na rynku krajowym producentom energii elektrycznej i ciepła. Przedstawiają one handlową wartość surowca o określonej jakości w zakresie asortymentu, zawartości siarki i kaloryczności oraz sprecyzowanych warunkach dostawy. Indeksy bazują na danych

miesięcznych ex-post, którymi dysponuje katowicki oddział ARP S.A., realizując w imieniu Ministra Gospodarki Program Badań Statystycznych Statystyki Publicznej „Górnictwo węgla kamiennego i brunatnego”. Projekt narodził się jako odpowiedź na zapotrzebowanie uczestników rynku na informacje cenowe, pozwalające na szacowanie i porównywanie kosztów produkcji i zbytu węgla polskich i światowych producentów i dostawców.

Od 3 listopada 2014 r. Towarowa Giełda Energii S.A. umożliwiła obrót polskimi gwarancjami pochodzenia. Są to nowe instrumenty wsparcia odnawialnych źródeł energii, mające na celu ujawnienie odbiorcy końcowemu, że określona w tym dokumencie ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej lub do sieci przesyłowej została wytworzona w odnawialnym źródle energii. Przepisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz.U. UE L 140 z 5.6.2009 r.), nakazującej tworzenie rejestrów gwarancji pochodzenia w krajach Unii Europejskiej, zaimplementowano do polskiego porządku prawnego poprzez nowelizację ustawy Prawo energetyczne zwaną „małym trójpakietem energetycznym”, która weszła w życie z dniem 11 września 2013 r. Nałożyła ona na TGE obowiązek prowadzenia Rejestru Gwarancji Pochodzenia i organizacji obrotu gwarancjami pochodzenia. Z gwarancji pochodzenia nie wynikają prawa majątkowe. Jej wystawienie następuje niezależnie od praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia.

Działania licencyjno-autoryzacyjne

16

3

3. Działania licencyjno-autoryzacyjne

3.1. Sektor bankowy

Utworzenie banku

Komisja Nadzoru Finansowego decyzją z 26 sierpnia 2014 roku zezwoliła na utworzenie przez Powszechną Kasę

Oszczędności Bank Polski S.A. banku w formie spółki akcyjnej pod firmą: „PKO Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna”.

Zadania dotyczące zmian we władzach banków

Komisja Nadzoru Finansowego w 2014 roku podjęła w formie uchwał 31 decyzji w sprawie zgody na powołanie członków zarządów, w tym prezesów, z czego:

- ▶ 4 decyzje w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów zarządów banków działających w formie spółki akcyjnej,
- ▶ 20 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie prezesów zarządów banków spółdzielczych, w tym 1 decyzja odmowna,

- ▶ 7 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na powołanie członków zarządów banków działających w formie spółki akcyjnej.

Ponadto zostały wydane 3 decyzje umarzające postępowania w ww. sprawach.

Zadania dotyczące zmian w strukturze akcjonariatu banków – spółek akcyjnych

Komisja Nadzoru Finansowego w 2014 roku podjęła 4 decyzje w formie uchwał w sprawie stwierdzenia braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji banku, a także wydała 1 zezwolenie na połączenie banków w formie spółki akcyjnej.

KNF wydała 1 decyzję dotyczącą zakazu wykonywania prawa głosu i nakazującą zbycia akcji FM Banku PBP S.A. W wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy, Komisja Nadzo-

ru Finansowego wydała 1 decyzję, która utrzymała w mocy decyzję w zakresie zakazu wykonywania prawa głosu oraz uchyliła zaskarżoną decyzję w zakresie nakazu zbycia akcji i umorzyła postępowania w tym zakresie. W związku z ponownym rozpatrzeniem sprawy i utrzymaniem w mocy decyzji zakazu wykonywania prawa głosu, Komisja Nadzoru Finansowego z urzędu wszczęła postępowanie w sprawie nakazu zbycia akcji, zakończone wydaniem 1 decyzji w tej sprawie.

Fundusze zasadnicze banków

Komisja Nadzoru Finansowego wydała 1 decyzję wyrażającą zgodę na przekroczenie limitu 15% udziału wkładów niepieniężnych w funduszach zasadniczych banku.

Zmiany w statutach banków

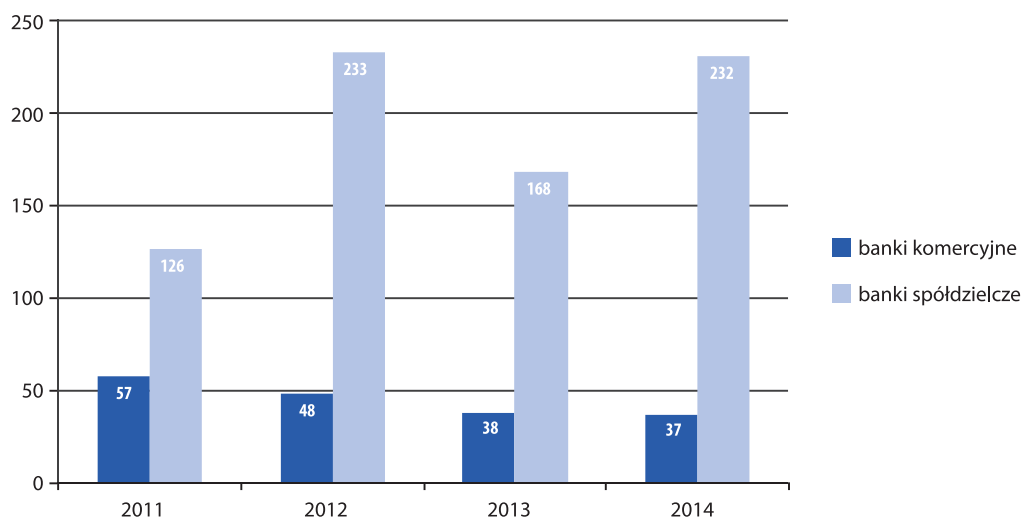
W wyniku rozpatrzenia złożonych wniosków dotyczących zmian w statutach banków Komisja Nadzoru Finansowego wydała w 2014 roku 269 decyzji, w tym:

- ▶ 37 decyzji w sprawie wydania zezwolenia na dokonanie zmian w statutach banków w formie spółki akcyjnej,

- ▶ 232 decyzje w sprawie wydania zezwolenia na dokonanie zmian w statutach banków spółdzielczych, w tym 1 decyzję wydaną w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy.

Ponadto zostało wydanych 9 decyzji umarzających postępowania w ww. sprawach.

Wykres 14. Liczba wydanych decyzji zezwalających na zmiany w statutach banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2011–2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

Otwieranie i działalność przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych

W 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała 1 decyzję zezwalającą na otwarcie przedstawicielstwa przez instytucję kredytową i 2 decyzje w przedmiocie stwierdzenia

wygaśnięcia zezwolenia na otwarcie przedstawicielstwa instytucji kredytowych.

Prowadzenie działalności w ramach działalności transgranicznej

W 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła 32 zawiadomienia instytucji kredytowych w sprawie podjęcia działalności transgranicznej na terytorium Polski.

3.2. Sektor spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK)

Zatwierdzanie statutów i zatwierdzanie zmian statutów kas

Zgodnie z art. 86 ust. 1 pkt 1 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (dalej: ustawa o skok), kasy zobowiązane były wystąpić do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskami o zatwierdzenie statutów dostosowanych do przepisów ustawy, w terminie 9 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, a więc do 27 lipca 2013 roku. Stosownie do art. 86 ust. 3 zdanie 2 ustawy o skok, do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia statutu kasy stosuje się odpowiednio art. 8 ust. 3, zgodnie z którym KNF odmawia zatwierdzenia zmiany statutu kasy, jeżeli zmiana ta prowadzi do naruszenia przepisów prawa lub bezpieczeństwa gromadzonych w kasie środków. Na podstawie przytoczonych przepisów należy zatem przyjąć, że Komisji Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia statutu kasy jeżeli prowadzi on do naruszenia przepisów prawa lub bezpieczeństwa gromadzonych w kasie środków. W przewidzianym ustawą terminie do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęły 52 wnioski o zatwierdzenie statutu. Trzy kasy nie

wypełniły więc obowiązku w terminie, jednak ustawa nie wiąże z tą okolicznością żadnych konsekwencji. Według stanu na 31 grudnia 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła statuty wszystkich 55 kas.

W 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała 21 decyzji zatwierdzających statuty kas oraz 1 decyzję umarzającą postępowanie o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego wydała 17 decyzji zatwierdzających zmiany w statutach kas, 1 decyzję odmowną i 2 decyzje umarzające postępowanie w takiej sprawie.

Poza tym Komisja Nadzoru Finansowego wydała 18 postanowień w sprawie dopuszczenia Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (dalej też: Kasa Krajowa) do udziału na prawach strony w prowadzonym postępowaniu administracyjnym o zatwierdzenie statutu.

Zatwierdzanie prezesów kas

Zgodnie z art. 86 ust. 1 pkt 2 ustawy o skok, kasy zobowiązane były wystąpić do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskami o zatwierdzenie prezesów zarządów, w terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, a więc do 27 lipca 2013 roku. Stosownie do art. 86 ust. 4 ustawy o skok do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia prezesa zarządu kasy stosuje się odpowiednio art. 21 ust. 1-3 tej ustawy. Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o skok powołanie prezesa zarządu kasy następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje rada nadzorcza. Stosownie do art. 21 ust. 2 ustawy o skok Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia prezesa zarządu kasy, jeżeli:

- ▶ był on prawomocnie skazany za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe, z wyłączeniem przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego;
- ▶ spowodował udokumentowane straty w miejscu pracy albo w związku z pełnieniem funkcji członka organu osoby prawnej;
- ▶ został wobec niego orzeczony zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika przedsiębiorcy, członka rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej w spółce akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub w spółdzielni;
 - nie spełnia on wymogów, o których mowa w art. 18 ust. 4, tj.:

- nie daje rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania kasą,
- nie posiada wykształcenia co najmniej średniego oraz kwalifikacji i doświadczenia niezbędnych do kierowania kasą.

Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić zatwierdzenia prezesa zarządu kasy, jeżeli:

- 1) jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie karne lub postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe;
- 2) był on prawomocnie skazany za przestępstwo inne niż określone w pkt 1. powyżej.

W 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała 24 decyzje w sprawie zatwierdzenia/powołania prezesa zarządu kasy, w tym:

- ▶ 9 decyzji zatwierdzających prezesa zarządu kasy,
- ▶ 1 decyzję wyrażającą zgodę na powołanie na stanowisko prezesa zarządu kasy,
- ▶ 14 odmów zatwierdzenia prezesa zarządu kasy (w tym 1 odmowa rozpatrzona została w drugiej instancji).

Ponadto umorzonych zostało 6 postępowań dotyczących zatwierdzenia prezesa zarządu kasy.

W jednym przypadku (w którym został wprowadzony zarządca komisaryczny) postępowanie zostało pozostawione bez rozpoznania, wobec nieuzupełnienia braków formalnych wniosku. Wszystkie odmowy zatwierdzenia prezesa zarządu wynikały z braku rękopisami ostrożnego i stabilnego zarządzania kasą, tj. niespełnianie jednego z wymogów, o których mowa w art. 18 ust. 4 ustawy o skok. Wszystkie decyzje pozytywne dotyczą zatwierdzenia prezesów kas, które znajdują się w relatywnie dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej. Kasy te są stosunkowo małe i skupiają swoją działalność na grupie członków połączonych realną więzią. Ponadto zachowywały one dużą samodzielność i dystans wobec działań

Łączenie kas

Komisja Nadzoru Finansowego decyzją z dnia 17 lipca 2014 roku utrzymała w mocy zaskarżoną decyzję Komisji Nadzoru Finansowego z 20 grudnia 2013 roku odmawiającą zezwolenia na połączenie Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-

systemowych i zaleceń Kasy Krajowej. Żadna z nich nie była zaangażowana w transakcje zbycia wierzytelności na rzecz ASK Invest s.a.r.l. w zamian za papiery dłużne.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego wydała 10 postanowień w sprawie dopuszczenia Kasy Krajowej do udziału na prawach strony w prowadzonym postępowaniu o zatwierdzenie prezesa zarządu kasy. Oprócz tego Komisja Nadzoru Finansowego wydała 11 odmownych postanowień w sprawie dopuszczenia organizacji społecznych (innych niż kasy) do postępowania w sprawie zatwierdzenia prezesa zarządu, w tym 1 odmowa rozpatrzona została w drugiej instancji.

Zatwierdzenie statutu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej

Celem nadzoru Komisji Nadzoru Finansowego nad Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową jest zapewnienie:

- ▶ stabilności finansowej Kasy Krajowej,
- ▶ prawidłowości wykorzystania funduszu stabilizacyjnego oraz innych środków deponowanych przez kasy w Kasie Krajowej,
- ▶ zgodności działalności Kasy Krajowej z przepisami ustawy o skok.

Zgodnie z art. 86 ust. 2 pkt 1 ustawy o skok Kasa Krajowa zobowiązana była wystąpić do Komisji Nadzoru Finansowego, z wnioskiem o zatwierdzenie statutu dostosowanego do przepisów ustawy, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Z wnioskiem takim Kasa Krajowa wystąpiła do Komisji Nadzoru Finansowego w dniu 24 kwietnia 2013 roku. Zgodnie z art. 86 ust. 5 zdanie 2 ustawy o skok, do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia statutu Kasy Krajowej stosuje się odpowiednio art. 53 ust. 3, w myśl którego Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia zmiany statutu Kasy Krajowej, jeżeli zmiana ta prowadzi do naruszenia przepisów prawa, bezpieczeństwa gromadzonych w kasach środków lub bezpieczeń-

wo-Kredytowej „Wspólnota” w Gdańsku (jako kasy przejmowanej) ze Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową im. Franciszka Stefczyka w Gdyni (jako kasą przejmującą).

stwa lokat spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych gromadzonych w Kasie Krajowej.

Decyzją z dnia 22 lipca 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego odmówiła zatwierdzenia statutu Kasy Krajowej. Odmowa wynikała z postanowień statutu prowadzących do naruszenia przepisów prawa, w szczególności dotyczących:

- ▶ rodzajów działalności wykonywanej przez Kasę Krajową,
- ▶ zwoływania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia Kasy Krajowej,
- ▶ wyboru członków rady nadzorczej Kasy Krajowej,
- ▶ tworzenia funduszu reklamowo-promocyjnego,
- ▶ pokrywania straty bilansowej Kasy Krajowej,
- ▶ gospodarki finansowej w zakresie współpracy zrzeszonych SKOK z Kasą Krajową,
- ▶ rozstrzygnięcia sporów pomiędzy Kasą Krajową i jej członkami,
- ▶ zmiany statutu Kasy Krajowej.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego wydała 1 decyzję zatwierdzającą zmiany statutu Kasy Krajowej. Poza tym Komisja Nadzoru Finansowego wydała 1 odmowne postanowienie w sprawie dopuszczenia jednej z kas do postępowania w sprawie zatwierdzenia statutu Kasy Krajowej.

Zatwierdzenie zarządu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej

Zgodnie z art. 86 ust. 2 pkt 2 ustawy o skok, Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa obowiązana była wystąpić do Komisji Nadzoru Finansowego, z wnioskiem o zatwierdzenie zarządu, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Ponieważ dwóch członków zarządu wcześniej zrezygnowało, Kasa Krajowa, dochowując wyznaczonego ustawą terminu, wystąpiła o zatwierdzenie prezesa zarządu oraz o wyrażenie zgody na powołanie dwóch członków zarządu.

Zgodnie z art. 86 ust. 6 ustawy o skok, do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zatwierdzenia członków zarządu m.in. art. 51 ust. 3, zgodnie z którym Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wyrażenia zgody na powołanie członka Zarządu Kasy Krajowej, jeżeli:

- ▶ był on prawomocnie skazany za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe,
- ▶ spowodował udokumentowane straty w miejscu pracy albo w związku z pełnieniem funkcji członka organu osoby prawnej,
- ▶ został wobec niego orzeczony zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika przedsiębiorcy, członka rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej w spółce akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub w spółdzielni,
- ▶ nie daje rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania Kasą Krajową,

▶ nie posiada wykształcenia i doświadczenia zawodowego niezbędnego do kierowania instytucją finansową. Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić wyrażenia zgody na powołanie członka zarządu Kasy Krajowej, jeżeli:

- ▶ jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie karne lub postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe,
- ▶ był on prawomocnie skazany za przestępstwo inne niż określone powyżej.

Decyzją z 29 kwietnia 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie jednego z członków zarządu Kasy Krajowej. Decyzjami z 2 września 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego odmówiła zatwierdzenia prezesa Zarządu Kasy Krajowej oraz wyrażenia zgody na powołanie drugiego z członków Zarządu Kasy Krajowej ze względu na brak rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania Kasą Krajową, tj. niespełnianie jednego z wymogów, o których mowa w art. 51 ust. 3 ustawy o skok.

Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego wydała 7 postanowień odmawiających dopuszczenia kas, w tym 1 odmowa rozpatrzenia w drugiej instancji, oraz 2 postanowienia odmawiające dopuszczenia organizacji społecznych (innych niż kasy) do udziału w postępowaniach w sprawie zatwierdzenia prezesa i powołania członka zarządu Kasy Krajowej.

3.3. Sektor usług płatniczych

Instytucje płatnicze

W związku z wykonywaniem zadań z zakresu nadzoru nad instytucjami płatniczymi, w 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego prowadziła 31 postępowań w sprawie wydania zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej, z czego 2 postępowania zostały zawieszono, a w jednym przypadku Komisja Nadzoru Finansowego odmówiła podjęcia zawieszono postępowania. Ponadto zostały złożone 2 wnioski o zmianę zezwolenia na świadczenie usług w charakterze krajowej instytucji płatniczej, z czego 1 postępowanie zostało umorzono.

W 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała 9 zezwoleń dla krajowych instytucji płatniczych i 1 decyzję odmawiającą zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej oraz było prowadzone 1 postępowanie w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia zezwolenia na świadczenie usług płatniczych, które nie zostało zakończone.

Biura usług płatniczych

W ramach obowiązków Komisji Nadzoru Finansowego związanych z nadzorem nad biurami usług płatniczych (dalej: BUP), Komisja Nadzoru Finansowego prowadzi Rejestr Usług Płatniczych (dalej: RUP), do którego wpisywane są m.in. biura usług płatniczych. W związku z tym, iż działalność w charakterze biura usług płatniczych stanowi działalność regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, nie jest konieczne posiadanie zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na jej prowadzenie, a jedynie uzyskanie wpisu do RUP, który jest dostępny poprzez stronę internetową Komisji Nadzoru Finansowego (<https://erup.knf.gov.pl/View/>). W 2014 roku zostało dokona-

nych 326 wpisów BUP, w tym 144 zmiany wpisów, a wykreślono 122 biura. Na koniec 2014 roku do RUP było wpisanych 1355 biur usług płatniczych.

Należy podkreślić, że biura usług płatniczych mogą jedynie świadczyć usługę przekazu pieniężnego. Zarówno instytucje płatnicze, jak i biura usług płatniczych mogą wykonywać, obok świadczenia usług płatniczych, także inną działalność gospodarczą i uzyskują wtedy odpowiednio status hybrydowych instytucji płatniczych lub hybrydowych biur usług płatniczych.

3.4. Sektor ubezpieczeniowy

Zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

W 2014 roku wydano 2 zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej dla krajowych zakładów ubezpieczeń.

W okresie objętym sprawozdaniem pozostawiono bez rozpoznania w związku z nieuzupełnieniem braków formalnych

jeden wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej dla krajowego zakładu ubezpieczeń oraz jeden wniosek w przedmiocie rozszerzenia rzeczowego zakresu działalności krajowego zakładu ubezpieczeń.

Notyfikacje na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w Polsce

Notyfikację na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w Polsce w ramach swobody świadczenia usług na koniec 2014 roku posiadało 612 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, natomiast w formie oddziału notyfikację posiadało 25 zakładów ubezpieczeń oraz 1 zakład reasekuracji.

W roku 2014 do KNF wpłynęły 22 zawiadomienia zagranicznych zakładów ubezpieczeń o zamiarze wykonywania działalności ubezpieczeniowej – na zasadzie działalności transgranicznej oraz 4 zawiadomienia zagranicznych zakładów ubezpieczeń z państwa członkowskiego Unii Europejskiej w przedmiocie notyfikowania zamiaru wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział. Ponadto w przypadku jednej notyfikacji zamiaru wykonywania działalności ubezpieczeniowej

na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział, z uwagi na braki formalne wysłane zostało pismo odmowne. W 2014 roku 12 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowało zamiar zmiany zakresu działalności ubezpieczeniowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług, oraz jeden zakład ubezpieczeń, który notyfikował zamiar rozszerzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział.

W 2014 roku 4 zakłady ubezpieczeń wycofały się z prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dodatkowo, 2 zakłady ubezpieczeń, które notyfikowały zamiar wykonywania działalności ubezpieczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług połączyły się.

Zmiany we władzach zakładów ubezpieczeń

W 2014 roku KNF wydała 14 decyzji wyrażających zgodę na powołanie członków zakładów ubezpieczeń (6 w stosunku do prezesów, a 8 w stosunku do członków zarządu zakładu ubezpieczeń), zaś w 6 przypadkach nastąpiło umorzenie

postępowania. Ponadto KNF w dwóch przypadkach wydała decyzję odmawiającą wyrażenia zgody w przedmiocie powołania na prezesa zarządu zakładu ubezpieczeń.

Zmiany w statutach podmiotów nadzorowanych

W 2014 r. KNF wydała 32 decyzje w przedmiocie zatwierdzenia zmian w statutach krajowych zakładów ubezpieczeń.

Nabycie lub objęcie akcji lub praw z akcji

W 2014 roku KNF wydała 9 decyzji w przedmiotowych postępowaniach. Na ich mocy umorzone zostały 2 postępowania dotyczące 2 krajowych zakładów ubezpieczeń, w tym, w 7 przypadkach stwierdzono brak podstaw do zgłoszenia

sprzeciwu co do bezpośredniego nabycia akcji, a w 6 przypadkach brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu co do pośredniego nabycia akcji.

Połączenie krajowych zakładów ubezpieczeń

W 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego w dwóch przypadkach powstrzymała się od wyrażenia sprzeciwu wobec planowanego połączenia krajowych zakładów ubezpieczeń.

Wpis do rejestru aktuaruszy

W okresie objętym sprawozdaniem zostało złożonych 31 wniosków o wpis do rejestru aktuaruszy, natomiast wydano 29 decyzji w przedmiocie wpisu do rejestru aktuaruszy.

Agenci ubezpieczeniowi

W 2014 r. w prowadzonym w formie elektronicznej rejestrze agentów ubezpieczeniowych dokonano 103 504 czynności polegające na rejestracji wniosków o wpis do rejestru, zmianę danych objętych wpisem oraz wykreślenie z rejestru. Dokonano 70 901 zmian dotyczących danych agentów i 221 467 zmian dotyczących osób wykonujących czynności agencyjne.

Z rejestru wykreślono 6 209 agentów ubezpieczeniowych i 27 839 osób wykonujących czynności agencyjne.

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. w rejestrze wpisanych było 33 685 agentów ubezpieczeniowych oraz 176 586 osób wykonujących czynności agencyjne.

Tabela 25. Liczba zarejestrowanych agentów ubezpieczeniowych oraz osób wykonujących czynności agencyjne w latach 2011–2014

Wyszczególnienie		2011	2012	2013	2014
Agenci	wyłącznie	6 266	7 351	7 932	7 301
	multiagenci	3 360	4 515	4 510	3 523
	razem	9 626	11 866	12 442	10 824
Osoby wykonujące czynności agenta ubezpieczeniowego	pracujące dla jednego agenta	44 193	46 083	47 649	63 167
	pracujące dla co najmniej dwóch agentów	7 568	9 574	11 360	11 174
	razem	51 761	55 657	59 009	74 341

Źródło: opracowanie własne UKNF

W rejestrze agentów ubezpieczeniowych w 2014 r. zarejestrowano również 111 podmiotów wykonujących czynności agencyjne przez osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, wobec których przepisy prawa przewidują uproszczenia w uzyskaniu uprawnień, w tym:

- ▶ 30 banków, prowadzących działalność agencyjną poprzez osoby zobowiązane do ukończenia szkolenia jedynie w zakresie ogólnych i szczególnych warunków ubezpieczeń zakładu ubezpieczeń, z którymi współpracują zarejestrowane podmioty, informacji o taryfach, zasadach obliczania składek ubezpieczeniowych oraz o rozliczeniach ilości-

wo-wartościowych z tytułu zawieranych umów ubezpieczenia i inkasa składek ubezpieczeniowych,

- ▶ 81 przedsiębiorców, którzy na podstawie umowy zawartej z zakładem ubezpieczeń działu II wykonują działalność agencyjną jako działalność uzupełniającą do podstawowej działalności gospodarczej, jeżeli działalność agencyjna pozostaje w bezpośrednim związku z podstawową działalnością tego przedsiębiorcy, nie wymaga szczegółowej wiedzy w zakresie ubezpieczeń, oraz czas trwania umowy ubezpieczenia nie przekracza 12 miesięcy.

Brokerzy ubezpieczeniowi i reasekuracyjni

Tabela 26. Stan rejestru brokerów na koniec lat 2011–2014

Brokerzy		2011	2012	2013	2014
Ubezpieczeniowi	osoby fizyczne	707	738	775	801
	osoby prawne	299	339	370	395
	razem	1006	1077	1145	1196
Reasekuracyjni	osoby fizyczne	4	5	8	10
	osoby prawne	16	19	23	23
	razem	20	24	31	33

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała łącznie 96 zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji, w tym 59 osobom fizycznym oraz 37 osobom prawnym. Wydano także 2 zezwolenia dla osób prawnych na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji oraz 2 zezwolenia dla osób fizycznych.

W okresie objętym sprawozdaniem prowadzone były postępowania w sprawie cofnięcia zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń i reasekuracji, w tym na wniosek strony – 27 i z urzędu – 7.

Tabela 27. Liczba zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń wydanych przez KNF w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Osoby fizyczne	79	57	65	57
Osoby prawne	29	52	44	35
Ogółem (bez reasekuracji)	108	109	109	92

Źródło: opracowanie własne UKNF

W okresie objętym sprawozdaniem odbyło się 6 egzaminów, przeprowadzanych przez Komisję Egzaminacyjną powołaną przez Ministra Finansów, w tym 3 egzaminy dla brokerów ubezpieczeniowych i 3 egzaminy dla brokerów reasekuracyj-

nych. Ogółem, do egzaminów przystąpiło 516 osób (w tym 19 osób na brokera reasekuracyjnego). Wynik pozytywny uzyskało 388 osób (w tym 18 osób – na brokera reasekuracyjnego).

Tabela 28. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów ubezpieczeniowych w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Ogółem osoby przystępujące do egzaminu	657	567	548	497
Osoby ze zdaniem egzaminem brokerskim	457	339	335	370

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 29. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów reasekuracyjnych w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Ogółem osoby przystępujące do egzaminu	23	36	13	19
Osoby ze zdaniem egzaminem brokerskim	21	19	10	18

Źródło: opracowanie własne UKNF

Notyfikowani pośrednicy ubezpieczeniowi

W 2014 roku notyfikowano 277 pośredników ubezpieczeniowych mających zamiar prowadzenia działalności na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, zgłoszonych przez organy

rejestrów lub organy nadzoru krajów członków Unii Europejskiej, natomiast wobec 157 pośredników notyfikacje wycofano.

3.5. Sektor emerytalny

Fundusze emerytalne i towarzystwa emerytalne

W zakresie funkcji licencyjnych w 2014 r. prowadzono postępowania, które zostały zakończone wydaniem 96 decyzji administracyjnych. Względem podmiotów rynku emerytalnego

wydano również 13 postanowień. Liczba i przedmiot wydanych decyzji i postanowień zostały przedstawione w Tabeli 1.2. w Aneksie 1.

Zmiany w statutach funduszy emerytalnych

W dniu 1 lutego 2014 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych, które znowelizowały regulacje ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Zgodnie z przepisem art. 29 ustawy nowelizującej otwarte fundusze emerytalne miały dostosować swoje statuty do przepisów zmienionej ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych do dnia 1 lipca 2014 r.

Konieczne do wprowadzenia zmiany w statutach funduszy obejmowały m.in.:

- zmianę przedmiotu działalności funduszu,
- zmianę wysokości stawki opłaty potrącannej od składki,
- wprowadzenie zapisu o możliwości pokrywania z aktywów funduszu danin publicznych, jeżeli z ich uiszczania fundusz nie jest zwolniony na podstawie odrębnych przepisów i jeżeli ich ponoszenie jest związane z prowadzoną przez fundusz działalnością statutową,
- dostosowanie do aktualnego brzmienia art. 141 ust. 4 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, zgodnie z którym aktywa funduszu emerytalnego mogą być lokowane w aktywach denominowanych w złotych lub walutach państw będących członkami Unii Europejskiej lub stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub członkami Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju,
- usunięcie ograniczenia w pokrywaniu z aktywów funduszu kosztów związanych z przechowywaniem oraz realizacją i rozliczaniem transakcji nabywania lub zbywania aktywów funduszu, stanowiących równowartość opłat ponoszonych przez depozytariusza na rzecz zagranicznych instytucji rozliczeniowych, z których fundusz jest zobowiązany korzystać na podstawie odrębnych przepisów do wysokości nieprzekraczającej odpowiednich kosztów krajowych instytucji rozliczeniowych,
- doprecyzowanie sposobu ustalania wartości zarządzanych aktywów netto funduszu,
- wprowadzenie zapisu o obowiązku przekazania do funduszu środków niewycofanych przez towarzystwo na skutek niespełnienia warunku, o którym mowa w art. 181a ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- aktualizację elementów składających się na prospekt informacyjny funduszu,
- aktualizację elementów składających się na informację przekazywaną obligatoryjnie członkom funduszu,
- usunięcie zapisów dotyczących części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego.

Każdorazowa zmiana statutu funduszu wymaga uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego. Dokonywana przez organ nadzoru weryfikacja obejmuje zbadanie proponowanych zmian pod kątem zgodności z przepisami prawa oraz brakiem sprzeczności z interesem członków funduszu.

Wszystkie otwarte fundusze emerytalne dopełniły obowiązku dostosowania swojego statutu do znowelizowanych przepisów.

Przejęcie zarządzania Otwartym Funduszem Emerytalnym WARTA

W 2014 r. nastąpiło przejęcie zarządzania Otwartym Funduszem Emerytalnym WARTA przez Powszechne Towarzystwo Emerytalne Allianz Polska S.A., na które Komisja Nadzoru Finansowego wydała zezwolenie w dniu 25 marca 2014 r. Wydając zgodę na proces konsolidacyjny organ nadzoru stwierdził, iż Towarzystwo przejmujące zarządzanie daje rękojmię prowadzenia spraw Funduszu w sposób należyty, a także, że wydanie zezwolenia nie pozostanie w sprzeczno-

ści z interesem członków funduszy emerytalnych lub innym dobrem publicznym.

Od zakończenia likwidacji OFE WARTA, co miało miejsce w dniu 19 września 2014 r., rynek funduszy emerytalnych liczy 12 otwartych funduszy. Likwidacji uległo również Powszechne Towarzystwo Emerytalne WARTA S.A., któremu organ nadzoru cofnął w dniu 8 lipca 2014 r. zezwolenie na utworzenie towarzystwa.

Zmiany osobowe w składzie statutowych organów towarzystw emerytalnych

W 2014 r. wydano:

- ▶ 5 rozstrzygnięć w przedmiocie wydania zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego,
- ▶ 6 rozstrzygnięć w przedmiocie wydania zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej powszechnego towarzystwa emerytalnego,
- ▶ 2 rozstrzygnięcia w przedmiocie wydania zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej pracowniczego towarzystwa emerytalnego.

Pracownicze programy emerytalne (PPE)

W okresie objętym sprawozdaniem Urząd Komisji stwierdził:

- ▶ spadek liczby wniosków o wpis programu do rejestru o ok. 27% (27 wniosków w 2014 r. i 37 wniosków w roku poprzednim),
- ▶ wzrost liczby wniosków o wpis zmian programu do rejestru o ok. 30% (192 wnioski w 2014 r. i 147 wniosków w roku poprzednim),
- ▶ spadek liczby wniosków o wykreślenie programu z rejestru o ok. 24% (38 wniosków w 2014 r. i 50 wniosków w roku poprzednim),
- ▶ spadek liczby zawiadomień o zmianie danych pracodawcy lub zarządzającego o ok. 56% (65 zawiadomień w 2014 r. i 148 zawiadomień w roku poprzednim).

Liczba i przedmiot wydanych przez KNF decyzji w postępowaniach dotyczących PPE w 2014 roku zostały przedstawione w Tabeli 1.2. w Aneksie 1. Natomiast liczba i przedmiot uchwał podjętych przez KNF w 2014 roku dotyczących PPE zostały przedstawione w Tabeli 1.1. w Aneksie 1.

3.6. Rynek kapitałowy i towarowy

Firmy inwestycyjne i banki powiernicze

W 2014 r. KNF wydała 1 decyzję w przedmiocie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej nowemu domowi maklerskiemu, 6 decyzji w przedmiocie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej rozszerzających dotychczasowy zakres działalności domów maklerskich, 3 decyzje w przedmiocie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej rozszerzające dotychczasowy zakres działalności banków prowadzących działalność maklerską, 1 decyzję stwierdzającą wygaśnięcie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej oraz 1 decyzję stwierdzającą częściowe wygaśnięcie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej.

Ponadto w odniesieniu do 2 firm inwestycyjnych (Domu Maklerskiego IDM SA i First International Traders Dom Maklerski SA) wydano decyzje o cofnięciu im zezwoleń na prowadzenie działalności maklerskiej, na podstawie art. 167 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Jedna firma inwestycyjna została rozwiązana bez jej likwidacji zgodnie z art. 493 par. 1 k.s.h. poprzez jej przejęcie przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych w trybie art. 492 par. 1 k.s.h. Jedna firma inwestycyjna została rozwiązana bez jej likwidacji zgod-

nie z art. 530 par. 1 k.s.h. poprzez jej przejęcie przez bank w trybie art. 521 par. 1 pkt 3 k.s.h. Nastąpiło przeniesienie działalności maklerskiej prowadzonej przez jeden z domów maklerskich do struktur banku będącego jego jedynym akcjonariuszem, w trybie tegoż podziału domu maklerskiego.

W okresie objętym sprawozdaniem KNF rozpatrzyła także 1 zawiadomienie o zamiarze wykonywania czynności związanych z działalnością maklerską poza wyodrębnioną jednostką banku, w którym KNF nie zgłosiła sprzeciwu co do wykonywania tych czynności. Na dzień 31 grudnia 2014 r. w trakcie rozpatrywania było 9 wniosków o zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej, 1 wniosek o stwierdzenia wygaśnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej oraz 1 wniosek o uchylenie decyzji w przedmiocie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej.

W 2014 r. rozpatrzono 14 zawiadomień o zamiarze nabycia lub objęcia akcji domów maklerskich. W 6 przypadkach wydano decyzję o braku sprzeciwu wobec zamiaru nabycia lub objęcia akcji domu maklerskiego i wyznaczeniu terminu, w ciągu którego nabycie lub objęcie może zostać dokona-

ne, natomiast w 8 przypadkach postępowania zostały umorzone. KNF wydała także 1 decyzję zmieniającą decyzję o braku sprzeciwu wobec zamiaru nabycia lub objęcia akcji domu maklerskiego w zakresie terminu, w ciągu którego nabycie lub objęcie może zostać dokonane.

Wg stanu na 31 grudnia 2014 r. 1 postępowanie w sprawie zawiadomienia o zamiarze nabycia lub objęcia akcji domów maklerskich było w trakcie rozpatrywania.

Notyfikacje firm inwestycyjnych

W okresie objętym sprawozdaniem do KNF wpłynęło 135 zawiadomień o zamiarze prowadzenia działalności maklerskiej bez oddziału oraz 1 zawiadomienie o zamiarze prowadzenia działalności maklerskiej w formie oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne firmy inwestycyjne, a także 424 zawiadomienia dotyczące zmiany danych objętych zakresem pierwotnej notyfikacji. Z prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium RP bez oddziału zrezygnowało 145 podmiotów. 1 podmiot zaprzestał prowadzenia działalności w formie oddziału na skutek decyzji macierzystego organu nadzoru.

Tabela 30. Liczba notyfikowanych zagranicznych firm inwestycyjnych na koniec lat 2011–2014

Rodzaj podmiotu	2011	2012	2013	2014
Zagraniczna firma inwestycyjna bez oddziału	1482	1625	1762	1778
Zagraniczna firma inwestycyjna (oddział)	16	17	14	14
Razem	1498	1642	1776	1792

Źródło: opracowanie własne UKNF

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego podjęła 6 uchwał w sprawie przekazania informacji dotyczących zamiaru prowadzenia przez polskie firmy inwestycyjne działalności maklerskiej bez otwierania oddziału

na terytorium innych państw członkowskich, 5 oddziałów polskich firm inwestycyjnych zaprzestało prowadzenia działalności.

Tabela 31. Liczba polskich firm inwestycyjnych, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności maklerskiej poza terytorium RP na koniec lat 2011–2014

Rodzaj podmiotu	2011	2012	2013	2014
Dom maklerski (liczba oddziałów)	3 (11)	4 (13)	4 (13)	2 (8)
Dom maklerski bez oddziału	8	11	13	13

Źródło: opracowanie własne UKNF

Agenci firm inwestycyjnych

Rejestr agentów firm inwestycyjnych wg stanu na 31 grudnia 2014 r. zawierał 217 podmiotów, w tym 32 osoby prawne i 185 osób fizycznych.

W 2014 roku do rejestru agentów firm inwestycyjnych zostało wpisanych 21 osób fizycznych i 4 osoby prawne.

W okresie objętym sprawozdaniem odbył się jeden egzamin na agenta firmy inwestycyjnej. Do egzaminu przystąpiło 49 osób. Egzamin zdało 14 osób.

Tabela 32. Stan rejestru agentów firm inwestycyjnych na koniec lat 2011–2014

Agenci firm inwestycyjnych	2011	2012	2013	2014
Osoby fizyczne	89	144	164	185
Osoby prawne	28	28	29	32
Razem	117	172	193	217

Źródło: opracowanie własne UKNF

Maklerzy papierów wartościowych

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych wynosiła 2791 osób. Na listę maklerów papierów wartościowych w roku 2014 wpisane zostały 82 osoby.

Tabela 33. Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych w danym roku	130	125	84	82
Łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych	2 502	2 627	2 710	2 791

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2014 r. odbyły się 2 egzaminy dla kandydatów na maklera papierów wartościowych. Do egzaminów tych przystąpiły łącznie 402 osoby, a zdało je łącznie 75 osób. Dotychczas egzamin dla kandydatów na maklera papierów wartościowych zdało 2 967 osób.

Ponadto w okresie objętym sprawozdaniem odbył się 1 egzamin uzupełniający dla maklerów papierów wartościowych. Do egzaminu tego przystąpiły 3 osoby, a zdały 2 osoby. Dotychczas egzamin uzupełniający dla maklerów papierów wartościowych zdało 98 osób.

Doradcy inwestycyjni

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych wynosiła 504 osoby. Na listę doradców inwestycyjnych w 2014 roku zostało wpisanych 27 osób.

Tabela 34. Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych oraz łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych w danym roku	47	29	67	27
Łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych	383	410	477	504

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2014 r. odbyło się 6 egzaminów cząstkowych egzaminu na doradcę inwestycyjnego. Cały cykl egzaminacyjny zdało 27 osób.

Spółki prowadzące rynek regulowany oraz podmioty infrastruktury rynku kapitałowego

Tabela 35. Liczba wydanych decyzji w 2014 roku

Podmiot będący stroną decyzji	Liczba decyzji
Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA	5
BondSpot SA	2
KDPW SA	5
KDPW_CCP SA	2
Towarowa Giełda Energii SA	6

Źródło: opracowanie własne UKNF

Liczba i przedmiot ww. decyzji zostały przedstawione w Tabeli 1.2. w Aneksie 1.

Zatwierdzanie prospektów emisyjnych instrumentów finansowych innych niż certyfikaty inwestycyjne

W 2014 r. KNF wydała 139 decyzji w sprawie zatwierdzenia prospektów emisyjnych, memorandumów informacyjnych oraz aneksów aktualizujących ich treść, w tym:

- ▶ 45 decyzji zatwierdzających prospekty emisyjne papierów wartościowych innych niż certyfikaty inwestycyjne (sporządzone w formie jednego lub trzech dokumentów),

- ▶ 1 decyzję zatwierdzającą memorandum informacyjne,
- ▶ 93 decyzje zatwierdzające aneksy do prospektów emisyjnych (oraz do memorandumów informacyjnych) papierów wartościowych innych niż certyfikaty inwestycyjne.

Tabela 36. Liczba zatwierdzonych prospektów emisyjnych oraz aneksów do prospektów emisyjnych w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Liczba zatwierdzonych prospektów emisyjnych	57	43	29	45
Liczba zatwierdzonych memorandumów informacyjnych/stwierdzeń równoważności memorandum informacyjnego z wymogami dla prospektu emisyjnego	5	2	3	1
Liczba zatwierdzonych aneksów do prospektów emisyjnych	128	145	106	93

Źródło: opracowanie własne UKNF

W okresie objętym sprawozdaniem do KNF wpłynęło również 65 potwierdzeń zatwierdzenia prospektu emisyjnego od organów nadzoru innych państw członkowskich.

W toku prowadzonych w 2014 r. 76 postępowań o zatwierdzenie prospektu emisyjnego (memorandum informacyjnego) KNF wystosowała ponad 6900 uwag do składanych dokumentów.

Ponadto KNF wydała 12 postanowień o zawieszeniu postępowań administracyjnych w sprawie zatwierdzenia prospektu emisyjnego (memorandum informacyjnego, aneksu do prospektu emisyjnego), 7 postanowień o podjęciu zawieszonych postępowań oraz 18 decyzji w sprawie umorzenia postępowania administracyjnego w sprawie zatwierdzenia

prospektu emisyjnego (memorandum informacyjnego, aneksu do prospektu emisyjnego).

W 2014 r. KNF wydała 31 opinii w sprawach dotyczących przeprowadzenia ofert publicznych lub dopuszczenia papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym.

Zestawienie emitentów, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez Komisję Nadzoru Finansowego w 2014 roku zamieszczono w Tabeli 2.1. w Aneksie 2, natomiast aktualna lista prospektów emisyjnych zatwierdzonych przez KNF znajduje się na stronie internetowej Komisji.

W 2014 r. do KNF wpłynęło również 40 zawiadomień o zamiarze przeprowadzenia akcji promocyjnej związanej z publiczną ofertą papierów wartościowych.

Instytucje zbiorowego inwestowania

W 2014 roku organ nadzoru wydał 183 rozstrzygnięcia dotyczące instytucji zbiorowego inwestowania.

Liczba i przedmiot przyjętych uchwał oraz wydanych decyzji i postanowień zostały przedstawione odpowiednio w Tabeli 1.1. oraz Tabeli 1.2. w Aneksie 1.

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego posiadało 58 towarzystw funduszy inwestycyjnych, zarządzających łącznie 681 funduszami inwestycyjnymi, w tym: 40 funduszami inwestycyjnymi otwartymi, 47 specjalistycznymi funduszami inwestycyjnymi otwartymi oraz 594 funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi.

Tabela 37. Liczba towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych w latach 2011–2014 narastająco

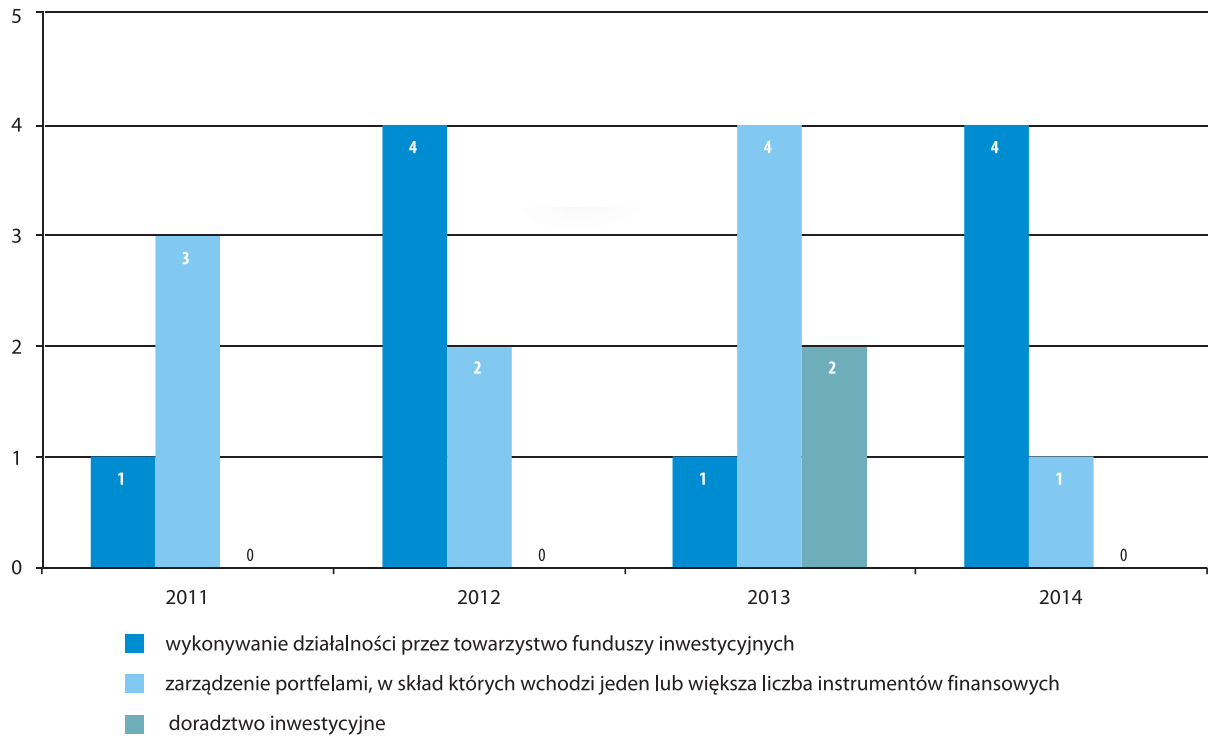
Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	50	54	55	58
Fundusze inwestycyjne	484	588	639	681

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała 4 zezwolenia na wykonywanie działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych (Amundi Polska TFI SA, TFI BGK SA,

OPTI TFI SA, IB TFI SA) oraz cofnęła 1 zezwolenie na wykonywanie działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych (Inwentum TFI SA).

Wykres 15. Liczba zezwoleń dotyczących działalności towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2011–2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała:

- ▶ 1 zezwolenie na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego,
- ▶ 2 zezwolenia na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego,
- ▶ 3 zezwolenia na utworzenie publicznego funduszu inwestycyjnego zamkniętego.

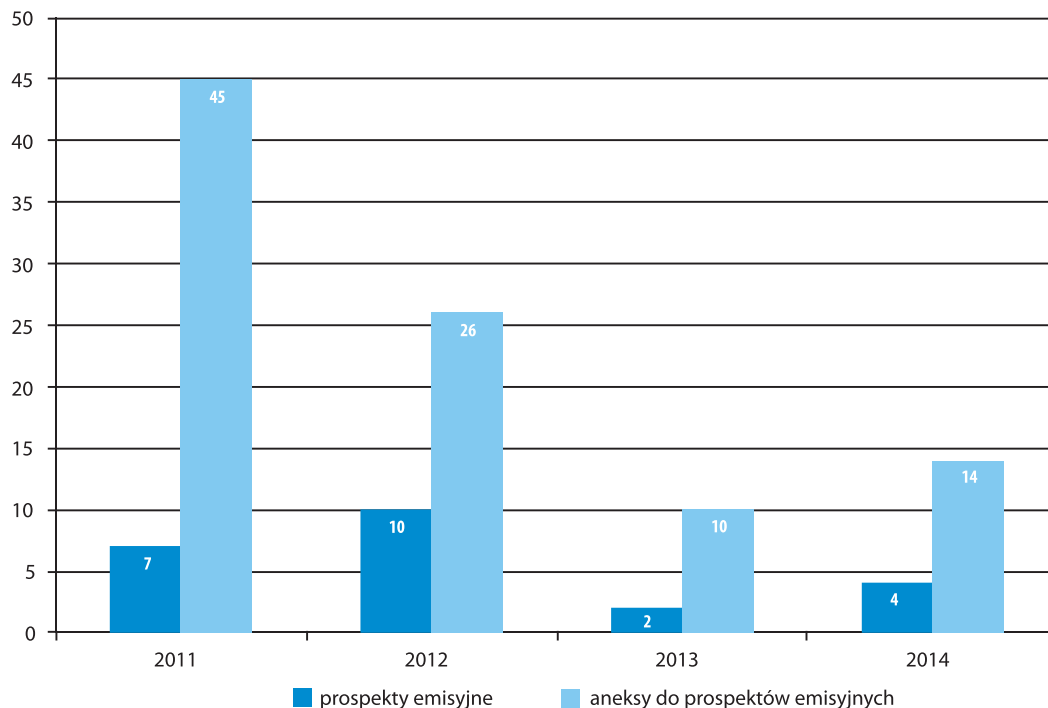
W 2014 roku rozpoczęło działalność 5 nowych funduszy z wydzielonymi subfunduszami. W wyniku ich powstania, przekształcenia funduszy inwestycyjnych otwartych w nowy subfundusz istniejącego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami oraz zmian statutu funduszu w zakresie utworzenia nowego subfunduszu nastąpił wzrost liczby subfunduszy wydzielonych w ramach funduszy tego typu z 414 subfunduszy w grudniu 2013 r. do 468 subfunduszy na koniec grudnia 2014 r.

W 2014 roku zostało zarejestrowanych 136 funduszy inwestycyjnych zamkniętych, których certyfikaty inwestycyjne zgodnie ze statutem funduszu nie będą oferowane w drodze oferty publicznej ani dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, ani wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu.

W 2014 roku KNF w zakresie sektora funduszy inwestycyjnych wydała 18 decyzji w sprawie zatwierdzenia prospektów emisyjnych oraz aneksów, w tym:

- ▶ 4 decyzje zatwierdzające prospekty emisyjne certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte,
- ▶ 14 decyzji zatwierdzających aneksy do prospektów emisyjnych certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte.

Wykres 16. Liczba prospektów emisyjnych oraz aneksów do prospektów emisyjnych publicznych funduszy inwestycyjnych zamkniętych zatwierdzonych przez KNF w latach 2011-2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

W odniesieniu do funduszy zagranicznych i subfunduszy funduszy zagranicznych w 2014 roku w stosunku do 2013 roku zaobserwowano zmniejszenie liczby notyfikacji. W 2014 roku do Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło drogą elektroniczną 11 kompletnych zawiadomień o zamiarze zbywania tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które dotyczyły 2 nowych funduszy zagranicznych i 24 subfunduszy funduszy zagranicznych. Dla porównania w 2013 roku wpłynęło 15 kompletnych zawiadomień dotyczących 1 funduszu zagranicznego i 60 subfunduszy funduszy zagranicznych. W 2014 roku do Komisji Nadzoru Finansowego nie wpłynęły żadne notyfikacje spółek zarządzających, które miałyby zamiar prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospo-

litej Polskiej. Również w 2013 roku do KNF nie wpływały notyfikacje spółek zarządzających.

Podmioty pośredniczące w zbywaniu i odkupywaniu jednostek lub tytułów uczestnictwa

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. lista dystrybutorów jednostek uczestnictwa posiadających zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego, obejmowała 91 podmiotów. W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego wydała 14 zezwoleń na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub/i tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych.

Towarowe domy maklerskie oraz podmioty prowadzące rachunki lub rejestry towarów giełdowych

W 2014 r. udzielono 5 zezwoleń dla przedsiębiorstw energetycznych na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych. Komisja wydała 1 decyzję w przedmiocie stwierdzenia wygaśnięcia zezwolenia na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych oraz pozostawiła 2 wnioski bez rozpoznania. Na dzień 31 grudnia 2014 r.:

- ▶ 57 przedsiębiorstw energetycznych posiadało zezwolenie na prowadzenie rachunków lub rejestrów towarów giełdowych,
- ▶ 1 towarowy dom maklerski posiadał zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej w zakresie obrotu towarami giełdowymi.

Maklerzy giełd towarowych

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. liczba licencjonowanych maklerów giełd towarowych wynosiła 347 osób. Na listę maklerów giełd towarowych w 2014 roku zostało wpisanych 31 osób.

W okresie objętym sprawozdaniem odbył się 1 egzamin na maklera giełd towarowych. Do egzaminu tego przystąpiło 51 osób, a zdały 22 osoby. Dotychczas egzamin na maklera giełd towarowych zdało 338 osób.

Tabela 38. Liczba osób wpisanych na listę maklerów giełd towarowych oraz łączna liczba maklerów giełd towarowych w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Liczba osób wpisanych w danym roku na listę maklerów giełd towarowych	28	39	47	31
Łączna liczba licencjonowanych maklerów giełd towarowych	230	269	316	347

Źródło: opracowanie własne UKNF

Udzielanie zezwoleń na przywrócenie akcjom formy dokumentu (zniesienie dematerializacji akcji)

W 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała 7 decyzji udzielających zezwolenia na przywrócenie akcjom spółki publicznej formy dokumentu (zniesienie dematerializacji akcji – art. 91 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie

publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych).

Działania nadzorcze o charakterze analitycznym

4. Działania nadzorcze o charakterze analitycznym

4.1. Nadzór bankowy

Nadzór ostrożnościowy nad bankami krajowymi

Czynności nadzorcze podjęte w 2014 r. przez UKNF polegały na bieżącym monitorowaniu oraz kwartalnej analizie sytuacji ekonomiczno-finansowej banków (ocena nadana za IV kw. 2013 r. oraz 3 kwartały 2014 r.). Na jej podstawie nadawano kwartalnie oceny banku w systemie KOBRA. W 2014 roku ocenie poddane zostały wszystkie banki komercyjne oraz spółdzielcze, w tym 15 banków istotnych systemowo. Przygotowano 151 analiz kwartalnych banków komercyjnych, 2 270 analiz kwartalnych banków spółdzielczych oraz 8 analiz kwartalnych banków zrzeszających.

Przygotowano również 112 ocen SDK oddziałów banków zagranicznych (ocena nadana za IV kw. 2013 r. oraz 3 kwartały 2014 r.). Oprócz oceny kwartalnej banki są objęte analizą w ramach procesu BION, tj. Badania i Oceny Nadzorczej. Szczegółowe informacje na temat oceny BION w sektorze bankowym przedstawione zostały w sekcji Badanie i Ocena Nadzorcza (BION).

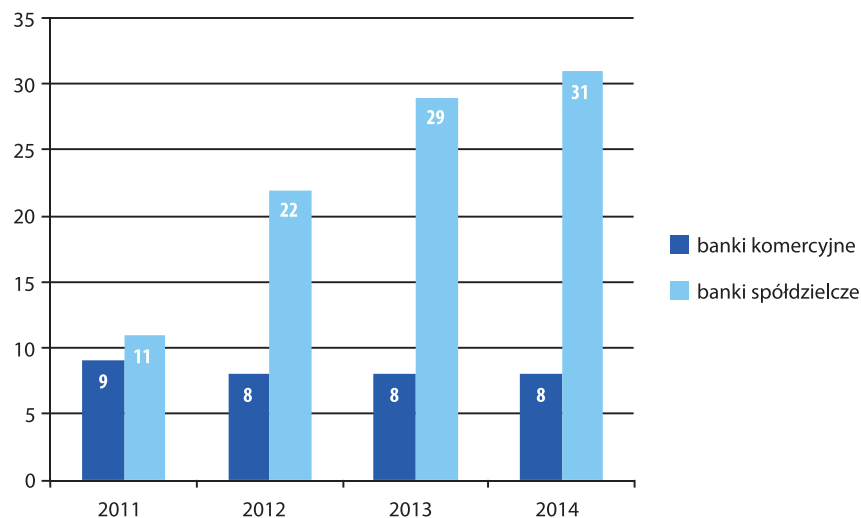
W ramach nadzoru skonsolidowanego analizowano skonsolidowane sprawozdania finansowe banków, sytuację ekonomiczno-finansową holdingów oraz podmiotów dominujących wobec banków, banków wchodzących w skład konglomeratu. W ramach bezpośredniego nadzoru analitycznego typowano banki do inspekcji kompleksowych i problemowych, a następnie przekazywano te informacje do komórek organizacyjnych UKNF odpowiedzialnych za prowadzenie działań inspekcyjnych. Przygotowywano dane dla inspekcji w bankach.

Prowadzono analizy porównawcze (kwartalne) klasyfikacji należności od tego samego kredytobiorcy przez różne banki, a także prezentacji akcjonariatu niektórych znaczących klientów banków – w przypadku stwierdzenia rozbieżności podejmowano odpowiednie działania, polegające na stosownych wystąpieniach do nadzorowanych jednostek. Prowadzono działania nadzorcze m.in. w następującym zakresie:

- ▶ wzmocnienia bazy kapitałowej, w tym zasady wypłacania dywidendy,
- ▶ bancassurance,
- ▶ procesów przekształceniowych,
- ▶ postępowań administracyjnych, w tym wniosków o zaliczenie do funduszy zobowiązań podporządkowanych, zysków okresowych, ustanowienie zarządu komisarycznego,
- ▶ płynności,
- ▶ planów postępowania naprawczego (PPN), w tym w zakresie oceny stopnia ich realizacji, zakończenia PPN czy nałożenia PPN,
- ▶ realizacji zaleceń wydanych w ramach inspekcji, procesu BION oraz innych wydanych w ramach nadzoru „zza biurka”.

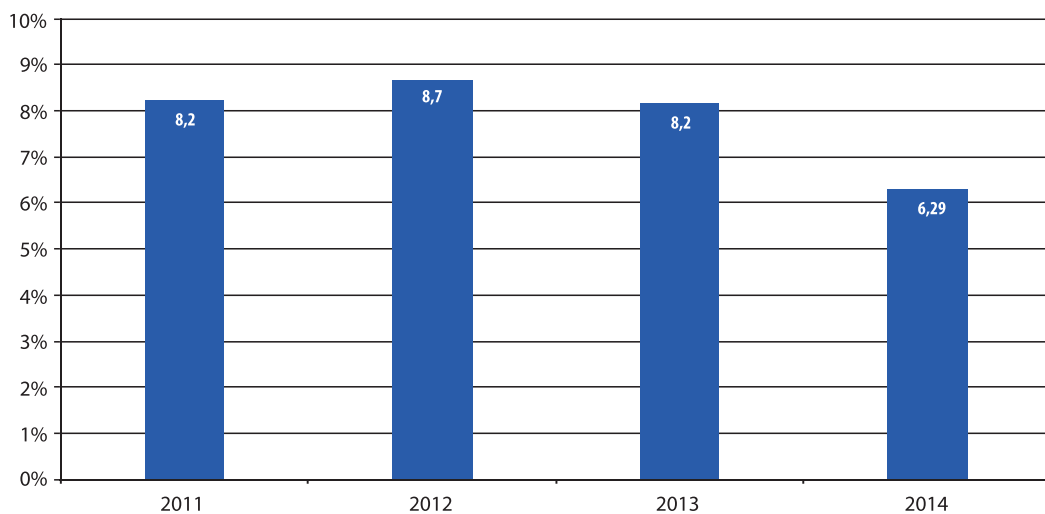
W 2014 r. postępowaniem naprawczym było objętych 8 banków komercyjnych. Natomiast w przypadku banków spółdzielczych na początku 2014 r. postępowaniu naprawczemu podlegało 29 banków spółdzielczych. Natomiast na koniec 2014 r. postępowaniem naprawczym objętych było 31 banków spółdzielczych. W 2014 roku jeden z banków zrzeszających został zobowiązany do opracowania programu postępowania naprawczego.

Wykres 17. Liczba banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w latach 2011–2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

Wykres 18. Udział aktywów banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w aktywach sektora bankowego (w %) w latach 2011–2014

Udział aktywów banków spółdzielczych objętych programem postępowania naprawczego w aktywach sektora bankowego wyniósł na koniec 2014 roku 0,006%.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Europejski przegląd jakości aktywów (Asset Quality Review) oraz testy warunków skrajnych

W roku 2014 UKNF po raz piąty przeprowadził testy warunków skrajnych (TWS), których celem było określenie potencjalnego wpływu zmiennego otoczenia makroekonomicznego na sytuację finansową i kapitałową instytucji polskiego sektora bankowego oraz ocena odporności sektora na zadany szok. Nowym elementem całego badania był jednoczesny

przeгляд jakości aktywów, którego oczekiwanym rezultatem rekomendowanych działań nadzorczych było rzetelne oszacowanie odpisów na pokrycie ryzyka związanego z ekspozycjami kredytowymi i wzmocnienie kapitałów banków. Oba badania miały na celu wszechstronną ocenę instytucji kredytowych.

Przegląd Jakości Aktywów (AQR)

W dniu 21 października 2013 r. EBA wydał Rekomendacje dotyczące przeglądów jakości aktywów (Recommendations on asset quality reviews – (EBA/REC/2013/04) skierowane do właściwych władz nadzorczych w Unii Europejskiej. Z kolei wydana w dniu 23 października 2013 r. nota EBC dotycząca wszechstronnej oceny instytucji kredytowych (Note: comprehensive assessment/October 2013) zobowiązała kraje strefy euro do przeprowadzenia m.in. przeglądu jakości aktywów (Asset Quality Review) na datę 31 grudnia 2013 r. z wykorzystaniem zharmonizowanych definicji ekspozycji zagrożonych (non-performing exposures) oraz restrukturyzacji (forbearance).

UKNF, uznając wskazany powyżej przegląd jakości aktywów za mający istotne znaczenie dla zapewnienia przejrzystości informacji dotyczącej sytuacji finansowej banków przeprowadził, w ramach europejskiego przeglądu aktywów, kompleksowe badania w tym zakresie w odniesieniu do grupy liczącej 15 banków krajowych, pokrywającej 79% aktywów sektora banków komercyjnych (do doboru zastosowano kryteria identyczne jak w przypadku doboru banków do europejskich stress testów). Badanie zostało przeprowadzone z zachowaniem możliwie maksymalnej spójności z metodyką stosowaną przez EBC na wszystkich etapach badania AQR. Podejście takie podyktowane było potrzebą zapewnienia spójności i możliwości porównania planowanego komunikatu dot. wyników przeglądu jakości aktywów i stress testów na poziomie krajowym z komunikatem na poziomie unijnym. Skala badania oraz pełne zastosowanie metodyki przeglądu jakości aktywów wykorzystanej przez EBC były inicjatywami własnymi KNF, wyróżniającymi Polskę spośród państw spoza strefy euro. Dodatkowo KNF jako jedyny nadzór w UE dysponowała potencjałem inspekcyjnym do samodzielnego przeprowadzenia badania.

Przegląd jakości aktywów zgodnie z Metodyką EBC podzielony został na 10 bloków. Etapem poprzedzającym ich realizację był dobór portfeli (zgodnych z segmentacją aktywów wskazaną przez EBC), dla których realizowane były badania. Głównym kryterium doboru portfeli do badania w danym banku było pokrycie przez wybrane portfele przynajmniej 50% aktywów ważonych ryzykiem (RWA) księgi bankowej banku.

Działania UKNF w ramach przeglądu jakości aktywów były realizowane w ścisłej współpracy z odpowiednimi nadzorcami macierzystymi oraz zaangażowanymi przez nie firmami audytorskimi (w odniesieniu do 3 banków) lub samodzielnie (w odniesieniu do pozostałych 12 banków). Badaniem objęto 32 portfele, w tym portfele przedsiębiorstw (małych i średnich oraz dużych), kredyty detaliczne zabezpieczone na nieruchomości mieszkalnej, SME detaliczne oraz pozostałe detaliczne. Średni udział portfeli objętych badaniem w su-

mie aktywów ważonych ryzykiem (RWA) banków wyniósł 59%. Średnia liczba zbadanych podmiotów gospodarczych w banku wyniosła 175, natomiast średnia liczba zbadanych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie 271. Łącznie zbadano ekspozycje o wartości 82 mld zł. W ramach badania dokonano również weryfikacji wyceny 5 775 zabezpieczeń.

Głównym wynikiem przeglądu jakości aktywów zgodnie z Metodyką EBC była korekta wyceny portfeli objętych badaniem, w wyniku której odpowiedniemu obniżeniu uległ kapitał podstawowy Tier 1. Na tej podstawie wyznaczono skorygowany współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (dalej współczynnik CET1).

Na finalną korektę wyceny portfeli objętych badaniem składały się zmiany klasyfikacji poszczególnych ekspozycji i kredytobiorców ze statusu „pracujące” (PE) do „niepracujące” (NPE), zgodnie z jednolitą definicją EBA przyjętą do celów badania AQR, oraz korekty odpisów. Dla portfeli niedetalicznych korekty oszacowane zgodnie z Metodyką EBC dotyczyły indywidualnych odpisów aktualizujących / rezerw oraz odpisów typu IBNR, natomiast w przypadku portfeli detalicznych dokonano korekt odpisów grupowych (IBNR i portfel z utratą wartości). Zarówno zmiany klasyfikacji, jak również korekty odpisów były rezultatem procesu przeglądu teczek kredytowych oraz wyceny zabezpieczeń przeprowadzonych w poszczególnych bankach. Ustalenia z tych bloków stanowiły wkład do ich ekstrapolacji na część portfeli nieobjętą badaniem. Wynik odpisów grupowych był natomiast rezultatem ekstrapolacji ustaleń oraz analizy porównawczej wyników bankowych modeli szacowania odpisów z modelami nadzorczymi (challenger models) zbudowanymi zgodnie z Metodyką EBC na potrzeby badania AQR.

Korekta wyceny portfeli objętych badaniem oraz skorygowana wartość współczynnika CET1 zostały następnie wykorzystane na potrzeby stress testów, które były prowadzone równoległe do badania AQR.

Testy Warunków Skrajnych (stress testy)

Najnowsza edycja stress testów przeprowadzanych co roku przez UKNF powiązana została z ogólnoeuropejskimi testami warunków skrajnych, których czwartą edycję koordynował Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA – European Banking Authority). Dlatego też ćwiczenie przeprowadzone w roku 2014 zawierało szereg założeń, które istotnie różniły się od tych przyjmowanych w poprzednich latach – do najważniejszych punktów należą:

- ▶ 3-letni okres prognozy;
- ▶ banki uwzględniają w obliczeniach następujące rodzaje ryzyka:
 - kredytowe,
 - rynkowe,

- kraju (sovereign),
- sekurytyzacji,
- kosztów finansowania (cost of funding);
- ▶ scenariusze do testów warunków skrajnych zostały opracowane w oparciu o prognozę Komisji Europejskiej z lutego 2014 r. (scenariusz bazowy) oraz nałożonego na nią załamania rynkowego (scenariusz szokowy) opracowanego przy współpracy ESRB, EBC i innych banków centralnych UE;
- ▶ w scenariuszu szokowym zakłada się silne spowolnienie gospodarcze w USA, które jest „importowane” do UE 4 kanałami: wzrost kosztów finansowania poszczególnych krajów, spadek jakości kredytów w krajach przechodzących kryzys, wstrzymanie reform strukturalnych, spadek zaufania na rynku;
- ▶ dodatkowo założono deprecjację walut Europy Środkowo-Wschodniej względem euro (w Polsce spadek wartości waluty o 25%);
- ▶ założenie statycznego bilansu – wartość nominalna kredytów jest stała w czasie. Ponadto nie może zmienić się struktura bilansu, a każdy zapadający w okresie badania instrument ma być zastępowany instrumentem analogicznym o tym samym pierwotnym terminie zapadalności. Nie są możliwe:
 - działania ograniczające ryzyko (założenie stałości struktury bilansu),
 - zmiana jakości portfela w wyniku zwiększenia akcji kredytowej (założenie stałej nominalnej sumy bilansu);
- ▶ koszty finansowania ponoszone przez bank – założone jest, że koszt finansowania musi wzrosnąć proporcjonalnie do kosztu finansowania danego kraju. W tym samym czasie, wzrost ten tylko w części może zostać przerzucony na klientów;
- ▶ w ćwiczeniu założono jednolitą stawkę podatku od zysków w całej Unii Europejskiej w wysokości 30%, przez co zarówno zyski, jak i współczynnik wypłacalności przedstawione w wynikach mogą odbiegać od założeń zawartych w strategiach banków;
- ▶ banki przedstawiały wyniki całej grupy bankowej (wynik na poziomie skonsolidowanym) w przeciwieństwie do danych jednostkowych, jakie były brane pod uwagę w latach poprzednich;
- ▶ banki przygotowały swoje projekcje zgodnie z CRR/CRD IV, z uwzględnieniem obowiązującego w Polsce podejścia do opcji narodowych oraz okresów przejściowych. Występują więc różnice w definicjach kapitału pomiędzy różnymi krajami z powodu różnej implementacji CRD (jedynym wyjątkiem jest uwspólnienie podejścia do filtrów ostrożnościowych i uwzględniania strat z tytułu deprecjacji obligacji skarbowych).

Badaniem objęte zostały wszystkie banki komercyjne działające w Polsce, co stanowi ponad 90% sumy bilansowej całego sektora bankowego (z wyłączeniem BGK). Wyniki stress testów dla banków o istotnej pozycji na rynku, kwo-

tujące stawki WIBID/WIBOR oraz notowane na GPW zostały opublikowane na stronie KNF. Po przekazaniu danych do UKNF nastąpił proces ich wstępnej analizy. Weryfikacji poddano spójność wewnętrzną prognoz oraz ich zgodność z metodologią, a także realność ekstrapolowanych trendów. Wszelkie wątpliwości wynikłe podczas tego procesu były na bieżąco konsultowane z bankami. Dodatkowo wykorzystano modele opracowane w Urzędzie.

Dopuszczalny minimalny poziom współczynnika CET1 dla banków wg EBA wynosi:

- ▶ 8,0% dla scenariusza bazowego,
- ▶ 5,5% dla scenariusza szokowego.

Wyniki badania zostały wykorzystane przy ustalaniu oceny BION.

Podsumowanie

W przypadku banków biorących udział w badaniach AQR i TWS dokonano zgodnie z wytycznymi EBA i EBC połączenia wyników obu ćwiczeń. W wyniku połączenia otrzymano skorygowany współczynnik CET1 na dzień 31 grudnia 2013 r. oraz dla okresu 2014–2016 w każdym ze scenariuszy stress testu. Oczekiwane wartości progowe dla minimalnych wartości skorygowanego współczynnika CET1 wynosiły 8% dla roku 2013 oraz okresu 2014–2016 w scenariuszu bazowym oraz 5,5% w scenariuszu szokowym. Nieosiągnięcie tych progów wskazywało na konieczność podwyższenia kapitału podstawowego Tier 1. Powyższe wartości progowe były jednakowe w odniesieniu do wszystkich banków europejskich objętych badaniem.

Wyniki AQR i stress testów nie skutkowały koniecznością podejmowania działań naprawczych (np. program postępowania naprawczego, przejęcie, upadłość) w stosunku do banków objętych badaniem. Stwierdzono dwa przypadki nieosiągnięcia oczekiwanych wartości progowych, niemniej niedobór kapitału podstawowego Tier 1 w skali sektora był marginalny (262,5 mln zł, 0,23% kapitału podstawowego Tier 1 sektora na datę 31 grudnia 2013 r.).

W wyniku przeglądu AQR udział wartościowy ekspozycji NPE w badanej próbie (wszystkie banki biorące udział w badaniu) wzrósł dla portfela przedsiębiorstw z 7,51% do 10,03%, natomiast w przypadku portfela kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych nastąpił wzrost z 3,41% do 4,34%. W przypadku indywidualnych odpisów aktualizujących, łączna korekta wynikająca z ustaleń AQR wyniosła dla portfela przedsiębiorstw 1,839 mln zł (wzrost odpisów o 34,8%), natomiast łączna korekta odpisów IBNR dla tego portfela 1,010 mln zł (wzrost odpisów o 186,7%). W przypadku odpisów grupowych (IBNR oraz portfel z utratą wartości) dotyczących portfela detalicznych kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych korekta odpisów wyniosła 1,747 mln zł (wzrost odpisów o 39,2%).

Skorygowany współczynnik wypłacalności CET1 na 31.12.2013 r., obliczany na potrzeby AQR, wyniósł łącznie dla badanych banków 13,31% (współczynnik bez korekty AQR na poziomie 14,05%). W wyniku włączenia ustaleń badania AQR do rezultatu stress testów łączna wartość skonsolidowanego współczynnika wypłacalności CET1 dla

badanych banków w scenariuszu szokowym zmniejszyła się z 13,31% do 12,48%.

W odniesieniu do obszarów, w których stwierdzono niedoskonałości procedur i procesów wystosowano odpowiednie zalecenia, w tym dotyczące wyceny portfela kredytowego.

Tabela 39. Główne nieprawidłowości stwierdzone podczas badania AQR

1.	Błędy oraz braki w istotnych, z punktu widzenia poprawności wyceny ekspozycji kredytowych, danych, w tym m.in.: nieunikatowe numery wewnętrzne kredytobiorców, braki w zakresie daty wyceny zabezpieczenia oraz niepoprawne (zbyt niskie) wartości zabezpieczenia (powodujące nieracjonalnie wysokie poziomy wskaźnika LtV), braki wybranych danych finansowych kredytobiorców oraz wskaźnika długu do dochodu dla klientów indywidualnych, niepoprawne wyliczenie efektywnej stopy procentowej, brak możliwości oznaczania statusu restrukturyzacji w systemach IT, braki w zakresie informacji o liczbie dni opóźnienia.
2.	Brak zmiany klasyfikacji ekspozycji kredytowych (z PE na NPE), w wyniku wystąpienia następujących zdarzeń: znaczące pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy (przypadki braku precyzyjnego zdefiniowania przez banki minimalnego zakresu obiektywnych, mierzalnych kryteriów wystąpienia zdarzenia „znaczące trudności finansowe kontrahenta”, skutkującego rozpoznaniem obiektywnego dowodu utraty wartości), restrukturyzacja wymuszona trudnościami finansowymi kredytobiorcy (przypadki braku precyzyjnego zdefiniowania przez banki kryteriów wystąpienia zdarzenia „przyznanie kontrahentowi przez bank ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku bank by nie udzielił”, skutkującego rozpoznaniem obiektywnego dowodu utraty wartości), brak spełnienia kryteriów wyjścia ze statusu forborne NPE (wg definicji EBA) w okresie kwarantanny (opóźnienia w spłacie po dokonaniu restrukturyzacji, przyznanie kolejnego udogodnienia).
3.	Uwagi do modeli stosowanych przez banki do wyceny ekspozycji, w tym: nieuwzględnienie w analizie odpisów grupowych wartości parametru LIP przyjmowanego przez bank w przypadku 15 modeli (na 32 zbadane), wynikające z braku wystarczającego uargumentowania przyjętego przez bank parametru LIP (ustalenie parametru LIP metodą ekspercką lub nieprawidłowe określanie daty zdarzenia, w następstwie którego stwierdzano wejście ekspozycji dłużnika w stan utraty wartości), przypadki wykorzystywania nieadekwatnych koncepcyjnie modeli – finalny charakter ich oszacowań odbiega od wymaganego charakteru Point-In-Time (PIT), uwagi do jakości danych wykorzystywanych przez banki w procesie szacowania parametru LGD/LGI.
4.	Uwagi do efektywności procesu monitorowania wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie, w tym: przypadki braków aktualnych wycen zabezpieczeń dla znaczącej części kredytów detalicznych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych (przyjmowanie do ustalania wartości rynkowej nieruchomości wartości nieruchomości aktualnych na moment udzielenia kredytu (2007, 2008) lub pochodzących z nieaktualnych polis ubezpieczeniowych nieruchomości; przypadki rozbieżności wartości nieruchomości przyjmowanej przez banki z jej aktualną wartością rynkową), przypadki braków w zakresie prezentowanych przez banki danych dotyczących wartości rynkowej nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie ekspozycji.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Rezultaty badania AQR oraz stress testów zostały przekazane poszczególnym bankom w formie indywidualnych zaleceń po przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym. W załączeniu do zaleceń każdy bank otrzymał wypełnioną formatkę wynikową EBA w zakresie rezultatów stress testów oraz formatkę EBC w zakresie wyniku badania AQR oraz jego wpływu na rezultaty stress testów. Zgodnie ze standardem europejskim/EBC stosowanym na potrzeby badania, każdy bank został zobowiązany do przekazania do

UKNF, w okresie nie dłuższym niż dwa tygodnie, harmonogramu realizacji zaleceń.

W dniu 26 października 2014 r. UKNF podał wyniki badania AQR oraz stress testów do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na stronie internetowej Urzędu formatki ujawnieniowych EBA i EBC dla każdego z banków objętych badaniem.

Wnioski systemowe dotyczące obszarów, do których wniesiono uwagi podczas badania AQR oraz oczekiwania nadzoru w zakresie podjęcia określonych działań zostały przedstawione bankom komercyjnym, stosującym Międzynarodowe Standardy Rachunkowości w piśmie nadzoru do Prezesów Zarządów Banków z dnia 19 grudnia 2014 r. Pismo zostało również przekazane biegłym rewidentom badającym sprawozdania finansowe tych banków za 2014 rok. Główne wnioski systemowe dotyczące wyników badania AQR obejmowały zagadnienia związane z jakością danych, identyfikacją utraty wartości oraz wyznaczaniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych i rezerw na pozabilansowe zobowiązania kredytowe, stosowaniem modeli do celów wyceny ekspozycji oraz procesem wyceny zabezpieczeń. Nadzór wyraził również oczekiwanie, że powyższe zagadnienia zostaną uwzględnione w procesie badania sprawozdań finansowych banków, do których skierowano pismo.

Badanie i Ocena Nadzorcza (BION)

W 2014 roku UKNF prowadził prace nad dostosowaniem Metodyki BION przekazanej bankom w grudniu 2013 r. do zmieniającego się otoczenia regulacyjnego, w szczególności uwzględniające przepisy *Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) NR 710/2014 z dnia 23 czerwca 2014 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne dotyczące warunków stosowania procedury wspólnej decyzji na temat wymogów ostrożnościowych dostosowanych do konkretnych instytucji zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE*.

Prace nad Metodyką BION będą kontynuowane w roku 2015. Przewidywane modyfikacje, oprócz dostosowania do zmian krajowych i unijnych przepisów prawa, będą uwzględniać zagadnienia wskazane w wytycznych wydanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego w dniu 14.12.2014 r. pt: *Guidelines for common procedures and methodologies for the supervisory review and evaluation proces*⁸. W trakcie prac nad nowelizacją Metodyki BION zostaną także wzięte pod uwagę postulaty i propozycje zgłaszane przez banki, w tym za pośrednictwem Związku Banków Polskich.

Prowadzony przez UKNF proces BION uwzględnia w sposób komplementarny i spójny ustalenia z czynności analitycznych i inspekcyjnych prowadzonych przez nadzór w bankach. Intensywność procesu BION w poszczególnych bankach uzależniona jest przede wszystkim od wyników

analizy wrażliwości modelu biznesowego oraz grupowania banków w trakcie procesu kategoryzacji. Metodyka BION zakłada ciągłość aktualizacji ocen BION w ramach kwartalnych analiz „zza biurka” oraz dialog nadzoru z bankami.

Należy podkreślić, że – w celu przedstawienia zagadnień związanych z obowiązującą Metodyką BION oraz pracami prowadzonymi nad jej dostosowaniem do nowych rozwiązań europejskich – w ramach projektu CEDUR, w 2014 r. przeprowadzono dwa seminaria dla banków.

W ramach przeprowadzonego w 2014 r. procesu BION banków komercyjnych za rok 2013 nadano ocenę nadzorczą dla 37 banków. Oceny zostały nadane na dzień 31 grudnia 2013 r. W przypadku, gdy zachodziła taka konieczność, wraz z wynikami banki otrzymywały zalecenia wyeliminowania stwierdzonych w toku analizy nieprawidłowości w zakresie zarządzania poszczególnymi kategoriami ryzyka, w tym również w ramach nałożonego programu naprawczego.

Natomiast w przypadku banków spółdzielczych w okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 760 analiz BION, w tym 756 dotyczących banków spółdzielczych (192 w ramach procesu BION za 2013 r., a 564 za 2014 r.) oraz 4 dotyczące banków zrzeszających (2 w ramach procesu BION za 2013 r., oraz 2 za 2014 r.). Wynikiem prac analitycznych było udzielenie 6 upomnień nadzorczych dla banków spółdzielczych.

Wewnętrznych, które mogą zaistnieć na przykład w związku z kryzysem w sferze realnej lub zawirowaniami na międzynarodowych rynkach finansowych.

Monitorowanie przestrzegania przez banki obowiązujących regulacji

W celu utrzymania adekwatności kapitałowej na poziomie uznawanym za bezpieczny, organ nadzoru po raz kolejny

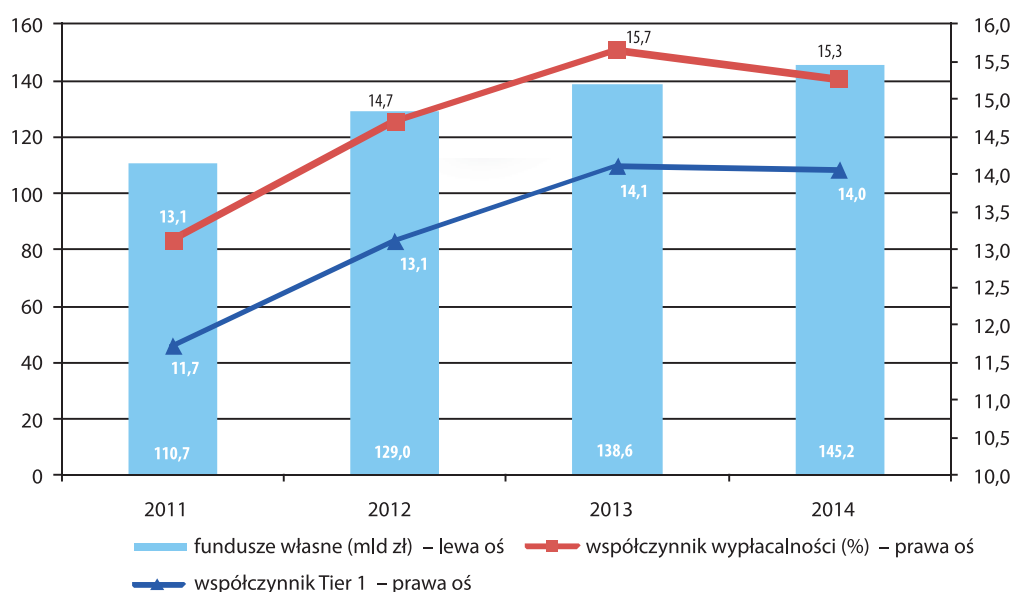
W celu utrzymania adekwatności kapitałowej na poziomie uznawanym za bezpieczny, organ nadzoru po raz kolejny

⁸ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/935249/EBA-GL-2014-13+%28Guidelines+on+SREP+methodologies+and+processes%29.pdf/b842c7e-3294-4947-94cd-ad7f94405d66>

rekomendował bankom ograniczenie wypłat dywidendy. Rezultatem dotychczasowej polityki dywidendowej Urzędu jest stabilny i wysoki współczynnik wypłacalności sektora na poziomie 15,26% na koniec 2014 roku (na koniec 2013 r. wynosił 15,75%). Pomimo dobrej sytuacji bieżącej rekomen-

dowane jest utrzymanie mocnej bazy kapitałowej, a w przypadku niektórych banków jej dalsze wzmocnienie, co wynika z poziomu ryzyka już zakumulowanego w bilansach banków, jak też niepewności co do przyszłego rozwoju koniunktury gospodarczej.

Wykres 19. Fundusze własne i adekwatność kapitałowa krajowego sektora bankowego w latach 2011–2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

Prace związane z przygotowaniem zmian legislacyjnych w obszarze sektora bankowości spółdzielczej w zakresie implementacji Dyrektywy CRD IV, w tym m.in. systemu ochrony instytucjonalnej (IPS) oraz projektów Dyrektyw BRR i DGS

UKNF systematycznie analizował pojawiające się nowe wersje, Dyrektywy BRR, Dyrektywy DGS oraz towarzyszących im rozporządzeń delegowanych i rozporządzeń delegowanych do Rozporządzenia CRR, a także założeń BSR i wielokrotnie przekazywał uwagi do MF, opowiadając się za rozwiązaniami służącymi stabilizacji polskiego sektora bankowości spółdzielczej. Uwagi dotyczyły m.in.:

- ▶ definicji aktywów płynnych w zakresie możliwości zaliczenia do nich lokat banków spółdzielczych w bankach zrzeszających (uzyskano satysfakcjonujące zapisy),
- ▶ uwzględnienia w procesie Resolution oraz w procesie Recovery specyfiki funkcjonowania banków w grupie IPS i możliwości zastosowania zasady proporcjonalności, w tym:
 - sporządzania planów Recovery i Resolution na poziomie zrzeszenia IPS (w zakresie planów Recovery osiągnięto satysfakcjonujące zapisy),
 - stosowania węższego zakresu merytorycznego dla uczestnictwa IPS w planach Recovery i Resolution

(osiągnięto satysfakcjonujące zapisy, pracownik UKNF brał udział w pracach w EBA w zakresie opracowania odpowiednich standardów technicznych),

- uwzględnienia niższych opłat na fundusz gwarancyjno-pomocowy (BFG) oraz fundusz Resolution (uzyskano satysfakcjonujące zapisy),
- wszczęcia procedury Resolution przez IPS (ustalono zapis, iż proces Resolution zostanie wszczęty, jeśli zostaną spełnione określone przesłanki, w tym wyczerpane zostaną wszystkie możliwości pomocowe IPS).

Przedstawiciele Urzędu brali aktywny udział w procesie legislacyjnym dotyczącym zmiany ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Przedstawiciele UKNF brali udział zarówno w konferencjach uzgodnieniowych, jak i w procesie opiniowania kolejnych projektów ustawy w pracach komisji prawniczej w Rządowym Centrum Legislacji. Jednocześnie UKNF systematycznie przekazywał sektorowi najważniej-

sze informacje w zakresie nowych regulacji, ze szczególnym uwzględnieniem zmian kapitałowych. Podobnie jak w poprzednich latach, Urząd prowadził korespondencję z przedstawicielami sektora wyjaśniając powstające wątpliwości związane z rozbieżnościami pomiędzy przepisami krajowymi i unijnymi.

Mając na uwadze przygotowanie się obu zrzeszeń do zmian w zakresie ich organizacji w sposób, który zwiększy ich bezpieczeństwo, umożliwi wypełnienie obligatoryjnych norm płynności i będzie przeciwdziałać problemom, które mogą wystąpić w czasie kryzysu, przedstawiciele UKNF wielokrotnie spotykali się z przedstawicielami obydwu działających zrzeszeń. Efektem tych spotkań są podjęte decyzje przez najważniejsze organy ww. grup w zakresie utworzenia IPS, jak i rozwiązania przygotowujące banki z tych zrzeszeń do zmian legislacyjnych i organizacyjnych.

4.2. Nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi (SKOK)

W 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego zdecydowała o powołaniu w dwóch kasach zarządców komisarycznych. Zarządcy komisaryczni, poza kierowaniem bieżącą działalnością kas, prowadzili rozmowy z właścicielami (członkami kas) i potencjalnymi inwestorami w celu wypracowania modelu restrukturyzacji, adekwatnego do stwierdzonej sytuacji.

Komisja Nadzoru Finansowego w 2014 r. podjęła decyzję o zawieszeniu działalności dwóch kas: Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej „Wspólnota” oraz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w Wołominie. Odnosnie SKOK „Wspólnota” w dniu 18 lipca 2014 r. KNF wystąpiła do właściwego sądu z wnioskiem o ogłoszenie upadłości kasy. W dniu 26 września 2014 r. Sąd Rejonowy Gdańsk Północ wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej „Wspólnota” (sygnatura akt VI GU 131/14). W przypadku SKOK w Wołominie, KNF w dniu 12 grudnia 2014 r. zdecydowała o wystąpieniu do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi Północ z wnioskiem o ogłoszenie upadłości Kasy.

W roku 2014 KNF podjęła decyzje o przejęciu dwóch spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych przez banki na podstawie ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. SKOK Jana z Kęt został przejęty przez Alior Bank S.A., a SKOK Kopernik przez Bank PEKAO S.A. Podstawą dla oceny zdolności podmiotów finansowych do przejęcia kas były kryteria ustalone i opublikowane przez KNF w lutym 2014 r.

W 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego zapoznała się łącznie z czterema analizami o sytuacji sektora bankowości spółdzielczej: Informacją o sytuacji bankowego sektora spółdzielczego w 2013 r., Informacją o sytuacji bankowego sektora spółdzielczego w I kwartale 2014 r., w I półroczu 2014 r. oraz w III kwartale 2014 r. W raporcie o sytuacji bankowego sektora spółdzielczego w III kwartale 2014 roku przedstawiono również informację o wielkości wskaźników LCR w sektorze banków spółdzielczych w kontekście możliwości spełnienia normy przez banki spółdzielcze i zrzeczające w zależności od przyjętych zmian organizacyjno-prawnych dotyczących funkcjonowania zrzeszenia. Komisja zapoznała się z dwoma półrocznymi raportami na temat sytuacji banków spółdzielczych objętych postępowaniami naprawczymi.

Ponadto w 2014 roku KNF wydała zgodę na połączenie Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej Szopienice (jako kasy przejmującej) ze Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową Dziedzice (jako kasy przejmowanej).

Komisja Nadzoru Finansowego w ramach postępowania administracyjnego zatwierdziła w 2014 roku przygotowane przez Kasę Krajową i uzgodnione z sektorem SKOK wzory umów:

- kredytu z Funduszu Stabilizacyjnego,
- kredytu z Funduszu Stabilizacyjnego (zobowiązanie podporządkowane),
- rachunku lokat,
- organizowania działalności wydawniczej,
- świadczenia usług doradztwa prawnego, organizacyjnego i finansowego.

Przewodniczący KNF podczas 65. posiedzenia Senatu RP w dniu 20 listopada 2014 r. przedstawił na forum izby wyższej Parlamentu RP sytuację spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, po wejściu w życie ustawy z dnia 10 października 2012 r. o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem gwarancji bezpieczeństwa środków gromadzonych przez ich członków. Dodatkowo w dniu 18 grudnia 2014 r. Przewodniczący KNF wystąpił na posiedzeniu Sejmowej Komisji Finansów Publicznych z informacją na temat sytuacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

W 2014 roku Komisja Nadzoru Finansowego zapoznała się łącznie z czterema okresowymi raportami o sytuacji sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych: Informacją o sytuacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w 2013 r., w I kwartale 2014 r., w I półroczu

2014 r. oraz w III kwartale 2014 r. W roku 2014 Komisja zapoznała się także z dwoma półrocznymi raportami na temat sytuacji kas zobowiązanych do realizacji programów postępowania naprawczego.

4.3. Nadzór nad dostawcami usług płatniczych

Działalność w zakresie usług płatniczych, prowadzona przez krajowe instytucje płatnicze i biura usług płatniczych, objęta jest nadzorem KNF w zakresie i na zasadach określonych w przepisach uup oraz w ustawie o nadzorze nad rynkiem finansowym.

Zasadniczym celem sprawowanego przez KNF nadzoru nad krajowymi instytucjami płatniczymi (dalej KIP) jest zapewnienie bezpieczeństwa finansowego krajowych instytucji płatniczych, zgodności działalności krajowych instytucji płatniczych z obowiązującymi przepisami na poziomie krajowym i wspólnotowym, regulującymi zasady funkcjonowania

rynku usług płatniczych oraz ochrona interesów użytkowników i posiadaczy pieniądza elektronicznego.

W odniesieniu do biur usług płatniczych (dalej BUP), celem nadzoru KNF jest zapewnienie zgodności funkcjonowania biur usług płatniczych z przepisami uup oraz ochrona interesów uczestników rynku (użytkowników) usług płatniczych.

Kapitały założycielskie krajowych instytucji płatniczych kilkukrotnie przewyższają określony ustawą poziom minimum w tym zakresie.

Tabela 40. Zestawienie funduszy własnych KIP (w tys. zł)

Pozycja	IV kw. 2013 r.	I kw. 2014 r.	II kw. 2014 r.	III kw. 2014 r.
Fundusze własne, w tym:	304 217 603	329 027 353	357 060 393	375 234 095
– kapitał założycielski	295 311 675	295 311 675	321 742 324	338 261 844
– kapitał z aktualizacji wyceny	0	–	1 785 258	1 785 258
– niepodzielony zysk z lat ubiegłych	3 809 972	18 547 674	2 317 504	6 681 636
– zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego	5 095 956	15 168 004	31 215 307	28 505 357
Pomniejszenia funduszy własnych:	35 330 325	35 935 402	33 503 984	44 999 811
– akcje lub udziały własne posiadane przez instytucję płatniczą, wycenione według wartości bilansowej, pomniejszone o odpisy spowodowane trwałą utratą ich wartości	0	–	–	–
– wszelkie zobowiązania z tytułu emisji akcji uprzywilejowanych	0	–	–	–
– wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej	31 219 302	30 507 675	30 237 466	29 803 160
– strata z lat ubiegłych	4 111 023	3 878 383	2 505 255	11 379 317
– strata w trakcie zatwierdzania	0	972 044	–	–
– strata netto bieżącego okresu	0	577 300	761 263	3 817 334
Fundusze własne (po pomniejszeniach)	268 887 278	293 091 951	323 556 409	330 234 284

Źródło: opracowanie własne UKNF

Łączną liczbę i wartość transakcji, zrealizowanych przez KIP w poszczególnych kwartałach 2014 r. prezentuje Tabela 41.

Tabela 41. Informacja o transakcjach płatniczych wykonanych przez krajowe instytucje płatnicze

KIP	Liczba transakcji (tys. sztuk)			Wartość transakcji (mln zł)			Opłaty i prowizje (tys. zł)		
	I kw. 2014 r.	II kw. 2014 r.	III kw. 2014 r.	I kw. 2014 r.	II kw. 2014 r.	III kw. 2014 r.	I kw. 2014 r.	II kw. 2014 r.	III kw. 2014 r.
Razem	115 986	125 534	132 393	11 853	12 900	13 904	176 769	192 063	155 024

Źródło: opracowanie własne UKNF

Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej zrealizowanej przez KIP w I kwartale 2014 r. wyniosła 102 zł, w II kwartale 2014 r. – 103 zł, natomiast w III kwartale 2014 r. – 105 zł. Średnia wartość pobranych przez KIP opłat i prowizji za realizację pojedynczej transakcji płatniczej wyniosła w I kwartale 2014 r. 1,52 zł, natomiast w II i III kwartale 2014 r. odpowiednio 1,53 zł i 1,17 zł.

Analiza przekazanych KNF danych, dotyczących krajowego rynku usług płatniczych prowadzi do wniosku, że pozycja dominująca w tym obszarze należy do kilku KIP o ugruntowanej pozycji rynkowej, które prowadzą działalność na szeroką skalę.

Biura usług płatniczych na podstawie uup obowiązane są przekazywać UKNF informacje sprawozdawcze za okresy kwartalne i roczne, zawierające dane o liczbie i wartości zrealizowanych przekazów pieniężnych.

Za I kwartał 2014 r. – 1 037 (78%) biur usług płatniczych spośród 1 331 podmiotów objętych tym obowiązkiem przesłało UKNF informacje sprawozdawcze, natomiast za II kwartał 2014 r. – 1 041 (78%) biur spośród 1 336 przekazało UKNF informacje sprawozdawcze. W III kwartale 2014 r. 1 356 biur usług płatniczych zobowiązanych było do przesłania informacji sprawozdawczych do UKNF, a informacje te przesłały 1 062 biura (78% biur).

Liczba i wartość wykonanych przez BUP przekazów pieniężnych wyniosła:

- w I kwartale 2014 r. – 8,7 mln przekazów o łącznej wartości 1,4 mld zł,
- w II kwartale 2014 r. – 8,5 mln przekazów o łącznej wartości 1,4 mld zł,
- w III kwartale 2014 r. – 8,2 mln przekazów o łącznej wartości 1,3 mld zł.

Na podstawie otrzymanych od biur usług płatniczych informacji sprawozdawczych za I–III kwartał 2014 r. można stwierdzić, że z obowiązków wobec KNF nie wywiązuje się, odpowiednio:

- ok. 20% biur, jeśli chodzi o informację o liczbie i wartości wykonanych przekazów pieniężnych, oraz
- ok. 30% biur, jeśli chodzi o dostarczanie do KNF oryginału dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji bankowej albo ubezpieczeniowej.

Na gruncie obowiązujących przepisów regulujących funkcjonowanie krajowego rynku usług płatniczych, organ nadzoru nie posiada uprawnień, które umożliwiłyby mu wykreślenie z rejestru tych BUP, które nie wywiązują się z ciężących na nich obowiązków sprawozdawczych, wskazanych powyżej.

Poziom zabezpieczenia wykonywanych przez biura usług płatniczych transakcji (poziom ochrony środków) ustalany jest w oparciu o relację średniej miesięcznej wartości zrealizowanych przez te podmioty przekazów pieniężnych do wartości posiadanych przez nie zabezpieczeń (tj. zawartych umów ubezpieczenia albo umów gwarancji).

Według danych za I kwartał 2014 r. średni miesięczny poziom ochrony środków pieniężnych przyjętych do realizacji zleceń płatniczych przez BUP wyniósł 6,6%, w II kwartale 2014 r. – 6,8%, a w III kwartale 2014 r. – 7,3%. Poziom ochrony (w okresie miesięcznym) w III kwartale 2014 r. był niższy od rekordowego pod tym względem III kwartału 2012 r. (w którym poziom ochrony wyniósł 7,9%), ale zarazem najwyższy za okresy od IV kwartału 2012 r. (7%) do II kwartału 2014 r. (6,8%).

Działania nadzorcze KNF wobec BUP obejmują monitorowanie terminowości przekazywania informacji sprawozdawczych, przestrzegania obowiązku ochrony środków klientów, terminowości przekazywania środków do odbiorcy lub dostawcy odbiorcy, informowanie BUP o obowiązku ograniczenia skali działalności albo konieczności przekształcenia się w KIP w razie przekroczenia ustawowego limitu miesięcznych obrotów w wysokości 500 000 EUR, kierowanie do biur zaleceń w związku z ujemnymi wynikami finansowymi z tytułu prowadzenia działalności innej niż świadczenie usług płatniczych albo brakiem przychodów z tytułu tej dodatkowej działalności oraz przeprowadzanie badań ankietowych biur usług płatniczych w celu pozyskania informacji nt. specyfiki funkcjonowania biur usług płatniczych.

W ramach działań nadzorczych wobec krajowych instytucji płatniczych KNF rozpatruje wnioski w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej oraz dokonuje analiz wyników finansowych KIP w kontekście ich zgodności z przedstawionymi na etapie udzielania zezwoleń planami finansowymi. Ponadto w 2014 r. w dwóch wytypowanych przez KNF krajowych instytucjach płatniczych przeprowadzone zostały kon-

trole w celu weryfikacji bezpieczeństwa finansowego KIP, zgodności danych ujmowanych w okresowych informacjach sprawozdawczych ze stanem faktycznym oraz funkcjonowa-

nia KIP zgodnie z obowiązującymi przepisami, regulującymi zasady funkcjonowania rynku usług płatniczych na poziomie krajowym i wspólnotowym.

Konieczne zmiany regulacyjne w funkcjonowaniu BUP

Uwzględniając identyfikowane przez KNF problemy, dotyczące sprawowania skutecznego nadzoru nad biurami usług płatniczych, w 2013 r. zapoczątkowano konsultacje z Ministerstwem Finansów na temat możliwych kierunków zmian obecnej koncepcji nadzoru nad biurami usług płatniczych. Aktualnie trwają prace nad deregulacją rynku usług płat-

niczych świadczonych przez biura usług płatniczych, która w założeniu ma być realizowana poprzez ograniczenie nadzoru KNF nad BUP do minimalnego zakresu, wymaganego w przepisach Dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego.

4.4. Nadzór ubezpieczeniowy

Badanie i Ocena Nadzorczą (BION) zakładów ubezpieczeń

W 2014 r. przeprowadzono piątą edycję Badania i Oceny Nadzorczą (BION) zakładów ubezpieczeń. Nadanie oceny za 2013 r. nastąpiło dla 58 zakładów, w tym dla 27 zakładów działu I i 31 zakładów działu II.

BION jest całościowym procesem wykorzystującym wszelkie dostępne informacje posiadane przez UKNF na temat zakładów ubezpieczeń, w tym informacje uzyskane w wyniku czynności związanych z licencjonowaniem, analizy „zza biurka” i czynności kontrolnych na miejscu w zakładzie ubezpieczeń, jak również zapytań/ankiet skierowanych do zakładów ubezpieczeń.

W wyniku przeprowadzenia BION zakłady ubezpieczeń uzyskują ocenę ryzyka i ocenę istotności, które determinują podjęcie przez organ nadzoru, przy zastosowaniu zasady proporcjonalności, działań nadzorczych, w tym działań o charakterze inspekcyjnym.

Głównymi celami BION są:

- ▶ ocena stanu sektora ubezpieczeniowego, w tym identyfikacja systemowo istotnych zakładów i obszarów ryzyka,
- ▶ ocena ryzyka zakładu ubezpieczeń, w tym:
 - identyfikacja obszarów działalności zakładu ubezpieczeń o podwyższonym lub wysokim ryzyku,
 - ocena jakości procesu zarządzania zakładem ubezpieczeń,
 - ocena sytuacji finansowej zakładu ubezpieczeń,
 - ocena zgodności działania zakładu ubezpieczeń z odpowiednimi regulacjami prawnymi i regulacjami wewnętrznymi,
- ▶ priorytetyzacja działań nadzorczych i efektywna alokacja zasobów UKNF, które są kierowane do obszarów i podmiotów generujących najwyższe ryzyko,
- ▶ przygotowanie do „Wyplacalność II”, w tym w szczególności do wymogów w zakresie procesu nadzoru (*Supervisory Review Process*) przewidzianego w art. 36 Dyrektywy „Wyplacalność II”.

W porównaniu z procesem BION za 2012 r. dokonano zmian metodyki BION w związku z ujednocnieniem metodyk BION w poszczególnych sektorach rynku finansowego, a także w związku ze zgromadzonymi doświadczeniami z poprzednich procesów BION i zgłoszonymi uwagami zakładów ubezpieczeń/reasekuracji, w tym uwagami przekazanymi przez Polską Izbę Ubezpieczeń. Zmiany dotyczyły sposobu liczenia wskaźników wykorzystywanych przy ocenie ilościowej, dodania lub usunięcia poszczególnych wskaźników, dodania lub doprecyzowania korekt dla wybranych wskaźników oraz aktualizacji zagadnień ocen jakościowych w metodyce BION.

W 2014 r. w ramach działań międzysektorowego zespołu roboczego UKNF dokonano przeglądu metodyki BION dla zakładów ubezpieczeń w celu zapewnienia, iż w procesie nadawania ocen podmiotom z poszczególnych sektorów rynku finansowego będzie uwzględniany mechanizm rozpatrywania reklamacji klientów polegający na wprowadzeniu i funkcjonowaniu procedur, które doprowadzić mają do osiągnięcia kompromisu w sporze i zawarcia ugody.

W wyniku prac przedmiotowego zespołu ustalono, że ocena relacji z klientami będzie dokonywana w ramach obszarów ryzyka objętych procesem BION, funkcjonujących w poszczególnych sektorach. Jednocześnie ocena BION zostanie poszerzona o elementy poszczególnych etapów relacji instytucji finansowej z klientami (z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych rynków) zidentyfikowanych na podstawie przeprowadzonej analizy luk, w tym w zakresie uwzględniania dążenia podmiotów do ugodowego rozwiązywania sporów.

Podmioty nadzorowane zostały poinformowane pismem Przewodniczącego KNF o planowanym rozszerzeniu obszarów ocenianych w ramach oceny BION zgodnie z ustaleniami zespołu roboczego.

Monitorowanie sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń

Głównym zadaniem w obszarze analitycznego nadzoru jest stałe monitorowanie sytuacji finansowej oraz ochrona stabilności rynku, a w stanie zagrożenia podejmowanie odpowiednich działań nadzorczych. Podstawowym celem tych czynności jest zapewnienie zdolności zakładów ubezpieczeń do wypłaty należnych świadczeń ubezpieczającym, ubezpieczonym, uposażonym lub uprawnionym z umów ubezpieczenia.

Ocena sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń, a w szczególności ocena ich wypłacalności, dokonywana jest przede wszystkim na podstawie kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych zakładów.

Każde z przedłożonych przez zakłady ubezpieczeń sprawozdań finansowych i statystycznych jest przedmiotem odrębnej analizy, której wyniki zamieszczane są w odpowiednich raportach będących podstawą podejmowania dalszych indywidualnych decyzji nadzorczych. Stopień szczegółowości raportów uzależniony jest od oceny BION nadanej zakładowi ubezpieczeń, co pozwala na dopasowanie szczegółowości przeprowadzanych analiz do poziomu ryzyka identyfikowanego w przypadku poszczególnych zakładów.

Ponadto sytuacja finansowa zakładów ubezpieczeń jest monitorowana na podstawie nałożonego w 2008 r. obowiązku comiesięcznego przekazywania danych w zakresie podstawowych wskaźników dotyczących wypłacalności, jak również innych informacji przekazywanych przez zakłady ad hoc na specjalne żądanie organu nadzoru, które są wykorzystywane do identyfikacji podwyższonego i wysokiego ryzyka

adekwatności kapitałowej w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania.

Z przeprowadzonych analiz wynika, iż sytuacja finansowa zakładów ubezpieczeń w 2014 r., podobnie jak w latach ubiegłych, była stabilna.

W ramach wielu działań realizowanych w 2014 r., których celem było monitorowanie ryzyka w działalności zakładów ubezpieczeń, wskazać należy na następujące czynności:

- monitorowanie działań zakładów ubezpieczeń w zakresie ograniczania nadmiernej koncentracji lokat w jednym podmiocie lub jednym rodzaju aktywów (w wyniku podjętych przez UKNF działań nadzorczych stwierdzono, że zakłady realizują działania mające na celu zmniejszenie poziomu koncentracji depozytów w instytucjach kredytowych),
- analizę zgodności planowanych i realizowanych wypłat dywidend za 2013 r. z rekomendacją Przewodniczącego KNF oraz ich wpływu na wyniki zakładów ubezpieczeń,
- monitorowanie rentowności działalności poszczególnych zakładów ubezpieczeń w istotnych grupach ubezpieczeń oraz kierunków zmian polityki taryfowej,
- monitorowanie skutków finansowych pozwów i wyroków sądowych w sprawach dotyczących opłat likwidacyjnych w umowach ubezpieczenia,
- badanie wpływu proponowanej przez Ministerstwo Finansów regulacji dotyczącej wysokości opłat likwidacyjnych w ubezpieczeniach na życie związanych z UFK na wyniki finansowe i wypłacalność zakładów ubezpieczeń.

Nadzór nad realizacją obowiązków informacyjnych i sprawozdawczych oraz nad zgodnością działalności zakładów ubezpieczeń z przepisami prawa

Przepisy regulujące działalność ubezpieczeniową nakładają na zakłady ubezpieczeń szereg obowiązków informacyjnych zarówno wobec organu nadzoru, jak i ubezpieczających. Zadaniem organu nadzoru w tym zakresie jest weryfikacja zarówno faktu publikacji określonych informacji, jak też ich treści. Terminowe i kompletne wykonywanie obowiązków informacyjnych jest jednym z podstawowych zadań zakładów i umożliwia uzyskanie powszechnego dostępu do części danych związanych z działalnością zakładów ubezpieczeń nie tylko organowi nadzoru, ale również nabywcom usług ubezpieczeniowych.

W związku z wypełnianiem przez zakłady ustawowych obowiązków informacyjnych, w 2014 r. poddano analizie:

- sprawozdania finansowe, w tym 241 sprawozdań kwartalnych, 59 rocznych jednostkowych i 7 rocznych skonsolidowanych,

- informacje o wyborze lub zmianie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych – w 47 przypadkach,
- informacje o wyborze (lub odwołaniu) aktuarium – w 2 przypadkach,
- informacje o wyborze osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych – w 8 przypadkach,
- informacje o upoważnieniu innego podmiotu do składania oświadczeń woli w sprawie roszczeń – w 4 przypadkach,
- informacje o zmianach taryf składek w obowiązkowych ubezpieczeniach komunikacyjnych (ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych) oraz obowiązkowych ubezpieczeniach rolniczych (ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej rolników oraz ubezpieczeniu budynków rolniczych) – w 58 przypadkach,
- publikację rocznych sprawozdań Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych (dalej UFK) wg stanu na 31 grudnia

2013 r. (23 zakłady ubezpieczeń, 1965 UFK) oraz półrocznych sprawozdań UFK wg stanu na 30 czerwca 2014 r. (23 zakłady ubezpieczeń, 2109 UFK) na stronach internetowych zakładów,

- ▶ informacje o Indywidualnych Kontach Emerytalnych oraz Indywidualnych Kontach Zabezpieczenia Emerytalnego wg stanu na 31 grudnia 2013 r. (27 zakładów działu I),
- ▶ informacje o Indywidualnych Kontach Emerytalnych oraz Indywidualnych Kontach Zabezpieczenia Emerytalnego wg stanu na 30 czerwca 2014 r. (27 zakładów ubezpieczeń działu I).

Wyniki przeprowadzonych analiz wskazują, iż zakłady ubezpieczeń, poza sporadycznymi przypadkami, wypełniają powyższe obowiązki informacyjne zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Rozpatrywanie wniosków złożonych przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji

Oprócz czynności związanych z nadzorowaniem działalności zakładów, Komisja Nadzoru Finansowego rozpatrywała również wystąpienia podmiotów nadzorowanych o przyznanie im określonych uprawnień lub o wyrażenie zgody na określone czynności pozostające w gestii nadzoru finansowego.

W 2014 r. rozpatrywane były wnioski zakładów ubezpieczeń w sprawie:

- ▶ wyrażenia zgody na uznawanie określonych aktywów za aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych – w wyniku prowadzonych 61 postępowań

W toku sprawowania bieżącego nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową, zgodność działalności zakładów ubezpieczeń z przepisami prawa monitorowana jest również poprzez badanie sposobu wykonania zaleceń oraz badanie regulacji wewnętrznych zakładów ubezpieczeń:

- ▶ w 61 przypadkach dokonano analizy regulacji wewnętrznych zakładów (m.in. regulaminów tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i taryf składek),
- ▶ w 26 przypadkach badano wykonanie zaleceń wydanych zakładom w wyniku kontroli przeprowadzonej przez organ nadzoru (w 8 przypadkach zalecenia uznano ostatecznie za wykonane),
- ▶ w 3 przypadkach badano wykonanie zaleceń dostosowania działalności zakładów do przepisów prawa w trybie bieżącego nadzoru.

wydano 54 decyzje w sprawie wyrażenia stosownej zgody, natomiast 7 postępowań nie zostało zakończonych w 2014 r. – dotyczy postępowań, których zasadniczy termin załatwienia sprawy, o którym mowa w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) nie upłynął z dniem 31 grudnia 2014 r.,

- ▶ wyrażenia zgody na zaliczenie do środków własnych pożyczki podporządkowanej – w wyniku prowadzenia 4 postępowań wydano 4 decyzje w sprawie wyrażenia stosownej zgody.

Działalność reasekuracyjna zakładów ubezpieczeń

W 2014 r. opracowano raport poświęcony reasekuracji krajowych zakładów ubezpieczeń, w tym w szczególności reasekuracji zdarzeń katastroficznych. W raporcie skupiono się głównie na reasekuracji biernej, gdyż poza nielicznymi wyjątkami krajowe zakłady ubezpieczeń/reasekuracji nie prowadzą reasekuracji czynnej w istotnym zakresie. Reasekuracja bierna natomiast to dla wielu zakładów ubezpieczeń istotny obszar działalności, a jak pokazują wyniki ankiety o ryzyku oraz testów stresu stanowi ona podstawową technikę ograniczania ryzyka, w szczególności ryzyka katastroficznego. Raport powstał na bazie rocznych sprawozdań finansowych, dodatkowej ankiety dotyczącej zdarzeń katastroficznych, testów stresu oraz ankiety BION.

W związku z istotnym wpływem zdarzeń o charakterze katastrof na działalność zakładów ubezpieczeń działu II, UKNF dokonuje oceny stanu zabezpieczenia zakładów ubezpieczeń działu II przed skutkami wystąpienia szkód spowodowanych przez katastrofy. Realizując powyższe zadanie, UKNF dwu-

krotnie zwrócił się do zakładów ubezpieczeń działu II z prośbą o przedstawienie dodatkowych informacji obejmujących:

- ▶ plany reasekuracji katastroficznej na 2014 rok oraz opisu polityki reasekuracyjnej wraz z informacją jakie ryzyka nie są objęte ochroną reasekuracyjną,
- ▶ zdarzenia katastroficzne w 2013 r. objęte ubezpieczeniem przez dany zakład, a także rozliczenia tych zdarzeń w ramach posiadanego programu reasekuracji (szkody na udziale własnym oraz szkody na poszczególnych umowach reasekuracji/reasekuratorach).

Z analizy ankiet wynika, że wartość szkód brutto ze zdarzeń katastroficznych w roku 2013 wyniosła 478,85 mln zł (w 2012 roku było to 1 070,77 mln zł, w 2011 roku było to 681,69 mln zł). Największe pod względem wartości szkody brutto znalazły się w kategorii zdarzeń obejmujących deszcze nawalne, burze, gradobicia i huragany. Wartość szkód brutto dla tej kategorii wyniosła prawie 396,83 mln zł (co

stanowi 82,9% wszystkich szkód brutto ze zdarzeń katastroficznych w 2013 r.). Pojedynczym zdarzeniem, które spowodowało największe szkody ubezpieczone był orkan Ksawery, w wyniku którego powstałe szkody wyniosły 62,46 mln zł (co stanowiło 13,0% wszystkich szkód katastroficznych).

Mimo iż w roku 2013 nie wystąpiły na terenie Polski znaczne zdarzenia o charakterze katastroficznym, to większość

zakładów ubezpieczeń nie zmniejszyła ochrony reasekuracji katastroficznej na rok 2014, a blisko połowa zakładów ubezpieczeń zwiększyła swoją ochronę reasekuracyjną (tylko dwa zakłady ubezpieczeń ją zmniejszyły). Świadczy to o tym, że zakłady ubezpieczeń planując ochronę reasekuracji katastroficznej patrzą długofalowo i nie sugerują się wynikami pojedynczych lat.

Procesy przedaplikacyjne dotyczące modeli wewnętrznych

System Wyplacalność II daje zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji możliwość wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności (solvency capital requirement, SCR) w sposób adekwatny do ich profilu ryzyka oraz skali działalności. Zestaw narzędzi, systemów oraz procedur, które miałyby to umożliwić stanowią tzw. model wewnętrzny. Model ten powinien spełniać szereg rygorystycznych wymogów wskazanych w dyrektywie 2009/138/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyplacalność II), a jego wykorzystanie musi być zatwierdzone przez właściwe organy nadzoru. Weryfikacja oraz opiniowanie modelu jest procesem złożonym, wymagającym wysoce wyspecjalizowanej wiedzy z zakresu wielu dziedzin, przy czym przepisy dyrektywy Wyplacalność II dają stosunkowo krótki czas na jego przeprowadzenie (6 miesięcy). W 2014 roku UKNF kontynuował działania mające na celu przygotowanie zarówno UKNF, jak i podmiotów rynku ubezpieczeniowego do nadchodzących zadań związanych z oceną i zatwierdzaniem użycia modeli wewnętrznych. Najważniejszym przedsięwzięciem w tym zakresie w 2014 roku było kontynuowanie tzw. procesów przedaplikacyjnych rozpoczętych w 2011 roku.

Prowadząc procesy przedaplikacyjne UKNF kontynuuje swoją misję dbania o stabilne funkcjonowanie i bezpieczny rozwój rynku finansowego oraz dąży do rozwoju dialogu pomiędzy rynkiem ubezpieczeniowym a organem nadzoru. Proces ten niesie za sobą liczne korzyści, związane przede wszystkim z wczesnym diagnozowaniem luk oraz identyfikacją problematycznych obszarów dotyczących modelu wewnętrznego, przez co przyczynia się do przyspieszenia tempa implementacji modeli wewnętrznych oraz rozwiązań dotyczących systemu Wyplacalność II w zakładach. Dodatkowo zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji mają możliwość zapoznania się z oczekiwaniem organu nadzoru w zakresie modeli wewnętrznych.

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku UKNF prowadził procesy przedaplikacyjne dla 10 krajowych zakładów ubezpieczeń (3 z działu I i 7 z działu II, co stanowiło łącznie 51% polskiego rynku ubezpieczeniowego – według kryterium wysokości składki przypisanej brutto w 2013 roku).

Zakres prac w ramach procesów przedaplikacyjnych w 2014 roku został podzielony na dwa strumienie.

Pierwszy strumień związany był z implementacją wytycznych EIOPA w sprawie procesu przedaplikacyjnego modeli wewnętrznych. W ramach wypełniania tych wytycznych oraz w związku z potrzebą intensyfikacji działań mających na celu dostosowanie się do wymogów dyrektywy Wyplacalność II, UKNF przesłał krajowym zakładom ubezpieczeń i reasekuracji harmonogram działań związanych z przygotowaniem podmiotów sektora ubezpieczeniowego do wymogów systemu Wyplacalność II. UKNF zwrócił się do zakładów ubezpieczeń uczestniczących w procesie przedaplikacyjnym o przesłanie m.in. własnej oceny zgodności z wymogami systemu Wyplacalność II w zakresie modeli wewnętrznych, zestawienia luk w modelu wewnętrznym oraz harmonogramu dojścia do spełnienia wymogów systemu Wyplacalność II w zakresie modeli wewnętrznych (uwzględniającego wyeliminowanie luk, które zostały zidentyfikowane na etapie walidacji, jak również w procesie przedaplikacyjnym). Ocena była dokonywana na podstawie dokumentów przekazywanych do organu nadzoru oraz w trakcie cyklicznych spotkań odbywanych z przedstawicielami zakładów ubezpieczeń. W 2014 roku odbyły się 33 spotkania, w trakcie których omawiano zagadnienia związane m.in. z zarządzaniem modelem wewnętrznym, procesem walidacji modelu wewnętrznego, procesem przyjmowania założeń i dokonywania oceny eksperckiej w modelu wewnętrznym oraz z postęпами w dostosowaniu modelu wewnętrznego do wymogów dyrektywy Wyplacalność II, a także kwestie dotyczące badania porównawczego modeli wewnętrznych, które stanowiło drugi strumień prac w ramach procesów przedaplikacyjnych modeli wewnętrznych w 2014 roku.

Badanie porównawcze modeli wewnętrznych (dalej: Badanie) miało na celu analizę wyników modeli wewnętrznych, zarówno dla poszczególnych zakładów, jak i w ujęciu przekrojowym. Badanie dotyczyło ryzyka rynkowego, ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych, ubezpieczeń na życie oraz metod agregacji. Jego rezultaty stanowiące będą wkład do oceny przygotowania zakładów ubezpieczeń do złożenia wniosku o stosowanie modelu wewnętrznego do wyznaczenia kapitałowego wymogu wypłacalności w systemie Wyplacalność II. Dyskusja o wynikach modelu wewnętrznego umożliwi lepsze zrozumienie zakresu odzwierciedlenia profilu ryzyka zakładu ubezpieczeń,

wplywu przyjętych założeń oraz ich racjonalności. Badanie przyczynia się także do lepszej komunikacji dotyczącej modelu wewnętrznego, zarówno wewnątrz zakładu ubezpieczeń, jak i z organem nadzoru. Analiza wyników Badania ułatwi wskazanie obszarów, które wymagają poprawy jeszcze przed złożeniem wniosku o wykorzystanie modelu wewnętrznego do wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności w systemie Wypłacalność II. Przyjęte podejście wychodzi naprzeciw inicjatywom podejmowanym przez EIOPA oraz zagraniczne organy nadzoru w celu oceny modeli wewnętrznych. W celu zapewnienia porównywalności, zakłady ubezpieczeń otrzymały ujednolicone dane konieczne do sparometryzowania swoich modeli wewnętrznych. Projektując Badanie, uwzględniono uwagi zebrane przez UKNF od uczestników Badania w fazie konsultacji.

W 2014 roku przedstawiciele UKNF uczestniczyli także w spotkaniach na szczeblu międzynarodowym, w tym w wi-

zycach studyjnych i kolegiach organów nadzoru oraz w posiedzeniach grup i zespołów roboczych EIOPA (IMC⁹, ISM¹⁰, TPSG¹¹ w ramach FinReq¹², podgrupy SRP¹³ w ramach IGSRR¹⁴, Review Panel¹⁵) oraz ESRB¹⁶ (grupa ekspercka ds. ubezpieczeń).

Z inicjatywy UKNF w 2014 roku zorganizowano również dwustronne spotkania z przedstawicielami zagranicznych organów nadzoru, w trakcie których przedyskutowane zostały zagadnienia dotyczące wymogów jakościowych, metodyki modelowania zależności oraz uspołnienienia podejścia organów nadzoru do oceny modeli wewnętrznych. Podczas spotkań omówiono także problematyczne obszary związane z modelowaniem ryzyka za pomocą modeli wewnętrznych.

Dalsze prace (zarówno krajowe, jak i międzynarodowe) będą kontynuowane w 2015 roku.

Badanie ilościowe QIS2014 w sektorze ubezpieczeń

W ramach monitorowania przygotowań podmiotów sektora ubezpieczeniowego do wymogów ilościowych (Filar I) systemu Wypłacalność II, w okresie od 8 września do 7 listopada 2014 r. UKNF przeprowadził wśród krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji trzecie obowiązkowe badanie ilościowe (badanie QIS2014). Wyniki badania stanowiły istotne źródło informacji o stopniu przygotowania zakładów do prowadzenia działalności wg zasad Wypłacalność II w zakresie wymogów ilościowych, ze względu na fakt, że było ono przeprowadzane na niewiele ponad rok przed wejściem w życie systemu Wypłacalność II. Badanie ilościowe QIS2014 zostało wykonane przez wszystkie krajowe zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji według stanu na 31 grudnia 2013 r.

Pracownicy UKNF przygotowali dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji:

- ▶ polskie tłumaczenie specyfikacji technicznej (opracowanej przez EIOPA) dotyczącej zasad wyceny i wyznaczania wymogów kapitałowych w okresie przygotowawczym do Wypłacalności II,
- ▶ aneks do specyfikacji technicznej przygotowany przez UKNF (uwzględniający ustalenia ze spotkań z zakładami po poprzednich badaniach),

- ▶ arkusz kalkulacyjny, w którym należało zamieścić wyniki badania ilościowego.

Specyfikacja techniczna badania QIS2014, w porównaniu z poprzednimi badaniami, obejmowała zagadnienia z dyrektywy Wypłacalność II dotyczące stopy procentowej wolnej od ryzyka oraz rozwiązania obowiązujące w okresie przejściowym. Specyfikacja zawierała także specyficzne rozwiązania dla towarzystw ubezpieczeń wzajemnych zmierzające do tego, aby wymogi systemu Wypłacalność II w prawidłowy sposób oddawały ich profil ryzyka oraz odzwierciedlały zasady wzajemności w wymogach ilościowych i jakościowych systemu Wypłacalność II.

Wyniki przeprowadzonego przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji badania ilościowego QIS2014 wskazały UKNF obszary będące źródłem największych problemów dla krajowego rynku ubezpieczeń, a także zakłady, które na 1 stycznia 2016 r. bez rozwiązań przejściowych mogłyby nie spełniać wymogów kapitałowych wg systemu Wypłacalność II. Ponadto z analiz wyników badania wynika, że konieczne jest jeszcze bardziej intensywne zaangażowanie się organu nadzoru w przygotowanie zakładów do systemu Wypłacalność II, aby były one odpowiednio przygotowane do spełniania wymogów kapitałowych od 1 stycznia 2016 r.

⁹ Internal Models Committee – Komitet Modeli Wewnętrznych przy EIOPA.

¹⁰ Informal Supervisory Meetings – nieformalne spotkania organów nadzoru dotyczące modeli wewnętrznych.

¹¹ Technical Provisions Sub-Group – podgrupa ds. rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

¹² Financial Requirements Committee – Komitet ds. Wymogów Finansowych przy EIOPA.

¹³ Supervisory Review Process Sub-Group – podgrupa ds. procesu nadzoru.

¹⁴ Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Committee – Komitet Zarządzania Wewnętrznego, Nadzoru oraz Sprawozdawczości przy EIOPA.

¹⁵ Zespół ds. badania przeglądowego w zakresie funkcjonowania kolegiów organów nadzoru oraz zespół ds. badania przeglądowego w zakresie wspólnych inspekcji.

¹⁶ European Systemic Risk Board – Europejska Rada Ryzyka Systemowego.

Testy warunków skrajnych w sektorze ubezpieczeniowym

W celu badania stabilności oraz bezpieczeństwa polskiego sektora ubezpieczeniowego, w szczególności badania wytrzymałości oraz ewentualnych potrzeb kapitałowych polskiego sektora ubezpieczeniowego oraz poszczególnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji na zdarzenia ekstremalne, lecz wciąż prawdopodobne, w 2014 r. kontynuowano prace związane z wykorzystaniem testów stresu w procesie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji, w szczególności w zakresie zbadania wytrzymałości polskiego sektora ubezpieczeniowego na zdarzenia ekstremalne, lecz wciąż prawdopodobne, a także poprawy zarządzania ryzykiem w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji.

Od początku 2014 roku trwały w UKNF prace nad weryfikacją metodyki przeprowadzania testów stresu w sektorze ubezpieczeniowym. W stosunku do roku poprzedniego dokonano m.in. rekalkulacji głębokości szoków dla ryzyka stopy procentowej i ryzyka cen akcji, dodano nowy test stresu dla ryzyka rezerw dla zakładów działu II, wprowadzono nowe

założenie dotyczące okresu rozliczania kosztów prowizji agencyjnej w teście stresu dla ryzyka rezygnacji z umów w zakładach ubezpieczeń działu I oraz wprowadzono konieczność przeprowadzenia dodatkowego prospektywnego testu stresu dla tych rodzajów ryzyka, dla których zakład ubezpieczeń/reasekuracji nie przeszedł standardowych testów stresu oraz testów stresu dla pozostałych rodzajów ryzyka. W dniu 5 marca 2014 r. opublikowano na stronie internetowej KNF metodykę przeprowadzania testów stresu za 2013 r. oraz zwrócono się do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji o przeprowadzenie testów stresu wg stanu na 31 grudnia 2013 r. w terminie do 25 kwietnia 2014 r.

Jednym z wyników badania była identyfikacja zakładów ubezpieczeń o podwyższonym ryzyku, czyli takich, które nie przeszły pozytywnie testów stresu i uzyskane od nich wyjaśnienia nie były wystarczające. Do zakładów tych zwrócono się z prośbą o przeprowadzenie dodatkowych testów stresu wg stanu na 30 czerwca 2014 r. w obrębie zagrożonych rodzajów ryzyka.

Europejskie testy stresu w sektorze ubezpieczeniowym

Europejskie testy stresu rozpoczęły się 30 kwietnia 2014 r. opublikowaniem na stronie EIOPA dokumentów dotyczących badania, m.in. specyfikacji technicznej badania, kwestionariuszy ilościowych i jakościowych, specyfikacji technicznej dot. zasad wyceny i wyznaczania wymogów kapitałowych w okresie przygotowawczym do systemu Wyplacalność II. W badaniu udział wzięły zakłady ubezpieczeń ze wszystkich krajów Unii Europejskiej, które pokrywały łącznie co najmniej 50% rynku każdego kraju¹⁷. Z krajowych zakładów ubezpieczeń w podstawowych testach stresu udział wzięła Grupa PZU (oraz 30 innych zakładów ubezpieczeń zostało uwzględnionych w testach stresu wykonywanych przez grupy ubezpieczeniowe, do których zakłady te należą),

natomiast w scenariuszu niskich stóp procentowych udział wzięło 7 krajowych zakładów ubezpieczeń. Europejskie testy stresu były przeprowadzane wg stanu na 31 grudnia 2013 r. w oparciu o bilans i wymogi kapitałowe wyznaczone zgodnie z zasadami Wyplacalność II. Krajowe zakłady ubezpieczeń przekazały wyniki badania do UKNF do 11 lipca 2014 r.

Z analizy rezultatów badania wynika, że uczestnicy z Polski na tle uczestników z innych krajów Unii Europejskiej wypadli bardzo dobrze (w badaniu niskich stóp procentowych najwyższy współczynnik pokrycia SCR środkami własnymi zarówno przed nałożeniem szoków, jak i po nałożeniu szoków dla obydwu scenariuszy).

Wytyczne ws. działań przygotowawczych do Wyplacalności II

1 stycznia 2014 r. rozpoczął się dwuletni okres stosowania wytycznych EIOPA dotyczących działań przygotowawczych do Wyplacalności II¹⁸. Wytyczne ustanawiają spójne w Unii Europejskiej podejście do analizowania i monitorowania przez organy nadzoru stanu przygotowania podmiotów sektora ubezpieczeniowego do spełniania wybranych wymogów systemu Wyplacalność II. Wytyczne obejmują 4 obszary

tematyczne: system zarządzania, prospektywną ocenę własnych ryzyk (wzorowaną na zasadach ORSA), przekazywanie informacji do organu nadzoru, procesy przedaplikacyjne modeli wewnętrznych. Szczegółowy zakres i metody stosowania wytycznych EIOPA pozostawiła do decyzji krajowych organów nadzoru, które są formalnymi adresatami wytycznych.

¹⁷ W podstawowych testach stresu, które wykonywane były na poziomie ubezpieczeniowych grup kapitałowych udział mierzony był składką przypisaną brutto, natomiast w scenariuszu przedłużających się niskich stóp procentowych, który przeprowadzony został na poziomie pojedynczych zakładów udział mierzony był rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi.

¹⁸ <https://eiopa.europa.eu/regulation-supervision/guidelines>

Po prezentacji w grudniu 2013 r. wstępnego stanowiska organu nadzoru odnośnie stosowania wytycznych w Polsce, w okresie od lutego do kwietnia 2014 r. podmioty krajowego sektora ubezpieczeniowego otrzymały pisma zawierające szczegółowe wymagania organu nadzoru w tym zakresie. Pierwszym z działań raportowych, jakiego organ nadzoru wymagał od nadzorowanych podmiotów, było przeprowadzenie własnej oceny zgodności z wymogami systemu Wyplacalność II zawartych w przedmiotowych wytycznych. Działanie zrealizowano w ramach ankiety BION oraz poprzez formularz UKNF dotyczący wymogów odnoszących się do modeli wewnętrznych. Odpowiedzi wskazały na stosunkowo wysoki średni poziom wdrożenia wymogów zawartych w wytycznych, aczkolwiek uwidoczniły też obszary mniej zaawansowane lub sprawiające większe trudności w interpretacji (np. zasady zarządzania kapitałem, niektóre wymogi dotyczące funkcji aktuarialnej oraz dotyczące kompetencji i reputacji członków zarządu i rady nadzorczej). Kolejne własne oceny przeprowadzane będą na początku 2015 r. i na początku 2016 r. Natomiast organ nadzoru przekazywać będzie wówczas do EIOPA sprawozdanie z postępów we wdrażaniu wytycznych przygotowawczych na rynku krajowym. We wrześniu 2014 r. UKNF uczestniczył w wypracowaniu w ramach EIOPA szablonu ww. sprawozdania.

W maju 2014 r. UKNF zwrócił się do podmiotów krajowego sektora ubezpieczeniowego o przeprowadzenie w 2014 r. prospektywnej oceny własnych ryzyk, wzorowanej na zasadach ORSA, oraz o przekazanie raportu z jej wyników w terminie 2 tygodni od zatwierdzenia jej przez Zarząd, przy czym nie później niż 14 stycznia 2015 r. Wszystkie podmioty zostały zobowiązane do przeprowadzenia oceny ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności. Dodatkowo, 7 podmiotów zostało zobowiązanych do przeprowadzenia analizy spełniania w sposób ciągły wymogów kapitałowych oraz wymogów dotyczą-

cych obliczeń rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz oceny, czy profil ryzyka zakładu odbiega od założeń leżących u podstaw obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności i czy ewentualne odchylenia są istotne. W 2015 r. wszystkie podmioty będą zobowiązane do przeprowadzenia wszystkich trzech ocen w ramach prospektywnej oceny własnych ryzyk.

Przez cały 2014 r. UKNF udzielał odpowiedzi na pytania zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji dotyczące stosowania wymogów Wyplacalności II objętych wytycznymi przygotowawczymi (również w ramach przeprowadzania ankiet BION i procesów przedaplikacyjnych). W listopadzie 2014 r. rozpoczęto realizację cyklu spotkań tematycznych z podmiotami nadzorowanymi poświęconego wymogom filaru 2 i 3 systemu Wyplacalność II. W 2014 r. kontynuowano również spotkania tematyczne dotyczące wymogów filaru 1 w zakresie formuły standardowej (w tym w ramach krajowych badań ilościowych) oraz spotkania w ramach procesów przedaplikacyjnych modeli wewnętrznych. Powyższe działania będą prowadzone również w 2015 r. Wybrane wymogi systemu Wyplacalność II były również przedstawiane w listopadzie i grudniu 2014 r. na spotkaniach UKNF z biegłymi rewidentami badającymi sprawozdania finansowe zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz z aktuariuszami.

W grudniu 2014 r. UKNF zwrócił się do krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji o informacje o zamierzeniach zakładów odnośnie ewentualnego skorzystania z przepisów przejściowych i niektórych specyficznych rozwiązań systemu Wyplacalność II. Informacje zostaną wykorzystane w pracach przygotowawczych organu nadzoru do wykonywania zadań związanych z ww. regulacjami systemu Wyplacalność II oraz do zaplanowania dalszej komunikacji z podmiotami sektora ubezpieczeniowego w 2015 r. w przedmiotowym zakresie.

Badanie nt. zarządzania ryzykiem w sektorze ubezpieczeniowym

W ramach monitorowania przygotowań podmiotów sektora ubezpieczeniowego do wymogów systemu Wyplacalność II dotyczących systemu zarządzania ryzykiem, w 2014 r. kontynuowano również prace związane z analizą ryzyka występującego w bieżącej działalności zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz oceną stopnia zaawansowania prac w zakładach nad stworzeniem efektywnego systemu zarządzania ryzykiem. Mimo iż w ustawie o działalności ubezpieczeniowej brak jest szczegółowych przepisów prawnych w tym zakresie, UKNF zabiega o jak najwcześniejsze przygotowanie zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji do przyszłych wymogów związanych z zarządzaniem ryzykiem. Dyrektywa Wyplacalność II wprowadza bowiem wymóg posiadania przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji skutecznego systemu zarządzania ryzykiem oraz przeprowadzania własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA). Zgodnie z Wytycznymi EIOPA dotyczącymi systemu zarządzania, które weszły w życie od 1 stycz-

nia 2014 r., zakłady ubezpieczeń/reasekuracji powinny podjąć działania w celu stworzenia efektywnego systemu zarządzania ryzykiem, tak aby najpóźniej od 1 stycznia 2016 r. system zarządzania ryzykiem w poszczególnych zakładach spełniał wymogi systemu Wyplacalność II.

W oparciu o odpowiedzi zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji na badanie dotyczące zarządzania ryzykiem w działalności zakładu ubezpieczeń/reasekuracji, a także na kwestionariusz dot. systemu zarządzania w zakładzie ubezpieczeń (ankiety BION) w zakresie obszaru „System zarządzania ryzykiem”, został opracowany raport pt. „Wyniki badania dot. zarządzania ryzykiem w działalności zakładów ubezpieczeń/reasekuracji w 2013 r.”. Wynikiem analizy jest ocena stopnia przygotowania zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji do spełniania wymogów określonych w art. 44 dyrektywy Wyplacalność II.

Przygotowanie do sprawozdawczości Wyplacalność II

W ramach stosowania wytycznych EIOPA dotyczących działań przygotowawczych do Wyplacalności II w obszarze przekazywania informacji do organu nadzoru UKNF oczekuje, iż w 2015 r. wszystkie krajowe zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przedłożą organowi nadzoru jedno sprawozdanie roczne według stanu na 31.12.2014 r. oraz jedno sprawozdanie kwartalne według stanu na 30.09.2015 r. W celu ułatwienia podmiotom przygotowania się do przedłożenia wymaganych informacji, UKNF w 2014 r. – poza opisanymi wcześniej działaniami dotyczącymi stosowania wytycznych przygotowawczych – przygotował i opublikował wizualizację formularzy sprawozdawczych, na podstawie której sporządzone będzie szablony indywidualnego sprawozdania zakła-

du ubezpieczeń i reasekuracji za rok 2014 w Aplikacji Sprawozdawczej SNU.

UKNF wznowił również prace nad zestawem formularzy, które powinny stanowić uzupełnienie sprawozdawczości zharmonizowanej w systemie Wyplacalność II (tzw. national specificity). Projekt, po konsultacjach z zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji, będzie stanowił podstawę wstępnej propozycji dla Ministerstwa Finansów, na potrzeby opracowania projektu rozporządzenia określającego zakres, częstotliwość, formę i sposób sporządzania dodatkowych sprawozdań oraz terminy ich przedstawiania organowi nadzoru.

4.5. Nadzór emerytalny

Analitycznym nadzorem emerytalnym objęta jest sytuacja finansowa oraz działalność inwestycyjna i operacyjna towarzystw i funduszy emerytalnych (tzw. II i III filara systemu emerytalnego, w tym indywidualnych kont emerytalnych i indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego).

UKNF monitoruje także zgodność funkcjonowania wspomnianych instytucji z przepisami prawa i ich statutami oraz wypełnianie obowiązków informacyjnych. Celem nadzoru w tym zakresie jest ochrona interesów członków funduszy emerytalnych.

Monitorowanie sytuacji finansowej towarzystw emerytalnych i działalności inwestycyjnej funduszy emerytalnych

Zadania z zakresu bieżącego nadzoru nad działalnością finansową i polityką inwestycyjną otwartych, pracowniczych i dobrowolnych funduszy emerytalnych oraz działalnością powszechnych i pracowniczych towarzystw emerytalnych wykonywane były poprzez systematyczną analizę danych sprawozdawczych przekazanych przez podmioty nadzorowane do Urzędu KNF w formie elektronicznej:

- dziennych i kwartalnych raportów finansowych funduszy emerytalnych, zawierających bilanse funduszy wraz z notami objaśniającymi, zestawienia portfeli inwestycyjnych, rachunki wyników wraz z notami objaśniającymi, zestawienia zawartych transakcji i ważnych zleceń oraz informacje o wartości i liczbie jednostek rozrachunkowych;
- miesięcznych, półrocznych i rocznych struktur aktywów funduszy;
- raportów operacyjnych funduszy, dotyczących zawartych umów o członkostwo w funduszu, przekazanej składki, zewnętrznych i wewnętrznych wypłat transferowych, wypłat kapitałowych emerytur okresowych, liczby członków oraz liczby prowadzonych rachunków;
- sprawozdań finansowych towarzystw emerytalnych, obejmujących bilanse, rachunki wyników, informacje o wynagrodzeniach w PTE, zobowiązania PTE oraz relacje kapitałowe towarzystw emerytalnych.

Monitorowanie sytuacji finansowej towarzystw emerytalnych oraz polityki inwestycyjnej funduszy emerytalnych realizowano m.in. poprzez następujące czynności:

- analizowanie transakcji zawieranych na rynku kapitałowym, pod kątem rentowności oraz ryzyka związanego z nabyciem określonego instrumentu finansowego, wynikającego z jego konstrukcji oraz z sytuacji finansowej emitenta;
- monitorowanie działań inwestycyjnych funduszy emerytalnych w zakresie zachowania nadrzędnej zasady rentowności i bezpieczeństwa lokat;
- weryfikowanie wycen instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach inwestycyjnych funduszy emerytalnych;
- analizowanie struktury portfeli inwestycyjnych funduszy emerytalnych, jej zmienności w czasie i przyjętego poziomu ryzyka;
- ocenę efektywności działalności inwestycyjnej funduszy emerytalnych na tle bieżącej sytuacji na rynku kapitałowym oraz sytuacji makroekonomicznej;
- analizę procedur wewnętrznych oraz deklaracji zasad prowadzenia działalności inwestycyjnej w podmiotach nadzorowanych.

W związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych pojawiły się nowe obszary aktywności nadzorczej KNF lub modyfikacji wymagał dotychczasowy model nadzoru. W szczególności zmiany objęły następujący zakres czynności nadzorczych:

- ▶ monitorowanie działalności funduszy w zakresie powierzenia zarządzania aktywami podmiotom z siedzibą poza granicami kraju oraz wydawanie decyzji nakazującej funduszowi zmianę lub rozwiązanie ww. umowy,
- ▶ ogłaszanie okresowych stóp zwrotu OFE i okresowych porównawczych stóp zwrotu,
- ▶ monitorowanie procesu stopniowego przekazywania do ZUS kapitału członków OFE, którym do osiągnięcia wieku emerytalnego brakowało mniej niż 10 lat (tzw. suwak bezpieczeństwa),
- ▶ dostosowanie procesów nadzoru pośredniego do zmienionego otoczenia prawnego funkcjonowania funduszy i towarzystw emerytalnych poprzez zmianę regulacji wewnętrznych UKNF, zmianę metodyki oceny nadzorczej BION oraz dostosowanie systemów informacyjnych i formatu danych sprawozdawczych przekazywanych do organu nadzoru przez podmioty sektora emerytalnego,
- ▶ monitorowanie prawidłowości procesu przekazania 51,5% aktywów członków OFE do ZUS,

- ▶ podejmowanie działań w celu usunięcia nieprawidłowości w działalności funduszy emerytalnych wynikających ze zmiany przepisów prawa w zakresie działalności lokacyjnej, w tym wydawanie na wniosek funduszu decyzji dotyczącej zgody na przedłużenie terminu do 12 miesięcy na dostosowanie działalności inwestycyjnej funduszu do zgodności z przepisami prawa,
- ▶ monitorowanie treści informacji upowszechnianych lub udostępnianych przez towarzystwa lub fundusze w inny sposób niż w reklamie monitorowanie prawidłowości działalności OFE i PTE w zakresie zmienionych przepisów dotyczących Funduszu Gwarancyjnego,
- ▶ analiza projektowanych zmian aktów wykonawczych do ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Istotnym zadaniem organu nadzoru jest obowiązek każdorazowej weryfikacji przesyłanych przez fundusze emerytalne szczegółowych metodologii wycen instrumentów finansowych, dla których nie jest określony rynek wyceny lub nie jest możliwe dokonanie wyceny w sposób rynkowy, z zachowaniem zasady ostrożności. W okresie objętym sprawozdaniem ocenie organu nadzoru podlegały 374 wyceny przedstawione przez OFE, DFE i PFE.

Tabela 42. Metodologie wyceny przekazane przez fundusze emerytalne do akceptacji KNF w latach 2011–2014

Rodzaj funduszy	Liczba przesłanych metodologii			
	2011	2012	2013	2014
OFE	267	420	293	329
PFE	1	16	29	21
DFE	-	6	33	24

Źródło: opracowanie własne UKNF

Znaczna część działań nadzorczych wobec pracowniczych towarzystw emerytalnych – ze względu na duży udział ich bieżącego i sukcesywnego finansowania przez pracodawców – realizowana jest w ramach nadzoru pośredniego. Jest to warunek bezpieczeństwa finansowego i ciągłości funkcjonowania tych podmiotów. Specyfiką pracowniczych towarzystw jest też większy niż w powszechnych towarzystwach emerytalnych udział procesów realizowanych przez podmioty zewnętrzne, co powoduje, iż część działań nadzorczych obejmuje podmioty inne niż towarzystwa.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego dwukrotnie ustaliła i podała do publicznej wiadomości wysokość średniej ważonej stopy zwrotu wszystkich otwartych funduszy emerytalnych za okresy od 31 marca 2011 roku do 31 marca 2014 roku oraz od 30 września 2011 roku do 30 września 2014 roku. Od 2014 roku nie jest ustalana minimalna wymagana stopa zwrotu OFE oraz ewentualny niedobór.

Tabela 43. Ustawowe stopy zwrotu OFE wyliczone i opublikowane przez KNF w 2014 roku (w %)

Nazwa OFE	Stopy zwrotu za okres
	od 31.03.2011 r.
	do 31.03.2014 r.
Nordea OFE	24,279%
MetLife OFE (dawniej Amplico OFE)	22,293%
ING OFE	21,785%
Allianz Polska OFE	21,217%
PKO BP Bankowy OFE	21,214%
OFE WARTA	20,343%
Aviva OFE Aviva BZ WBK	19,948%
AXA OFE	19,616%
OFE PZU „Złota Jesień”	19,611%
Generali OFE	19,445%
Pekao OFE	18,708%
AEGON OFE	18,682%
OFE Pocztylion	17,525%
Średnia ważona stopa zwrotu	20,599%

Nazwa OFE	Stopy zwrotu za okres
	od 30.09.2011 r.
	do 30.09.2014 r.
Nordea OFE	35,952%
MetLife OFE (dawniej Amplico OFE)	34,096%
PKO BP Bankowy OFE	33,215%
Allianz Polska OFE	33,212%
Aviva OFE Aviva BZ WBK	32,464%
AEGON OFE	31,620%
Pekao OFE	31,493%
ING OFE	31,276%
AXA OFE	31,091%
OFE PZU „Złota Jesień”	30,759%
OFE Pocztylion	29,855%
Generali OFE	28,815%
Średnia ważona stopa zwrotu	31,993%

Źródło: opracowanie własne UKNF

Na posiedzenia KNF przedłożono następujące raporty dotyczące działalności podmiotów rynku emerytalnego:

- „Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w 2013 roku”,
- „Indywidualne konta emerytalne oraz indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego w 2013 roku”,
- „Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 31 marca 2011 roku do 31 marca 2014 roku”,
- „Sytuacja finansowa powszechnych towarzystw emerytalnych w I połowie 2014 roku”,
- „Działalność inwestycyjna funduszy emerytalnych w okresie od 30 września 2011 roku do 30 września 2014 roku”,

- „Rynek otwartych funduszy emerytalnych w IV kwartale 2013 roku”,
- „Rynek otwartych funduszy emerytalnych w I kwartale 2014 roku”,
- „Rynek otwartych funduszy emerytalnych w II kwartale 2014 roku”,
- „Rynek otwartych funduszy emerytalnych w III kwartale 2014 roku”.

Na podstawie wszystkich informacji przesyłanych do UKNF w roku objętym sprawozdaniem regularnie opracowywano i publikowano miesięczne, kwartalne lub roczne dane statystyczne i finansowe o rynku OFE, PPE i IKE oraz informacje o transferach i losowaniach członków OFE.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów prawa przez towarzystwa i fundusze emerytalne

Nadzór realizowany przez UKNF w obszarze monitorowania zgodności działalności funduszy emerytalnych i towarzystw emerytalnych z przepisami prawa obejmował między innymi następujące czynności:

- spełnianie wymogów kapitałowych towarzystw emerytalnych określonych przepisami prawa;

- badanie zgodności zaangażowania aktywów funduszy emerytalnych w określone przez przepisy prawa kategorie lokat;
- analizę wysokości kosztów pokrywanych z aktywów funduszy emerytalnych;
- realizację wypełniania obowiązków informacyjnych przez podmioty nadzorowane wobec organu nadzoru.

Tabela 44. Przepisy prawa w zakresie limitów inwestycyjnych naruszone przez OFE w 2014 roku

Przepis prawa	Liczba przekroczeń*	w tym nieumyślne**
art. 142 ust. 1 pkt 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych	9	0
art. 142 ust. 1 pkt 4 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych	319	319
art. 142 ust. 2 pkt 5 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (poprzednia wersja ustawy obowiązująca przed 1 lutego 2014 roku)	31	31
art. 141 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych	2923	2923
art. 141 ust. 5–6 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych	314	314

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Naruszenia tego samego przepisu prawa przez ten sam fundusz w zakresie tego samego instrumentu lub grupy instrumentów występujące w następujących po sobie dniach wyceny są do celów sprawozdawczych traktowane, jako kolejne przekroczenia limitu inwestycyjnego.

** Naruszenia przepisów powstały w następstwie zmiany cen rynkowych stanowiących podstawę wyceny aktywów i zobowiązań funduszy, kursów walut albo powiązań organizacyjnych lub kapitałowych między podmiotami, których instrumenty finansowe są przedmiotem lokaty aktywów funduszu, albo w następstwie innych okoliczności, na które fundusz nie ma bezpośredniego wpływu.

W ramach nadzoru wykonywania obowiązków informacyjnych, weryfikacji UKNF podlegała terminowość i poprawność dziennych i kwartalnych raportów finansowych funduszy emerytalnych, raportów operacyjnych OFE i DFE, sprawozdań finansowych towarzystw emerytalnych, jak również publikowanych przez OFE miesięcznych, półrocz-

nych i rocznych struktur aktywów. Przyjmowanie oraz weryfikacja poprawności przekazanych raportów dziennych oraz innych informacji było wykonywane na bieżąco – wraz z równoczesnym wyjaśnianiem ewentualnych błędów stwierdzonych w przesyłanych danych.

Tabela 45. Raporty wraz z korektami przesłane i zweryfikowane w ramach realizacji obowiązków informacyjnych funduszy i towarzystw emerytalnych otrzymane w 2014 roku

Rodzaj przesłanych raportów	Raporty poprawne	Raporty błędne
Raporty finansowe OFE	55 524	913
Raporty operacyjne OFE	3 639	228
Raporty finansowe DFE	2 812	43
Raporty operacyjne DFE	39	0
Raporty finansowe PrFE	40	12
Raporty operacyjne PrFE	40	1
Raporty PTE	539	138
Raporty PrTE	20	2
Suma	62 653	1 337

Źródło: opracowanie własne UKNF

Badanie i Ocena Nadzorcza (BION) powszechnych towarzystw emerytalnych

Badanie i ocena nadzorcza (BION) jest całościowym procesem wykorzystującym wszelkie dostępne informacje pozyskane przez organ nadzoru w toku wykonywania nadzoru bezpośredniego w ramach działań inspekcji w siedzibach podmiotów nadzorowanych oraz nadzoru pośredniego realizowanego poprzez czynności związane z licencjonowaniem, analizą danych sprawozdawczych i dodatkowych zapytań

kierowanych do PTE w formie wezwań nadzorczych bądź ankiet.

W 2014 roku przeprowadzono proces oceny nadzorczej BION powszechnych towarzystw emerytalnych za 2013 rok. Ocena nadzorcza nadano 12 PTE i przekazano jej wyniki zarządom poszczególnych podmiotów.

Nadzór nad pracowniczymi programami emerytalnymi (PPE)

Na koniec 2014 r. funkcjonowało 1 066 PPE, przy czym część PPE ma charakter międzyzakładowy, w których uczestniczy więcej niż 1 pracodawca, co oznacza, że obowiązek złożenia sprawozdania o prowadzonym PPE za rok 2014 ciąży na 1 112 pracodawcach, którzy według stanu na 31 grudnia 2014 r. prowadzili PPE.

W 2014 r. organ nadzoru prowadził 6 postępowań w trybie nadzoru pośredniego wobec pracodawców prowadzących PPE oraz 117 postępowań wobec pracodawców, którzy nie wypełnili obowiązku złożenia sprawozdania o prowadzonym PPE za rok 2013 w przewidzianym do tego terminie.

4.6. Nadzór nad rynkiem kapitałowym i towarowym

Nadzór nad podmiotami działającymi na rynku papierów wartościowych

Nadzór bieżący nad firmami inwestycyjnymi

Komisja nadzoruje działalność oraz sytuację finansową domów maklerskich prowadząc analizę raportów okresowych i raportów bieżących, w tym sprawozdań finansowych, przesyłanych zgodnie z przepisami prawa. Ponadto realizując obowiązki określone przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przeprowadzenia badania i oceny nadzorczej domów maklerskich prowadzony jest proces nadawania ocen nadzorczych domom maklerskim (proces BION).

W 2014 r. w ramach nadzoru nad działalnością domów maklerskich poddano analizie roczne sprawozdania finansowe za rok 2013, półroczne sprawozdania finansowe za I półrocze 2014 r., raporty miesięczne i raporty bieżące 57 domów maklerskich oraz raporty miesięczne i raporty bieżące 11 biur maklerskich. W 2014 r. analizie podlegały również, przekazane zgodnie z obowiązującymi przepisami, skonsoli-

dowane sprawozdania finansowe za 2013 rok oraz raporty dotyczące skonsolidowanych norm adekwatności kapitałowej domów maklerskich.

W związku z wejściem w życie w 2014 r. przepisów CRR¹⁹ oraz skorelowanego z nim Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) Nr 680/2014²⁰, zmianie uległ mechanizm wyznaczania adekwatności kapitałowej domów maklerskich oraz zakres danych przekazywanych w ramach prezentacji poziomu spełnienia norm adekwatności kapitałowej. Kluczowymi raportami dla sprawowania nadzoru nad sytuacją finansową domów maklerskich, w szczególności nad ściśle z nią powiązaną adekwatnością kapitałową, stały się raporty COREP. Zakres informacyjny tych raportów jest znacząco poszerzony w porównaniu do zakresu wyznaczonego w poprzednim reżimie prawnym dla informacji z zakresu adekwatności kapitałowej.

¹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. UE L 176 z 27.6.2013, z późn. zm.).

²⁰ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (Dz.U.UE L 191 z dnia 28 czerwca 2014 r.).

Tabela 46. Wartość średnich wymogów kapitałowych (w mln zł) i współczynnik ich pokrycia w domach maklerskich w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Średni poziom nadzorowanych kapitałów	46,49	41,00	40,2	
Średni całkowity wymóg kapitałowy	35,51	13,63	13,75	
Średnie pokrycie całkowitego wymogu kapitałowego kapitałami nadzorowanymi*	1,31	3,01	2,92	
Średni poziom funduszy własnych				31,84
Średnia łączna kwota ekspozycji na ryzyko				121,74
Łączny współczynnik kapitałowy				26,16%

Źródło: opracowanie własne UKNF

Dane pochodzą z miesięcznych sprawozdań MRF wg stanu na 31.12.2011 r., 31.12.2012 r. i 31.12.2013 r. oraz sprawozdań COREP wg stanu na 31.12.2014 r.

* Dane wyrażone w jednostkach niemianowanych, przedstawiających średni iloraz nadzorowanych kapitałów do całkowitego wymogu kapitałowego.

Tabela 47. Podstawowe dane z bilansu domów maklerskich (w mln zł) w latach 2011–2014

Bilans	2011	2012	2013	2014
I. Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	5 485,61	4 979,18	5 496,12	5 161,57
II. Należności krótkoterminowe	2 031,96	2 793,89	1 936,94	1 988,05
III. Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	1 062,14	353,18	401,19	183,59
IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	20,62	19,07	23,71	21,20
V. Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	276,68	74,68	83,21	85,80
VI. Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	577,46	317,03	309,93	244,35
VII. Należności długoterminowe	28,40	35,41	31,25	6,23
VIII. Udzielone pożyczki długoterminowe	6,21	2,20	4,40	7,45
IX. Wartości niematerialne i prawne	68,81	83,35	81,53	71,11
X. Rzeczowe aktywa trwałe	110,42	108,82	108,56	95,52
XI. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	165,15	123,38	82,14	75,28
SUMA AKTYWÓW	9 833,46	8 890,19	8 558,97	7 940,15
I. Zobowiązania krótkoterminowe	6 601,96	6 162,72	5 727,91	5 572,46
II. Zobowiązania długoterminowe	83,98	10,37	9,50	17,03
III. Rozliczenia międzyokresowe	129,76	110,10	125,55	98,59
IV. Rezerwy na zobowiązania	76,11	65,55	88,80	70,01
V. Zobowiązania podporządkowane	0,70	0,36	0,30	10,20
VI. Kapitał własny	2 940,95	2 541,09	2 606,92	2 171,86
SUMA PASYWÓW	9 833,46	8 890,19	8 558,97	7 940,15

Źródło: opracowanie własne UKNF

Dane z lat 2011–2013 pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych, dane dotyczące 2014 r. pochodzą z miesięcznych sprawozdań MRF wg stanu na 31.12.2014 r.

Dane nie obejmują danych domów maklerskich, których rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym (w latach 2011–2012 dwóch domów maklerskich, a w latach 2013–2014 jednego domu maklerskiego).

Tabela 48. Podstawowe dane z rachunku zysków i strat domów maklerskich (w mln zł) w latach 2011–2014

Rachunek zysków i strat	2011	2012	2013	2014
I. Przychody z działalności maklerskiej	1 388,85	1 075,99	1 201,85	965,28
II. Koszty działalności maklerskiej	1 263,75	1 138,51	1 171,89	997,17
III. Zysk (strata) z działalności maklerskiej (I-II)	125,10	-62,52	29,97	-31,89
IV. Przychody z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	1 632,84	675,11	523,06	376,70
V. Koszty z tytułu instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	1 328,99	563,91	215,10	82,89
VI. Zysk (strata) z operacji instrumentami finansowymi przeznaczonymi do obrotu (IV-V)	303,85	111,20	307,96	293,81
VII. Przychody z instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności	5,53	10,48	2,11	2,53
VIII. Koszty z tytułu instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności	0,00	0,00	0,32	0,00
IX. Zysk (strata) z operacji instrumentami finansowymi utrzymywanymi do terminu zapadalności (VII-VIII)	5,53	10,48	1,79	2,53
X. Przychody z instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	202,30	193,26	114,08	131,32
XI. Koszty z tytułu instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	1,77	9,40	1,85	2,08
XII. Zysk (strata) z operacji instrumentami finansowymi dostępnymi do sprzedaży (X-XI)	200,53	183,86	112,24	129,24
XIII. Pozostałe przychody operacyjne	17,92	40,36	37,77	33,60
XIV. Pozostałe koszty operacyjne	13,39	29,92	19,48	18,22
XV. Różnica wartości rezerw i odpisów aktualizujących należności	-14,72	-49,53	-28,26	-18,80
XVI. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (III+VI+IX+XII+XIII-XIV+XV)	624,82	203,93	441,99	390,27
XVII. Przychody finansowe	278,77	234,22	171,71	102,77
XVIII. Koszty finansowe	312,48	284,21	56,26	26,51
XIX. Zysk (strata) z działalności gospodarczej (XVI+XVII-XVIII)	591,11	153,94	557,44	466,53
XX. Zyski nadzwyczajne	0,00	0,00	0,00	0,01
XXI. Straty nadzwyczajne	0,00	0,00	0,00	0,01
XXII. Zysk (strata) brutto (XIX+XX-XXI)	591,11	153,94	557,44	466,52
XXIII. Podatek dochodowy	74,13	104,82	139,14	70,30
XXIV. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0,13	0,39	-0,15	-0,07
XXV. Zysk (strata) netto (XXII-XXIII-XXIV)	516,85	48,73	418,46	396,29

Źródło: opracowanie własne UKNF

Dane z lat 2011 – 2013 pochodzą ze zbędnych sprawozdań finansowych, dane dotyczące 2014 r. pochodzą z miesięcznych sprawozdań MRF wg stanu na 31.12.2014 r.

Dane nie obejmują danych domów maklerskich, których rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym (w latach 2011–2012 dwóch domów maklerskich, a w latach 2013–2014 jednego domu maklerskiego).

Badanie i Ocena Nadzorcza (BION) domów maklerskich

31 grudnia 2014 r. zakończony został czwarty formalny proces nadawania oceny nadzorczej domom maklerskim. Nadano 54 oceny nadzorcze.

Z uwagi na trwające prace legislacyjne nad wdrożeniem do polskiego porządku prawnego przepisów Dyrektywy CRD IV²¹, re-

gulujących m.in. przeprowadzanie procesu BION oraz kwestie dotyczące systemu zarządzania ryzykiem w firmach inwestycyjnych, BION miał charakter dostosowawczy i poza kwestiami związanymi z weryfikacją skuteczności systemu zarządzania ryzykiem, uwzględniał weryfikację dostosowania podmiotów do obowiązujących przepisów CRR. Od 2014 r. wprowadzono zasadę wydawania oceny na dwie daty odcięcia, tj. 30 czerwca oraz 31 grudnia, jak również ujednolicono okres, w którym przeprowadzany jest proces BION, do roku kalendarzowego.

²¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. UE L 176 z 27.6.2013, z późn. zm.).

Spółki prowadzące rynek regulowany oraz podmioty infrastruktury rynku kapitałowego

Przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego wzięli udział w 32 posiedzeniach Rad Nadzorczych i 5 Walnych Zgromadzeniach:

- ▶ 12 posiedzeniach Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Walnym Zgromadzeniu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,

- ▶ 8 posiedzeniach Rady Nadzorczej Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., Walnym Zgromadzeniu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.,
- ▶ 6 posiedzeniach Rady Nadzorczej KDPW_CCP S.A., Walnym Zgromadzeniu KDPW_CCP S.A.,
- ▶ 6 posiedzeniach Rady Nadzorczej BondSpot S.A., 2 Walnych Zgromadzeniach BondSpot S.A.

Nadzór nad emitentami papierów wartościowych niebędącymi funduszami inwestycyjnymi

W 2014 r. UKNF zweryfikował pod względem zgodności z przepisami prawa ponad 31 tys. raportów bieżących, okresowych oraz informacji poufnych przekazanych przez spółki publiczne oraz ponad 2 700 zawiadomień przekazanych przez osoby nabywające i zbywające znaczne pakiety akcji spółek publicznych na podstawie art. 69 ustawy o ofercie publicznej, a także około 4 700 zawiadomień przekazanych przez podmioty zobowiązane na podstawie art. 160 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2014 r. poz. 94, z późn. zm.) – osoby wchodzące w skład organów zarządzających lub nadzorczych emitenta albo będące jego prokurentami oraz inne osoby pełniące w strukturze organizacyjnej emitenta funkcje kierownicze, które posiadają stały dostęp do informacji poufnych dotyczących bezpośrednio lub pośrednio tego emitenta oraz kompetencje w zakresie podejmowania decyzji wywierających wpływ na jego rozwój i perspektywy prowadzenia działalności gospodarczej.

W ramach prowadzonego nadzoru nad sprawozdawczością emitentów papierów wartościowych niebędących funduszami inwestycyjnymi, UKNF w 2014 r. m.in.:

- ▶ przeanalizował 213 sprawozdań finansowych (w tym skonsolidowane) 109 emitentów, pod kątem ich zgodności z obowiązującymi standardami rachunkowości, w szczególności wymogami Międzynarodowych Standardów Rachunkowości/Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (dalej MSSF), wybranych w oparciu o zasady selekcji, o których mowa w Standardzie Nr 1 CESR (Committee of European Securities Regulators – Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych; obecnie ESMA: European Securities and Markets Authority – Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), dotyczącym nadzoru nad informacją finansową „Nadzór nad wdrażaniem standardów informacji finansowych w Europie”. Na podstawie wyników przeprowadzonej analizy sporządzany jest raport, który publikuje się na stronie internetowej KNF. 29 grudnia 2014 r. weszły w życie „Wytyczne ESMA w sprawie nadzoru nad informacją finansową” (Ref.: ESMA/2014/1293pl, 28.10.2014), które zastąpiły ww. Standard Nr 1 CESR,

- ▶ opracował i przekazał 165 stanowisk i opinii, w tym 91 dla podmiotów zewnętrznych, dotyczących m.in.: stosowania MSSF, prawidłowości wypełniania przez emitentów obowiązków informacyjnych w zakresie raportów okresowych, prowadzonych przez UKNF postępowań dotyczących sprawozdawczości emitentów papierów wartościowych oraz historycznych informacji finansowych prezentowanych w prospektach emisyjnych.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja Nadzoru Finansowego wydała 26 decyzji w przedmiocie żądania od Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., na podstawie art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, zawieszenia obrotu akcjami spółki publicznej w związku z niewykonaniem obowiązków informacyjnych w terminie oraz 1 decyzję w przedmiocie żądania od Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., na podstawie art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, zawieszenia obrotu akcjami spółki publicznej w związku z podjętymi przez Komisję Nadzoru Finansowego środkami nadzorczymi wobec tej spółki.

W 2014 r. podjęto ponad 350 interwencji w przypadkach wykrycia nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych spółek publicznych, skutkujących przekazaniem do publicznej wiadomości raportów bieżących i okresowych, zgodnych z obowiązującymi przepisami.

W 2014 r. ogłoszono 26 wezwań do zapisywania się na sprzedaż akcji spółek publicznych, z tego 7 wezwań do zapisywania się na sprzedaż akcji zostało ogłoszonych w związku z przekroczeniem progu 33% w ogólnej liczbie głosów w spółkach publicznych, natomiast 12 wezwań ogłoszono na wszystkie pozostałe akcje tych spółek. Ponadto ogłoszono 7 wezwań na podstawie art. 72 ustawy o ofercie publicznej. W 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego w przypadku jednego wezwania zgłosiła żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian w jego treści oraz w jednym przypadku zgłosiła żądanie przekazania wyjaśnień.

Wartość akcji będących przedmiotem wezwań ogłoszonych w 2014 r. wyniosła około 6,7 mld zł. Dla porównania, w 2013 r. wartość przejęć spółek publicznych wyniosła około

6,2 mld zł, natomiast w 2012 r. łączna wartość wezwań wyniosła blisko 7,2 mld zł.

Nadzór nad instytucjami zbiorowego inwestowania

Zadania nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego wobec towarzystw funduszy inwestycyjnych (dalej „TFI”) oraz funduszy inwestycyjnych, po uzyskaniu przez te podmioty stosownych zezwoleń, obejmują m.in. monitorowanie bieżącej sytuacji tych podmiotów, poprzez analizę raportów bieżących, informacji bieżących, sprawozdań okresowych oraz raportów okresowych.

Raporty bieżące i informacje bieżące funduszy inwestycyjnych dzielą się na dwie zasadnicze grupy:

- ▶ raporty bieżące i informacje bieżące funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych zamkniętych, przekazywane wyłącznie Komisji Nadzoru Finansowego,
- ▶ raporty bieżące publicznych funduszy inwestycyjnych zamkniętych przekazywane do Komisji Nadzoru Finansowego oraz podawane do publicznej wiadomości.

Oprócz półrocznych i rocznych sprawozdań finansowych funduszy inwestycyjnych do grupy sprawozdań okresowych dostarczanych obligatoryjnie zaliczane są także:

- ▶ sprawozdania kwartalne funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz funduszy inwestycyjnych zamkniętych, emi-

tujących niepubliczne certyfikaty inwestycyjne, które to sprawozdania przekazywane są wyłącznie Komisji Nadzoru Finansowego,

- ▶ raporty kwartalne publicznych funduszy inwestycyjnych zamkniętych przekazywane do Komisji Nadzoru Finansowego oraz podawane do publicznej wiadomości.

Do sprawozdań okresowych towarzystw funduszy inwestycyjnych należą:

- ▶ sprawozdania miesięczne,
- ▶ roczne sprawozdania finansowe,
- ▶ półroczne sprawozdania finansowe zbiorczego portfela papierów wartościowych,
- ▶ roczne sprawozdania finansowe portfela papierów wartościowych,
- ▶ roczne sprawozdania z funkcjonowania kontroli wewnętrznej.

Realizując działania nadzorcze wobec towarzystw i funduszy inwestycyjnych Komisja Nadzoru Finansowego dokonuje również regularnych analiz informacji przesyłanych przez depozytariuszy funduszy inwestycyjnych na podstawie art. 231 ustawy z dnia 27 maja 2004 r., o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.).

Tabela 49. Liczba przeanalizowanych raportów bieżących i okresowych funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz informacji od depozytariuszy w latach 2011–2014

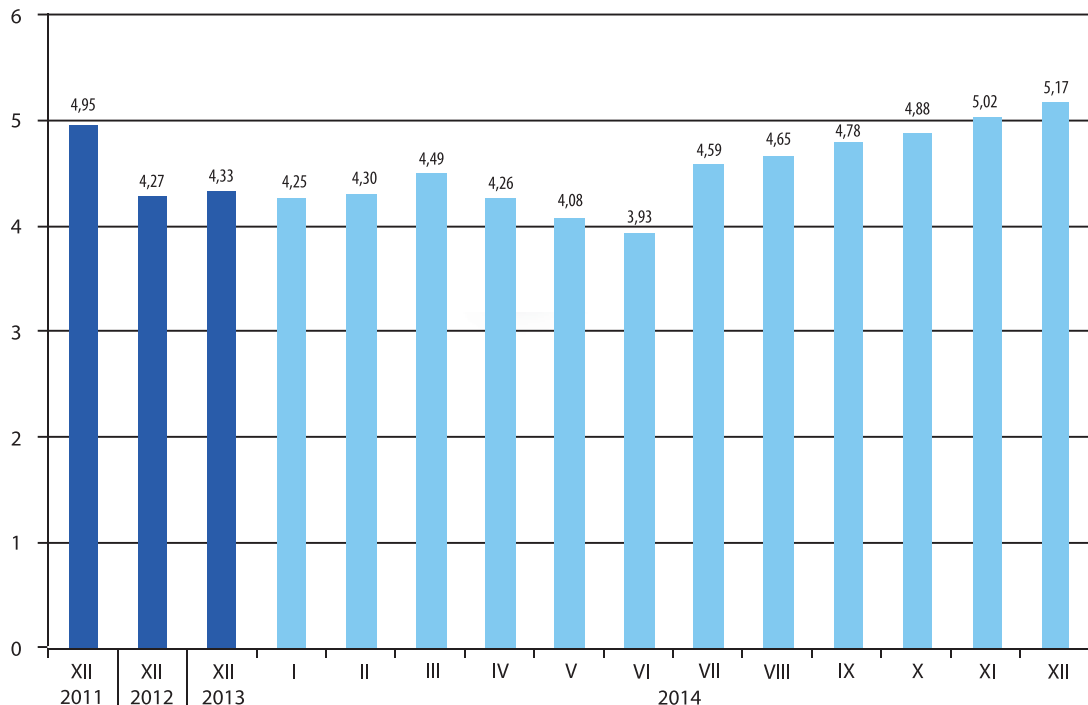
Rodzaj raportu/informacji	2011	2012	2013	2014
Raporty bieżące i okresowe towarzystw funduszy inwestycyjnych	2 952	4 019	4 120	4 509
Raporty bieżące i okresowe funduszy inwestycyjnych	15 068	17 238	21 192	22 181
Informacje od depozytariuszy	3 446	3 978	4 214	4 708
Razem	21 466	25 235	29 526	31 398

Źródło: opracowanie własne UKNF

W ramach sprawowanego nadzoru KNF monitoruje również wypełnianie przez TFI wymogów kapitałowych. Wykres 20 prezentuje średnią wartość wskaźnika pokrycia kapitału dla

sektora towarzystw funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2011–2013 oraz w kolejnych miesiącach 2014 roku.

Wykres 20. Średni współczynnik pokrycia kapitału towarzystw funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2011 – 2013 oraz w 2014 roku (kapitał własny/minimalny wymóg kapitałowy)²²

Źródło: opracowanie własne UKNF

Jak wynika z danych zawartych w powyższym zestawieniu, w 2014 roku średni współczynnik pokrycia kapitału dla całego sektora towarzystw funduszy inwestycyjnych utrzymywał się na poziomie wyższym niż w roku poprzednim. Jego wartość kształtowała się w przedziale od 3,93 do 5,17, a więc kapitały własne towarzystw były średnio ponad czterokrotnie wyższe niż poziom minimalnego wymogu kapitałowego, określonego zgodnie z przepisami ustawy o funduszach inwestycyjnych. Po wahaniami średniego poziomu wskaźnika w pierwszym półroczu 2014 roku, w drugiej połowie roku można było zaobserwować ponowny wzrost jego wartości do poziomu 5,17 zanotowanego na koniec grudnia 2014 roku.

Badanie i Ocena Nadzorcza (BION) towarzystw funduszy inwestycyjnych

Zgodnie z założeniami procesu BION w odniesieniu do TFI, w 2014 roku odbyły się dwa badania BION, wg stanu na 31 grudnia 2013 r. (28 TFI) oraz na 30 czerwca 2014 r. (28 TFI).

Ogólny kształt metodologii oceny nie uległ zmianie w 2014 roku, tj. ocenie nadal podlegały trzy obszary, dotyczące:

- ▶ ryzyka ponoszonego przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych,
- ▶ adekwatności kapitałowej towarzystwa funduszy inwestycyjnych,
- ▶ jakości zarządzania w towarzystwie funduszy inwestycyjnych.

W badaniu towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2014 r. po raz pierwszy możliwe było wykorzystanie informacji o funkcjonowaniu w towarzystwach systemów zarządzania ryzykiem, zawartych w oświadczeniach biegłych rewidentów dotyczących tych systemów zarządzania ryzykiem.

W procesie BION przeprowadzonym w 2014 r. ocenie podlegało 56 TFI. Oceny nadawane są w przedziale od 1 (oceny najlepszej) do 4 (oceny najgorszej). Średnia ocen BION nadanych towarzystwom w 2014 r. wyniosła 1,96 i była zbliżona do średniej oceny BION w 2013 r., która wyniosła 1,9.

²² Na podstawie sprawozdań miesięcznych przekazywanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Sprawozdania miesięczne nie są poddawane badaniu ani przeglądowi przez biegłego rewidenta, w związku z czym zawarte w nich informacje mogą podlegać późniejszym korektom.

Nadzór nad podmiotami działającymi na rynku towarów giełdowych

Przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego wzięli udział w 10 posiedzeniach Rad Nadzorczych instytucji rynku towarów giełdowych, w tym:

- ▶ 5 posiedzeniach Rady Nadzorczej TGE SA,
- ▶ 5 posiedzeniach Rady Nadzorczej IRGiT SA.

Działania inspekcyjne

5. Działania inspekcyjne

5.1. Sektor bankowy

Inspekcje w bankach

Czynności kontrolne w bankach w 2014 roku²³ realizowano na podstawie przepisów prawa i rekomendacji ostrożnościowych KNF, z uwzględnieniem wytycznych EBA i BCBS, w oparciu o jednolite standardy i procedury badania zawarte w Podręczniku inspekcji oraz w szczegółowych metodykach stanowiących uzupełnienie Podręcznika.

Czynności kontrolne realizowano w formie inspekcji kompleksowych i problemowych, postępowań wyjaśniających oraz postępowań walidacyjnych.

Tabela 50. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w bankach w 2014 roku

Czynności kontrolne	Liczba
Inspekcje kompleksowe, w tym:	5
– inspekcje w bankach komercyjnych	3
– inspekcje w bankach spółdzielczych	2
Inspekcje problemowe, w tym:	23
– inspekcje w bankach komercyjnych	8
– inspekcje w bankach spółdzielczych	15
Postępowania walidacyjne w bankach komercyjnych	4
Postępowania wyjaśniające, w tym 16 w zakresie AQR w bankach komercyjnych	17

Źródło: opracowanie własne UKNF

W ramach współpracy UKNF i NBP w trakcie 3 inspekcji kompleksowych w bankach komercyjnych przeprowadzone zostały kontrole prawidłowości naliczania i odprowadzania wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej.

W 2014 roku proporcje podziału czasu przeznaczanego na czynności kontrolne, jak również liczba wykonanych czynności kontrolnych podporządkowane zostały przeglądom i ocenie jakości aktywów (ang. Asset Quality Review – dalej AQR) w wybranych bankach komercyjnych, w tym w bankach systemowo istotnych.

Przeprowadzono łącznie 16 postępowań wyjaśniających w zakresie AQR²⁴. Przegląd prowadzony był w kontekście Rekomendacji EBA (Recommendations on asset quality reviews, EBA/REC/2013/04), w oparciu o jednolite wytyczne zdefiniowane w metodyce opublikowanej przez Europejski Bank Centralny (dalej „EBC”) w marcu 2014 r. (Asset Quality Review, Phase 2 Manual March 2014 – dalej „Metodyka EBC”).

Inspekcje kompleksowe i problemowe w bankach

W przypadku inspekcji kompleksowych czynności kontrolne koncentrowały się na badaniu procesu zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka przez banki, w szczególności ryzykiem kredytowym, płynności, rynkowym i operacyjnym oraz ocenie adekwatności kapitałowej banków i zarządzania bankiem – z uwzględnieniem przestrzegania przepisów prawa regulujących działalność bankową, statutu i spełniania

warunków określonych w zezwoleniu na utworzenie banku. W ramach inspekcji problemowych prowadzono czynności kontrolne, w szczególności w zakresie:

- oceny jakości aktywów i zarządzania ryzykiem kredytowym ze szczególnym uwzględnieniem stopnia wdrożenia Rekomendacji T KNF dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;

²³ Obejmowały czynności kontrolne na daty badania: 31.12.2013 r.; 31.03.2014 r.; 30.06.2014 r.; 30.09.2014 r.

²⁴ Z czego 15 w ramach europejskiego przeglądu aktywów – patrz kolejna sekcja.

- ▶ zarządzania ryzykiem operacyjnym z uwzględnieniem:
 - wytycznych zawartych w Rekomendacji M KNF dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach,
 - stopnia wdrożenia wytycznych zawartych w Rekomendacji D KNF dotyczącej zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach;
- ▶ zarządzania ryzykiem rynkowym w zakresie nadzoru kierownictwa banku nad działalnością skarbową, w tym:
 - efektywność funkcjonowania kontroli bieżącej,
 - proces badania rynkowości cen transakcyjnych,
 - wybrane elementy działalności inwestycyjnej;
- ▶ zaangażowania banku w dystrybucję produktów strukturyzowanych;
- ▶ weryfikacji prawidłowości metodologii rozliczania przychodów z tytułu bancassurance.

W przypadku inspekcji problemowych przeprowadzonych w bankach spółdzielczych dominujący udział stanowiły in-

spekcje w zakresie najistotniejszego w tym segmencie ryzyka kredytowego.

W ramach przeprowadzanych czynności kontrolnych oceniano również realizację wybranych zaleceń KNF wydanych w wyniku poprzednich czynności kontrolnych.

Ustalenia wynikające z przeprowadzonych czynności kontrolnych zostały zawarte w protokołach z inspekcji, a informacja na temat wyników badania banków z kapitałem zagranicznym była również przekazywana do nadzoru macierzystego podmiotu dominującego banku.

W tabelach poniżej zawarta jest syntetyczna informacja nt. zidentyfikowanych istotnych nieprawidłowości (które w różnym stopniu dotyczyły kontrolowanych podmiotów) w odniesieniu do obszarów badanych w największej liczbie banków: tj. ryzyka operacyjnego w przypadku banków komercyjnych (8 banków) i ryzyka kredytowego w przypadku banków spółdzielczych (17 banków).

Tabela 51. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2014 r., w obszarze zarządzania ryzykiem ze szczególnym uwzględnieniem stopnia wdrożenia Rekomendacji M KNF oraz Rekomendacji D KNF

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	
1.	Nieprzestrzeganie zapisów art. 6a ust. 1, art. 6c ust.1 pkt 2, art. 6c ust. 3 ustawy Prawo bankowe z uwagi na nieprawidłowo przyjętą definicję powierzania czynności, brak przeprowadzania pełnej analizy ryzyka przy powierzaniu czynności podmiotom zewnętrznym oraz niekompletną ewidencję umów o powierzenie wykonywania czynności.
2.	Opóźnienia w procesie rejestracji zdarzeń operacyjnych oraz brak gromadzenia informacji o zdarzeniach dotyczących oszustw zewnętrznych.
3.	Nieprawidłowe zasady identyfikacji ryzyka operacyjnego w przypadku wprowadzania nowych produktów lub dokonywania istotnych zmian w funkcjonujących procesach.
4.	Brak organizowania szkoleń z zasad identyfikacji ryzyka operacyjnego dla wszystkich pracowników banku.
5.	Brak obejmowania spółek zależnych procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym.
6.	Niewłaściwie funkcjonujący proces tworzenia rezerw na ryzyko prawne (brak wyznaczenia jednostki odpowiedzialnej za nadzór i kontrolę procesu oraz niepoprawne szacowanie potencjalnych strat z tytułu ryzyka prawnego).
7.	Brak skutecznych działań zapobiegawczych po wystąpieniu istotnych zdarzeń operacyjnych, np. awaria bankowości elektronicznej.
8.	Błędne założenia dotyczące sposobu określania apetytu na ryzyko operacyjne bez uwzględniania wartości faktycznie ponoszonych strat operacyjnych.
9.	Nieprawidłowe obliczanie łącznej wartości strat operacyjnych w danym roku.
10.	Niewystarczający zakres oraz częstotliwość monitorowania i raportowania kluczowych wskaźników ryzyka, nieprawidłowe konstrukcje wybranych wskaźników.
11.	Nieodpowiednie mechanizmy kontrolne w procesie zarządzania uprawnieniami dla części systemów informatycznych sklasyfikowanych jako krytyczne (brak przeprowadzania niezależnej weryfikacji nadawanych uprawnień).
12.	Nieprawidłowe zasady identyfikowania procesów krytycznych w procesie zarządzania ciągłością działania.
13.	Braki we wdrożeniach mechanizmów zabezpieczających przed zagrożeniami typu Distributed Denial of Service.
14.	Niekompletne regulacje wewnętrzne w zakresie polityki bezpieczeństwa informacji i testów warunków skrajnych oraz nieokreślenie działań podejmowanych po przekroczeniu apetytu na ryzyko operacyjne oraz trybu powiadamiania o wystąpieniu istotnego zdarzenia operacyjnego.
15.	Niewystarczający zakres audytu wewnętrznego w obszarze bezpieczeństwa systemów informatycznych.

16.	Zagrożenie braku pełnego wdrożenia Rekomendacji D KNF do końca 2014 r., m.in.: – brak kompleksowego zarządzania architekturą oraz jakością danych wykorzystywanych w prowadzonej działalności, – brak skutecznych rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapewniających bezpieczeństwo środków klientów, – niewystarczający zakres informacji zarządczej w obszarze IT, – brak rozwiązań automatyzujących działania w zakresie kontroli ryzyka związanego z bezpieczeństwem informacji przetwarzanych w środowisku teleinformatycznym, – brak obejmowania wszystkich aplikacji krytycznych centralnym systemem zarządzania uprawnieniami, – brak zapewnienia odpowiednich kwalifikacji audytorów wewnętrznych w zakresie technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 52. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych w 2014 r., w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym

Zarządzanie ryzykiem kredytowym	
1.	Błędy w procesie identyfikacji ryzyka kredytowego w odniesieniu do: – klientów detalicznych (udzielanie kredytów bez uwzględnienia zapisów Rekomendacji T KNF dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych), w szczególności: • określanie kosztów utrzymania poniżej minimum socjalnego oraz • nieprawidłowa weryfikacja dochodów deklarowanych przez osoby fizyczne w oświadczeniach; – podmiotów gospodarczych, w szczególności: • udzielanie kredytów podmiotom nieposiadającym zdolności kredytowej bez jednoczesnego spełnienia wymogów art. 70 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe, • brak pozyskiwania informacji niezbędnych do rzetelnej oceny zdolności kredytowej.
2.	Nieprawidłowości w zakresie przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych, polegające na: – braku dokonywania oceny realizacji prognoz finansowych oraz nieuwzględnianiu trudności finansowych w ocenie podmiotów gospodarczych, – nieprawidłowej klasyfikacji ekspozycji kredytowych według sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz terminowości spłat, stanowiącej naruszenie postanowień Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.
3.	Nieprawidłowości w procesie zarządzania ryzykiem koncentracji z uwzględnieniem „dużych zaangażowań”, w szczególności: – brak dostosowania struktury limitów banku do skali złożoności prowadzonej przez bank działalności zgodnie z wymogami § 4 ust. 1 Załącznika nr 1 uchwały Nr 384/2008 KNF, – brak przeprowadzania testów warunków skrajnych ryzyka koncentracji, z uwzględnieniem scenariuszy istotnego pogorszenia się sytuacji finansowej podmiotów posiadających duże zaangażowania oraz wartości możliwych do zrealizowania zabezpieczeń, co stanowiło naruszenie § 3 ust. 2 Załącznika do uchwały Nr 384/2008 KNF.
4.	Niedostosowany do skali prowadzonej działalności proces zarządzania ryzykiem instrumentów kapitałowych i dłużnych, w szczególności: – brak określenia w regulacjach wewnętrznych przesłanek wskazujących na utratę wartości papierów wartościowych oraz zasad dokonywania odpisów aktualizacyjnych ich wartość, – brak uwzględnienia w strategii zarządzania ryzykiem banku ryzyka związanego z inwestycjami w instrumenty finansowe, – brak określenia w polityce inwestycyjnej akceptowalnego poziomu ryzyka związanego z instrumentami finansowymi tj. łącznego potencjalnego poziomu strat.
5.	Brak zachowania niezależności funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka kredytowego od działalności operacyjnej, w tym na poziomie zarządu, stanowiące naruszenie § 8 ust. 2 uchwały Nr 258/2011 KNF.
6.	Nieprawidłowości w procesie windykacji i restrukturyzacji kredytów, w szczególności brak identyfikacji we właściwy sposób ekspozycji restrukturyzowanych, mimo wskazania w procedurach definicji restrukturyzacji, w tym: – odstąpienie od traktowania jako restrukturyzacji zastosowania wielokrotnych ulg w spłacie dotyczących istotnych zmian terminów spłaty i wysokości rat, – dokonywanie oceny zdolności kredytowej przy udzielaniu ulg w spłacie i restrukturyzacji zadłużenia z naruszeniem art. 70 ustawy Prawo bankowe.

7.	Niewystarczający zakres i jakość informacji zarządczej, która nie stanowiła wsparcia dla procesu zarządzania ryzykiem, w szczególności: – brak uwzględnienia w raportach informacji o ekspozycjach pod obserwacją i przeterminowanych, a także ekspozycjach, dla których bieżący wskaźnik LtV przekraczał ustalone przez Bank wartości graniczne, – brak uwzględnienia Rady Nadzorczej w wykazie odbiorców raportów sporządzanych przez audytora wewnętrznego, – brak raportów prezentujących strukturę portfela kredytowego według poziomu DtI klientów detalicznych, – niedostateczna informacja w zakresie ekspozycji restrukturyzowanych oraz efektywności procesu windykacji.
8.	Niedostateczna efektywność funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w obszarze ryzyka kredytowego, polegająca na: – nieegzekwowaniu przez zarząd banku informacji o sposobie i terminie realizacji wydanych zaleceń, – zbyt ogólna tematyka planowanych audytów – w planach kontroli kierowanych do Banku Zrzeszającego nie wskazywano obszarów szczególnie generujących ryzyko, – braku badania dużych zaangażowań oraz zarządzania tymi zaangażowaniami przez audyt wewnętrzny, co stanowiło naruszenie § 11 Załącznika do uchwały Nr 384/2008 KNF, – występowaniu przypadków naruszeń przepisów prawa (m.in. art. 70-71 ustawy Prawo bankowe), regulacji wewnętrznych oraz błędów w sprawozdawczości.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W przypadku stwierdzenia w danym banku naruszeń przepisów prawa i regulacji ostrożnościowych oraz nieprawidłowości w procesie zarządzania ryzykiem, bank otrzymywał stosowne zalecenia KNF i był zobowiązany do opracowania oraz przekazania KNF szczegółowego harmonogramu prac związanych z realizacją zaleceń.

Realizacja zaleceń wydanych bankom po inspekcjach jest monitorowana w ramach analizy „zza biurka” oraz oceniana w trakcie kolejnych czynności kontrolnych, a także omawiana z kierownictwem banku i nadzorem macierzystym.

Czynności kontrolne i postępowania związane z walidacją nadzorczą metod wewnętrznych do obliczania wymogów kapitałowych²⁵ oraz wniosków w sprawie wyrażenia zezwolenia na obliczanie współczynników delta na podstawie własnych modeli wyceny opcji²⁶

W 2014 r. prace w zakresie walidacji nadzorczej metod wewnętrznych koncentrowały się na współpracy z bankami oraz instytucjami nadzoru konsolidującego w zakresie fazy poaplikacyjnej, obejmującej działania realizowane po uzyskaniu przez bank zezwolenia (lub zezwolenia warunkowego) na stosowanie metody wewnętrznej (tj. metody IRB lub metody AMA).

Działania te realizowane były zarówno w trakcie postępowań walidacyjnych, jak również w ramach analizy „zza biurka”, i były poświęcone w szczególności:

- analizie rozwiązań dla ekspozycji obejmowanych metodą wewnętrznych ratingów, zgodnie z planami stopniowego wdrożenia poszczególnych banków,

- analizie rozszerzeń i zmian w metodach wewnętrznych (w tym znacznych rozszerzeń i zmian),
- weryfikacji warunków wynikających z wcześniejszych zezwoleń,
- okresowemu przeglądowi metod wewnętrznych.

Jednocześnie prowadzona była współpraca (komunikacja formalna oraz spotkania) z 4 bankami w ramach fazy przedaplikacyjnej, odnośnie planów tych banków w zakresie wdrażania metod wewnętrznych.

²⁵ O których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 59 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE.

²⁶ O których mowa w art. 329 ust. 1, art. 352 ust. 1 i art. 358 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 oraz w § 4 ust. 2 Załącznika nr 2 do uchwały KNF Nr 76/2010, z późn. zm.

W rezultacie prowadzonych działań KNF:

- ▶ wydała 1 zezwolenie na wprowadzenie znacznego rozszerzenia w zakresie metody AMA,
- ▶ przekazała odpowiednim nadzorom konsolidującym 3 opinie w zakresie spraw prowadzonych w ramach fazy poaplikacyjnej, w tym 2 w odniesieniu do metody IRB (dotyczące analizy rozwiązań dla portfeli obejmowanych planami stopniowego wdrożenia i ustaleń wynikających z weryfikacji warunków o istotności wysokiej) oraz 1 w odniesieniu do znacznej zmiany metody AMA,
- ▶ przekazała 3 bankom informację dotyczącą ustaleń z weryfikacji warunków wynikających z wcześniejszych zezwoleń²⁷ (2 informacje dotyczące metody IRB oraz 1 w zakresie metody AMA),
- ▶ uczestniczyła w procesie wydawania decyzji/przekazywania stanowiska przez nadzory konsolidujące w sprawach

wynikających z fazy poaplikacyjnej w oparciu o opinie KNF przekazane w 2013 i 2014 roku (6 spraw w zakresie metody IRB oraz 1 w odniesieniu do metody AMA),

- ▶ prowadziła bieżącą komunikację i współpracę z instytucjami nadzoru konsolidującego oraz bankami w zakresie innych kwestii dotyczących metod wewnętrznych i ich funkcjonowania, w tym z uwzględnieniem zagadnień będących przedmiotem wdrażanych przepisów prawa europejskiego.

W 2014 r. KNF wydała 1 zezwolenie na stosowanie własnych modeli wyceny opcji dla celów obliczania ekwiwalentów delata, jak również współpracowała z innymi bankami w związku z planami tych banków dotyczących stosowania własnych modeli w ww. zakresie.

Czynności nadzorcze nad obszarem technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego

W 2014 r. KNF realizowała szereg działań związanych z nadzorem nad obszarem technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach. W szczególności:

- ▶ działającym w Polsce bankom, oddziałom instytucji kredytowych, instytucjom płatniczym i SKOK przekazana została opracowana przez Forum ds. Bezpieczeństwa Płatności Detalicznych (SecuRe Pay Forum – Security of Retail Payments Forum) przy Europejskim Banku Centralnym „Rekomendacja dotycząca bezpieczeństwa płatności internetowych”, wraz z informacją o konieczności dostosowania działalności do zawartych w dokumencie oczekiwań do dnia 1 lutego 2015 r.,
- ▶ wśród funkcjonujących w Polsce banków komercyjnych przeprowadzona została ankieta „IT i bezpieczeństwo w bankach”. Analiza pozyskanych wyników dostarczyła

szeregu wniosków, które zostaną wykorzystane w działalności nadzorczej w przedmiotowym obszarze,

- ▶ do uczestników rynku finansowego skierowane zostały komunikaty przestrzegające przed zagrożeniami związanymi z korzystaniem z usług opartych o udzielenie strom trzecim (w tym również innym bankom) dostępu do rachunków bankowości internetowej,
- ▶ przedstawiciele UKNF wzięli udział w licznych konferencjach i warsztatach, na których przedstawiali szczegółowe oczekiwania nadzorcze dotyczące przedmiotowego obszaru oraz w zakresie wdrażania znowelizowanej „Rekomendacji D dotyczącej zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach”,
- ▶ dodatkowo, przedstawiciele UKNF brali udział w prowadzonych przez Biuro Bezpieczeństwa Narodowego konsultacjach w zakresie opracowania Doktryny cyberbezpieczeństwa RP.

5.2. Sektor SKOK

W 2014 r. przeprowadzono 8 kontroli o charakterze kompleksowym w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz 5 kontroli w zakresie wybranych obszarów działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

W kontrolowanych kasach występowały m.in. następujące nieprawidłowości (które w różnym stopniu dotyczyły poszczególnych podmiotów) – w podziale na określone obszary badania:

²⁷ Informacje w tym zakresie zostały również przekazane do odpowiednich nadzorów konsolidujących.

Tabela 53. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 r., w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym

Zarządzanie ryzykiem kredytowym	
1.	Realizacja procesu oceny zdolności kredytowej niezapewniająca rzetelnej identyfikacji ryzyka kredytowego oraz sprzeczna z art. 36 ust. 2 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w związku z art. 70 ust. 2 ustawy Prawo bankowe, w szczególności: – udzielanie pożyczek członkom nieposiadającym zdolności do ich spłaty, – brak udokumentowania przeprowadzonej oceny zdolności kredytowej, – brak oceny zdolności kredytowej przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu pożyczek chwilowych, – przyjmowanie kosztów utrzymania na poziomie niższym niż minimum egzystencji ogłoszone przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (IPiSS), – brak uwzględnienia przy ocenie zdolności kredytowej: niektórych zobowiązań wynikających z BIK, pożyczek chwilowych, miesięcznych rat związanych z umową ubezpieczenia grupowego, najwyższej raty pożyczki w przypadku rat malejących, – nieuwzględnianie rzeczywistych deklarowanych przez wnioskujących kosztów utrzymania, jeżeli kształtowały się na poziomie wyższym od standardowo przyjmowanych przez kasę, – brak uwzględnienia wszystkich osób pozostających na utrzymaniu w gospodarstwie domowym, – przyjmowanie wysokości osiąganych dochodów na podstawie przedłożonego przez członka oświadczenia, – brak oceny możliwości spłaty przez członka „raty balonowej” przy kredytach i pożyczkach z „ratą balonową”, – brak oceny zdolności kredytowej poręczycieli.
2.	Nieprawidłowości w sposobie szacowania odpisów aktualizujących wartość należności przeterminowanych, skutkujące zaniżeniem wielkości tworzonych odpisów (przyjmowanie zbyt liberalnych zasad restrukturyzacji np. obniżanie poziomu odpisów aktualizujących wymaganych na datę zawierania ugody, skracanie okresu utrzymywania odpisów oraz uchybienia w zakresie wykorzystywanych zabezpieczeń prawnych).
3.	Wycena skryptów dłużnych, otrzymanych z tytułu sprzedaży portfeli pożyczek/kredytów z utratą wartości osobom trzecim niezgodna z zasadą ostrożnej wyceny (wyceny wg wartości godziwej). Brak rzetelnej wyceny skryptów dłużnych pozwalającej na oszacowanie wiarygodnych przepływów pieniężnych związanych z instrumentami finansowymi.
4.	Nierzetelna wycena akcji innej spółki, objętych w zamian za uprzednio wydzieloną z kasy zorganizowaną część przedsiębiorstwa wniesioną do tej spółki, powodująca zawyżenie wartości aktywów i wyniku finansowego.
5.	Nieprawidłowe pomniejszanie podstawy tworzenia odpisów prawnych zabezpieczeń spłaty kredytów z uwagi na: – brak aktualnych (tj. nie starszych niż 3 lata) wycen nieruchomości, co naruszało przepisy § 6 pkt 9 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (dalej: RMF o rachunkowości SKOK), – brak aktualnych polis ubezpieczeniowych nieruchomości, – stosowanie poręczenia osób fizycznych, mimo braku oceny ich sytuacji ekonomiczno-finansowej, co naruszało przepisy § 6 pkt 5 RMF o rachunkowości SKOK.
6.	Zabezpieczenie kredytów wysokokwotowych na nieruchomościach o znacznie niższej (w porównaniu z kredytem) wartości rynkowej.
7.	Znaczące uchybienia związane z organizacją procesu kredytowego, polegające na: – braku rozdzielenia funkcji oceny zdolności kredytowej od podejmowania decyzji o udzieleniu kredytu, – przekraczanie limitów koncentracji określonych w art. 32 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w związku z udzielaniem pożyczek i kredytów na cele gospodarcze w wysokości przekraczającej 150% funduszy własnych kasy, – przekraczanie limitów koncentracji określonych w art. 37 ust. 2 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych z uwagi na zakładanie lokat międzybankowych znacznie przekraczających maksymalny limit 8% aktywów, – przekraczanie limitów koncentracji określonych w art. 37 ust. 3 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w związku z zakupem środków trwałych, pomimo ujemnych funduszy własnych, – udzielanie członkom prowadzącym działalność gospodarczą/rolniczą wysokokwotowych pożyczek konsumpcyjnych, które w rzeczywistości były przeznaczane na finansowanie prowadzonej działalności, – brak limitów wewnętrznych w ramach portfeli kredytów/pożyczek.

8.	Znaczące nieprawidłowości związane z procesem restrukturyzacji należności tj.: – brak oceny zdolności kredytowej osób objętych restrukturyzacją (ustalenie wielkości raty jedynie na podstawie oświadczenia członka o możliwości spłaty raty), – brak oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy oraz poręczyciela w sytuacji zmiany warunków spłaty kredytu, – możliwość zmiany warunków kredytowania bez konieczności wyrażenia zgody poręczycieli w przypadku renegowacji umów kredytowych, – zawarcie umowy restrukturyzacji z członkami nieposiadającymi zdolności kredytowej, – nieuzasadnione wydłużanie terminów spłat kredytów np. z 5 do 30 lat, – skrócenie okresu utrzymywania odpisów np. z 3 do 2 miesięcy (równoznaczne przyjęciu założenia, że terminowa obsługa kredytu przez okres jedynie 2 miesięcy pozwala na uznanie, że wygasły przyczyny tworzenia odpisów, o których mowa w RMF o rachunkowości SKOK).

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 54. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 r., w obszarze zarządzania ryzykiem płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności	
1.	Brak określenia akceptowalnego poziomu ryzyka płynności.
2.	Niewystarczający zakres i jakość regulacji wewnętrznych dotyczących procesu zarządzania ryzykiem płynności, w tym brak sformalizowania zasad pomiaru płynności, brak lub błędne zdefiniowanie płynności w poszczególnych horyzontach czasowych, brak zdefiniowania dużych depozytów.
3.	Koncentrowanie się wyłącznie na zarządzaniu płynnością bieżącą, pomimo posiadania w portfelu długoterminowych aktywów.
4.	Niewystarczające metody pomiaru ryzyka płynności lub zastrzeżenia do przyjętych rozwiązań, w tym niesporządzanie prognoz płynności, nieprawidłowości dotyczące sposobu szacowania osadu, zasad sporządzania i urealniania luki płynności, nieujmowanie zobowiązań pozabilansowych w pomiarze ryzyka.
5.	Brak opracowanego awaryjnego planu utrzymania płynności lub nieprawidłowości z nim związane, w tym brak określenia rezerwowych źródeł finansowania, nieokreślenie miar uruchamiających plan awaryjny, brak scenariuszy kryzysowych oraz organizacji działań związanych z wprowadzeniem planu.
6.	Brak sporządzania testów warunków skrajnych lub ograniczony, lub niesformalizowany ich zakres.
7.	Nieprawidłowości związane z systemem limitów, w tym brak limitów płynności średnio- i długoterminowej, niedokonywanie weryfikacji limitów, brak wyjaśniania przekroczeń limitów.
8.	Brak objęcia obszaru ryzyka płynności kontrolą wewnętrzną.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 55. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 r., w obszarze adekwatności kapitałowej

Adekwatność kapitałowa	
1.	Zawyżanie wykazywanej wielkości funduszy własnych. Fundusze własne nie zapewniały bezpieczeństwa ekonomicznego i nie były dostosowane do prowadzonej działalności.
2.	Współczynnik wypłacalności w badanych kasach nie spełniał wymogów art. 24 ust. 5 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych i kształtował się poniżej 5%. Po uwzględnieniu wyników czynności kontrolnych w 7 kasach współczynnik wypłacalności kształtował się poniżej zera.
3.	Nieprawidłowości w ewidencji udziałów członkowskich, w tym: – zaliczanie do funduszu udziałowego udziałów ponadobowiązkowych osób, które złożyły wniosek o wypłatę tych udziałów, – brak wyksięgowywania z funduszu udziałowego, udziałów osób, których członkostwo ustało, – zaliczanie do funduszu udziałowego kwot niestanowiących udziałów – udziałów nadpłaconych, – niezgodność ewidencji księgowej z deklaracjami członkowskimi.
4.	Nieprawidłowości w sposobie obliczania wymogu kapitałowego: – przyjmowanie niewłaściwej (niższej) wagi ryzyka dla skryptów dłużnych, – przyjmowanie niewłaściwej wagi ryzyka dla należności zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości, – zaniżanie wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego, m.in. poprzez wykazywanie obniżonych zrealizowanych strat na sprzedaży wierzytelności oraz niewłaściwe wykazywanie przychodów.

5.	Nieprawidłowości związane z zarządzaniem kapitałem, w tym:
	– nieprawidłowości w regulacjach wewnętrznych dot. obliczania wymogów kapitałowych: brak procedury obliczania wymogów kapitałowych, brak procedury wyliczania współczynnika wypłacalności, brak opisanego algorytmów służących wyliczaniu wymogów,
	– zbyt ogólne zapisy lub nierealistyczne założenia strategii/ planu kapitałowego, programu postępowania naprawczego w odniesieniu do zakładanej wielkości kapitału,
	– niewystarczające regulacje dot. awaryjnych działań kapitałowych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 56. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 r., w obszarze zarządzania ryzykiem stopy procentowej

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej	
1.	Brak określenia akceptowanego poziomu ryzyka stopy procentowej.
2.	Błędy w pomiarze, identyfikacji i monitorowaniu ryzyka stopy procentowej.
3.	Niekompletne procedury wewnętrzne lub brak przestrzegania procedur wewnętrznych w obszarze zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
4.	Niekompletny zakres i zbyt mała częstotliwość informacji zarządczej.
5.	Brak przeprowadzania analiz ryzyka stopy procentowej w procesie wdrażania nowych produktów.
6.	Brak przeprowadzania lub niewystarczająca kontrola wewnętrzna w obszarze ryzyka stopy procentowej.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 57. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 r., w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne	
1.	Nieuregulowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym nieokreślenie profilu ryzyka operacyjnego oraz brak rozdzielności funkcji operacyjnych i kontrolnych w zakresie ryzyka operacyjnego.
2.	Ograniczenie zarządzania ryzykiem operacyjnym do zarządzania bezpieczeństwem informacji i ochroną danych osobowych oraz bezpieczeństwem fizycznym obiektów.
3.	Brak prowadzenia bazy zdarzeń operacyjnych w celu identyfikacji, pomiaru oraz monitorowania ryzyka operacyjnego.
4.	Brak określenia limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko operacyjne oraz kluczowych wskaźników ryzyka.
5.	Nieposiadanie zapasowego centrum przetwarzania danych oraz brak określenia procesów, zasobów i systemów krytycznych.
6.	Braki w zakresie planów utrzymania ciągłości działania dla zapewnienia nieprzerwanej realizacji procesów biznesowych w przypadku wystąpienia niekorzystnych zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych.
7.	Brak procedur wewnętrznych normujących proces zarządzania ryzykiem związanym z powierzaniem czynności podmiotom zewnętrznym w obszarze IT.
8.	Nadawanie pracownikom, w tym członkom zarządu, zbyt szerokich uprawnień dostępu do systemu operacyjno-księgowego, brak zabezpieczeń przed możliwością modyfikacji parametrów transakcji.
9.	Brak wyznaczenia członka zarządu odpowiedzialnego za zapewnienie wdrożenia i funkcjonowania systemu wyliczania dla Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, brak określenia zasad przeprowadzania okresowych testów systemu oraz liczne błędy w bazie deponentów.
10.	Niewystarczający zakres i częstotliwość informacji zarządczej w zakresie ryzyka operacyjnego.
11.	Brak opracowanych zasad przeprowadzania kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego oraz zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach zależnych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 58. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 r., w obszarze procesu zarządzania

Zarządzanie	
1.	W zakresie wykonywania obowiązków przez członków zarządu i rady nadzorczej kasy: – brak odpowiednich kwalifikacji członków zarządu i rady nadzorczej, o których mowa w art. 18 ust. 4 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, – brak przeprowadzania wyborów uzupełniających do zarządu i ustalania wynagrodzenia członków zarządu przez radę nadzorczą, – brak podziału zakresu obowiązków i odpowiedzialności poszczególnych członków zarządu, – konflikt interesów w postaci powiązań rodzinnych członków organów w strukturze organizacyjnej oraz zawieranie przez kasę niekorzystnych umów z podmiotami zależnymi od członków organów kasy, – brak pełnej i rzetelnej informacji dla rady nadzorczej, zwłaszcza odnośnie poszczególnych rodzajów ryzyka występujących w działalności kasy i sprawowanej kontroli wewnętrznej, – brak właściwego nadzoru nad funkcjonowaniem kontroli wewnętrznej, – brak omawiania na posiedzeniach organów kasy zagadnień związanych z zarządzaniem poszczególnymi rodzajami ryzyka, – akceptowanie decyzji o wydzieleniu części działalności kasy, niemających uzasadnienia ekonomicznego.
2.	W zakresie struktury organizacyjnej: – słaba bądź nieudokumentowana więź członków kasy, – brak regulaminów wewnętrznych komórek organizacyjnych, – brak rozdzielenia czynności operacyjnych od zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i kontroli wewnętrznej, – brak jednoznacznego przypisania zadań i odpowiedzialności komórkom organizacyjnym i pracownikom, – brak określonych zasad podległości pracowników.
3.	W zakresie gospodarowania finansowego i planowania: – brak sformalizowanego procesu planowania, – wadliwie opracowane programy postępowania naprawczego, nieuzyskujące akceptacji KNF, – nierzetelna wycena udziałów, zaniżenie poziomu wymaganych odpisów aktualizujących lub ich brak, zawyżanie progów istotności w polityce rachunkowej, przekraczanie wielkości planowanych kosztów.
4.	W zakresie zarządzania ryzykiem i norm regulacyjnych w zakresie ryzyka: – brak ustanowienia kompleksowego systemu zarządzania ryzykiem, określania profilu i poziomu ryzyka, niedostosowanie funduszy własnych do rozmiarów działalności i profilu ryzyka.
5.	W zakresie systemu informacji zarządczej: – niewystarczający zakres informacji dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, – brak sformalizowania zasad sporządzania informacji zarządczej, – brak informacji dla rady nadzorczej nt. kontroli wewnętrznej i czynności, powierzanych podmiotom zewnętrznym (outsourcing).
6.	W zakresie powierzania czynności podmiotom zewnętrznym (outsourcing): – brak analizy ekonomicznej uzasadniającej powierzenie wykonywania czynności podmiotom zewnętrznym, – powierzanie w drodze outsourcingu istotnych czynności związanych z zarządzaniem ryzykiem, zwłaszcza ryzykiem kredytowym (analiza ryzyka kredytowego oraz windykacja), – niekorzystne postanowienia umowne dotyczące w szczególności wypowiedzenia umowy i zakresu świadczenia usług, brak ewidencji umów outsourcingowych, – brak regulacji wewnętrznej dot. zarządzania ryzykiem outsourcingu, w tym zasad otrzymywania informacji, możliwości przeprowadzenia kontroli w zakresie powierzonych czynności; niedostosowanie jakości procesu zarządzania tym ryzykiem do skali i zakresu powierzanych usług.
7.	W zakresie kontroli wewnętrznej: – nieskuteczna kontrola wewnętrzna ze względu na występowanie licznych, istotnych nieprawidłowości w całym obszarze działalności kasy, – kontrola wewnętrzna niezgodna z zapisami statutu kasy i innymi regulacjami wewnętrznymi kasy, niedostosowana do poziomu ryzyka, – brak jednoznacznego przypisania obowiązków na szczeblu kierowników jednostki i pracowników kontroli wewnętrznej, – niewystarczający zakres kontroli wewnętrznych, w tym nieobjęcie kontrolą: zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, przestrzegania przepisów prawa, jakości sprawozdawczości finansowej i ewidencji księgowej, – nierealizowanie planów kontroli, brak zatwierdzania planów kontroli przez radę nadzorczą i nieinformowanie rady nadzorczej o działaniu kontroli wewnętrznej, – w kasach, w których ustanowiono audyt wewnętrzny stwierdzano m.in.: wykonywanie audytu wewnętrznego i kontroli wewnętrznych przez tych samych pracowników, brak niezależności komórki audytu wewnętrznego z uwagi na zaangażowanie jej pracowników w działania operacyjne, ograniczony zakres badań audytu wewnętrznego.

Źródło: opracowanie własne UKNF

5.3. Sektor usług płatniczych

W 2014 r. przeprowadzono 2 kontrole w krajowych instytucjach płatniczych w zakresie badania jakości systemu zarządzania (w tym systemu zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej). W kontrolowanych podmiotach występowały

m.in. następujące nieprawidłowości (które w różnym stopniu dotyczyły poszczególnych podmiotów) – w podziale na określone obszary badania):

Tabela 59. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w krajowych instytucjach płatniczych w 2014 r., w obszarze procesu zarządzania

Zarządzanie	
1.	Brak zatwierdzania planów działalności na poziomie rady nadzorczej oraz nieaktualne regulaminy działania organów statutowych.
2.	Nieuregulowanie procesu planowania strategicznego, monitorowania realizacji strategii oraz jej przeglądów.
3.	Nieokreślenie w regulaminie organizacyjnym obowiązków niektórych komórek organizacyjnych oraz funkcjonujących ciał o charakterze opiniodawczo-decyzyjnym.
4.	Brak kompleksowego uregulowania systemu informacji zarządczej, tj. brak określenia wszystkich rodzajów raportów obejmujących cały obszar działalności wraz ze wskazaniem zakresu i częstotliwości przekazywania raportów oraz ich odbiorców.
5.	Brak formalnej polityki kadrowej określającej ogólne zasady zatrudnienia wraz z odniesieniem do obowiązujących procedur w tym zakresie.
6.	Brak zdefiniowania pracowników kluczowych oraz brak określenia listy kadry rezerwowej na stanowiska kierownicze.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 60. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w krajowych instytucjach płatniczych w 2014 r., w obszarze systemu zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem	
1.	Brak wdrożonej polityki zarządzania ryzykiem odnoszącej się do wszystkich ryzyk istotnych wraz z określeniem ich definicji, zasad zarządzania oraz komórek organizacyjnych w praktyce zaangażowanych w proces zarządzania ryzykiem.
2.	Brak opracowanej mapy ryzyka zawierającej wszystkie zidentyfikowane ryzyka wraz z określeniem ich poziomu, istniejących środków zapobiegawczych oraz właścicieli ryzyka.
3.	Brak funkcjonujących procedur w zakresie pomiaru i monitorowania ryzyka.
4.	Nieuregulowanie procesu ustalania limitów wewnętrznych oraz prowadzenia rejestru incydentów.
5.	Brak uregulowania trybu przekazywania informacji zarządczej w zakresie systemu zarządzania ryzykiem.
6.	Nieokreślenie czynności związanych z analizą ryzyka przed zawarciem umowy z przedsiębiorcą oraz sporządzania oceny współpracy z podmiotami przy realizacji umowy powierzenia czynności.
7.	Nieposiadanie planów awaryjnych na wypadek zaprzestania świadczenia przez przedsiębiorcę powierzonych czynności określonych w zawartej umowie.
8.	Nieterminowe rozpatrywanie skarg i reklamacji użytkowników.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 61. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w krajowych instytucjach płatniczych w 2014 r., w obszarze systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej	
1.	Brak regulacji normującej zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, w tym określającej jej zakres, zasady planowania, dokumentowania oraz raportowania.
2.	Nieprawidłowości w rozwiązaniach organizacyjnych systemu kontroli wewnętrznej, np. brak rozdzielenia funkcji kontrolnych od funkcji zarządzania ryzykiem.
3.	Brak określenia częstotliwości informowania zarządu o terminowości realizacji zadań korygujących i zapobiegawczych wydanych po przeprowadzonych audytach.
4.	Brak przeprowadzanych audytów w zakresie oceny realizacji założeń strategicznych i systemu informacji zarządczej.

Źródło: opracowanie własne UKNF

5.4. Sektor ubezpieczeniowy

Kontrole w zakładach ubezpieczeń

W 2014 r. przeprowadzono kontrole działalności i stanu majątkowego w 17 zakładach ubezpieczeń, w tym 7 postępowań kontrolnych w zakładach ubezpieczeń na życie oraz 10 w zakładach ubezpieczeń osobowych i majątkowych.

Kontrole były poświęcone głównie 5 istotnym obszarom działalności zakładów ubezpieczeń, przy czym w zakresie:

- ▶ zarządzania zakładem ubezpieczeń kontrolą objęto 11 zakładów ubezpieczeń,
- ▶ zasad rachunkowości oraz sporządzania sprawozdań finansowych kontrolą objęto 7 zakładów ubezpieczeń,
- ▶ procesów likwidacji szkód/spełniania świadczeń kontrolą objęto 6 zakładów ubezpieczeń,
- ▶ polityki lokacyjnej kontrolą objęto 3 zakłady ubezpieczeń,
- ▶ wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych kontrolą objęto 3 zakłady ubezpieczeń.

Ponadto w 2014 r. przeprowadzono kontrole w zakresie:

- ▶ wykonania zaleceń wydanych na podstawie ustaleń kontroli przeprowadzonej w zakładzie ubezpieczeń, gdzie kontrolą objęto 2 zakłady ubezpieczeń,
- ▶ ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych, gdzie kontrolą objęto 1 zakład ubezpieczeń,
- ▶ kosztów akwizycji, gdzie kontrolą objęto 1 zakład ubezpieczeń,
- ▶ rozrachunków z tytułu działalności ubezpieczeniowej, gdzie kontrolą objęto 1 zakład ubezpieczeń.

Trzy spośród wyżej wymienionych kontroli miały charakter kompleksowy i obejmowały swym zakresem główne obszary działalności zakładu ubezpieczeń. Natomiast pozostałe kontrole miały charakter problemowy i obejmowały swym zakresem od jednego do trzech zagadnień.

Tabela 62. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 r., w obszarze organizacji i zarządzania

Organizacja i zarządzanie	
1.	Nieprawidłowości w zarządzaniu zakładem ubezpieczeń (nieprawidłowe sporządzanie protokołów z posiedzeń zarządu, niezapewnienie funkcjonowania regulacji wewnętrznych, w szczególności: regulaminu organizacyjnego, regulacji w zakresie kontroli wewnętrznej i/lub audytu wewnętrznego, działalności lokacyjnej oraz outsourcingu).
2.	Nieprawidłowości w zakresie wykonywania przez radę nadzorczą funkcji nadzorczych (nieprawidłowe sporządzanie protokołów z posiedzeń rady nadzorczej, niewykonywanie przez Komitet Audytu obowiązków związanych z monitorowaniem skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego i zarządzania ryzykiem).
3.	Nieprawidłowości w dokumentacji wewnętrznej określającej sposób wykonywania działalności ubezpieczeniowej, w szczególności w zakresie zapisów kontroli wewnętrznej i zlecenia czynności ubezpieczeniowych (niepełna dokumentacja, niestosowanie się do przyjętych regulacji).

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 63. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 r., w obszarze likwidacji szkód/spełniania świadczeń

Likwidacja szkód/spełnianie świadczeń	
1.	Nieprawidłowości w dokumentacji opisującej sposób prowadzenia likwidacji szkód (niewłaściwe opracowanie regulacji, niestosowanie się do przyjętych regulacji).
2.	Nieprawidłowe wykonywanie czynności w procesie likwidacji szkód/spełniania świadczeń (dokonywanie wypłat z opóźnieniem, naruszanie obowiązków informacyjnych, brak należytej staranności w dążeniu do jak najszybszego zakończenia postępowania likwidacyjnego i podjęcia decyzji o spełnieniu/odmowie spełnienia roszczenia).
3.	Nieprawidłowości w dokumentacji wewnętrznej określającej zlecenie podmiotom zewnętrznym czynności z zakresu likwidacji szkód/spełniania świadczeń (niepełna dokumentacja, niestosowanie się do przyjętych regulacji).
4.	Brak ewidencjonowania roszczeń w bazie szkodowej lub błędne ich ewidencjonowanie.
5.	Brak uwzględnienia rzeczywistego przebiegu procesu likwidacji zgłoszonych szkód przy ustalaniu wartości rezerwy na szkody zgłoszone.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 64. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 r., w obszarze zasad rachunkowości oraz sporządzania sprawozdań finansowych

Zasady rachunkowości oraz sporządzanie sprawozdań finansowych	
1.	Nieprawidłowości w dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości (brak aktualizacji dokumentacji, aktualizacja dokonana przez nieuprawnione osoby, niepełna dokumentacja, regulacje sprzeczne z przepisami prawa).
2.	Nieprawidłowe ujmowanie zdarzeń gospodarczych w księgach rachunkowych (niezapewnienie współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów, ujmowanie niezgodne z treścią ekonomiczną).
3.	Nieprawidłowości w sporządzaniu dowodów księgowych do ujęcia w księgach rachunkowych.
4.	Nieprowadzenie na bieżąco rejestrów (zawartych umów ubezpieczenia, zgłoszonych roszczeń).

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 65. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 r., w obszarze polityki lokacyjnej

Polityka lokacyjna	
1.	Nieprawidłowości w dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości w zakresie wyceny instrumentów finansowych (brak aktualizacji dokumentacji, aktualizacja dokonana przez nieuprawnione osoby, niepełna dokumentacja, regulacje sprzeczne z przepisami prawa, błędne zasady wyceny, brak informacji o stosowanym uproszczeniu przy wycenie).
2.	Nieprawidłowości w funkcjonowaniu regulacji wewnętrznych w zakresie polityki lokacyjnej (brak aktualizacji, niespójność, niestosowanie się do przyjętych regulacji).
3.	Prowadzenie polityki inwestycyjnej przez zarząd z naruszeniem wewnętrznych regulacji inwestycyjnych.
4.	Brak klasyfikacji lub błędna klasyfikacja instrumentów finansowych.
5.	Dokonywanie wyceny instrumentów finansowych niezgodnie z wymogami prawa.
6.	Brak weryfikacji otrzymanej od podmiotu zewnętrznego wyceny instrumentów finansowych.
7.	Nieprawidłowe ujmowanie instrumentów finansowych w księgach rachunkowych (kompensowanie ze sobą różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, ujmowanie niezgodne z treścią ekonomiczną).
8.	Błędne sporządzanie sprawozdania finansowego oraz formularzy sprawozdawczych w zakresie instrumentów finansowych (nieprawidłowa prezentacja wyceny instrumentów finansowych, prezentacja niewłaściwej liczby i wartości jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych).

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 66. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 r., w obszarze wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Wycena rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	
1.	Nieprawidłowości w dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości w zakresie wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (brak aktualizacji dokumentacji, niepełna dokumentacja, regulacje sprzeczne z przepisami prawa, błędne zasady wyceny, brak informacji o stosowanym uproszczeniu przy wycenie).
2.	Stosowanie niewłaściwych metod oraz błędnych danych do wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.
3.	Brak uwzględnienia w wycenie wszystkich zobowiązań oraz kosztów wynikających z zawartych umów ubezpieczenia.
4.	Błędne sporządzanie formularzy do sprawozdania finansowego w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (brak odpowiedniej prezentacji utworzonych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych).
5.	Braki w dokumentacji pozwalającej na odtworzenie obliczeń rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 67. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 r., w obszarze ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych

Ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe	
1.	Nieprawidłowości w dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości (brak aktualizacji metody weryfikacji wyceny podawanej przez podmiot zewnętrzny).
2.	Stosowanie praktyk naruszających interesy ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia (prowadzenie działalności niezgodnie z zapisami umów ubezpieczenia w zakresie ustalania ceny jednostki, dokładności ewidencji liczby jednostek).

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 68. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 r., w obszarze kosztów akwizycji

Koszty akwizycji	
1.	Nieprawidłowości w dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości (brak aktualizacji dokumentacji oraz dokonanie aktualizacji przez nieuprawnione osoby).
2.	Stosowanie niewłaściwych metod aktywowania kosztów akwizycji.
3.	Aktywowanie kosztów, które nie powinny być aktywowane.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 69. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 r., w obszarze rozrachunków z tytułu działalności ubezpieczeniowej

Rozrachunki z tytułu działalności ubezpieczeniowej	
1.	Nieprawidłowości w dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości (brak zawarcia informacji o stosowanym uproszczeniu).
2.	Nieprawidłowe ujmowanie zdarzeń gospodarczych w księgach rachunkowych (kompensowanie ze sobą różnych co do rodzaju aktywów i pasywów).

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2014 r. 13 zakładom ubezpieczeń, w których przeprowadzono kontrole, wydano łącznie 108 zaleceń pokontrolnych, dotyczących dostosowania działalności zakładu ubezpieczeń

do przepisów prawa oraz zaprzestania naruszania interesów ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia.

Kontrole w zakładach ubezpieczeń w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 11 kontroli zakładów ubezpieczeń, których celem było sprawdzenie prawidłowości prowadzenia działalności agencyjnej zakładów w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych, w szczególności:

- ▶ przestrzegania przez agentów ubezpieczeniowych wymogu wykonywania czynności agencyjnych przez osoby fizyczne spełniające ustawowe wymogi oraz
- ▶ przestrzegania przez agentów ubezpieczeniowych w prowadzonej działalności obowiązujących przepisów prawa, prawidłowości zawierania umów agencyjnych,
- ▶ terminowości składania wniosku o wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych podmiotu, z którym została zawarta umowa agencyjna,

- ▶ terminowości składania wniosku o dokonanie wpisu zmian do rejestru bądź o wykreślenie podmiotu z rejestru,
- ▶ prawidłowości danych dotyczących agentów ubezpieczeniowych przekazanych do organu nadzoru przez zakład ubezpieczeń wraz z wnioskiem o wpis agenta do rejestru, zmianę danych agenta bądź wykreślenie agenta z rejestru,
- ▶ szkoleń i egzaminów dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych,
- ▶ skarg składanych na agentów ubezpieczeniowych.

Na skutek przeprowadzonych kontroli w 2 przypadkach zaistniały przesłanki do wydania zaleceń pokontrolnych, w związku z naruszeniem:

- ▶ rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 lipca 2005 r. w sprawie przeprowadzania szkoleń zawodowych osób wykonujących czynności agencyjne albo czynności brokerskie (Dz.U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1154, z późn. zm.) – w zakresie braku zaświadczeń o odbyciu szkolenia zawodowego,
- ▶ rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 8 września 2010 r. w sprawie sposobu składania wniosków o wpis albo o zmianę wpisu do rejestru agentów ubezpieczeniowych oraz wykazu dokumentów dołączanych do takich wniosków (Dz.U. z 2010 r., Nr 173, poz. 1170) – w zakresie braków w dokumentacji osób wykonujących czynności agencyjne,

- ▶ art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1450) – w związku z nieprzestrzeganiem terminowości zgłaszania zmian danych, objętych wpisem do rejestru agentów ubezpieczeniowych,
- ▶ art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1450) – w związku z nieprzestrzeganiem terminowości składania wniosku o wykreślenie agenta ubezpieczeniowego z rejestru agentów ubezpieczeniowych.

W 7 przypadkach wg stanu na 31 grudnia 2014 r. trwała wymiana korespondencji z podmiotami kontrolowanymi.

Kontrole podmiotów prowadzących działalność brokerską

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 17 kontroli w miejscu prowadzenia działalności brokerskiej. Podstawowym celem kontroli było sprawdzenie, czy działalność podmiotu prowadzącego działalność brokerską jest zgodna z prawem oraz uzyskanym zezwoleniem, w szczególności poddano kontroli:

- ▶ spełnianie warunków wymaganych do uzyskania zezwolenia i prowadzenia działalności brokerskiej,
- ▶ umowy zawierane z zakładami ubezpieczeń,
- ▶ zawieranie lub doprowadzanie do zawarcia umów ubezpieczenia, wykonywanie czynności przygotowawczych do zawarcia umów ubezpieczenia oraz uczestniczenie w zarządzaniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia, także w sprawach o odszkodowanie, jak również organizowanie i nadzorowanie czynności brokerskich.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości:

- ▶ zaświadczenia o odbytym szkoleniu, o którym mowa w art. 4c ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym nie spełniały wymogów formalnych,
- ▶ prowadzenie działalności brokerskiej z naruszeniem art. 22 ust. 1, art. 23 ust. 1, art. 24 ust. 1 pkt 1 oraz art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym,
- ▶ brak lub nieterminowe składanie do organu nadzoru wniosków o dokonanie zmian treści wpisu w rejestrze brokerów ubezpieczeniowych na skutek zaistniałych zmian danych objętych wpisem do rejestru brokerów ubezpieczeniowych (art. 46 ust. 1 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym),
- ▶ niezgodność treści porozumień dotyczących sposobu wzajemnego rozliczania się z tytułu wykonywania czynności brokerskich z przepisami prawa.

5.5. Sektor emerytalny

W 2014 r. przeprowadzono 13 kontroli działalności podmiotów rynku emerytalnego, w tym 11 inspekcji w powszechnych towarzystwach emerytalnych i otwartych funduszach emerytalnych, 1 inspekcję w banku depozytariuszu, oraz 1 inspekcję w pracowniczym funduszu emerytalnym.

Kontrole w towarzystwach emerytalnych oraz funduszach emerytalnych dotyczyły następujących obszarów:

- ▶ organizacji i zarządzania,
- ▶ systemu kontroli wewnętrznej, audytu, zarządzania ryzykiem,
- ▶ polityki lokacyjnej towarzystwa oraz funduszu,

- ▶ umowy z akcjonariuszami, członkami władz statutowych, podmiotami z grupy kapitałowej, pozostałe umowy,
- ▶ zlecenia podmiotom trzecim czynności z zakresu działalności funduszu oraz towarzystwa,
- ▶ stosowanych zasad rachunkowości, ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań finansowych,
- ▶ procesu transferu członków w ramach wypłat transferowych,
- ▶ prowadzenia rachunków indywidualnych członków funduszu,
- ▶ procesu rozpatrywania skarg i roszczeń członków funduszu,
- ▶ wykonania powiadomienia pokontrolnego.

Tabela 70. Nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora emerytalnego w 2014 r., w obszarze organizacji i zarządzania

Organizacja i zarządzanie	
1.	Naruszenie Statutu Towarzystwa poprzez zwoływanie posiedzeń Rady Nadzorczej przez Członka/Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej.
2.	Naruszenie art. 22 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym poprzez zgłoszenie do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego zmian w składzie Rady Nadzorczej oraz Zarządu po terminie 7 dni od dnia zdarzenia.
3.	Naruszenie art. 25 ust. 1 w związku z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, poprzez brak niezwłocznego złożenia wniosku o wpisanie do księgi rejestrowej rejestru funduszy emerytalnych prowadzonej dla Dobrowolnego Funduszu Emerytalnego zmiany w składzie Zarządu Towarzystwa, dotyczącej powołania Prezesa Zarządu.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 71. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora emerytalnego w 2014 r., w obszarze zasad rachunkowości oraz sporządzania sprawozdań finansowych

Zasady rachunkowości oraz sporządzanie sprawozdań finansowych	
1.	Naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości, poprzez brak określenia w dokumentacji opisującej zasady (politykę) rachunkowości Towarzystwa metody wyceny (ryнку wyceny) dla posiadanych skarbowych papierów wartościowych oraz poprzez brak określenia w dokumentacji opisującej zasady (politykę) rachunkowości otwartego funduszu emerytalnego informacji o metodykach wyceny posiadanych przez OFE niepiętnych instrumentów dłużnych (wycenianych za pomocą matematycznych modeli).
2.	Naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o rachunkowości, poprzez brak przyjęcia w dokumentacji opisującej zasady (politykę) rachunkowości Towarzystwa zasad klasyfikacji zdarzeń.
3.	Naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy o rachunkowości poprzez brak przyjęcia w dokumentacji opisującej zasady (politykę) rachunkowości Funduszu opisu zasad ochrony danych księgowych.
4.	Naruszenie art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości, poprzez brak zawarcia w dokumentacji opisującej zasady (politykę) rachunkowości Towarzystwa oraz w dokumentacji opisującej zasady (politykę) rachunkowości Funduszu informacji o stosowanej technice dokumentowania zapisów księgowych.
5.	Naruszenie art. 46 ust. 5 pkt 1 ustawy o rachunkowości, poprzez brak prezentacji w bilansie sprawozdania finansowego Towarzystwa za 2013 r. instrumentów finansowych w podziale na długoterminowe i krótkoterminowe.
6.	Naruszenie art. 69 ust. 1 ustawy o rachunkowości poprzez złożenie wniosku do księgi rejestrowej rejestru funduszy emerytalnych, sprawozdania finansowego pracowniczego funduszu emerytalnego po terminie 15 dni od dnia jego zatwierdzenia.
7.	Naruszenie § 40 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, poprzez brak zawarcia w informacji dodatkowej sprawozdania finansowego towarzystwa informacji o posiadanych instrumentach finansowych.
8.	Naruszenie interesu członków Funduszu poprzez brak kontroli kosztów ponoszonych przez KDPW S.A. z tytułu przechowywania papierów wartościowych (refakturowanych przez Depozytariusza), a także poprzez brak przekazania Funduszowi utraconych korzyści w związku ze zwrotem nadpłaconych przez Fundusz kosztów KDPW S.A. z tytułu przechowywania zagranicznych papierów wartościowych w latach 2010–2012.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 72. Nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora emerytalnego w 2014 r., w obszarze polityki lokacyjnej

Polityka lokacyjna	
1.	Naruszenie § 18 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie obowiązków informacyjnych funduszy emerytalnych, poprzez zamieszczenie w raportach dziennych przekazywanych do organu nadzoru (PF06) błędnych danych dotyczących biur maklerskich pośredniczących w zawarciu 59 transakcji.
2.	Naruszenie interesu członków Funduszu poprzez obciążenie Funduszu wyższą stawką prowizji za realizację transakcji na akcjach na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. niż wynikająca z postanowień stosownej umowy o świadczenie usług maklerskich.
3.	Naruszenie interesu członków Funduszu poprzez dopuszczenie możliwości zawierania transakcji na tych samych papierach w tym samym dniu na prywatny rachunek pracownika Towarzystwa i rachunek Funduszu, co prowadzi do powstania sytuacji konfliktu interesów pomiędzy działaniami inwestycyjnymi na rachunek własny pracownika, a działaniami inwestycyjnymi na rachunek Funduszu.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 73. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora emerytalnego w 2014 r., w obszarze operacyjnym (prowadzenie rachunków – obowiązki informacyjne)

Obszar operacyjny (prowadzenie rachunków – obowiązki informacyjne)	
1.	Naruszenie art. 129a ustawy, poprzez przekroczenie, w stosunku do 1 osoby, 14-dniowego terminu na dokonanie wypłaty.
2.	Naruszenie art. 130 ust. 2 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, poprzez wypłatę wszystkich środków zgromadzonych na rachunku zmarłego członka Funduszu na rzecz spadkobierców, z pominięciem prawa współmałżonka do środków, które mu przypadły z racji istniejącej przed śmiercią członka Funduszu małżeńskiej wspólności majątkowej.
3.	Naruszenie art. 130 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, poprzez dokonanie wypłaty transferowej środków zgromadzonych na rachunku członka Funduszu, które były objęte małżeńską wspólnością majątkową, na rzecz członka Funduszu i jego byłego współmałżonka, bez konieczności przedłożenia dokumentów świadczących o dokonanych działaniach majątku wspólnego między byłymi współmałżonkami.
4.	Naruszenie art. 132 ust. 3 ustawy, poprzez przekroczenie, w stosunku do 1 osoby, terminu 3 miesięcy na dokonanie wypłaty środków zaległych, przekazanych przez ZUS po śmierci członka, osobie wskazanej przez zmarłego członka.
5.	Naruszenie art. 133 ust. 2 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, poprzez dokonywanie wypłat środków po śmierci członka Funduszu na rzecz jego spadkobierców w oparciu o sądowe postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku bądź notarialne poświadczenie dziedziczenia, wg udziałów, jakie w masie spadkowej przypadły poszczególnym osobom uprawnionym, bez konieczności przedłożenia dokumentów świadczących o dokonanych działaniach spadku między spadkobiercami.
6.	Naruszenie art. 164 ust. 2 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, poprzez brak poinformowania organu nadzoru o nieprawidłowości w ustaleniu przez Fundusz wartości aktywów netto.
7.	Naruszenie § 5 ust. 5 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu zawarcia umowy, na podstawie której następuje uzyskanie członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym, poprzez nieprzesłanie w wyznaczonym terminie 30 dni informacji o numerze rachunku w funduszu, do 7 osób zamierzających przystąpić do funduszu.
8.	Naruszenie § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie trybu i terminu powiadamiania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przez otwarty fundusz emerytalny o zawarciu umowy z członkiem oraz dokonywania wypłaty transferowej, poprzez zgłoszenie do ZUS-u po terminie 6 dni roboczych od zawarcia umowy 29 umów o członkostwo w Funduszu.
9.	Naruszenie § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2011 r. w sprawie obowiązków informacyjnych funduszy emerytalnych poprzez naruszenie terminu 14 dni na wysłanie członkowi Funduszu rocznej informacji o środkach znajdujących się na rachunku członka, terminach dokonanych w tym okresie wpłat składek i wypłat transferowych oraz przeliczeniu tych składek i wypłat transferowych na jednostki rozrachunkowe, a także o wynikach działalności lokacyjnej funduszu.
10.	Naruszenie § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 26 kwietnia 2011 r. w sprawie obowiązków informacyjnych funduszy emerytalnych oraz z § 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 2014 r. w sprawie obowiązków informacyjnych funduszy emerytalnych terminu 14 dni na wysłanie informacji o środkach zgromadzonych na rachunku członka Funduszu, realizowanej na żądanie członków Funduszu.

11.	Naruszenie § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie terminu i sposobu dokonywania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i otwarte fundusze emerytalne czynności dotyczących okresowych emerytur kapitałowych (Dz.U. Nr 295, poz. 1745; dalej: rozporządzenie z dnia 23 grudnia 2011 r. o okresowych emeryturach kapitałowych), poprzez naruszenie w 1 przypadku terminu 3 dni roboczych na przekazanie na wskazany odrębny rachunek bankowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych środków na wypłatę okresowych emerytur kapitałowych w części obliczonej ze środków zgromadzonych w Bankowym Otwartym Funduszu Emerytalnym.
12.	Naruszenie interesu członków Funduszu poprzez zawyżenie wysokości wypłaty z kapitału Funduszu uzupełniających wypłat i wypłat transferowych z tytułu korekty umorzeń na wypłaty i wypłaty transferowe.
13.	Naruszenie interesu członków Funduszu, poprzez stosowanie formularza służącego do wyznaczenia dodatkowej osoby uposażonej, niepozwalającego członkom Funduszu na dokonanie zmiany udziałów procentowych do środków zgromadzonych na rachunku członka Funduszu dla pierwotnie ustanowionych uposażeń.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W 2014 r. w zakresie rynku emerytalnego wystosowano 9 powiadomień o stwierdzonych nieprawidłowościach. Powiadomiono łącznie o 31 nieprawidłowościach.

5.6. Rynek kapitałowy i towarowy

Kontrole firm inwestycyjnych i agentów firm inwestycyjnych

W 2014 roku zrealizowano 11 kontroli podmiotów prowadzących działalność maklerską lub wykonujących czynności maklerskie, w tym: domów maklerskich wraz z jednostkami organizacyjnymi (punkty obsługi klientów i punkty przyjmowania zleceń), jednostek banków przyjmujących i przekazujących zlecenia nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, oddziałów zagranicznych firm inwestycyjnych prowadzących działalność na terytorium RP oraz agentów firm inwestycyjnych. Kontrole miały charakter problemowy i obejmowały wybrane zagadnienia z zakresu działalności licencjonowanej lub notyfikowanej na terytorium RP.

Kontrole były w szczególności poświęcone następującym istotnym obszarom działalności maklerskiej:

- ▶ strukturze organizacyjnej, funkcjonowaniu i warunkom technicznym prowadzonej działalności,
- ▶ funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej, systemu nadzoru zgodności działalności z prawem oraz systemu audytu wewnętrznego,
- ▶ nadzorowi firmy inwestycyjnej nad działalnością agenta firmy inwestycyjnej,
- ▶ nadzorowi firmy inwestycyjnej nad działalnością reklamowo-promocyjną usług maklerskich i instrumentów finansowych oferowanych przez firmę inwestycyjną, prowadzoną przez osoby trzecie (niebędące agentami firmy inwestycyjnej) na zlecenie firmy inwestycyjnej,
- ▶ wykonywaniu czynności maklerskich w związku ze świadczeniem usług maklerskich,
- ▶ postępowaniu w kontaktach z klientem, w tym w zakresie czynności wykonywanych przez agentów firm inwestycyjnych i inne podmioty współpracujące z firmami inwestycyjnymi w zakresie pozyskiwania klientów oraz

prowadzenia działalności reklamowo-promocyjnej usług maklerskich,

- ▶ przeciwdziałaniu manipulacji instrumentami finansowymi.

Kontrole działalności maklerskiej dotyczyły zarówno obrotu zorganizowanego, jak i transakcji zawieranych poza tym obrotem, ze szczególnym uwzględnieniem transakcji zawieranych na rynku forex. Tematyka poszczególnych kontroli zależna była od zakresu i rozmiaru prowadzonej działalności, z uwzględnieniem zdarzeń i zjawisk odnotowanych na rynku kapitałowym w związku ze świadczeniem usług maklerskich.

W kontroli uwzględniono również sprawdzenie sposobu i zakresu stosowania przez firmy inwestycyjne:

- ▶ wytycznych w sprawie określonych aspektów wymogów dyrektywy MiFID dotyczących komórki ds. nadzoru zgodności z prawem – ESMA/2012/388,
- ▶ wytycznych w sprawie systemów i mechanizmów kontroli w zautomatyzowanym środowisku obrotu dla platform obrotu, przedsiębiorstw inwestycyjnych oraz właściwych organów – ESMA/2012/122,
- ▶ wytycznych w sprawie zasad i praktyk dotyczących wynagrodzeń (MiFID) – ESMA 2013/60,
- ▶ Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 236/2012 z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie krótkiej sprzedaży i wybranych aspektów dotyczących swapów ryzyka kredytowego (Dz.Urz. UE L 86 z 24.03.2012 r., s. 1),
- ▶ Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) Nr 918/2012 z dnia 5 lipca 2012 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 236/2012 w sprawie krótkiej sprzedaży i wybranych aspektów dotyczących

swapów ryzyka kredytowego w odniesieniu do definicji, obliczania pozycji krótkich netto, pokrytych swapów ryzyka kredytowego z tytułu długu państwowego, progów powodujących obowiązek zgłoszenia, progów płynności

w odniesieniu do zawieszenia ograniczeń, znacznych spadków wartości instrumentów finansowych i wystąpienia niekorzystnych zdarzeń (Dz.Urz. UE L 274 z 09.10.2012 r., s. 1).

Tabela 74. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2014 r., w obszarze struktury organizacyjnej, funkcjonowania i warunków technicznych prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne

Struktura organizacyjna, funkcjonowanie i warunki techniczne prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne	
1.	Brak sprawowania nadzoru zgodności działalności z prawem, adekwatnego do rodzaju i zakresu działalności firm inwestycyjnych, skutkujący naruszeniem przepisów prawa, regulacji wewnętrznych, a także umów zawartych z klientami w związku ze świadczeniem usług maklerskich przez firmy inwestycyjne.
2.	Brak zapewnienia komórce do spraw nadzoru zgodności działalności z prawem właściwych warunków organizacyjnych wykonywania jej obowiązków w sposób niezależny i skuteczny.
3.	Brak prawidłowej realizacji kontroli wewnętrznej w szczególności w zakresie badania zgodności działalności firm inwestycyjnych i czynności wykonywanych w ramach tej działalności przez osoby powiązane z regulacjami GPW S.A. oraz Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.
4.	Brak zaangażowania zarządów firm inwestycyjnych w rozwój i wspieranie funkcjonowania systemu nadzoru zgodności z prawem oraz systemu kontroli wewnętrznej.
5.	Brak prawidłowej realizacji obowiązków przez system audytu wewnętrznego w zakresie regularnej weryfikacji stosowanych systemów oraz wdrożonych regulaminów i procedur wewnętrznych pod względem ich prawidłowości i skuteczności w wypełnianiu przez firmy inwestycyjne obowiązków wynikających z przepisów prawa.
6.	Brak zapewnienia przez firmy inwestycyjne prawidłowej realizacji obowiązku wykonywania przez doradców inwestycyjnych czynności zarządzania portfelem instrumentów finansowych i dopuszczenie do sytuacji, w której nielicencjonowani pracownicy firm inwestycyjnych, nieposiadający niezbędnego zakresu wiedzy, umiejętności oraz kwalifikacji, samodzielnie dokonywali zarządzania aktywami powierzonymi przez klientów.
7.	Brak rejestracji danych związanych z prowadzoną przez firmy inwestycyjne działalnością maklerską oraz z czynnościami wykonywanymi przez poszczególne jednostki organizacyjne firm inwestycyjnych.
8.	Brak prawidłowego opracowania, wdrożenia i stosowania procedur i środków zarządzania konfliktem interesów, adekwatnych do rodzaju i zakresu prowadzonej działalności maklerskiej przez firmy inwestycyjne.
9.	Brak należytego dopełnienia przez firmy inwestycyjne obowiązków wynikających z przepisów prawa w zakresie zawierania i nadzoru nad realizacją umów powierzenia przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywania czynności związanych z prowadzoną działalnością maklerską (tzw. umowy outsourcingu).
10.	Zawieranie przez firmy inwestycyjne umów powierzenia, które skutkują niedozwolonym prawnie dalszym powierzeniem tzw. suboutsourcingiem.
11.	Brak systematycznych i zorganizowanych działań firm inwestycyjnych w zakresie prawidłowej realizacji ustawowego obowiązku nadzorowania czynności wykonywanych przez agentów firm inwestycyjnych na podstawie zawartych umów.
12.	Brak dostatecznego nadzoru firmy inwestycyjnej nad wykonywaniem czynności przez osoby trzecie (niebędące agentami firmy inwestycyjnej) jako osoby powiązane, działające na rzecz firmy inwestycyjnej.
13.	Brak systematycznych szkoleń pracowników firm inwestycyjnych w zakresie regulacji wewnętrznych firm inwestycyjnych, odpowiednich przepisów krajowych, jak i unijnych, standardów i wytycznych określonych przez właściwe organy nadzoru (KNF oraz ESMA), które mogą mieć zastosowanie w działalności prowadzonej przez firmy inwestycyjne oraz wszelkich ich zmian.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 75. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2014 r., w obszarze postępowania przez firmy inwestycyjne w kontaktach z klientem

Postępowanie w kontaktach z klientem	
1.	Brak prawidłowej realizacji przepisów prawa w zakresie tworzenia i stosowania oceny odpowiedniości usługi maklerskiej lub instrumentów finansowych dla klienta, w szczególności w odniesieniu do usług: wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie oraz zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych.
2.	Brak sprawdzenia odpowiedniości usługi maklerskiej dla klienta przed rozpoczęciem jej świadczenia.
3.	Brak działania zgodnego z przepisami prawa poprzez kierowanie do klientów lub potencjalnych klientów nierzetelnych, budzących wątpliwości i wprowadzających w błąd informacji w celu reklamy lub promocji świadczonych usług.

4.	Brak prawidłowej realizacji przepisów prawa w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych względem klienta w związku ze świadczeniem usługi maklerskiej.
5.	Brak prawidłowej realizacji przepisów prawa poprzez niedostateczne informowanie klientów lub potencjalnych klientów o ryzyku związanym z inwestowaniem w instrumenty finansowe, w szczególności w zakresie oferowanych strategii inwestycyjnych w związku ze świadczeniem usługi zarządzania portfelem.
6.	Brak prawidłowej realizacji przepisów prawa w zakresie przyjmowania i przekazywania przez firmę inwestycyjną świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w związku ze świadczeniem usługi maklerskiej.
7.	Brak prawidłowej realizacji przepisów prawa poprzez niewłaściwe informowanie klientów o wszystkich pobieranych w związku ze świadczeniem usług maklerskich opłatach i prowizjach.
8.	Brak przechowywania i rejestrowania aktywów klienta w taki sposób, aby możliwe było w każdej chwili wyodrębnienie aktywów przechowywanych na rzecz jednego klienta od aktywów innego klienta.
9.	Brak podejmowania działań niezbędnych dla zapewnienia, że posiadane przez firmę inwestycyjną dane dotyczące wysokości środków pieniężnych należących do klienta są rzetelne, dokładne i zgodne ze stanem faktycznym.
10.	Brak deponowania środków pieniężnych klientów w sposób nieprzerwany gwarantujący prawa klientów do środków pieniężnych.
11.	Brak dokonania z należytą starannością wyboru podmiotu, w którym firma inwestycyjna deponuje środki pieniężne klientów, w szczególności poprzez sprawdzenie, czy podmiot ten gwarantuje ochronę praw przysługujących klientowi oraz czy jego praktyki rynkowe związane z przechowywaniem środków pieniężnych klientów, mogłyby mieć niekorzystny wpływ na prawo własności środków pieniężnych należących do klientów.
12.	Obejście przepisów prawa w zakresie działalności agenta firmy inwestycyjnej lub umowy powierzenia (outsourcing) poprzez zlecenie kurierowi czynności weryfikacji i potwierdzania danych klienta w związku z korespondencyjnym trybem zawierania umów o świadczenie usług maklerskich.
13.	Świadczenie usług maklerskich bez zachowania zasady najlepiej pojętego interesu klienta.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 76. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2014 r., w obszarze świadczenia usług maklerskich przez firmy inwestycyjne

Świadczenie usług maklerskich	
1.	Brak prawidłowej realizacji przepisów prawa oraz umów zawartych z klientami w związku z przekroczeniem przez firmę inwestycyjną zakresu pełnomocnictwa udzielonego przez klienta do podejmowania i realizacji decyzji inwestycyjnych w zakresie zarządzania portfelem.
2.	Naruszenia przepisów prawa poprzez działanie w sposób nierzetelny i nieprofesjonalny, niezgodnie z zasadami uczciwego obrotu oraz niezgodnie z najlepiej pojętymi interesami jej klientów, w szczególności w zakresie świadczenia usług zarządzania portfelem.
3.	Zawieranie przez firmy inwestycyjne na rachunek własny transakcji krótkiej sprzedaży bez spełnienia warunków, o których mowa w przepisach prawa.
4.	Świadczenie usług maklerskich z niedozwolonym wykorzystaniem środków pieniężnych klientów zgromadzonych na rachunku bankowym, a także przechowywanie środków pieniężnych klientów w sposób, który umożliwia wykorzystanie środków pieniężnych jednych klientów na rzecz innych klientów firmy inwestycyjnej.
5.	Brak prawidłowej identyfikacji rodzajów działalności maklerskiej, w związku z którymi powstał lub może powstać konflikt interesów związany z istotnym ryzykiem naruszenia interesów klienta.
6.	Brak wdrożenia lub prawidłowego stosowania polityki wykonywania zleceń.
7.	Brak prowadzenia dostatecznych działań w celu identyfikacji i przeciwdziałania zachowaniom prowadzącym do manipulacji instrumentem finansowym lub mogących skutkować manipulacją instrumentem finansowym przez klientów lub osoby powiązane z firmą inwestycyjną, w celu prawidłowego wykonywania obowiązku przeciwdziałania manipulacji instrumentem finansowym.

Źródło: opracowanie własne UKNF

W wyniku przeprowadzonych kontroli, wobec wszystkich skontrolowanych podmiotów wydano zalecenia pokontrolne. W przypadku części skontrolowanych podmiotów nadzorowanych, prowadzona jest dalsza analiza w zakresie

wszczęcia postępowania administracyjnego w celu nałożenia kary pieniężnej lub też złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku ze stwierdzonymi naruszeniami przepisów prawa.

Kontrole towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzono 14 kontroli, w tym 9 w TFI oraz w zarządzanych przez te towarzystwa funduszach inwestycyjnych, 3 kontrole w podmiotach pośredniczących w zbywaniu i odkupywaniu jednostek lub

tytułów uczestnictwa, 1 kontrolę u przedstawiciela funduszu zagranicznego oraz 1 kontrolę w podmiocie zarządzającym sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego²⁸.

Tabela 77. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w towarzystwach funduszy inwestycyjnych w 2014 r., w obszarze zarządzania funduszami inwestycyjnymi i reprezentowania ich wobec osób trzecich

Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi i reprezentowanie ich wobec osób trzecich	
1.	Brak działania funduszy ze szczególnym uwzględnieniem interesu uczestników funduszy.
2.	Brak działania towarzystw funduszy inwestycyjnych w interesie uczestników funduszy.
3.	Niezapewnienie przez towarzystwa odpowiedniej struktury organizacyjnej, z wyraźnym podziałem funkcji, zadań i odpowiedzialności w zakresie sprawowania nadzoru nad działalnością inwestycyjną funduszy inwestycyjnych.
4.	Opóźnienia w wypłatach środków pieniężnych należnych uczestnikom funduszy/subfunduszy z tytułu zrealizowanych zleceń odkupienia jednostek uczestnictwa.
5.	Brak nadzorowania przez osoby posiadające tytuł doradcy inwestycyjnego procesu podejmowania i realizowania decyzji inwestycyjnych w sytuacji, gdy fundusz był zarządzany przez osoby bez licencji doradcy inwestycyjnego.
6.	Brak należytego wywiązywania się podmiotu z obowiązku dostarczania UKNF informacji, dokumentów oraz wyjaśnień niezbędnych do wykonywania efektywnego nadzoru.
7.	Przekazywanie w sprawozdaniach do UKNF niezetelnych informacji.
8.	Brak wszystkich wymaganych przepisami prawa danych w prowadzonych ewidencjach transakcji i ewidencjach zleceń.
9.	Brak wystarczającego uzasadnienia decyzji inwestycyjnych oraz brak archiwizacji dokumentów wskazujących podstawę decyzji inwestycyjnych.
10.	Niesprawowanie nadzoru nad załatwianiem reklamacji uczestników funduszy oraz prowadzeniem rejestru reklamacji.
11.	Naruszenia ograniczeń inwestycyjnych określonych w ustawie o funduszach oraz w statutach funduszy.
12.	Brak niezwłocznego dostosowania stanu swoich aktywów do wymagań określonych w ustawie o funduszach oraz statutach funduszy przez fundusze, które naruszyły ograniczenia inwestycyjne.
13.	Brak przeprowadzania kontroli działalności towarzystwa przez komórkę nadzoru zgodności działalności z prawem.
14.	Naruszenie interesu uczestników funduszy inwestycyjnych poprzez niepodjęcie odpowiednich działań w celu zapewnienia płynności funduszy oraz terminowości wypłat z tytułu odkupienia jednostek uczestnictwa dla uczestników funduszy inwestycyjnych.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 78. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych działalności podmiotu zarządzającego sekurytyzowanymi wierzytelnościami

Sprawdzenie zgodności działalności podmiotu zarządzającego wierzytelnościami sekurytyzowanymi z prawem, statutem funduszu inwestycyjnego, umową zawartą z towarzystwem oraz z udzielonym zezwoleniem, a w szczególności z: ustawą z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 157)	
1.	Naruszenie postanowień umów o zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami.
2.	Brak archiwizowania danych i dokumentów związanych z wyceną.

Źródło: opracowanie własne UKNF

²⁸ 3 z 14 kontroli wszczętych w 2014 r. prowadzone były na przełomie 2014/2015 r.

Tabela 79. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych u dystrybutorów w 2014 r. w obszarze działalności zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 157) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lipca 2013 r. w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa, a także doradztwa inwestycyjnego w odniesieniu do takich instrumentów (Dz.U. poz. 847)

Sprawdzenie prowadzenia przez dystrybutorów działalności zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 157) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lipca 2013 r. w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa, a także doradztwa inwestycyjnego w odniesieniu do takich instrumentów (Dz.U. z 2013 r. poz. 847)	
1.	Niewywiązywanie się z obowiązku przechowywania i archiwizacji dokumentów związanych z prowadzeniem działalności w zakresie pośrednictwa.
2.	Niewyznaczenie osoby odpowiedzialnej za przeprowadzenie kontroli w zakresie działalności polegającej na przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń.
3.	Brak opracowania i wdrożenia regulaminów wewnętrznych.
4.	Brak realizacji obowiązku organizowania szkoleń.
5.	Brak przeprowadzania kontroli wewnętrznych.
6.	Nieuzupełnianie wpisów w dzienniku kontroli.
7.	Niesprawowanie nadzoru oraz nieprzeprowadzanie kontroli działalności podmiotu oraz osób w nim zatrudnionych według kryterium zgodności z przepisami prawa oraz procedurami i regulaminami wewnętrznymi.
8.	Brak sprawowania nadzoru nad załatwianiem reklamacji klientów.
9.	Brak uzupełniania pełnych danych osobowych pracowników oraz osób fizycznych, pozostających z kontrolowanym w stosunku zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze oraz brak wskazania zakresu pełnomocnictwa.
10.	Brak wskazania funduszy, których jednostki uczestnictwa lub tytuły uczestnictwa będą dystrybuowane w ramach zawartej umowy.
11.	Brak dostosowania regulacji wewnętrznych do obowiązujących przepisów prawa.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 80. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych u przedstawiciela funduszu zagranicznego w obszarze wykonywania obowiązków zgodnie z przepisami prawa

Sprawdzenie, czy działalność przedstawiciela funduszu zagranicznego jest zgodna z prawem i umową zawartą z funduszem zagranicznym	
1.	Naruszenie postanowień umów zawartych z zagraniczną spółką zarządzania aktywami w zakresie dokonywania aktualizacji procedury wewnętrznej oraz w zakresie: braku wywiązywania się z obowiązku przekazania KNF wszelkich informacji na temat zmian dokumentacji funduszy, w związku z brakiem udostępnienia wymaganych prawem dokumentów na stronie internetowej kontrolowanego, niezapewnienia uczestnikom funduszy zagranicznych dostępu do informacji i dokumentacji na temat zarządzanych funduszy, brakiem udostępnienia na stronie internetowej prospektów informacyjnych oraz rocznych i półrocznych sprawozdań finansowych w języku polskim.
2.	Rozbieżności postanowień regulacji wewnętrznych z postanowieniami prospektów informacyjnych funduszy.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Kontrole przedsiębiorstw energetycznych

W 2014 roku przeprowadzono jedną kontrolę przedsiębiorstwa energetycznego. Przedmiotem badania była zgodność działalności przedsiębiorstwa energetycznego z przepisami prawa, regulaminami, warunkami określonymi w zezwoleniach, zasadami uczciwego obrotu lub interesem zleceniodawców, a w szczególności z ustawą z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych. Zakres kontroli obejmował:

- ▶ strukturę organizacyjną i działalność organów podmiotu,
- ▶ zawieranie na giełdzie towarowej transakcji, których przedmiotem są towary giełdowe,
- ▶ prowadzenie rachunków i rejestrów towarów giełdowych,
- ▶ ochronę tajemnicy zawodowej.

Tabela 81. Nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2014 r., w przedsiębiorstwie energetycznym, w obszarze zawierania transakcji na giełdzie towarowej

Świadczenie usług maklerskich	
1.	Zawieranie transakcji na Towarowej Giełdzie Energii S.A. przez osoby nieposiadające licencji maklera giełd towarowych.

5.7. Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu było zagadnieniem badanym w toku kontroli we wszystkich sektorach rynku finansowego pozostających pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego. Do nadzorowanych przez KNF instytucji obowiązanych należą podmioty sektora bankowego, sektora ubezpieczeniowego w zakresie ubezpieczeń na życie, rynku kapitałowego, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz krajowe instytucje płatnicze.

W 2014 r. przeprowadzano zarówno kontrole kompleksowe, jak i problemowe wypełniania obowiązków nałożonych przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2001 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2014 r. poz. 455 t.j.) – zwanej dalej ustawą o przeciwdziałaniu. W 2014 r. w ramach kontroli problemowych koncentrowano się na dwóch zagadnieniach generujących istotne ryzyko, tj. na nawiązywaniu i utrzymywaniu relacji z klientami sektora *private banking* oraz nawiązywaniu relacji z klientami nieobecnymi na potrzeby identyfikacji.

Tabela 82. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w podmiotach nadzorowanych w 2014 r. w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

Czynności kontrolne w poszczególnych podmiotach	Liczba
Banki komercyjne	16
Banki spółdzielcze	7
Oddziały instytucji kredytowych	5
Domy maklerskie	7
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	1
Zakłady ubezpieczeń na życie	2
SKOK	8
Krajowe instytucje płatnicze	1
Łącznie	47

Źródło: opracowanie własne UKNF

W trakcie większości przeprowadzonych w 2014 r. inspekcji stwierdzano nieprawidłowości dotyczące niektórych aspektów systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Najczęściej pojawiające się nieprawidłowości odnoszą się do zagadnień związanych z organizacją procesu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, prowadzeniem rejestru transakcji, których równowartość przekracza 15 000 EUR (zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu) oraz oceną ryzyka klienta. W przypadkach, w których w toku inspekcji stwierdzano istotne i liczne naruszenia, Komisja Nadzoru Finansowego zalecała przeprowadzenie ponownych szkoleń pracowników podejmujących bezpośrednio czynności w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania

terroryzmu. Powyższe dotyczyło również konieczności wzmocnienia systemów kontroli wewnętrznej w takich instytucjach finansowych.

Najistotniejsze nieprawidłowości stwierdzono w sektorze SKOK. Polegały one na niewypełnianiu obowiązków ustawowych m.in. w obszarze oceny ryzyka klienta, prowadzenia rejestru transakcji, systemu informacji zarządczej oraz systemu kontroli wewnętrznej.

W wyniku inspekcji w bankach zanotowano znaczący spadek nieprawidłowości w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym, w szczególności w aspekcie zawierania umów z klientami i prowadzonej oceny ryzyka.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim organizacji procesu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, głównie niewystarczającego wsparcia komórek analitycznych ze strony systemów informatycznych.

W przypadku podmiotów rynku kapitałowego stwierdzono stosunkowo mało nieprawidłowości. Zidentyfikowano głównie opóźnienia w rejestrowaniu transakcji oraz zbędne wpisy danych w poszczególnych polach rejestru, jak również nadmiarowe rejestrowanie transakcji, które nie podlegały temu obowiązkowi.

Nieprawidłowości w podmiotach sektora ubezpieczeń i krajowej instytucji płatniczej dotyczyły w szczególności braków i błędów w procedurach wewnętrznych oraz uchybień w zakresie terminowego rejestrowania transakcji.

W rezultacie kontrolowane podmioty zostały zobligowane do podjęcia działań nakierowanych na prawidłowe wykonywanie obowiązków określonych w ustawie o przeciwdziałaniu. KNF zaleciła bankom m.in. podjęcie działań mających na celu modyfikację systemów wspierających proces analiz transakcji. Sektor SKOK został zobowiązany do wprowadzenia rozwiązań organizacyjnych minimalizujących ryzyko niedopełnienia obowiązków ustawowych. Na rynku kapitałowym zwrócono uwagę na konieczność wzmocnienia współpracy domów maklerskich z dystrybutorami, a w przypadku towarzystw funduszy inwestycyjnych z agentami transferowymi. Podmiotom sektora ubezpieczeń i krajowej instytucji płatniczej zalecano wprowadzenie zmian do wewnętrznych procedur oraz przeprowadzenie szkoleń uzupełniających, szczególnie w zakresie poprawnej rejestracji transakcji.

Najczęstsze jednostkowe błędy stwierdzone we wszystkich sektorach przedstawia Tabela 83.

Tabela 83. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2014 r. w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu	
1.	Braki i błędy w procedurze wewnętrznej m.in. w zakresie niezgodności z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu (m.in. niewłaściwe określenie: kryteriów stosowania uproszczonych środków bezpieczeństwa finansowego lub katalogu sytuacji, w których stosuje się odpowiedni rodzaj środków bezpieczeństwa).
2.	Wprowadzanie błędnych danych do rejestru transakcji (braki w wypełnianiu lub nieprawidłowe wypełnianie pól rejestru transakcji).
3.	Błędna klasyfikacja klientów do grup ryzyka spowodowana wadliwym procesem oceny ryzyka klienta, powodującym niewłaściwe zastosowanie środków bezpieczeństwa finansowego (m.in. w wyniku braku uwzględnienia typowych kryteriów oceny ryzyka np.: branż wysokiego ryzyka lub nieprawidłowego określenia kryteriów ryzyka geograficznego klienta).
4.	Uchybienia w zakresie okresowych szkoleń pracowników (brak ponownych szkoleń pracowników w dłuższych horyzontach czasowych).
5.	Nieprawidłowości w obszarze systemu kontroli wewnętrznej dotyczące jakości, częstotliwości i skuteczności kontroli wewnętrznej m.in. niewystarczający zakres kontroli, ogólnikowy charakter prowadzonych czynności kontrolnych, słabości dotyczące monitorowania i wdrażania rekomendacji pokontrolnych).
6.	Niewłaściwa metodologia lub praktyka w zakresie identyfikacji transakcji powiązanych (t.j. przeprowadzonych za pomocą więcej niż jednej operacji, których okoliczności wskazują, że są one ze sobą powiązane i zostały podzielone na operacje o mniejszej wartości z zamiarem uniknięcia obowiązku rejestracji), powodująca niezgodności z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu.
7.	Opóźnienia w zarejestrowaniu transakcji podlegających obowiązkowi rejestracji, powodujące naruszenia przepisów prawa w tym zakresie.
8.	Niekompletność systemu informacji zarządczej (głównie w zakresie niedostatecznej jakości i częstotliwości raportów zarządczych).
9.	Rejestrowanie transakcji zwolnionych z tego obowiązku, które powodowały naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu.
10.	Brak identyfikacji źródła pochodzenia wartości majątkowych klienta w przypadku klientów segmentu bankowości prywatnej.
11.	Nieprawidłowości w zakresie danych i dokumentów, w przypadku zawierania z klientami relacji na odległość, tj. z klientami nieobecnymi w banku dla celów identyfikacji (m.in. niekompletne i nieterminowe wypełnianie przez kuriera formularza identyfikacji klienta).

Źródło: opracowanie własne UKNF

W wyniku czynności analityczno-kontrolnych Komisja Nadzoru Finansowego skierowała do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (dalej „GIIF”) 6 zawiadomień o transakcjach, które zostały zidentyfikowane, jako mogące mieć związek z praniem pieniędzy.

Podobnie jak w latach poprzednich kontynuowano współpracę z GIIF, w szczególności w zakresie:

- ▶ wzajemnego przekazywania informacji o planach i wynikach przeprowadzonych kontroli w instytucjach obowiązkowych,
- ▶ przekazywania informacji na potrzeby postępowań administracyjnych prowadzonych przez GIIF w sprawach dotyczących nakładania kar na instytucje obowiązkowe,
- ▶ opiniowania stanowisk dotyczących realizacji obowiązków wynikających z przepisów ustawy o przeciwdziałaniu,
- ▶ uczestniczenia w spotkaniach roboczych.

Działania regulacyjno-ostrożnościowe

6

6. Działania regulacyjno-ostrożnościowe

Do najważniejszych zadań regulacyjno-ostrożnościowych, których realizacja została zakończona w 2014 r. należało

opracowanie uchwał KNF i rekomendacji ostrożnościowych KNF.

6.1. Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego

W 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła następującą uchwałę:

Uchwała Nr 220/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie określenia wzoru rejestru zabezpieczenia listów zastawnych.

Ze względu na potrzebę utrzymania dotychczasowego, ogólnego kształtu wzoru rejestru (potrzeba zapewnienia ciągłości formy dokumentacji), uchylona została uchwała Nr 388/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie określenia wzoru rejestru zabezpieczenia listów zastawnych oraz przyjęta uchwała w nowym brzmieniu, zawierająca następujące zmiany we wcześniej obowiązującym wzorze (załącznik nr 1 i nr 2 do uchwały):

1. Zmiany w kolumnie 8:

- a) Usunięcie wymogu wyrażania zgody przez powiernika na dokonanie przez bank hipoteczny każdego kolejnego wpisu w rejestrze (poprzez złożenie podpisu przy każdym wpisie do rejestru).

W ramach postulatów banków hipotecznych banki wskazały na brak obowiązku uzyskania zgody powiernika, jako przesłanki wpisu wierzytelności do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych, a w konsekwencji kwalifikowanie i wpisywanie wierzytelności do rejestru przez bank hipoteczny. W obowiązującej wersji uchwały Nr 388/2008 KNF w kolumnie 8 rejestru zabezpieczenia, zawiera się zarówno datę wpisu i podpis powiernika, jak i datę wykreślenia i podpis powiernika, co mogło sugerować, że również przy wpisywaniu ekspozycji do rejestru wymagana była zgoda powiernika. Zgodnie z art. 31 ust. 3 ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, zgoda powiernika wymagana jest przy wykreślaniu danej pozycji z rejestru, co powinien potwierdzić swoim podpisem.

- b) Przeniesienie z kolumny 8 do kolumny 7 wymogu każdorazowego składania przez powiernika podpisu przy adnotacji o wykreśleniu wpisu z rejestru zabezpieczenia listów zastawnych.

2. Zmiany w kolumnie 7:

- a) Wprowadzenie punktu „potwierdzenie przez powiernika dokonania kontroli danej pozycji rejestru” (zmiana w powiązaniu z pkt. 1a).

Postulując zmiany w przepisach dotyczących zasad funkcjonowania rejestru zabezpieczenia listów zastawnych, banki hipoteczne zaproponowały dopuszczenie badania przez powiernika próby wierzytelności wpisanych do rejestru zabezpieczenia oraz pozostawienie powiernikowi doboru próby.

W opinii UKNF sposób realizacji przez powiernika zadania kontroli rejestru nie jest szczegółowo określony i możliwe jest zastosowanie różnorodnych rozwiązań, jednak należy przy tym pamiętać o nadrzędnej zasadzie, że powiernik musi mieć możliwość sprawdzenia, czy zobowiązania wynikające ze znajdujących się w obrocie listów zastawnych, zabezpieczone są przez bank hipoteczny zgodnie z przepisami ustawy.

- b) Wprowadzenie punktu „potwierdzenie przez powiernika zgody na wykreślenie danej pozycji z rejestru”, będącego jednocześnie miejscem na złożenie podpisu przez powiernika w sytuacji, gdy wyraża on zgodę na wykreślenie danego wpisu z rejestru (zmiana w powiązaniu z pkt. 1b).

Zgodnie z art. 31 ust. 3 ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, wykreślenie wpisów z rejestru zabezpieczenia listów zastawnych może nastąpić jedynie za zgodą powiernika. Złożenie przez powiernika czytelnego podpisu przy adnotacji o wykreśleniu wpisu z rejestru jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na piśmie.

KNF wskazała 1 stycznia 2015 r. jako oczekiwany termin dostosowania się banków do postanowień uchwały.

6.2. Rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego

W 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła następujące rekomendacje:

Rekomendacja U

Rekomendacja U dotycząca dobrych praktyk w zakresie bancassurance została przyjęta przez Komisję Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 24 czerwca 2014 r.

Projektując postanowienia Rekomendacji U, organ nadzoru miał na uwadze eliminację nieprawidłowości, które zostały zidentyfikowane podczas procesu nadzorczego oraz żeby nie powodowały one nieuzasadnionych obciążeń, które mogłyby prowadzić do odchodzenia banków od prowadzenia tego typu działalności. Powinny one natomiast tworzyć warunki dla stabilnego rozwoju rynku bancassurance.

Określone w Rekomendacji U dobre praktyki w obszarze bancassurance mają na celu zmianę niewłaściwych praktyk rynkowych, w szczególności poprzez:

- uporządkowanie współpracy banków i zakładów ubezpieczeń: bank jako ubezpieczający w danej umowie ubezpieczenia nie powinien jednocześnie – przy tej samej umowie – występować jako pośrednik ubezpieczeniowy,
- usunięcie stanów prawnie niedopuszczalnych, polegających na otrzymywaniu wynagrodzenia od zakładu ubezpieczeń przez bank będący ubezpieczającym (wykonywanie pośrednictwa ubezpieczeniowego bez dochowania ustawowych wymogów),

- doprowadzenie do uzyskiwania przez nieprofesjonalnych odbiorców usług świadczonych w ramach bancassurance rzeczywistej ochrony ubezpieczeniowej oraz wzmocnienie ich pozycji prawnej w stosunku do banków,
- uzyskanie ochrony dla banku, która realnie zabezpieczy ryzyko banku, a nie tylko będzie kreować dodatkowe przychody banku,
- poprawę jakości świadczonych usług i zakresu oferty ubezpieczeniowej poprzez zwiększenie konkurencji, tj. uzyskanie większej dywersyfikacji w zakresie skali i liczby współpracujących podmiotów,
- posiadanie przez banki procedur postępowania w odniesieniu do opłat likwidacyjnych w przypadku wcześniejszego wygaśnięcia umowy ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym (banki występujące w procesie oferowania tych ubezpieczeń narażone są na ryzyko reputacyjne oraz ryzyko prawne, np. kary UOKiK, odszkodowania, pozwy zbiorowe).

Zakres stosowania Rekomendacji U jest ograniczony do podmiotów rynku bankowego.

KNF wskazała 31 marca 2015 r. jako oczekiwany termin dostosowania się banków do postanowień Rekomendacji.

Rekomendacja K (nowelizacja)

Rekomendacja K dotycząca zasad prowadzenia przez banki hipoteczne rejestru zabezpieczenia listów zastawnych oraz rachunku zabezpieczenia listów zastawnych i jego projekcji, została przyjęta przez Komisję Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 22 lipca 2014 r.

Nowelizacja Rekomendacji K polega przede wszystkim na dołączeniu zestawu rekomendacji dotyczących prowadzenia rejestru, do wcześniej obowiązującej Rekomendacji K. W szczególności znowelizowana Rekomendacja K wpro-

wadza wskazania jakościowe związane z bezpieczeństwem prowadzenia rejestru oraz dodatkowe zalecenia w odniesieniu do rejestru prowadzonego w formie elektronicznej. Ponadto znowelizowana Rekomendacja K zawiera postanowienia w zakresie wymogów dokumentacyjnych dla banku, w przypadku weryfikacji wpisów do rejestru przy pomocy próby.

KNF wskazała 1 stycznia 2015 r. jako oczekiwany termin dostosowania się banków do postanowień Rekomendacji.

Rekomendacja F (nowelizacja)

Rekomendacja F dotycząca podstawowych kryteriów stosowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego przy zatwierdzaniu regulaminów ustalania bankowo-hipotecznej war-

tości nieruchomości wydawanych przez banki hipoteczne, została przyjęta przez Komisję Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 22 lipca 2014 r.

Znowelizowana konstrukcja Rekomendacji F w większym stopniu odpowiada praktyce rynkowej i jest bardziej elastyczna, co stanowi rezultat prowadzonych konsultacji z bankami hipotecznymi oraz prac Zespołu roboczego ds. rozwoju rynku publicznego długoterminowych bankowych instrumentów dłużnych przy UKNF.

Kluczowe zmiany w Rekomendacji F obejmują reorganizację procedury uproszczonej ekspertyzy bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości oraz wprowadzenie analizy związanej z wartością rynkową nieruchomości do podstawowych kierunków analizy ryzyka związanego z nieruchomością, jako przedmiotem zabezpieczenia kredytów finansowanych

przez bank hipoteczny. Analiza może opierać się m.in. na informacjach o aktualnych cenach transakcyjnych dla nieruchomości podobnych, pochodzących z baz danych prowadzonych na zasadach określonych w wydanej przez KNF Rekomendacji J dotyczącej zasad gromadzenia i przetwarzania przez banki danych o nieruchomościach. Przewiduje się, że rozwiązanie takie wpłynie pozytywnie na efektywność przenoszenia portfeli wierzytelności zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych z banków uniwersalnych do banków hipotecznych.

KNF wskazała 1 stycznia 2015 r. jako oczekiwany termin dostosowania się banków do postanowień Rekomendacji.

Rekomendacja P

W 2014 r. prowadzone były prace związane z nowelizacją Rekomendacji P dotyczącej systemu monitorowania płynności finansowej banków.

Zostały przeprowadzone konsultacje zewnętrzne (publiczne) i na podstawie zgłoszonych uwag opracowano kolejny projekt Rekomendacji. Projekt zostanie przekazany do opinii środowisku bankowemu. Przedstawienie projektu rekomendacji planowane jest na posiedzeniu KNF w I kwartale 2015 r.

Rekomendacja A-SKOK i rekomendacja B-SKOK

W 2014 r. prowadzone były prace związane z przygotowaniem:

- ▶ Rekomendacji A-SKOK dotyczącej dobrych praktyk zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz

- ▶ Rekomendacji B-SKOK dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ładu korporacyjnego spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

W dniu 28 listopada 2014 r. UKNF przesłał projekty obu ww. Rekomendacji do konsultacji publicznych.

Założenia Rekomendacji W dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem modeli w bankach

Komisja Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 18 marca 2014 r. przyjęła założenia Rekomendacji W dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem modeli w bankach.

Modele są coraz powszechniej wykorzystywane w działalności bankowej, w tym w zarządzaniu ryzykiem. Oszacowania modeli mają istotny wpływ na m.in. prezentowaną przez banki jakość aktywów oraz wyniki finansowe. Jednocześnie ustalenia inspekcji UKNF w zakresie oceny modeli wykorzystywanych w bankach na potrzeby zarządzania ryzykiem wskazują na umiarkowany stopień powszechności zdefiniowania standardów zarządzania ryzykiem na poziomie instytucji, bądź występowanie wielu, nierzadko niespójnych ze sobą standardów tworzonych przez poszczególne

gólne jednostki organizacyjne. Niejednolitość standardów wynika też ze stosowania przez wiele banków krajowych modeli rozwijanych i wprowadzanych na poziomie podmiotów dominujących.

Polski sektor bankowy uniknął dotychczas wystąpienia istotnych negatywnych skutków materializacji ryzyka modeli. Należy jednak zakładać, że znaczenie ryzyka modeli w działalności banków będzie rosło z czasem, ze względu na wzrost skali automatyzacji, standaryzacji i obiektywizacji szeregu procesów bankowych. Jasne zdefiniowanie oczekiwań nadzorczych w zakresie zarządzania ryzykiem modeli, z uwzględnieniem modeli zewnętrznych, będzie impulsem do rzetelnego i kompleksowego podejścia sektora bankowego do tego zagadnienia.

6.3. Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych

Na posiedzeniu w dniu 22 lipca 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła uchwałą Nr 82/2014 dokument *Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych*, który obejmuje zagadnienia związane z:

- organizacją i strukturą organizacyjną,
- relacjami z udziałowcami,
- organem zarządzającym;
- organem nadzorującym;
- polityką wynagradzania;
- polityką informacyjną;
- działalnością promocyjną i relacjami z klientami;
- kluczowymi systemami i funkcjami wewnętrznymi;
- zarządzaniem ryzykiem;
- wykonywaniem uprawnień z aktywów nabytych na ryzyko klienta.

Zgodnie z założeniami *Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych* mają mieć zastosowanie do wszystkich instytucji podlegających nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego, które nie zostały wyraźnie wyłączone. Zastosowanie przyjętych zasad ładu korporacyjnego ma się odby-

wać na zasadzie proporcjonalności uwzględniając skalę, charakter podmiotu oraz specyfikę jego działalności.

Zgodnie z uchwałą Komisji o przyjęciu *Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych* podmioty nadzorowane winny były wdrożyć do stosowania uchwalone zasady od dnia 1 stycznia 2015 r. Sposób wdrożenia oraz stosowania przedmiotowych zasad ma podlegać ocenie przez KNF w ramach dokonywanych ocen BION.

Przedmiotowy dokument został opublikowany w dniu 30 października 2014 r. w Dzienniku Urzędowym Komisji Nadzoru Finansowego.

W wyniku pytań zadawanych drogą pisemną oraz w trakcie spotkań z poszczególnymi sektorami dotyczących rozumienia poszczególnych zapisów *Zasad* oraz ich stosowania, Zespół opracowujący *Zasady ładu korporacyjnego* przygotował dokument „Pytania i odpowiedzi do *Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych*”, który został opublikowany w dniu 28 listopada 2014 r. na stronach internetowych KNF.

6.4. Wytyczne i stanowiska Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego

Wytyczne dotyczące wybranych obszarów działalności zakładów ubezpieczeń

Po przeprowadzeniu procesu konsultacji z instytucjami rynku ubezpieczeniowego KNF wydała szereg wytycznych dotyczących wybranych obszarów działalności zakładów ubezpieczeń, które uznane zostały, w efekcie przeprowadzonych ocen BION i kontroli działalności zakładów ubezpieczeń, za obszary generujące stosunkowo istotne ryzyko.

Wytyczne te dotyczą:

- dystrybucji,
- reasekuracji biernej i retrocesji,
- likwidacji szkód w ubezpieczeniach komunikacyjnych,
- systemów IT.

Wytyczne dla zakładów ubezpieczeń dotyczące dystrybucji ubezpieczeń

W toku prac nad przyjęciem Rekomendacji U, dotyczącej zagadnień z zakresu bancassurance, adresowanej do podmiotów sektora bankowego, organ nadzoru zidentyfikował nieprawidłowości w poszczególnych obszarach działalności zakładów ubezpieczeń w ww. zakresie. Istotna część przedmiotowych nieprawidłowości może materializować się również w przypadku wykonywania działalności ubezpieczeniowej bez udziału banków, tj. poza kanałem bancassurance.

Z drugiej strony, dążąc do wprowadzenia dobrych praktyk w zakresie bancassurance, należy dostrzec potrzebę ujednoczenia standardów w zakresie prowadzenia działalności ubezpieczeniowej niezależnie od kanału (sposobu) dystrybucji ubezpieczeń. Takie rozwiązanie zapewni, że sytuacja klientów zakładów ubezpieczeń nie będzie istotnie różnicowana w zależności od kanału (sposobu) dystrybucji ubezpieczeń. Jednocześnie, ujednoczenie standardów w zakresie dystrybucji ubezpieczeń oraz zagadnień związanych z dystrybucją ubezpieczeń, w tym zakresu uprawnień klientów w różnych kanałach dystrybucji ubezpieczeń, powinno zminimalizować ryzyko ograniczenia konkurencyjności poszczególnych uczestników rynku ze względu na wymagania wynikające z dobrych praktyk wskazanych przez organ nadzoru.

Postanowienia Wytycznych skierowane są do wszystkich zakładów ubezpieczeń działających na podstawie przepisów prawa polskiego. Postanowienia te mogą skutkować słabszą pozycją konkurencyjną krajowych zakładów ubezpieczeń wobec działających na polskim rynku podmiotów podlegających jurysdykcji państw obcych, co mogłoby nieuchronnie prowadzić do nierównego traktowania podmiotów oraz potencjalnie wzrostu ryzyka systemowego. Dlatego, kierując się zasadą dobra ogólnego, w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia takich zjawisk, Komisja Nadzoru Finansowego oczekuje, że zakłady ubezpieczeń mające siedziby w państwach członkowskich Unii Europejskiej w rozumieniu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 950, ze zm.) i wykonujące działalność na terytorium Polski będą w odpowiednim zakresie przestrzegać postanowień Wytycznych.

Komisja Nadzoru Finansowego oczekuje, że Wytyczne dotyczące dystrybucji ubezpieczeń, stanowiące załącznik do uchwały Nr 184/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 24 czerwca 2014 r. (Dz.Urz. KNF, poz. 13), zostaną wprowadzone do dnia 31 marca 2015 r.

Wytyczne dla zakładów ubezpieczeń dotyczące reasekuracji biernej/retrocesji

Na posiedzeniu w dniu 30 czerwca 2014 r. KNF wydała wytyczne dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji dotyczące reasekuracji biernej/retrocesji.

Reasekuracja bierna jest umową, w której zakład ubezpieczeń/reasekuracji ceduje (odstępnie) całość lub część ubezpieczonego ryzyka innemu zakładowi ubezpieczeń/reasekuracji.

Reasekuracja/retrocesja (dalej „reasekuracja”) jest jednym z podstawowych narzędzi w procesie zarządzania ryzykiem w zakładzie ubezpieczeń/reasekuracji i odgrywa znaczącą rolę w przepływie kapitału na rynku ubezpieczeniowym, zwiększając jego pojemność ubezpieczeniową, oraz umożli-

wia ubezpieczanie rzadkich ryzyk. Zakład powinien zapewnić, aby stopień przeniesienia ryzyka był wystarczający ze względu na poziom buforów kapitałowych i proporcjonalny do rodzaju, skali i złożoności ryzyk właściwych dla jego działalności. Niezależnie od tego, czy zakład ubezpieczeń/reasekuracji stosuje reasekurację, pozostaje on w pełni odpowiedzialny za wykonanie wszelkich zobowiązań wynikających z umów ubezpieczenia. Ponadto wszystkie istotne ryzyka w obszarze reasekuracji powinny być przez zakład ubezpieczeń/reasekuracji zidentyfikowane i uwzględnione w procesie zarządzania ryzykiem. Powyższe wymaga stosowania odpowiednich standardów dotyczących reasekuracji.

Wytyczne dotyczące reasekuracji biernej i retrocesji stanowią ramy dla poprawnej identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyk związanych z reasekuracją, a także zarządzania nimi. Są one zbiorem zalecanych działań w stosunku do wewnętrznych systemów kontroli, które pośrednio i bezpośrednio powinny zapewniać wdrożenie odpowiednich standardów w ramach wszystkich procesów związanych z reasekuracją. Wytyczne obejmują standardy w zakresie:

- zasad ogólnych,
- systemu zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji,
- obowiązków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zajmujących się reasekuracją,
- procedur wewnętrznych dotyczących reasekuracji,
- programu reasekuracyjnego,
- bieżącego zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji,
- reasekuracji finansowej,
- systemu kontroli wewnętrznej w obszarze reasekuracji,
- rachunkowości i sprawozdawczości.

Standardy, w tym dotyczące dokumentacji i mechanizmów kontrolnych, mogą obejmować wyłącznie reasekurację lub być elementem większych procesów.

Wytyczne powinny być stosowane w sposób proporcjonalny, przez co rozumie się różnicowanie podejścia w zależności od rodzaju, skali i złożoności ryzyk właściwych dla działalności zakładu ubezpieczeń/reasekuracji, a także od skali korzystania z reasekuracji.

Komisja Nadzoru Finansowego oczekuje, że Wytyczne zostaną wprowadzone do dnia 1 stycznia 2015 r.

Wytyczne dotyczące likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych

Na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego wydała wytyczne dotyczące likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych.

Konieczność zajęcia stanowiska przez organ nadzoru w sprawie likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych wyni-

ka z nieprawidłowości stwierdzonych w toku nadzoru oraz sygnalizowanych przez inne instytucje rynku ubezpieczeń, w tym Rzecznika Ubezpieczonych, dotyczących w szczególności:

- ▶ nieterminowego wypłacania świadczeń,
- ▶ wypłacania świadczeń z uchybieniem zasady pełnego odszkodowania,
- ▶ uchybień w wypełnianiu obowiązków informacyjnych w toku likwidacji szkód,
- ▶ wadliwej organizacji procesu likwidacji szkód, w szczególności jego niedostatecznej transparentności,
- ▶ niejasnych, niepełnych, nieaktualnych procedur wewnętrznych zakładów ubezpieczeń regulujących postępowanie likwidacyjne,
- ▶ niedostatecznej kontroli wewnętrznej w procesie likwidacji szkód,
- ▶ niedostatecznego nadzoru i kontroli zakładów ubezpieczeń nad podmiotami zewnętrznymi wykonującymi na rzecz tych zakładów czynności z zakresu likwidacji szkód,
- ▶ niedostatecznego nadzoru i kontroli ze strony organów zakładu ubezpieczeń nad procesem likwidacji szkód.

Zakład ubezpieczeń, jako instytucja zaufania publicznego, powinien prowadzić działalność z poszanowaniem przepisów prawa i z zachowaniem najwyższej staranności. W tym kontekście szczególne zaniepokojenie organu nadzoru budzą zaobserwowane przypadki praktyk w likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych niezgodnych z przepisami prawa i opartym na nich orzecznictwem Sądu Najwyższego i utrwalonym orzecznictwem sądów powszechnych, w szczególności w zakresie sposobu ustalania wysokości świadczeń z ubezpieczeń komunikacyjnych. Jest to tym bardziej niepokojące, iż zakłady ubezpieczeń zatrudniają wysoko wykwalifikowane kadry, natomiast zaobserwowane nieprawidłowości w procesie likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych wynikają z niezajomości bądź niestosowania podstawowych reguł prawa odszkodowawczego. W ocenie organu nadzoru należy zatem przykładać szczególną wagę do zapewnienia profesjonalizmu i przestrzegania standardów etyki zawodowej pracowników zakładów ubezpieczeń zajmujących się likwidacją szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych, od najniższego szczebla, aż do osób wchodzących w skład ich organów. Za niedopuszczalne należy uznać przedkładanie wyniku finansowego ponad zasady uczciwości, lojalności i poszanowania interesów uprawnionych do świadczenia z umowy ubezpieczenia.

Niniejsze Wytyczne są skierowane do krajowych zakładów ubezpieczeń w rozumieniu ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Wytyczne powinny być również stosowane przez główne oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń. W zakresie sposobu prowadzenia postępowania likwidacyjnego oraz sposobu ustalania wysokości świadczenia, Wytyczne powinny być również stosowane przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń, mające siedziby w państwach członkowskich

Unii Europejskiej/państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i wykonujące działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie ubezpieczeń komunikacyjnych na zasadach określonych w ustawie o działalności ubezpieczeniowej.

Dokument zawiera 21 Wytycznych, które podzielone zostały na następujące obszary:

- ▶ organizację, zarządzanie, nadzór i kontrolę nad procesem likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych,
- ▶ sposób prowadzenia postępowania likwidacyjnego,
- ▶ sposób ustalania wysokości świadczenia.

Organ nadzoru oczekuje, że decyzje dotyczące sposobu wdrożenia wskazanych w Wytycznych rozwiązań poprzedzone zostaną pogłębioną analizą i poparte będą stosowną argumentacją. Organ nadzoru oczekuje również, że standardy wskazane w Wytycznych będą zaimplementowane przez podmioty nadzorowane nie później niż do 31 marca 2015 r. Wytyczne są stosowane według zasady „zastosuj lub wyjaśnij”. W przypadku odstąpienia od stosowania Wytycznych przez zakład ubezpieczeń, organ nadzoru oczekuje od takiego podmiotu wyjaśnienia powodów, które uzasadniają nieuwzględnienie Wytycznych w jego działalności. Informacje na temat stosowania Wytycznych powinny być przekazane na formularzu, który zakłady ubezpieczeń będą uzupełniały w ramach własnej oceny zgodności z Wytycznymi i który będzie stanowił jedną z form weryfikacji przez organ nadzoru, czy i w jaki sposób zakłady ubezpieczeń dokonały wdrożenia Wytycznych. Za spełnienie standardów zawartych w Wytycznych odpowiada zakład ubezpieczeń, w szczególności nie jest dopuszczalna sytuacja, w której zleca się podmiotom trzecim spełnienie tych standardów.

Wytyczne dotyczące zarządzania ryzykiem powodzi w sektorze ubezpieczeń

Na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego jednogłośnie wydała wytyczne dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji dotyczące zarządzania ryzykiem powodzi w sektorze ubezpieczeń.

Rozmiar szkód powodowanych przez powódzie na terenie Polski, wynik prowadzonych działań nadzorczych w zakresie zarządzania i modelowania ryzyka katastroficznego przez zakłady ubezpieczeń oraz wymogi wynikające z systemu Wypłacalność II utwierdziły KNF w przekonaniu, że istnieje potrzeba wypracowania jednolitych standardów w zakresie zarządzania ryzykiem powodzi. Wytyczne stanowią efekt wspólnych, ponad dwuletnich prac przedstawicieli KNF, zakładów ubezpieczeń i Polskiej Izby Ubezpieczeń w ramach powołanej przez UKNF grupy ekspertów od ryzyka powodzi (NatCat Forum).

Wytyczne stanowią ramy w zakresie zarządzania ryzykiem powodzi, które powinny być stosowane przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji działające w obszarze ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych posiadające istotną ekspozycję na ryzyko powodzi, z zachowaniem zasady proporcjonalności. Za spełnienie wymogów zawartych w Wytycznych odpowiada zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, w szczególności nie jest dopuszczalna sytuacja, w której zleca się do podmiotów trzecich spełnienie wymogów zawartych w Wytycznych.

Dokument KNF zawiera 20 wytycznych podzielonych na następujące obszary:

- ▶ obowiązki zarządu i rady nadzorczej w zakresie ryzyka powodzi,
- ▶ zarządzanie ryzykiem powodzi,
- ▶ dane,

- ▶ wybór i aktualizacja zewnętrznego modelu ryzyka powodzi,
- ▶ walidacja modelu ryzyka powodzi,
- ▶ dokumentacja.

KNF oczekuje, że odpowiednie działania mające na celu wdrożenie wytycznych zostaną wprowadzone w zakładach ubezpieczeń lub zakładach reasekuracji w sposób skoordynowany z harmonogramem wejścia w życie systemu Wypłacalność II. Dla zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji planujących stosować model wewnętrzny w zakresie ryzyka powodzi wdrożenie to powinno się odbyć do czasu złożenia wniosku albo 1 stycznia 2016 r. (w zależności od tego, która z tych dat nastąpi wcześniej) oraz 1 stycznia 2016 r. w przypadku pozostałych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. Dopuszcza się zakończenie procesu wdrożenia wytycznych w terminie późniejszym, o ile wynika to z uzgodnionego z KNF harmonogramu działań.

Wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego

Na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 2014 r. KNF wydała wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w:

- ▶ powszechnych towarzystwach emerytalnych,
- ▶ zakładach ubezpieczeń i reasekuracji,
- ▶ towarzystwach funduszy inwestycyjnych,
- ▶ podmiotach infrastruktury rynku kapitałowego,
- ▶ firmach inwestycyjnych.

Konieczność wydania wytycznych IT wynika z rozwoju technologicznego oraz systematycznego wzrostu znaczenia obszaru technologii informacyjnej dla działalności podmiotów nadzorowanych, jak również z pojawienia się nowych ryzyk w tym obszarze. Wytyczne stanowią dostosowaną do potrzeb poszczególnych sektorów wersję „Rekomendacji D dotyczącej zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bez-

pieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach” z 2013 r.

Dokument KNF zawiera 22 wytyczne podzielone na następujące obszary:

- ▶ strategii i organizacji obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- ▶ rozwoju środowiska teleinformatycznego,
- ▶ utrzymania i eksploatacji środowiska teleinformatycznego,
- ▶ zarządzania bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego.

KNF oczekuje, że odpowiednie działania mające na celu wdrożenie standardów wskazanych w wytycznych zostaną zrealizowane przez podmioty nadzorowane nie później niż do 31 grudnia 2016 r.

Stanowisko UKNF w sprawie przekroczenia salda rachunku bankowego (skierowane do Związku Banków Polskich oraz Krajowego Związku Banków Spółdzielczych)

W nawiązaniu do Rekomendacji Rady ds. Systemu Płatniczego w zakresie bezpieczeństwa kart zbliżeniowych z dnia 30 września 2013 r., w dniu 29 stycznia 2014 r. wystosowano do Związku Banków Polskich i Krajowego Związku Banków Spółdzielczych stanowisko dotyczące praktyki banków, polegającej na umożliwianiu posiadaczom rachunków przekroczenia kwoty środków zgromadzonych na rachunku

bankowym (zwanego dalej przekroczeniem salda rachunku). Bezumowne dopuszczanie do powstania ujemnego salda rachunku i jednoczesne obciążanie jakimikolwiek kosztami z tego tytułu posiadacza rachunku, który posiada status konsumenta, w ocenie KNF wydaje się być sprzeczne z art. 3 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206).

Komisja Nadzoru Finansowego stoi na stanowisku, że możliwość przekroczenia salda rachunku (w tym także w przypadku umów rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego zawieranych z konsumentami) winna być indywidualnie uzgadniana. Za niedopuszczalną należy uznać praktykę narzucania przez banki możliwości powstania przekroczenia salda rachunku, poprzez wprowadzenie odpowiednich postanowień w treści wzorca umowy, który wiąże posiadacza rachunku na zasadach określonych w art. 384 KC. Zdaniem Komisji Nadzoru Finansowego umowa dopuszczająca możliwość powstania przekroczenia salda rachunku, w której postanowienia dotyczące instytucji przekroczenia zawarte zostały w treści wzorca umowy, winna być oceniana w kontekście jej zgodności z zasadami współżycia społecznego.

W ocenie KNF w przypadku indywidualnego uzgadniania możliwości przekroczenia salda rachunku, kontrahenci winni jednocześnie uzgadniać maksymalną wysokość przekroczenia. Praktyka taka dotyczyć powinna również uzgodnionej z konsumentem możliwości przekroczenia środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym. Wprawdzie ustawa o kredycie konsumenckim nie wprowadza maksymalnego dopuszczalnego

limitu przekroczenia salda rachunku, jednakże jednocześnie w przypadku dopuszczenia w umowie przekroczenia tego salda kredytodawca nie ma obowiązku dokonywania oceny ryzyka kredytowego konsumenta. Brak wprowadzenia adekwatnej maksymalnej kwoty przekroczenia mógłby generować istotne ryzyko nie tylko dla banków, ale również dla posiadaczy rachunków bankowych w zakresie możliwości spłaty powstałego zadłużenia z tytułu przekroczenia salda rachunku. Zaniechanie w zakresie umownego wprowadzenia maksymalnej wysokości przekroczenia winno być zdaniem KNF poddane ocenie w kontekście regulacji art. 58 ust. 1 KC, tj. czy taka czynność prawna nie ma na celu obejścia ustawy.

Należy również zauważyć, iż w przypadku kart kredytowych, uzgodniony w umowie limit kredytowy wyznacza górną wysokość środków udostępnionych kredytobiorcom. Wysokość limitu stanowi w szczególności wypadkową potrzeb kredytobiorców (określonych we wniosku kredytowym) i ich zdolności kredytowej. Stąd też, za nieprawidłową należy uznać praktykę umożliwiania przekroczenia uzgodnionego w umowie limitu kredytowego i obciążania kredytobiorców dodatkowymi kosztami z tego tytułu.

Stanowisko w sprawie prawidłowego stosowania przez banki prawa firmowego

W piśmie z dnia 7 marca 2014 r. skierowanym do zarządów banków, UKNF zwrócił się do Zarządów Banków o zapewnienie prawidłowego stosowania prawa firmowego. Przeprowadzana analiza działań marketingowych banków, a także liczne sygnały zgłaszane KNF przez nieprofesjonalnych uczestników rynku wskazują na nienależyte przestrzeganie prawa firmowego. Coraz częstsze oferowanie wyspecjalizowanych usług bankowych przez wyodrębnione jednostki organizacyjne działające pod marką inną od firmy banku, a także kampanie reklamowe, w których eksponowana jest tylko marka, wywołują dezorientację klientów. Przeciętny odbiorca tego przekazu często traktuje tak oznaczone wyspecjalizowane oddziały jako samodzielne banki. Z tej przyczyny do KNF zgłaszane są informacje o podmiotach rzekomo działających bez licencji bankowej, gdyż klienci nie odnajdują ich na liście działających w Polsce banków, opublikowanej na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego. Sytuacja ta wskazuje, że nieprzestrzeganie prawa firmowego może pociągać za sobą także negatywne konsekwencje dla banków, które nie oznaczają swoją firmą przekazu adresowanego do klientów lub robią to w sposób nieczytelny, gdyż banki takie postrzegane są jako podmioty

nielicencjonowane. Utrwalanie się błędnego poglądu na ten temat może powodować brak zaufania klientów nie tylko do banków stosujących takie praktyki ale także do całego sektora bankowego.

Komisja Nadzoru Finansowego nie neguje możliwości prowadzenia działalności przez banki pod marką inną niż firma. Klienci banków mają jednak prawo do wyraźnej i jednoznacznej informacji o podmiocie oferującym i świadczącym usługi a banki mają obowiązek zapewnić tę informację. Stosowanym przez banki markom i znakom towarowym powinna towarzyszyć wyraźna, łatwo dostrzegalna informacja o ich właścicielu poprzez podanie firmy banku, niezależnie od kanału dystrybucyjnego usług, tzn. bezpośrednio w lokalu banku, przez pośrednika bądź poprzez stronę internetową. W szczególności dotyczy to oznaczenia lokali, w których prowadzona jest działalność bankowa, stron internetowych banków, przekazu reklamowego oraz wszelkich druków i formularzy, które udostępniane są klientom. Szczególna uwaga powinna być zwrócona na właściwe wyeksponowanie firmy banku w treści zawieranych z klientami umów.

Stanowisko skierowane do banków ws. minimalnego współczynnika Tier 1 i współczynnika wypłacalności

W piśmie z 21 marca 2014 r. skierowanym do banków, UKNF zawarł stanowisko ws. minimalnego współczynnika Tier 1 i współczynnika wypłacalności.

W uzasadnieniu do Rekomendacji wydanej 8 grudnia 2011 r. EBA wskazała wszystkim krajowym władzom nadzorczym (a więc i Komisji Nadzoru Finansowego), że przywrócenie zaufania do banków wymaga podjęcia wyjątkowych działań, mających na celu zwiększenie zarówno ilości, jak i jakości kapitału banków, a w konsekwencji – zwiększenie odporności na szoki, oraz ograniczenie ryzyka systemowego. Podobne stanowisko zajęła 21 września 2011 roku Europejska Rada Ryzyka Systemowego.

Po uwzględnieniu Rekomendacji EBA oraz sytuacji krajowego sektora bankowego, w dniu 29 grudnia 2011 roku, UKNF skierował do banków pismo, w którym wskazał na potrzebę utrzymywania:

- ▶ współczynnika Tier 1 na poziomie nie mniejszym niż 9%,
- ▶ współczynnika wypłacalności na poziomie nie mniejszym niż 12%.

22 lipca 2013 roku EBA wydała kolejną Rekomendację dotyczącą utrzymania kapitału banków w przejściowym okresie dochodzenia do wymogów CRD IV.

Uzasadniając ją EBA w szczególności wskazała, iż od roku 2011 warunki rynkowe uległy wprawdzie poprawie, ale nadal jest niezbędne utrzymywanie kapitału na poziomie odpowiadającym Rekomendacji z 8 grudnia 2011 r. i niedopuszczenie

do jego nieuzasadnionego obniżania się. W żadnym przypadku poziom kapitału w bankach nie może spaść poniżej docelowych wymogów stawianych przez CRD IV. Co więcej, banki powinny nadal podnosić jakość swego kapitału i zwiększać jego ilość, aby utrzymywać swoje bezpieczeństwo na należytych poziomie. EBA zaleciła, aby krajowe władze nadzorcze, informując EBA i odpowiednie kolegia nadzorcze, stosowały w razie potrzeby wszelkie niezbędne środki ułatwiające podniesienie kapitału, na przykład ograniczenie wypłaty dywidendy.

Doświadczenie pokazuje, że zalecenie wyrażone w piśmie z 29 grudnia 2011 r. spełnia swój cel, ponieważ dzięki niemu wzrasta zaufanie rynków i władz nadzorczych z innych krajów członkowskich do polskich banków i ma wpływ na oceny nadawane krajowemu systemowi bankowemu przez agencje ratingowe. Dlatego, podobnie jak EBA, kierując się potrzebą podtrzymania tego zaufania, UKNF zakłada, że polskie banki będą w dalszym ciągu utrzymywać swoje fundusze własne na poziomie roku 2012 i 2013, to jest:

- ▶ współczynnik Tier 1 na poziomie nie mniejszym niż 9%,
- ▶ współczynnik wypłacalności na poziomie nie mniejszym niż 12%.

UKNF poinformował, że zalecenie KNF w kontekście zarówno Rekomendacji EBA, jak i spodziewanych w perspektywie średniookresowej obciążeń kapitałowych banków jest wciąż aktualne. Przedstawione stanowisko KNF będzie, podobnie jak dotychczas, uwzględniane w procesie nadawania ocen BION w roku 2014.

Stanowisko skierowane do banków i oddziałów instytucji kredytowych ws. określenia terminu ważności dowodów osobistych

W związku z informacją, jaka została przekazana do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie stosowanej przez banki praktyki nieznajdującej podstawy w przepisach prawa, polegającej na żądaniu od klientów legitymujących się dowodem osobistym wydanym na czas nieoznaczony wskazania terminu, do którego dowód taki jest ważny, oraz mając na względzie realizację zadań, jakie zostały powierzone Komisji Nadzoru Finansowego ustawą z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2012 r. poz. 1149, ze zm.), UKNF w dniu 29 maja 2014 r. skierował do banków i oddziałów instytucji kredytowych stanowisko ws. określenia terminu ważności dowodów osobistych.

W świetle ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993,

ze zm.) co do zasady dowód osobisty jest ważny 10 lat od daty jego wydania (por. art. 36 ust. 1). Dowody osobiste wydawane osobom, które nie ukończyły 18. roku życia, wydawane są z pięcioletnim terminem ważności. Ponadto zgodnie z art. 36 ust. 3 powołanej ustawy, osoby, które ukończyły 65. rok życia mogą otrzymać dowód osobisty ważny na czas nieoznaczony, o ile zwrócą się o wydanie dokumentu z takim terminem ważności.

W związku z powyższym żądanie określenia ważności dowodów osobistych od osób legitymujących się dokumentami wydanymi na czas nieoznaczony postrzegać należy, jako postępowanie nieznajdujące podstaw w przepisach prawa.

Stanowisko skierowane do banków i oddziałów instytucji kredytowych ws. listy ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego

W dniu 14 sierpnia 2014 r. UKNF skierował do banków i oddziałów instytucji kredytowych stanowisko ws. listy ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego. Podkreślono w nim, że doszło do kategorialnej zmiany w sferze prawnej w zakresie prowadzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego listy ostrzeżeń publicznych, a kształt i funkcja listy ostrzeżeń publicznych uległy znaczącej modyfikacji.

Na mocy ustawy z dnia 23 października 2013 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1567) wprowadzony został do ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, zwanej dalej „u.n.r.f.”, przepis art. 6b, w świetle którego Komisja Nadzoru Finansowego jest zobligowana do podawania do publicznej wiadomości informacji o złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w art. 215 i art. 216 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, art. 171 ust. 1–3 ustawy – Prawo bankowe, art. 56a i art. 57 ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, art. 225 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, art. 47 i art. 48 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym, art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych, art. 40 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontaktach emerytalnych oraz indywidualnych kontaktach zabezpieczenia emerytalnego, art. 287 i art. 290-296 ustawy o funduszach inwestycyjnych, art. 178 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, art. 99 i art. 99a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych lub art. 150 i art. 151 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych.

Zgodnie z przepisami ustawy do publicznej wiadomości podawana jest firma (nazwa) podmiotu, w związku z działalnością którego złożone zostało zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, a w przypadku gdy podmiot ten prowadzi działalność pod innym oznaczeniem, do publicznej wiadomości podaje się także to oznaczenie. Wzmiankowane informacje podawane są poprzez zamieszczenie na wyodrębnionej stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego pod nazwą „Lista ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru

Finansowego”. Informacje te na podstawie zawiadomień przekazanych Komisji Nadzoru Finansowego przez prokuratora, uzupełnia się każdorazowo o wzmiankę o prawomocnej odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego albo o prawomocnym umorzeniu postępowania przygotowawczego, a w przypadku wniesienia aktu oskarżenia o wzmiankę o prawomocnym orzeczeniu sądu. Zamieszcza się także informacje o przypadkach postępowań prowadzonych z urzędu lub na podstawie zawiadomienia podmiotu innego niż Komisja Nadzoru Finansowego, w ramach których Przewodniczący KNF z uprawnień pokrzywdzonego, przysługującego mu na podstawie art. 6 ust. 2 u.n.r.f.

Wpis na listę ostrzeżeń publicznych jest dokonywany na podstawie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Ma on zatem istotny walor informacyjny i jego celem jest podanie do publicznej wiadomości informacji o zaistniałym zdarzeniu – fakcie złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, czy też przystąpienia do postępowania przygotowawczego. Prowadzenie listy ostrzeżeń publicznych jako systematycznego wykazu podmiotów, co do których podjęto podejrzenie popełnienia określonego rodzaju przestępstw jest ustawowym obowiązkiem nałożonym na KNF. Upublicznienie informacji o złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa jest zatem rodzajem przymusu prawnego nałożonego na KNF, który winien być ujmowany jako służący zapewnieniu równego dostępu do informacji wszystkim uczestnikom obrotu prawnego, w tym także bankom i oddziałom instytucji kredytowych. To, w jaki sposób taka informacja zostanie wykorzystana pozostaje w sferze autonomii adresatów tej informacji.

Mając na względzie zarówno bezpieczeństwo i zaufanie do rynku finansowego, jak i słuszne interesy klientów należy stwierdzić, że w odniesieniu do sposobów reakcji instytucji finansowej na umieszczenie danego podmiotu na liście ostrzeżeń publicznych KNF, nie ma miejsca na schematyczne działania. Każdorazowo reakcja na fakt umieszczenia danego podmiotu na liście ostrzeżeń publicznych powinna być poprzedzona pogłębioną analizą i z uwzględnieniem całości okoliczności faktycznych towarzyszących umieszczeniu tegoż podmiotu na liście ostrzeżeń publicznych.

Stanowisko UKNF w zakresie stosowania przez banki tzw. plików cookies

W związku z napływającymi do UKNF sygnałami, zawierającymi zastrzeżenia w zakresie zapewniania klientom dostępu do bankowości internetowej w kontekście zmian w ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2004 r. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.) dotyczących obowiązków informacyjnych wobec użytkownika końcowego, UKNF w piśmie z dnia 2 września 2014 r. skierowanym do Związku Banków Polskich oraz Krajowego Związku Banków Spółdzielczych przedstawił stanowisko w zakresie stosowania przez banki tzw. plików cookies.

W opinii UKNF można dopuścić uzależnienie korzystania w pełnym zakresie z funkcjonalności systemu bankowości elektronicznej od zaakceptowania plików cookies, w sytuacji jeśli pliki te mają faktycznie służyć podniesieniu poziomu bezpieczeństwa i identyfikacji sesji użytkownika, zapewniając tym samym, że wszystkie wywołania do serwera pochodzą z komputera klienta. Wydaje się jednak, iż w tym przypadku warunki korzystania z bankowości internetowej, przy wykorzystaniu plików cookies, powinny być uprzednio uwzględnione w umowie łączącej klienta z bankiem. Istotne przy tym wydaje się precyzyjne wskazanie przez bank

w umowach rodzaju stosownych plików typu cookies, a także celu ich zapisywania, zważywszy na ich inne, niekonieczne dla świadczenia usług bankowości elektronicznej, zastosowania. Zasadne jest ponadto odpowiednie poinformowanie klienta o ewentualnych konsekwencjach związanych z niezaakceptowaniem przez klienta plików tego typu. Wydaje się bowiem, iż już na etapie zawierania umowy, klient powinien mieć pełną świadomość ograniczeń, które mogą wystąpić w przypadku rezygnacji z zapisywania cookies na urządzeniu klienta.

Mając na względzie obowiązujące przepisy prawa wskazać należy, iż trudno przyjąć za ich prawidłową realizację stosowanie praktyki polegającej na uniemożliwianiu lub znacznym utrudnieniu w korzystaniu z bankowości elektronicznej w sytuacji, gdy kwestie te nie zostały precyzyjnie uregulowane w umowie. Wskazać bowiem należy, iż dostęp do bankowości internetowej zostaje użytkownikowi przyznany na podstawie umowy zawieranej pomiędzy bankiem a jego klientem i taka sytuacja mogłaby być tym samym uznana za niewywiązywanie się przez bank z zawartej umowy.

Stanowisko w sprawie rozliczania kontraktów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym (czyli na tzw. rynku *over-the-counter*, OTC) przez autoryzowanych kontrahentów centralnych (tzw. *central counterparty*, CCP)

W piśmie z dnia 7 listopada 2014 r., skierowanym do sektora bankowego UKNF zwrócił uwagę na istotne kwestie dotyczące obowiązków nakładanych na banki przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (European Market Infrastructure Regulation, dalej: rozporządzenie EMIR) oraz standardy techniczne wydane na jego podstawie.

W piśmie wskazano m.in., iż w obowiązujących regulacjach ESMA nie przewiduje wprowadzenia obowiązku centralnego rozliczania nominowanych w PLN kontraktów pochodnych OTC na stopę procentową (obowiązek taki jest planowany do wprowadzenia w dalszej przyszłości). Tym niemniej, z uwagi na wskazane w piśmie korzyści wynikające z korzystania z takiej formy rozliczania, UKNF rekomenduje bankom – zgodnie z przywołaną w piśmie rekomendacją Rady ds. Systemu Płatniczego (organu opiniodawczo-doradczego przy Zarządzie Narodowego Banku Polskiego) – nie później, niż od 1 lipca 2015 r. – rozpoczęcie rozliczania w CCP nominowanych w PLN kontrakty pochodnych OTC na stopę procentową.

Stanowisko UKNF w sprawie outsourcingu w SKOK

W dniu 28 stycznia 2014 r. UKNF wystosował do zarządów spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych stanowisko w sprawie outsourcingu w SKOK.

Na podstawie analizy przekazywanych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (dalej: „kasy”) danych sprawozdawczych oraz w wyniku prowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego działań nadzorczych, zidentyfikowane zostały zjawiska, których wpływ na funkcjonowanie kas – w opinii Komisji – należy ocenić jako mogący mieć negatywny wpływ na stabilność finansową kas, prawidłowość prowadzonej przez kasy działalności finansowej, bezpieczeństwo środków pieniężnych zgromadzonych w kasach oraz zgodności działalności kas z przepisami ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1450, z późn. zm.; dalej: „ustawa o skok”). Zjawiska te dotyczą w szczególności kwestii powierzania przez kasy wykonywania niektórych czynności innym podmiotom na podstawie przepisów

art. 9a–9d ustawy o skok (outsourcing). W ocenie Komisji wskazana jest jak najszybsza weryfikacja prowadzonej przez kasy działalności pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz wprowadzenia stosownych zmian w przypadku stwierdzenia niezgodności.

Kierując się regułami ostrożnego działania, na podstawie art. 71 ust. 1 w związku z art. 61 ust. 1 ustawy o skok, KNF zaleciła kasom:

- dokonanie przeglądu umów, o których mowa w art. 9a ust. 1 i w art. 9b ustawy o skok, pod kątem ich zgodności z art. 9a–9d ustawy o skok – w terminie do 31 marca 2014 r.;
- przekazanie Komisji informacji o wynikach dokonanego przeglądu umów, o których mowa w art. 9a ust. 1 i w art. 9b ustawy o skok, pod kątem ich zgodności z art. 9a–9d ustawy o skok – w terminie do 15 kwietnia 2014 r.;
- opracowanie i przedstawienie Komisji harmonogramu dostosowania umów do wymagań, o których mowa w art. 9a–9d ustawy o skok – w terminie do 30 kwietnia 2014 r.

Stanowisko KNF w sprawie polityki dywidendowej zakładów ubezpieczeń i reasekuracji

W piśmie z dnia 3 grudnia 2014 r. skierowanym do zakładów ubezpieczeń wzorem rekomendacji wydawanych w latach ubiegłych co do wypłaty dywidendy z zysku wypracowanego za dany rok, KNF rekomendowała, aby zakłady ubezpieczeń/reasekuracji nadal stosowały zachowawczą politykę dywidendową, a wypracowany zysk przeznaczały na wzmocnienie swojej pozycji kapitałowej.

Prowadzenie przez zakłady ubezpieczeń/reasekuracji zachowawczej polityki dywidendowej, w opinii organu nadzoru przyniosło pozytywne efekty, w szczególności w postaci utrzymywania wskaźników wypłacalności na stosunkowo wysokim poziomie, a tym samym budowania odpowiednich buforów kapitałowych.

Stanowisko UKNF ws. informacji otwartych funduszy emerytalnych (OFE) sporządzonych zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w OFE

UKNF w piśmie z dnia 25 marca 2014 r. poinformował powszechnie towarzystwa emerytalne, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazał do Komisji Nadzoru Finansowego informacje sporządzone przez otwarte fundusze emerytalne zgodnie z przepisem art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1717) – dalej „ustawa zmieniająca”. Fakt ten dał podstawę dla dokonania przez Komisję Nadzoru Finansowego analizy treści

wzmiankowanych informacji oraz ich weryfikacji z punktu widzenia kryteriów określonych ustawowo.

Całościowa ocena przedmiotowych informacji wskazuje, iż w niektórych wypadkach informacje te nie spełniają wymogów wynikających z przepisów prawa. Chodzi tu zwłaszcza o te przypadki, w których dane zamieszczone w ww. informacjach są niepełne, wykraczają poza zakres określony w przepisie art. 191 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych

(t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 989 ze zm.), czy też określone dane podawane są w sposób mogący wprowadzać w błąd odbiorcę informacji. KNF dostrzegła także w omawianych informacjach treści, które mogą być uznane za noszące znamiona i cechy zbliżone do działalności reklamowej.

UKNF przedstawił stanowisko dotyczącego zakresu treściowego informacji sporządzanych przez otwarte fundusze emerytalne zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy zmieniającej oraz sposobu prezentacji ww. danych. Przedstawiając swe uwagi kierowano się dążeniem do zapewnienia zgodności działalności otwartych funduszy emerytalnych z przepisami prawa oraz interesem członków funduszy emerytalnych, którzy powinni mieć zapewnioną możliwość zapoznania

się z porównywalną w treści informacją o poszczególnych otwartych funduszach emerytalnych. Polityka informacyjna otwartego funduszu emerytalnego, niezależnie od tego, w jakiej jest prowadzona formie, winna zawsze cechować się rzetelnością, obiektywizmem oraz zrozumiałością. W momencie podejmowania przez ubezpieczonego decyzji dotyczącej złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 11 ustawy zmieniającej, ubezpieczony powinien dysponować pełną wiedzą umożliwiającą podjęcie decyzji, przy świadomości wszystkich jej skutków. Niedopuszczalne są jakiegokolwiek próby manipulowania dokonującym wyboru i wpływania na niego treściami zamieszczonymi w rzeczowej informacji, które w świetle przepisów prawa nie mogą się w niej znajdować.

Stanowisko KNF w sprawie zasad polityki dywidendowej powszechnych towarzystw emerytalnych w 2014 r.

Komisja Nadzoru Finansowego w stanowisku z dnia 27 marca 2014 r. zarekomendowała, aby wypłacona w 2013 r. kwota dywidendy pozwalała na zachowanie przez towarzystwo emerytalne wartości kapitału własnego i odpowiednio wartości aktywów płynnych, powiększonych o wartość środków Funduszu Gwarancyjnego przypadającą na towarzystwo na poziomie nie niższym niż wskazany w określonych w stanowisku kryteriach w perspektywie co najmniej 1 roku od daty zatwierdzenia przez walne zgromadzenie akcjonariuszy sprawozdania finansowego towarzystwa emerytalnego za 2013 r. Dodatkowo powszechne towarzystwo emerytalne, które zarządza dobrowolnym funduszem emerytalnym powinno uwzględnić ryzyko

związane z tą częścią działalności i jej możliwym wpływem na wynik finansowy.

Ewentualna wypłata dywidendy ponad kwotę zysku osiągniętego w 2013 r., pod warunkiem zachowania odpowiednich przepisów kodeksu spółek handlowych, może być dokonana w terminie późniejszym tj. już po zamknięciu w 2014 r. okresu, w którym członkowie OFE mogą składać oświadczenia o przekazywaniu do otwartego funduszu emerytalnego części składki na ubezpieczenie emerytalne oraz po oszacowaniu wpływu tego procesu na otwarty fundusz emerytalny i sytuację finansową powszechnego towarzystwa emerytalnego.

Stanowisko UKNF dotyczące zakazu prowadzenia działalności akwizycyjnej na rzecz OFE

W stanowisku z dnia 28 marca 2014 r. skierowanym do powszechnych towarzystw emerytalnych Komisja Nadzoru Finansowego przypomniała, że zgodnie z przepisem art. 92 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych zakazane jest prowadzenie działalności akwizycyjnej na rzecz otwartego funduszu polegającej na działaniach mających na celu skłonienie kogokolwiek, aby przystąpił do otwartego funduszu lub pozostawał członkiem tego funduszu. Ponadto wskazała że w dniu 15 stycznia 2014 r., wszedł w życie przepis art. 36 ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych zakazujący reklamy otwartych funduszy emerytalnych do dnia 31 lipca 2014 r. Zgodnie z przywołanym przepisem zabroniona jest reklama zawierająca informacje o otwartych funduszach emerytalnych lub in-

formacje sugerujące, że reklama odnosi się do otwartych funduszy emerytalnych.

Komisja Nadzoru Finansowego zwróciła uwagę, że podejmowanie czynności przez podmioty/osoby działające w imieniu lub na rzecz otwartych funduszy emerytalnych, w tym w szczególności agentów ubezpieczeniowych, działających m.in. w ramach grup finansowych obejmujących zarówno zakłady ubezpieczeń jak i towarzystwa emerytalne, związanych z informowaniem o możliwości dokonania wyboru między ZUS a OFE może prowadzić do naruszeń przepisów prawa, w zakresie w jakim działania takie będą miały na celu skłonienie kogokolwiek, aby przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub pozostawał członkiem tego funduszu, względnie będą stanowiły formę reklamy dotyczącej otwartych funduszy emerytalnych. Przytoczone przepisy

znacząco ograniczają możliwości prowadzenia działalności informacyjnej ze strony otwartych funduszy emerytalnych w stosunku do ich aktualnych członków w związku ze składaniem oświadczeń, o których mowa na wstępie, w szczególności wykluczają taką działalność w odniesieniu do możliwości wskazywania na wybór konkretnego funduszu emerytalnego.

KNF przypominała, że zgodnie z przepisem art. 219 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych kto wbrew zakazowi prowadzi działalność akwizycyjną podlega grzywnie do 1 000 000 zł. Jednocześnie KNF wskazała, że działania stanowiące reklamę otwartych funduszy emerytalnych objętą zakazem ustawowym implikują ze strony organu nadzoru obligatoryjną reakcję w postaci nałożenia kary pieniężnej w wysokości od 1 000 000 zł do 3 000 000 zł.

Stanowisko UKNF ws. lokowania aktywów funduszy emerytalnych w lokaty denominowane w walutach państw będących członkami Unii Europejskiej lub stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, lub członkami Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju oraz klasyfikacji lokat funduszy jako lokaty denominowane w walucie krajowej bądź denominowane w walucie innej niż krajowa

W piśmie z dnia 30 czerwca 2014 r. skierowanym do powszechnych towarzystw emerytalnych, pracowniczych towarzystw emerytalnych oraz banków depozytariuszy, UKNF przedstawił opinię w sprawie lokowania aktywów funduszy emerytalnych w lokaty denominowane w walutach państw będących członkami Unii Europejskiej lub stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, lub członkami Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju oraz klasyfikacji lokat funduszy jako lokaty denominowane w walucie krajowej bądź denominowane w walucie innej niż krajowa.

W opinii organu nadzoru kryterium rozstrzygającym o klasyfikacji lokat w papiery wartościowe jest waluta, w jakiej wyrażony jest nominal papierów wartościowych stanowiących przedmiot inwestycji funduszu emerytalnego. Nie jest natomiast istotny kraj, w jakim spółka – emitent tych papierów została zarejestrowana, miejsce i rynek notowania tych papierów wartościowych, waluta w jakiej były one oferowane, czy też waluta w jakiej nastąpiło rozliczenie nabycia tych papierów przez fundusz emerytalny.

W związku z powyższym należy uznać, że akcje składające się na kapitał zakładowy spółki, których wartość nominalna

nie jest wyrażona w złotych, ale w walucie obcej państwa będącego członkiem Unii Europejskiej lub stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, lub członkiem Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, notowane zarówno na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również na rynku regulowanym poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (tzw. akcje w „dual listingu”), powinny być traktowane przez fundusz emerytalny jako lokata denominowana w walucie obcej. Analogicznie akcje spółek krajowych, których wartość nominalna została wyrażona w złotych, a są nabywane przez fundusz emerytalny na rynku regulowanym poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, powinny być traktowane jako lokaty denominowane w złotych.

Natomiast w przypadku dłużnych papierów wartościowych wymienionych w art. 141 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych jako dopuszczalnych do inwestycji dla funduszy emerytalnych przy dokonywaniu klasyfikacji poszczególnych instrumentów kryterium rozstrzygającym jest waluta określająca wartość nominalną takiego papieru wskazana w prospekcie emisyjnym lub innym dokumencie ofertowym, na podstawie którego fundusz nabył określony instrument dłużny.

Stanowisko UKNF w sprawie obowiązku z art. 69 ustawy o ofercie

W związku z wątpliwościami akcjonariuszy spółek publicznych w zakresie sposobu wykonania obowiązków, o których mowa w art. 69 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie pu-

blicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, dalej „ustawa o ofercie”, UKNF w piśmie z dnia

17 marca 2014 r. przedstawił stanowisko w przedmiotowej sprawie w następujących obszarach:

- ▶ zmiany udziału o co najmniej 2% lub 5% – art. 69 ust. 2 pkt 1 ustawy o ofercie,
- ▶ liczby aktualnie posiadanych akcji – art. 69 ust. 4 pkt 3 ustawy o ofercie,
- ▶ sposobu dostarczenia zawiadomienia – art. 69 ust. 1 ustawy o ofercie.

UKNF oczekuje, iż uwagi przedstawione w stanowisku przyczynią się do poprawy sposobu realizacji obowiązków

wynikających z wyżej wymienionego przepisu prawa, a co za tym idzie do wzrostu poziomu przejrzystości zawieranych transakcji. Jednocześnie UKNF wskazał, iż zgodnie z art. 97 ust. 1 pkt 2 ustawy o ofercie na każdego kto nie dokonuje w terminie zawiadomienia, o którym mowa w art. 69 ustawy o ofercie, lub dokonuje takiego zawiadomienia z naruszeniem warunków określonych w tych przepisach, Komisja Nadzoru Finansowego może nałożyć, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości do 1 000 000 zł.

Stanowisko UKNF dotyczące zasad postępowania przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych zgodnie z przepisami ustawy o funduszach inwestycyjnych w zakresie organizacji i funkcjonowania towarzystw funduszy inwestycyjnych

W stanowisku UKNF z dnia 17 marca 2014 r. skierowanym do towarzystw funduszy inwestycyjnych zwrócił uwagę na zjawiska zidentyfikowane w toku sprawowania bieżącego nadzoru nad działalnością towarzystw funduszy inwestycyjnych, mogące stanowić zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania rynku kapitałowego w zakresie regulowanym przepisami ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych.

Komisja, mając na względzie potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa oraz przejrzystości, a także ochrony interesów uczestników rynku kapitałowego, zwróciła towarzystwom funduszy inwestycyjnych uwagę na niepożądane konsekwencje związane z jednoczesnym zatrudnieniem (pełnieniem funkcji) w podmiotach innych aniżeli dane towarzystwo funduszy inwestycyjnych, członków zarządu towarzystwa, jak również osób mających wpływ na decyzje inwestycyjne dotyczące aktywów zarządzanych przez towarzystwo fun-

duszy inwestycyjnych oraz pracowników komórek organizacyjnych towarzystwa odpowiedzialnych za nadzór zgodności działalności towarzystwa z prawem, audyt wewnętrzny oraz zarządzanie ryzykiem.

Jednocześnie KNF zwróciła się o przedstawienie szczegółowej informacji o zidentyfikowanych obszarach, które w świetle przedmiotowego stanowiska, uznane zostały za newralgiczne oraz poinformowanie o wszelkich działaniach jakie towarzystwo podjęło bądź zamierza podjąć, wraz z harmonogramem tych działań, w celu wyeliminowania ww. sytuacji oraz działań podjętych w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania towarzystwa, i wdrożenia rozwiązań regulacyjnych oraz organizacyjnych, zapewniających prawidłowe wykonywanie czynności przez towarzystwo, w sposób nie budzący wątpliwości pod względem występowania sprzeczności interesów, konfliktów interesów oraz relacji z innymi podmiotami.

Stanowisko UKNF ws. publikacji przez TFI prospektów informacyjnych, KII oraz informacji reklamowych

UKNF w piśmie z dnia 20 marca 2014 r. skierowanym do towarzystw funduszy inwestycyjnych przekazał wyjaśnienia na temat prezentacji informacji w prospektach informacyjnych, kluczowych informacjach dla inwestorów oraz informacjach reklamowych dotyczących funduszy (subfunduszy) inwestycyjnych zarządzanych przez towarzystwa.

UKNF zwrócił uwagę na konieczność dokładania szczególnej staranności przy przygotowywaniu, sporządzaniu oraz

publikowaniu dokumentów i informacji adresowanych do uczestników oraz potencjalnych uczestników funduszy zarządzanych przez towarzystwa, w tym w szczególności prospektów informacyjnych, dokumentów kluczowych informacji dla inwestorów oraz informacji reklamowych dotyczących funduszy zarządzanych przez towarzystwa.

Mając na względzie, iż immanentną cechą polityki inwestycyjnej realizowanej przez fundusze inwestycyjne jest

prorowadzenie jej przy założeniu pewnego poziomu ryzyka, za nieuprawnione oraz wprowadzające w błąd uczestników i potencjalnych uczestników funduszu należy uznać posługiwanie się, w odniesieniu do funduszy posiadających w rzeczywistości istotne zaangażowanie w papierach wartościowych wyemitowanych przez przedsiębiorstwa (cechujących się ograniczoną możliwością upłynnienia w każdym momencie po cenie wynikającej z ksiąg rachunkowych funduszu),

sformułowaniami sugerującymi brak występowania ryzyka w działalności prowadzonej przez fundusz inwestycyjny, bardzo wysoki poziom bezpieczeństwa realizowanej polityki inwestycyjnej, wysoki poziom płynności portfela inwestycyjnego, możliwość wycofania środków przez inwestora w dowolnym momencie lub charakter funduszu zbliżony do lokaty bankowej.

Stanowisko w zakresie funkcjonowania w ramach firm inwestycyjnych systemu nadzoru zgodności działalności z prawem

W dniu 27 maja 2014 r. UKNF wystosował do firm inwestycyjnych stanowisko w zakresie funkcjonowania w ramach firm inwestycyjnych systemu nadzoru zgodności działalności z prawem (dalej: compliance). Powyższe stanowisko zostało opracowane w związku z praktykami w zakresie funkcjonowania systemu nadzoru zgodności działalności z prawem, zaobserwowanymi w trakcie czynności nadzorczych wykonywanych przez UKNF. Istotnym asumptem do przygotowania przedmiotowego pisma stało się także podejście prezentowane przez część firm inwestycyjnych, które sprowadzało się do istotnego umniejszania znaczenia compliance w prowadzonej działalności maklerskiej.

Opublikowane stanowisko koncentruje się wokół następujących zagadnień konstytuujących normatywną treść funkcji compliance:

- ▶ odpowiedzialności za prawidłowe funkcjonowanie komórki do spraw nadzoru zgodności działalności z prawem,
- ▶ stopnia obciążenia obowiązkami pracowników komórki do spraw nadzoru zgodności działalności z prawem,
- ▶ niezależności komórki do spraw nadzoru zgodności działalności z prawem,

- ▶ niezależności komórki do spraw nadzoru zgodności działalności z prawem,
- ▶ kompetencji osób wykonujących czynności nadzoru zgodności działalności z prawem,
- ▶ dostępu osób wykonujących czynności nadzoru zgodności działalności, z prawem do wszelkich informacji niezbędnych do prawidłowego wykonywania funkcji,
- ▶ regularnej oceny adekwatności i skuteczności poprawności wdrożonych rozwiązań.

Regulacje w zakresie systemu nadzoru zgodności działalności z prawem są konsekwencją wdrożenia do polskiego porządku prawnego przepisów Dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/22/EWG (Dz.U. L 145 z 30.4.2004).

Stanowisko UKNF w sprawie braku możliwości złożenia przez pełnomocnika w dokumencie informacyjnym oświadczenia, o którym mowa w art. 22 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych

W przedmiotowym stanowisku z dnia 17 listopada 2014 r. wskazano, że art. 22 ust. 5 ustawy o ofercie publicznej stanowi, że prospekt emisyjny powinien zawierać oświadczenie o prawdziwości, rzetelności i kompletności informacji,

w brzmieniu określonym w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wykonującym dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych

oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam. Zgodnie z art. 41 ust. 2 ustawy o ofercie publicznej ww. przepis stosuje się odpowiednio do memorandum informacyjnego. W stanowisku wskazano również podmioty składające przedmiotowe oświadczenie w dokumencie informacyjnym.

Przedstawienie w dokumencie informacyjnym nieprawdzych lub zatajanie prawdziwych danych jest zagrożone odpowiedzialnością karną (art. 100 ustawy o ofercie publicznej). W przypadku odpowiedzialności karnej mamy do czynienia z odpowiedzialnością zindywidualizowaną i osobistą, tzn. że odpowiedzialności za popełniony czyn nie może przejąć na siebie nikt inny jak tylko sprawca czynu zabronionego. Odpowiedzialności karnej z art. 100 ustawy o ofercie publicznej za podanie nieprawdzych lub zatajanie prawdziwych

danych w dokumencie informacyjnym nie może przejąć na siebie pełnomocnik, a zatem nie jest możliwe podpisanie przez niego oświadczenia o prawdziwości, rzetelności i kompletności danych zamieszczanych w prospekcie emisyjnym.

Konieczne jest ich złożenie bezpośrednio przez stronę postępowania, która ponosi odpowiedzialność karną za prawdziwość składanych oświadczeń. W sytuacji, gdy oświadczenie w dokumencie informacyjnym nie zostało złożone i podpisane przez właściwą osobę ponoszącą odpowiedzialność karną za jego złożenie, oznacza to, że przy sporządzaniu dokumentu informacyjnego nie zachowano wszystkich wymogów, które powinny być zachowane w związku z jego przygotowaniem i nie spełnia on wymagań formalnych w postępowaniu administracyjnym.

Stanowisko UKNF odnośnie działań, które powinny zostać podjęte przez podmioty nadzorowane w związku z rosnącą liczbą wpisów w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych

W związku z obserwowaną w ostatnich latach dynamiką przyrostu liczby postanowień wzorców umów wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (dalej: „Rejestr”), prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, których stosowanie stwierdzono w umowach zawieranych przez instytucje finansowe podlegające nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego, oraz informacjami o praktykach w zakresie oferowania usług finansowych, UKNF w piśmie z dnia 11 lutego 2014 r. skierowanym do instytucji zrzeszających podmioty nadzorowane przedstawił opinię co do działań w obszarze zarządzania ofertą produktową i sprzedażą, których podjęcie przez nadzorowane podmioty wydaje się w tych okolicznościach uzasadnione. Zwrócił uwagę na potrzebę zachowania przez nadzorowane instytucje odpowiednich

standardów w toku prowadzonej działalności, które powinny przejawiać się w szczególności dbałością o przejrzystość i jednoznacznością postanowień zawartych we wzorcach umownych stosowanych w obrocie z konsumentami.

UKNF uznał za uzasadnione usystematyzowanie i rozbudowanie procesów zarządzania produktem, szczególnie w kontekście relacji z klientami będącymi jednocześnie konsumentami. W tym zakresie najistotniejszym wydaje się uwzględnienie postanowień zawartych w Rejestrze, przy konstruowaniu wzorców umownych. Nieodzownym jest również zwrócenie uwagi na kwestię dopasowania oferty do potrzeb jej adresatów, a także kontrola procesu sprzedaży i wykorzystanie wniosków płynących z analizy skarg składanych przez klientów.

Stanowisko KNF w sprawie polityki dywidendowej instytucji finansowych

Na posiedzeniu w dniu 2 grudnia 2014 r. Komisja Nadzoru Finansowego przyjęła stanowisko w sprawie polityki dywidendowej banków, zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, powszechnych towarzystw emerytalnych, towarzystw funduszy inwestycyjnych i domów maklerskich w 2015 r. za 2014 r. Polityka dywidendowa prowadzona w ostatnich latach przez instytucje finansowe zgodnie z zaleceniami KNF pozwoliła na wzmocnienie ich bazy kapitałowej i poprawę zdolności do absorbowania potencjalnych strat. Sytuacja ta wpływa

korzystnie na utrzymanie stabilności systemu finansowego w Polsce, co pozwala na dalszy jego rozwój. Jednak ze względu na utrzymujące się podwyższone ryzyko w otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki oraz najczęściej występujący poziom wyposażenia kapitałowego innych systemów bankowych państw UE, KNF zaleciła utrzymanie silnej bazy kapitałowej, a w niektórych przypadkach jej dalsze wzmocnienie. Będzie to sprzyjać stabilności i bezpieczeństwu systemu finansowego oraz polskiej gospodarki.

Stanowisko KNF w sprawie przetwarzania danych osobowych klientów przez instytucje finansowe

W związku z napływającymi skargami klientów instytucji finansowych w zakresie nieprawidłowego przetwarzania ich danych osobowych w systemach informatycznych, w szczególności zniekształcania pisowni nazwisk klientów, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w piśmie z dnia 30 grudnia 2014 r. skierowanym do instytucji zrzeszających podmioty nadzorowane przedstawił stanowisko w przedmiotowej sprawie.

W art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1182 t.j.) został uregulowany obowiązek administratora danych osobowych dołożenia szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których one dotyczą, w szczególności zapewnienia, aby dane te były merytorycznie poprawne. Przepis art. 26 ustawy o ochronie danych osobowych odpowiada art. 5 Konwencji 108 Rady Europy z dnia 28 stycznia 1981 r. o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych (Dz. U. z 2003 r. Nr 3, poz. 25), który przewiduje m.in., że dane powinny być przetwarzane rzetelnie, dokładnie i w razie potrzeby uaktualniane, oraz art. 6 Dyrektywy 95/46/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych oraz swobodnego przepływu tych danych (OJ Nr L 281 z 23 listopada 1995 r., s. 31), nakładającemu obowiązek zapewnienia przez

państwa członkowskie by dane osobowe były w szczególności prawidłowe oraz w razie konieczności aktualizowane, a nadto stanowiącemu, iż należy podjąć wszelkie uzasadnione działania, aby zapewnić usunięcie lub poprawienie nieprawidłowych lub niekompletnych danych. Powyższa dyrektywa została w całości implementowana w polskiej ustawie o ochronie danych osobowych. Wskazuje ona na wagę problemu, jakim jest zapewnienie w Unii Europejskiej przetwarzania danych osobowych merytorycznie poprawnych, a tym samym zapewnienie odpowiedniej jakości danych.

Zapewnienie merytorycznej poprawności obejmuje zapewnienie oryginalnej pisowni danych osobowych, a nie tylko właściwe ich brzmienie. W przypadku przetwarzania danych w systemach informatycznych, dane osobowe osoby winny być przetwarzane w takiej formie, w jakiej znajdują się w aktach stanu cywilnego i wystawianych na podstawie tych akt dokumentów tożsamości. Inne zapisy niż oryginalne są niepoprawne i mogą wprowadzać w błąd co do tożsamości danej osoby i stanowią niepoprawne przetwarzanie danych osobowych.

Szczegółowy wykaz wytycznych i stanowisk Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego znajduje się w Tabelach 8.1. i 8.2. w Aneksie 8.

Pozostałe działania

42

30

75

30

16

7

7. Pozostałe działania

7.1. Działania związane ze zwalczaniem nadużyć na rynku finansowym

Postępowania wyjaśniające i administracyjne w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym

W 2014 r. KNF prowadziła 13 postępowań wyjaśniających w celu ustalenia czy istniały podstawy do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, określonego w ustawach regulujących funkcjonowanie rynku finansowego w Polsce lub do wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie naruszenia przepisów prawa w zakresie podlegającym nadzorowi Komisji, które dotyczyły:

- ▶ manipulacji instrumentem finansowym – 2 naruszenia,
- ▶ nieujawnienia stanu posiadania akcji spółki publicznej – 2 naruszenia,
- ▶ prowadzenia obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia – 8 naruszeń,
- ▶ dokonywania oferty publicznej lub promowania oferty publicznej bez zachowania warunków – 4 naruszenia.

W 2014 r. KNF prowadziła 695 postępowań administracyjnych w zakresie następujących ustaw:

- ▶ ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – 28,
- ▶ ustawy o ofercie publicznej – 49,
- ▶ ustawy o funduszach inwestycyjnych – 15,
- ▶ ustawy o działalności ubezpieczeniowej – 4,
- ▶ ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – 18,
- ▶ ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych – 3,
- ▶ ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym – 38,
- ▶ ustawy o usługach płatniczych – 526,
- ▶ ustawy o giełdach towarowych – 1,
- ▶ innych ustaw – 13.

Prowadzone postępowania administracyjne dotyczyły:

- ▶ manipulacji instrumentem finansowym (art. 39 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 6,
- ▶ dokonania transakcji na akcjach emitenta w okresie zamkniętym (art. 159 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 8,
- ▶ niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 56 ustawy o ofercie publicznej oraz art. 56 i 57 ustawy o ofercie publicznej) – 20,

- ▶ niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 56 i art. 70 ustawy o ofercie publicznej) – 1,
- ▶ niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 56 i art. 57 oraz art. 70 ustawy o ofercie publicznej) – 1,
- ▶ niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 ustawy o ofercie publicznej oraz art. 69 w związku z art. 87 ustawy o ofercie publicznej, oraz art. 69 w związku z art. 69a ustawy o ofercie publicznej) – 15,
- ▶ nałożenia kar na członków zarządu emitenta w związku z rażącym naruszeniem przez emitenta art. 56 ustawy o ofercie publicznej (art. 96 ust. 6 ustawy o ofercie publicznej) – 10,
- ▶ niewywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji w ustawowym terminie (art. 70 ustawy o ofercie publicznej) – 1,
- ▶ niedokonania lub nienależytego dokonania zawiadomienia o transakcjach osób wchodzących w skład organów zarządzających lub nadzorczych emitenta albo będących jego prokurentami (art. 160 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 3,
- ▶ niedokonania w terminie zawiadomienia, o którym mowa w art. 69 ustawy o ofercie publicznej lub dokonanie takiego zawiadomienia z naruszeniem warunków określonych w tych przepisach, pomimo wyznaczenia przez Komisję terminu ponownego wykonania obowiązku lub dokonania czynności wymaganej przepisami, których naruszenie było podstawą nałożenia kary pieniężnej (art. 97 ustawy o ofercie publicznej) – 1,
- ▶ postępowania w sprawie ulg w spłacie należności budżetowych – 7,
- ▶ nieprawidłowości związanych z wykonywaniem działalności maklerskiej przez firmy inwestycyjne, stanowiących naruszenie przepisów prawa, zasad uczciwego obrotu, interesów zleceniodawcy (art. 167 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, przepisy rozporządzeń wykonawczych do ustawy) – 5,
- ▶ niespełniania norm adekwatności kapitałowej (art. 98a ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 2,

- ▶ naruszenia przez doradcę inwestycyjnego przepisów prawa lub regulaminów i innych przepisów wewnętrznych (art. 130 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1,
- ▶ nieprawidłowości związanych z wykonywaniem działalności przez towarzystwa i fundusze inwestycyjne (przekraczanie limitów inwestycyjnych, naruszenia statutu funduszu inwestycyjnego, brak wymaganych regulacji wewnętrznych, nieterminowe lub nierzetelne wypełnianie obowiązków informacyjnych, nieprawidłowa wycena aktywów – naruszenia przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz rozporządzeń wykonawczych do ustawy) – 6,
- ▶ dokonywania inwestycji w niedopuszczalne instrumenty (art. 101 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 2,
- ▶ braku niezwłocznej wypłaty kwot należnych uczestnikom z tytułu odkupienia jednostek uczestnictwa (art. 89 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych) oraz prowadzenia działalności przez fundusz przy braku szczególnego uwzględnienia interesu uczestników (art. 3 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1,
- ▶ niedokonania zawiadomienia o zamiarze nabycia albo objęcia akcji towarzystwa funduszy inwestycyjnych (art. 54 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 2,
- ▶ niewykonania obowiązków depozytariusza (art. 72 ust. 1 pkt 4 i 6, art. 10 i art. 231 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 2,
- ▶ wykonywania przez podmiot, któremu towarzystwo funduszy inwestycyjnych powierzyło wykonywanie obowiązków wynikających z umowy, której przedmiotem jest powierzenie temu podmiotowi przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych zarządzania portfelami inwestycyjnymi funduszy inwestycyjnych, niezgodnie z tą umową oraz statutami tych funduszy – 1,
- ▶ nieprzestrzegania przepisów statutu przez fundusz inwestycyjny otwarty (art. 228 ust. 2 w zw. z art. 228 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1,
- ▶ niedokonania wypłaty transferowej (naruszenie przepisów ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz rozporządzeń wykonawczych) – 2,
- ▶ nieprawidłowości w zakresie działalności inwestycyjnej (art. 139 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych) – 1,
- ▶ nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania towarzystwa funduszy emerytalnych, tj. wpływu osób spoza zarządu spółki na decyzje dotyczące prowadzenia spraw zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji towarzystwa – 1,
- ▶ nieusunięcia nieprawidłowości przez pracodawcę prowadzącego pracowniczy program emerytalny w terminie wyznaczonym przez organ nadzoru – 2,
- ▶ niedotrzymania terminów w zakresie likwidacji szkód (art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) – 18,
- ▶ niepoinformowania w terminie o wyborze biegłego rewidenta (art. 170 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 1,

- ▶ nieudzielenia przez zakład ubezpieczeń – reprezentowany przez członka zarządu lub prokurenta – informacji dotyczących działalności zakładu ubezpieczeń, tj. odmowy przekazania na wezwanie organu nadzoru żądanych informacji (art. 212 ust. 1 pkt 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 2,
- ▶ naruszenia reguł maksymalizacji bezpieczeństwa i rentowności w toku działalności inwestycyjnej (art. 30 ust. 1 i art. 153 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 1,
- ▶ niedopełnienia przez biura usług płatniczych obowiązków sprawozdawczych względem organu nadzoru oraz nieprzekazania w terminie dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia – 526 (art. 125 ust. 6 lub 128 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych),
- ▶ naruszenia przepisów prawa lub nienależytego wykonywania zawodu maklera giełd towarowych – 1,
- ▶ naruszenia przepisów prawa lub regulaminów i innych przepisów wewnętrznych firmy inwestycyjnej przez maklera papierów wartościowych – 1,
- ▶ rozłożenia na raty kary pieniężnej – 3,
- ▶ rozpatrzenia wniosku o wznowienie postępowania administracyjnego (art. 148 § 1 i n. Kodeksu postępowania administracyjnego) – 1,
- ▶ nieprzekazania Komisji Nadzoru Finansowego, w wyznaczonym terminie, informacji niezbędnych do aktualizacji oceny nadanej w ramach procesu Badania i Oceny Nadzorczej (art. 139 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo bankowe) i nieutworzenia w ciężar kosztów wymaganej kwoty rezerw celowych na zagrożone ekspozycje kredytowe (Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków) – 1,
- ▶ nieprawidłowości w zakresie naruszenia przepisów prawa w związku z wykonywaniem działalności brokerskiej (art. 22 ust. 1, art. 28 ust. 3 pkt 2 lit. a, art. 28 ust. 3 pkt 1 lit. g ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym) – 38.

W 2014 r. KNF prowadziła 72 postępowania administracyjne, w związku ze złożeniem wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, w zakresie następujących ustaw:

- ▶ ustawy o ofercie publicznej – 37,
- ▶ ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – 13,
- ▶ ustawy o funduszach inwestycyjnych – 9,
- ▶ ustawy o działalności ubezpieczeniowej – 3,
- ▶ ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – 3,
- ▶ ustawy Prawo bankowe – 3,
- ▶ ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych – 1,
- ▶ pozostałych ustaw – 3.

Prowadzone postępowania administracyjne dotyczyły:

- ▶ niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków informacyjnych przez emitenta (art. 56 ustawy o ofercie publicznej) – 16,

- niewywiązywania się lub nienależytego wywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji (art. 69 ustawy o ofercie publicznej oraz art. 69 w związku z art. 87 ustawy o ofercie publicznej) – 10,
- niewywiązywania się z obowiązków dotyczących znacznych pakietów akcji w ustawowym terminie (art. 70 ustawy o ofercie publicznej) – 1,
- nałożenia kar na członków zarządu emitenta w związku z rażącym naruszeniem obowiązków przez emitenta określonych w ustawie o ofercie publicznej (art. 96 ust. 6 ustawy o ofercie publicznej) – 10,
- naruszenia przepisów regulaminów wewnętrznych domu maklerskiego przez maklera papierów wartościowych – 1,
- ujawniania informacji poufnych i naruszenia obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej przez maklerów i doradców (art. 156 ust. 2 pkt 1 i art. 148 ust. 1 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 3,
- naruszenia wymogu zatrudniania przez towarzystwo określonej liczby doradców inwestycyjnych (art. 45 ust. 4 pkt 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1,
- wyznaczania składki w sposób niezgodny z prawem (art. 18 ust. 1 i 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 1,
- niedotrzymania terminów w zakresie likwidacji szkód (art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) – 3,
- prowadzenia działalności inwestycyjnej przez towarzystwo ubezpieczeń (art. 30 i 153 ust. o działalności ubezpieczeniowej) – 1,
- nieprzekazania informacji do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych skutkujących rażącym naruszeniem interesu członków funduszu (art. 204 ust. 9 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych) – 1,
- rozłożenia nałożonej kary pieniężnej na raty – 1,
- wznowienia postępowania administracyjnego – 2,
- dokonywania transakcji w okresach zamkniętych (art. 159 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1,
- rozpowszechniania nierzetelnych lub fałszywych informacji albo pogłosek, które wprowadzają lub mogą wprowadzać w błąd uczestników rynku (art. 39 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 5,
- naruszenia przez bank art. 139 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo bankowe wobec nieprzekazania Komisji Nadzoru Finansowego, w wyznaczonym terminie, informacji niezbędnych do aktualizacji oceny nadanej w ramach procesu Badania i Oceny Nadzorczej (art. 139 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo bankowe) – 3,
- utrzymywania skonsolidowanych kapitałów nadzorowanych na poziomie niższym niż poziom skonsolidowanego kapitału wewnętrznego (art. 98f ust. 1 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1,
- niedeponowania środków pieniężnych pochodzących od klientów (§ 32 ust. 1 oraz § 32 ust. 3 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych) – 1,
- złożenia zlecenia odkupienia tytułów uczestnictwa w sposób sprzeczny z przepisami ustawy oraz rozporządzeń (art. 228 ust. 1 oraz art. 228 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1,
- przedstawienia w sposób nierzetelny rocznego i półrocznego sprawozdania finansowego (§ 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 września 2009 r. w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego) – 1,
- istotnych naruszeń przepisów prawa w zakresie braku archiwizacji raportów okresowych dla klientów domu maklerskiego, stosowania środków technicznych do przechowywania raportów okresowych, braku archiwizacji umowy o zarządzanie portfelem maklerskich instrumentów finansowych, braku archiwizacji dokumentów stanowiących podstawę podjęcia decyzji inwestycyjnych przez zarządzającego portfelami klientów w związku z nabywaniem do portfeli maklerskich instrumentów finansowych w ramach ofert IPO, braku przeprowadzania kontroli wewnętrznych w zakresie archiwizowania dokumentów, poprawności danych zawartych w raportach wysyłanych do klientów oraz za naruszenie interesów zleceniodawców w związku z przekazywaniem klientom nierzetelnych informacji dotyczących rentowności inwestycji przeprowadzanych w ramach zarządzanych portfeli – (art. 167 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 167 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1,
- naruszenia przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych i przepisów wykonawczych do ustawy o funduszach inwestycyjnych (art. 10, art. 46 ust. 9, art. 229 ust. 7, art. 89 ust. 4 pkt 1 w związku z ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych, art. 225 ust. 1 ww. ustawy w związku z § 15 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego w związku z art. 54 ust. 1 ustawy o rachunkowości w związku z zał. nr 1 ust. 8 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy, § 8 ust. 1 w związku z ust. 2, § 4 ust. 1 oraz § 4 ust. 3 pkt 8 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie kontroli wewnętrznej, ewidencji zawartych transakcji, zapobiegania występowaniu konfliktów interesów oraz dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych w towarzystwie funduszy inwestycyjnych, § 11 ust. 1 pkt 12 i pkt 13 w związku z § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie prospektu informacyjnego funduszu inwestycyjnego otwartego oraz specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego, a także skrótu tego prospektu, § 9 ust. 1 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie okresowych spra-

- wozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego oraz naruszenia przez specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty oraz fundusz inwestycyjny otwarty przepisów w zakresie niezetelności publikowanych materiałów informacyjnych i reklamowych dotyczących funduszu inwestycyjnego) – 1,
- naruszenia przez fundusz inwestycyjny otwarty limitów inwestycyjnych oraz obowiązków informacyjnych (art. 104 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych i § 9 ust. 1 pkt 7 w zw. z § 20 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego) – 1,
 - uznania akcji PTE za aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, w sytuacji gdy udział wkładu ubezpieczeń w kapitale podstawowym PTE przekraczał 10% (art. 155 ust. 1 pkt 3 ustawy o działalności ubezpieczeniowej) – 1,
 - utrzymywania skonsolidowanych kapitałów nadzorowanych na poziomie niższym niż poziom skonsolidowanego kapitału wewnętrznego (art. 98a ust. 1 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) – 1,

- inwestowania w aktywa niedozwolone w rozumieniu ustawy przez fundusz (art. 101 ust. 1 pkt 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych) – 1,
- złożenia zlecenia odkupienia wszystkich tytułów uczestnictwa funduszu inwestycyjnego otwartego (art. 10 ustawy o funduszach inwestycyjnych, § 11 ust. 1 pkt 2 w zw. z ust. 3 oraz § 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2009 r. w sprawie kontroli wewnętrznej, ewidencji zawartych transakcji, zapobiegania występowaniu konfliktów interesów oraz dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego oraz art. 145 ust. 7 i art. 196 ustawy o funduszach i § 20 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji) – 1,
- naruszenia limitów inwestycyjnych przez fundusz oraz nieopracowania wewnętrznych procedur (art. 65a ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy o funduszach, art. 104 ust. 5 ustawy o funduszach, art. 93 ust. 1 pkt 5 ustawy o funduszach oraz § 20 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 września 2009 r. w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego) – 1.

Tabela 84. Liczba postępowań wyjaśniających i administracyjnych wszczętych oraz zakończonych w latach 2011–2014

Wyszczególnienie	2011		2012		2013		2014	
	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zakończonych postępowań	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zakończonych postępowań	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zakończonych postępowań	Liczba wszczętych postępowań	Liczba zakończonych postępowań
Wyjaśniające	9	7	9	13	8	12	11	6
Administracyjne	48	44	101	96	319	102	446	191
Razem	57	51	110	109	327	114	457	197

Źródło: opracowanie własne UKNF

W roku 2014 wydano 186 decyzji administracyjnych, w tym:

- 67 o nałożeniu kary pieniężnej,
- 99 o umorzeniu postępowania administracyjnego,
- 11 o przekazaniu do publicznej wiadomości informacji o wydaniu decyzji administracyjnej.

W roku 2014 po rozpoznaniu wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy wydano 24 decyzje administracyjne, w tym:

- 13 o utrzymaniu w mocy decyzji wydanej w pierwszej instancji,
- 1 o uchyleniu zaskarżonej decyzji i nałożeniu kary w tej samej wysokości,
- 8 o uchyleniu zaskarżonej decyzji i nałożeniu kary w niższej wysokości.

Łączna wysokość kar pieniężnych nałożonych w 2014 r. wyniosła 11 181,5 tys. zł, w tym kary nałożone na:

- emitentów – 3 430 000 zł,
- akcjonariuszy lub inne osoby – 2 032 500 zł,
- członków zarządów spółek publicznych – 920 000 zł,
- towarzystwa funduszy inwestycyjnych – 1 395 000 zł,
- zakłady ubezpieczeń – 2 485 000 zł,
- domy maklerskie – 650 000 zł,
- depozytariuszy funduszy inwestycyjnych – 100 000 zł,
- agentów transferowych – 100 000 zł,
- pracodawcę prowadzącego pracowniczy program emerytalny – 25 000 zł,
- członków zarządów banków spółdzielczych – 33 000 zł,
- brokerów ubezpieczeniowych – 11 500 zł.

W roku 2014 wydano ponadto 6 postanowień o wyłączeniu: Przewodniczącego KNF, Zastępcy Przewodniczącego KNF, Członka KNF i pracowników Urzędu KNF od udziału w postępowaniu.

W roku 2014 wydano 1 postanowienie o odmowie wznowienia postępowania administracyjnego.

Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

W 2014 r. UKNF skierował do Prokuratury Okręgowej w Warszawie 65 zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa, m.in. w zakresie następujących aktów prawnych:

- ▶ ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – 36,
- ▶ ustawy o ofercie publicznej – 4,
- ▶ ustawy o funduszach inwestycyjnych – 2,
- ▶ ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym – 3,
- ▶ ustawy Prawo bankowe – 8,
- ▶ ustawy Kodeks karny – 4,

- ▶ ustawy o działalności ubezpieczeniowej – 6,
- ▶ ustawy o rachunkowości – 5,
- ▶ ustawy o usługach płatniczych – 3,
- ▶ ustawy o ochronie danych osobowych – 1,
- ▶ ustawy o obligacjach – 2.

W niektórych przypadkach zawiadomienia dotyczyły kilku norm, dlatego suma naruszonych norm prawnych jest większa od ogólnej liczby skierowanych w 2014 r. zawiadomień.

Tabela 85. Zawiadomienia sporządzone w latach 2011–2014 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej

Rodzaj naruszonej normy prawnej	Liczba zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa			
	2011	2012	2013	2014
Art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	9	13	20	9
Art. 180 i 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	12	8	8	17
Art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie i raportach)	6	1	2	3
Art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (prowadzenie działalności w zakresie obrotu maklerskimi instrumentami finansowymi bez zezwolenia)	2	3	12	10
Art. 171 ust. 1 ustawy Prawo bankowe (prowadzenie działalności bankowej bez zezwolenia)	7	16	14	5
Inne*	35	18	22	21
Razem	71	59	78	65

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Naruszone normy prawne:

- art. 99 ust. 2 ustawy o ofercie publicznej (promowanie oferty bez zachowania warunków),
- art. 103 ustawy o ofercie publicznej (nieprzekazanie aneksu do prospektu lub memorandum informacyjnego),
- art. 179 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie lub wykorzystanie tajemnicy zawodowej),
- art. 46 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (udaremnianie lub utrudnianie przeprowadzenie czynności w postępowaniu wyjaśniającym),
- art. 296 ustawy o funduszach inwestycyjnych (używanie zastrzeżonych określeń ustawą),
- art. 171 ust. 2 ustawy Prawo bankowe (używanie wyrazu „bank” lub „kasa”),
- art. 171 ust. 5 ustawy Prawo bankowe (ujawnienie tajemnicy bankowej),
- art. 77 ustawy o rachunkowości (prowadzenie ksiąg rachunkowych niezgodnie z zasadami określonymi w ustawie, sporządzanie sprawozdań finansowych niezgodnie z przepisami ustawy),
- art. 79 ust. 3 ustawy o rachunkowości (niezłożenie sprawozdania finansowego do ogłoszenia),
- art. 280 ustawy o funduszach inwestycyjnych (naruszenie tajemnicy zawodowej),
- art. 51 o ochronie danych osobowych (udostępnienie ich lub umożliwienie dostępu do zbioru danych osobom nieupoważnionym),
- art. 225 ustawy o działalności ubezpieczeniowej (wykonywanie czynności ubezpieczeniowych lub działalności reasekuracyjnej bez zezwolenia),
- art. 232 ustawy o działalności ubezpieczeniowej (ujawnienie tajemnicy dotyczącej umów ubezpieczenia),
- art. 150 ustawy o usługach płatniczych (prowadzenie działalności w zakresie świadczenia usług płatniczych bez wpisu do rejestru),
- art. 190 ustawy Kodeks karny (groźba bezprawna),
- art. 271 ustawy Kodeks karny (poświadczenie nieprawdy),
- art. 276 ustawy Kodeks karny (niszczenie, usuwanie dokumentów),
- art. 284 § 1 ustawy Kodeks karny (przywłaszczenie cudzej rzeczy),
- art. 286 § 1 ustawy Kodeks karny (oszustwo),
- art. 296 § 3 ustawy Kodeks karny (wyrządzenie szkody majątkowej w wielkich rozmiarach poprzez nadużycie uprawnień lub niedopełnienie obowiązku),
- art. 297 § 1 ustawy Kodeks karny (wyłudzenie kredytu),
- art. 300 § 1 ustawy Kodeks karny (ukrywanie majątku przed wierzycielem).

Spośród zawiadomień złożonych w 2014 r. do Prokuratury, wszczęto 50 postępowań przygotowawczych (7 spośród nich umorzono), odmówiono wszczęcia dochodzenia

w 2 sprawach. Pozostałe zawiadomienia wg stanu na 31 grudnia 2014 r. oczekiwały na decyzję prokuratora, co do dalszego toku postępowania.

Akty oskarżenia

W 2014 r. UKNF otrzymał informacje o skierowaniu przez Prokuraturę do sądów powszechnych 19 aktów oskarżenia

w następstwie zgłoszonych przez Urząd Komisji zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Tabela 86. Akty oskarżenia skierowane przez Prokuraturę do sądów w latach 2011–2014 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej

Rodzaj naruszonej normy prawnej	Akty oskarżenia			
	2011	2012	2013	2014
Art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	9	6	2	6
Art. 180 i 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	1	2	1	-
Art. 171 ust. 1 i 3 Prawa bankowego (prowadzenie działalności bankowej bez zezwolenia)	-	1	3	7
Inne*	5	6	5	6
Razem	15	15	11	19

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Naruszone normy prawne:

- art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie),
- art. 99 ustawy o ofercie publicznej (proponowanie nabycia papierów wartościowych wbrew warunkom określonym w ustawie),
- art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia),
- art. 150 ustawy o usługach płatniczych (prowadzenie działalności w zakresie świadczenia usług płatniczych bez wpisu do rejestru),
- art. 171 ust. 2 ustawy Prawo bankowe (używanie wyrazów bank lub kasa w nazwie jednostki organizacyjnej niebędącej bankiem),
- art. 38 ustawy o obligacjach (emisja obligacji bez spełnienia warunków określonych w ustawie),
- art. 77 ustawy o rachunkowości (prowadzenie ksiąg rachunkowych niezgodnie z zasadami określonymi w ustawie, sporządzanie sprawozdań finansowych niezgodnie z przepisami ustawy),
- art. 225 ustawy o działalności ubezpieczeniowej (prowadzenie działalności ubezpieczeniowej bez zezwolenia),
- art. 270 ustawy Kodeks karny (fałszerstwo),
- art. 286 ustawy Kodeks karny (oszustwo),
- art. 296 § 1 i 2 ustawy Kodeks karny (nadużycie uprawnień, niedopełnienie obowiązków),
- art. 297 § 2 ustawy Kodeks karny (wyłudzenie kredytu),
- art. 302 ustawy Kodeks karny (splacenie lub zabezpieczenie tylko niektórych wierzycieli),
- art. 47 ust. 1 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (wykonywanie działalności agencyjnej bez upoważnienia i nieuprawnione używanie nazwy).

Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia

W 2014 r. sądy powszechne wydały 15 wyroków skazujących oraz warunkowo umarzających postępowania karne w następstwie zgłoszonych przez Urząd Komisji zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa w zakresie następujących ustaw:

- ▀ ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – 7 wyroków,
- ▀ Prawa bankowego – 6 wyroków,
- ▀ ustawy o usługach płatniczych – 2 wyroki.

Wyrok Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 18.02.2014 r. w sprawie z art. 171 ust. 1 i 3 ustawy Prawo bankowe. Sąd wymierzył oskarżonemu karę

1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata oraz karę grzywny w wysokości 20 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 18.01.2011 r.

Wyrok Sądu Rejonowego Katowice – Zachód w Katowicach z dnia 10.03.2014 r. w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Sąd wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 2 000 zł. Apelacja od wyroku (wg stanu na 31.12. 2014 r. sprawa była w toku). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 30.12.2008 r.

Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy – Woli w Warszawie z dnia 24.03.2014 r. w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy o ob-

rocie instrumentami finansowymi. Sąd wymierzył oskarżonemu karę 7 miesięcy ograniczenia wolności (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 28.04.2010 r.

Wyrok Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 23.05.2014 r. w sprawie z art. 150 ust. 1 i 3 ustawy o usługach płatniczych. Sąd warunkowo umarzając postępowanie karne na okres próby wynoszący 1 rok, orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w wysokości 1 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 14.10.2013 r.

Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 23.05.2014 r. w sprawie z art. 171 ust. 1 ustawy Prawo bankowe. Sąd wymierzył oskarżonemu karę 2 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na 5 lat, karę grzywny w wysokości 20 000 zł oraz nałożył na oskarżonego obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 28.09.2012 r.

Wyrok Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 18.06.2014 r. w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Sąd wymierzył 2 oskarżonym kary grzywny w wysokości po 30 000 zł. Apelacja od wyroku (wg stanu na 31.12. 2014 r. sprawa była w toku). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 2.02.2006 r.

Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy – Woli w Warszawie z dnia 15.07.2014 r. w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Sąd warunkowo umarzając postępowanie karne na okres próby wynoszący 2 lata, orzekł wobec oskarżonej świadczenie pieniężne w wysokości 5 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 15.02.2012 r.

Wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie z dnia 15.07.2014 r. w sprawie z art. 171 ust. 2 Prawa bankowego. Sąd warunkowo umarzając postępowanie karne na okres próby wynoszący 1 rok, orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w wysokości 700 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 3.02.2014 r.

Wyrok Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 24.07.2014 r. w sprawie z art. 150 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych. Sąd warunkowo umarzając postępowanie karne na okres próby wynoszący 2 lata, orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w wysokości 2 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 21.01.2014 r.

Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 8.09.2014 r. w sprawie z art. 171 ust. 1 ustawy Prawo bankowe Sąd wymierzył oskarżonemu karę 2 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na 5 lat, karę grzywny w wysokości 5 000 zł, a ponadto zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, jak również orzekł dozór kuratora w okresie próby (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 29.10.2012 r.

Wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 5.09.2014 r. w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Sąd wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 3 000 zł (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 5.03.2009 r.

Wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 29.09.2014 r. w sprawie z art. 171 ust. 1 ustawy Prawo bankowe. Sąd wymierzył oskarżonemu karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata oraz karę grzywny w wysokości 40 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 23.04.2013 r.

Wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 21.10.2014 r. w sprawie z art. 171 ust. 1 ustawy Prawo bankowe. Sąd warunkowo umarzając postępowanie karne na okres próby wynoszący 2 lata, orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w wysokości 10 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 11.09.2012 r.

Wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 9.12.2014 r. w sprawie z art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Sąd wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 10 000 zł (wyrok nieprawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 30.12.2011 r.

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 18.12.2014 r. w sprawie z art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Sąd warunkowo umarzając postępowanie karne na okres próby wynoszący 2 lata, orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w wysokości 2 000 zł (wyrok prawomocny). Zawiadomienie zostało złożone w dniu 19.02.2009 r.

Informacje o prawomocności wyroków lub jej braku podano według stanu na 31 grudnia 2014 roku.

Tabela 87. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia w latach 2011–2014 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej

Podstawa skazania	Liczba wyroków			
	2011	2012	2013	2014
Art. 177 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi/Art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (manipulacja instrumentem finansowym)	5	4	8	7
Art. 176 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi /Art. 180 i 181 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (ujawnienie i wykorzystanie informacji poufnej)	-	1	1	-
Inne*	2	3	2	8
Razem	7	8	11	15

Źródło: opracowanie własne UKNF

* Podstawa skazania:

- art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (prowadzenie działalności w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez zezwolenia),
- art. 100 ustawy o ofercie publicznej (podawanie nieprawdziwych lub zatajanie prawdziwych danych w prospekcie),
- art. 296 kk (nadużycie uprawnień lub niedopełnienie obowiązku przez osobę zobowiązaną do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą osoby fizycznej),
- art. 171 ust. 1 ustawy Prawo bankowe (prowadzenie działalności bankowej bez zezwolenia),
- art. 171 ust. 2 ustawy Prawo bankowe (używanie wyrazów bank lub kasa w nazwie jednostki organizacyjnej niebędącej bankiem),
- art. 150 ustawy o usługach płatniczych (prowadzenie działalności w zakresie świadczenia usług płatniczych bez wpisu do rejestru),
- art. 77 ustawy o rachunkowości (prowadzenie ksiąg rachunkowych niezgodnie z zasadami określonymi w ustawie, sporządzanie sprawozdań finansowych niezgodnie z przepisami ustawy).

Uprawnienia realizowane w postępowaniu karnym

W ramach uprawnień realizowanych w postępowaniu karnym, radcowie prawni umocowani przez Przewodniczącego KNF działają w charakterze pełnomocników pokrzywdzonych oraz pełnomocników oskarżycieli posiłkowych.

W 2014 r. radcowie prawni umocowani przez Przewodniczącego KNF działali w charakterze pełnomocników pokrzyw-

zonego (postępowanie przygotowawcze) w 103 sprawach, a w charakterze pełnomocników oskarżyciela posiłkowego (postępowanie sądowe) w 27 sprawach.

Ponadto radcowie prawni złożyli 28 zażaleń na postanowienia Prokuratury o odmowie wszczęcia lub umorzenia postępowania przygotowawczego.

Tabela 88. Liczba spraw, w których w latach 2011–2014 radcowie prawni zostali umocowani przez Przewodniczącego KNF w postępowaniach karnych

Rodzaj wystąpienia	2011	2012	2013	2014
Wystąpienia w charakterze pełnomocników pokrzywdzonego	65	77	80	103
Wystąpienia w charakterze pełnomocników oskarżyciela posiłkowego	15	26	24	27
Razem	80	103	104	130

Źródło: opracowanie własne UKNF

Uprawnienia realizowane w postępowaniu cywilnym

W sprawach cywilnych wynikających ze stosunków związanych z uczestnictwem w obrocie na rynku finansowym albo dotyczących podmiotów wykonujących działalność na tym rynku, Przewodniczącemu KNF przysługują uprawnienia prokuratora wynikające m.in. z art. 60 Kodeksu postępowania cywilnego.

W zakresie rynku ubezpieczeniowego Przewodniczący KNF skorzystał z uprawnień prokuratora przewidzianych w KPC w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Sprawa dotyczyła postanowień wzorca umownego, przy wykorzystaniu którego zawierane są w obrocie prawnym umo-

wy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Zagadnienie dotyczyło określenia, że nie dochodzi w tym zakresie do zawierania umów innych niż umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, w szczególności nie dochodzi do obejścia prawa, to jest przepisów podatkowych oraz przepisów obowiązujących instytucje prowadzące działalność maklerską. Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego uznał za celowe skorzystanie w przedmiotowej sprawie z uprawnień prokuratora poprzez przedstawienie oświadczenia (stanowiska) w odniesieniu do powołanych w sprawie też Sądu Apelacyjnego oraz sformułowanych przez ten Sąd zaleceń dla sądu I instancji.

Również w zakresie rynku ubezpieczeniowego Przewodniczący KNF skorzystał z uprawnień prokuratora przewidzianych w KPC w postępowaniu przed Sądem Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku, VIII Wydział Gospodarczy KRS. Sprawa dotyczyła wpisania prezesa zarządu zakładu ubezpieczeń do Krajowego Rejestru Sądowego pomimo bra-

ku uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego na powołanie tej osoby na to stanowisko. Przewodniczący KNF wniósł skargę na postanowienie referendarza sądowego wydane w przedmiocie umorzenia postępowania w sprawie z urzędu o przymuszenie zakładu ubezpieczeń do złożenia wniosku o wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Natomiast, w zakresie rynku kapitałowego Przewodniczący KNF skorzystał z uprawnień prokuratora przewidzianych w KPC w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w Białymstoku XII Wydział Gospodarczy KRS. Przedmiotem postępowania była rejestracja warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego w spółce publicznej, po upływie ponad 20 miesięcy od podjęcia uchwały o podwyższeniu. Przewodniczący KNF zamierzał podważyć prawidłowość takiego działania jako sprzecznego z istotą warunkowego podwyższenia, celem społeczno-ekonomicznym tej instytucji i bezpieczeństwem obrotu instrumentami finansowymi na rynku kapitałowym.

7.2. Udział w pracach legislacyjnych

Do ustawowych zadań KNF należy udział w przygotowywaniu projektów aktów prawnych w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym. UKNF w tym procesie ma rolę doradczą i opiniodawczą wobec organów, które na podstawie odrębnych przepisów inicjują i prowadzą prace legislacyjne. Współpraca dotyczy w szczególności Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. W roku 2014

ekspert UKNF byli zaangażowani w przygotowywanie i opiniowanie kilkudziesięciu projektów aktów prawnych. W niniejszym rozdziale zawarto informacje o najistotniejszych pracach legislacyjnych, w których brał udział UKNF. Wykaz rozporządzeń i projektów rozporządzeń, w opiniowaniu których UKNF brał udział w 2014 r. przedstawia Aneks 4.

Ustawy i projekty ustaw

Ustawa z dnia 26 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2014 r. poz. 942). Ustawa stanowi instrument służący wprowadzeniu strukturalnych zmian na rynku gazu w Polsce. Przedmiotowa ustawa umożliwia przeprowadzenie rozdziału prawnego obrotu hurtowego i obrotu detalicznego w przedsiębiorstwie dominującym na krajowym rynku gazu.

Ustawa z dnia 24 sierpnia 2014 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r. poz. 1328). Ustawa dotyczy m.in. sposobu określania dochodu z tytułu inwestowania składki ubezpieczeniowej w związku z umową ubezpieczenia zawartą na podstawie przepisów o działalności ubezpieczeniowej, jak również z tytułu inwestowania składki ubezpieczeniowej w związku z umową ubezpieczenia na życie lub dożycie, zawartą na podstawie odrębnych przepisów.

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 73). Celem ustawy jest dostosowanie przepisów krajowych do rozwiązań przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 236/2012 z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie krótkiej sprzedaży i wybranych aspektów dotyczących swapów ryzyka kredytowego (Dz.U. L 86/1 z 24.03.2012 r.) oraz w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkami regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (Dz.U. L 201/1 z 27.07.2012 r.). Wprowadza również zmiany w prawie mające na celu ustanowienie na rynku instrumentów pochodnych dopuszczalnego maksymalnego poziomu dźwigni finansowej.

Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2014 r. poz. 1924). Uchwalona ustawa wprowadziła reformę nieefektywnych postępowań przymuszających i wzmocniła funkcje

kontrolne sądu rejestrowego (możliwość wykreślenia nieistniejących podmiotów), rozszerzenie możliwości działania przez sąd rejestrowy z urzędu w odniesieniu do aktualizacji wpisów oraz uregulowała kwestie majątkowe po przymusowo zlikwidowanych martwych podmiotach.

Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1916). Ustawa obniża maksymalną ustawową stawkę opłaty interchange dla krajowych transakcji płatniczych wykonywanych przy użyciu kart płatniczych, w celu ograniczenia negatywnych skutków wejścia w życie nowych zasad regulujących świadczenie usługi transgranicznego rozliczania transakcji kartami płatniczymi (tzw. acquiringu) na terytorium Unii Europejskiej, w związku z decyzją wydaną przez Komisję Europejską w dniu 26 lutego 2014 r. w stosunku do VISA Europe Limited. Ponadto ustawa doprecyzowuje obowiązki informacyjne agentów rozliczeniowych względem akceptantów oraz wydłuża okres preferencji w zakresie wysokości stawki opłaty interchange dla nowo tworzonych organizacji kartowych. Zasady te wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.

Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o rachunkowości oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r. poz. 1100). Nowelizacja ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2013 r. poz. 330, ze zm.) wynika z implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylającej dyrektywę Rady 78/660/EEG i 83/349/EEG (Dz.Urz. UE L 182 z 29.06.2013 r., s. 19). Dyrektywa ta weszła w życie w dniu 19 lipca 2013 r. Nowelizacja dokonuje transpozycji przepisów dyrektywy 2013/34 odnośnie jednostek mikro. Celem ustawy jest stworzenie ram prawnych umożliwiających objęcie uproszczeniami w zakresie sprawozdawczości finansowej dużej liczby małych jednostek. Celem takiego działania jest realizacja założeń rządu, mających na celu redukcję barier administracyjnych oraz zmniejszenie kosztów działalności gospodarczej – czynników, które w znacznym stopniu ograniczają rozwój przedsiębiorczości. Ustawa została opublikowana w Dz.U. z dnia 21 sierpnia 2014 r. pod poz. 1100, a jej przepisy weszły w życie w dniu 9 września 2014 r.

Ustawa o odwróconym kredycie hipotecznym (Dz.U. z 2014 r. poz. 1585). W 2014 r. trwały prace parlamentarne nad rządowym projektem ustawy regulującej instytucję odwróconego kredytu hipotecznego. Przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego uczestniczyli w tych pracach, służąc posłom i senatorom głosem eksperckim w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym. Istota odwróconego kredytu hipotecznego polega na tym, że instytucja kredytowa (bank, oddział instytucji kredytowej lub oddział banku zagranicznego) wypłaca określone

środki w zamian za możliwość zaspokojenia swoich roszczeń z tytułu zwrotu wypłaconych środków z nieruchomości należącej do kredytobiorcy po jego śmierci. Prace nad projektem zakończyły się uchwaleniem ustawy z dnia 23 października 2014 r. o odwróconym kredycie hipotecznym.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi i niektórych innych ustaw. Projekt dotyczy tzw. jednolitej licencji bankowej. Celem postulowanej zmiany jest zniesienie odrębnego zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej dla banków. W wyniku nowelizacji prowadzenie działalności maklerskiej przez banki będzie się odbywać na podstawie zezwoleń uzyskiwanych zgodnie z prawem bankowym. Nie będzie konieczności uzyskiwania odrębnego zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej przez banki. Na dzień 31.12.2014 r. projekt był przedmiotem prac Zespołu Roboczego ds. długoterminowych instrumentów dłużnych w Ministerstwie Finansów.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw. Celem projektu jest zniesienie podziału rynku regulowanego na rynek giełdowy i pozagiełdowy. Zmiany zakładają, że do obu tych rodzajów rynków zastosowanie będą miały standardy obecnie wymagane w przypadku rynku regulowanego. Projekt przewiduje również, że zniesiona zostanie kompetencja ministra właściwego do spraw finansów publicznych do wydawania zezwolenia na prowadzenie giełdy, a jedynym organem właściwym w sprawach wydawania zezwoleń na prowadzenie rynku regulowanego będzie Komisja Nadzoru Finansowego. Również ten organ będzie właściwy w zakresie stosowania sankcji dla podmiotów prowadzących rynek regulowany. Na dzień 31.12.2014 r. projekt był przedmiotem uzgodnień międzyresortowych.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw. Celem proponowanych zmian jest, między innymi, nadanie KNF uprawnień do żądania informacji od podmiotów nienadzorowanych, co do których istnieje podejrzenie, że prowadzą działalność polegającą na gromadzeniu środków finansowych innych osób w celu obciążenia ich ryzykiem lub inną działalność na rynku finansowym, która wymaga uzyskania zezwolenia. Na dzień 31.12.2014 r. projekt znajdował się na etapie uzgodnień międzyresortowych.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz niektórych innych ustaw. Implementacja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010 – Dz.U. UE L 174/1 z 1.07.2011 r.). Na dzień 31.12.2014 r. prace nad projektem prowadzone były przez Rządowe Centrum Legislacji.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz niektórych innych ustaw. Projekt przewiduje zmianę mechanizmu ogłoszenia wezwań dla poprawienia funkcjonowania instytucji wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółek publicznych, tak żeby zapewnić pełniejszą ochronę akcjonariuszy spółek publicznych, które są przedmiotem przejęcia. Projekt zakłada, że każde wezwanie obowiązkowe ogłaszane będzie na wszystkie pozostałe akcje spółki. Dodatkowo projektowane zmiany przewidują możliwość ogłoszenia wezwania dobrowolnego. Projekt zakłada również rezygnację z obowiązku ogłoszenia wezwania, o którym mowa w art. 72 ust. 1 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Na dzień 31.12.2014 r. projekt był przedmiotem prac w Komitecie Stałym Rady Ministrów.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Projekt ma na celu wdrożenie przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/50/UE z dnia 22 października 2013 r. zmieniającej dyrektywę 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym, dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prospektu emisyjnego publikowanego w związku z publiczną ofertą lub dopuszczeniem do obrotu papierów wartościowych oraz dyrektywę Komisji 2007/14/WE ustanawiającą szczegółowe zasady wdrożenia niektórych przepisów dyrektywy 2004/109/WE. Dodatkowo doprecyzowane zostaną niektóre przepisy, które wiążą się z obowiązkami informacyjnymi emitentów, których papiery wartościowe zostały dopuszczone do obrotu na rynku zorganizowanym, z przeprowadzaniem ofert publicznych i procedurą zatwierdzania prospektu emisyjnego. Do końca 2014 r. projekt pozostawał w trakcie uzgodnień międzyresortowych.

Projekt ustawy o obligacjach. Ustawa wprowadza szereg zmian do polskiego systemu prawnego – instytucję zgromadzenia obligatariuszy, obligacje wieczyste, obligacje podporządkowane. Ustawa przewiduje również możliwość zmiany warunków emisji, po wyemitowaniu obligacji poprzez uchwałę zgromadzenia obligatariuszy i zgodę emitenta. Na dzień 31.12.2014 r. projekt ustawy był przedmiotem prac w Senacie.

Projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw. Celem projektu jest implementowanie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do dzia-

łalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE. Na dzień 31.12.2014 r. projekt był przedmiotem uzgodnień międzyresortowych.

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w systemie finansowania kosztów nadzoru nad rynkiem kapitałowym. Celem zmiany jest bardziej równomierne rozłożenie obciążenia kosztami nadzoru poszczególnych kategorii podmiotów objętych nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego. Nowe obciążenia fiskalne zostaną nałożone na podmioty nadzorowane nieponoszące w obecnym stanie prawnym ciężarów związanych z pokrywaniem kosztów nadzoru, bądź ponoszące je w sposób nieadekwatny do skali prowadzonej działalności. Projektowana zmiana zbliża model finansowania kosztów nadzoru nad rynkiem kapitałowym do rozwiązań funkcjonujących w tym zakresie w innych sektorach rynku finansowego objętych nadzorem KNF na podstawie przepisów ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Na dzień 31.12.2014 r. projekt był przedmiotem prac Ministerstwa Finansów.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw. Celem przedmiotowej zmiany jest wprowadzenie możliwości tworzenia w spółce z o.o. udziałów beznominałowych, jako alternatywy dla tradycyjnego modelu opartego na kapitale zakładowym. Projekt zakłada także przyjęcie nowych rozwiązań dotyczących ochrony wierzycieli spółki – testu wypłacalności oraz obowiązku gromadzenia kapitału zapasowego kosztem części zysku. Na dzień 31.12.2014 r. projekt był przedmiotem uzgodnień międzyresortowych.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw. Zmiana ma na celu zapewnienie stosowania tzw. rozporządzenia REMIT – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.Urz. UE L 326 z 8.12.2011 r., s. 1). UKNF aktywnie uczestniczy w pracach nad projektem w zakresie, w jakim dotyczy on sprawowania przez KNF nadzoru nad obrotem produktami energetycznymi sprzedawanymi w obrocie hurtowym, będącymi jednocześnie instrumentami finansowymi (w szczególności zmiany w ustawie z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych). Na dzień 31.12.2014 r. projekt był przedmiotem prac Komitetu Stałego Rady Ministrów.

Projekt ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Projekt dostosowuje polskie przepisy do brzmienia rozporządzenia Komisji (UE) nr 1031/2010 z dnia 12 listopada 2010 r. w sprawie harmonogramu, kwestii administracyjnych oraz pozostałych aspektów sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów

cieplarnianych na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie. UKNF uczestniczy w pracach nad projektem w zakresie, w jakim przewiduje on zmiany w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, ustawie z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym.

Projekt m.in. przewiduje sprzedaż uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w postaci kontraktów terminowych typu futures albo dwudniowych kontraktów na rynku kasowym, na specjalnej platformie obrotu – platformie aukcyjnej, organizowanej przez podmiot prowadzący giełdę oraz ustanawia zasady sprawowania nadzoru nad obrotem tymi uprawnieniami, a także kwestie związane z uzyskaniem zezwolenia na prowadzenie platformy aukcyjnej. Na dzień 31.12.2014 r. projekt był przedmiotem prac Komitetu Stałego Rady Ministrów.

Projekt ustawy – Prawo restrukturyzacyjne. Ustawa dokonuje zasadniczej reformy postępowania upadłościowego, poprzez wyeliminowanie obecnie występującego postępowania naprawczego i zastąpienie go 4 nowymi postępowaniami. Głównym założeniem projektu ustawy jest wprowadzenie skutecznych instrumentów pozwalających na przeprowadzenie restrukturyzacji przedsiębiorstwa dłużnika i zapobieżenie jego likwidacji. Na dzień 31.12.2014 r. projekt był przedmiotem prac Sejmu.

Projekt ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, uporządkowanej likwidacji banków oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Celem projektu jest implementowanie do polskiego porządku prawnego: Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniającej dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/UE oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012, a także Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/49/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów. Celem ustawy jest stworzenie ram prawnych umożliwiających przeprowadzenie postępowania uporządkowanej likwidacji banków, nadanie Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu uprawnień umożliwiających przeprowadzenie takiego postępowania oraz określenie źródeł finansowania tych procesów. W trakcie prac, toczących się od 2013 r. ze względu na uchwalenie dyrektywy projekt ustawy wymagał zasadniczych zmian. Ministerstwo Finansów przystąpiło zatem do opracowywania nowego projektu ustawy odpowiadającego rozwiązaniom zaproponowanym w dyrektywie. Na dzień 31.12.2014 r. projekt był przedmiotem uzgodnień międzyresortowych.

Projekt ustawy o dożywotnim świadczeniu pieniężnym. W 2014 r. Minister Gospodarki skierował do uzgodnień międzyresortowych projekt ustawy o dożywotnim świadczeniu pieniężnym. Przedmiotem projektu jest uregulowanie instytucji renty dożywotniej w zamian za przeniesienie własności nieruchomości. Zgodnie z projektem, usługi w tym zakresie mają świadczyć przedsiębiorcy działający za zezwoleniem i pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego. Organ nadzoru oponował przeciwko takiemu rozwiązaniu, wskazując na brak w projekcie regulacji zapewniających odpowiedni nadzór nad takimi podmiotami. Alternatywnie, organ nadzoru proponował, aby taką usługę świadczyły wyłącznie zakłady ubezpieczeń. Uzgodnienia dotyczące ww. projektu nie zakończyły się w 2014 r.

Poselski projekt ustawy Prawo spółdzielcze. Prace legislacyjne prowadzone były w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej, w Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrywania projektów ustaw z zakresu prawa spółdzielczego. Przyczyną podjęcia prac nad nowym kształtem ustawy Prawo spółdzielcze jest fakt, iż podstawę prawną działania spółdzielni stanowi nadal ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze jako ustawa ustrojowa, nieprzystosowana do zmieniających się warunków gospodarczych. W związku z powyższym nowelizacja objęła takie problemy jak: dobrowolne i otwarte dla wszystkich członkostwo w spółdzielni, ograniczona stopa dywidendy, obowiązek tworzenia rezerw i funduszy, niepodzielny fundusz zasobowy, zbywanie udziałów, przekształcenia organizacyjne, odmiennosc sektora spółdzielczego od spółek kapitałowych. Na dzień 31.12.2014 r. prace nad projektem w Sejmie nie zostały jeszcze zakończone.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz niektórych innych ustaw. Rozwiązania zawarte w tym projekcie mają na celu dostosowanie polskiego prawa do wymogów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego Rozporządzenie (UE) nr 648/2012/UE (CRR) w zakresie funduszy własnych banków spółdzielczych oraz możliwości powołania systemu ochrony instytucjonalnej. Projektowane zmiany w zakresie funduszy własnych przyznają bankom spółdzielczym prawo do ograniczenia albo odmowy zwrotu wpłat dokonanych na udziały członkowskie, które zostały wypowiedziane. Są one konsekwencją art. 29 CRR, który określa takie uprawnienie jako jeden z warunków zaliczenia kapitału pozyskanego z wpłat na udziały członkowskie w bankach spółdzielczych do kapitału podstawowego Tier I, który jest wymagany do pokrycia ryzyka podejmowanego przez bank. CRR przewiduje też obowiązek spełnienia po 1 stycznia 2015 r. wymogu utrzymania wysokiej jakości płynnych aktywów do pokrycia odpływów gotówkowych w ciągu 30 dni kalendarzowych. Jednocześnie, art. 8 CRR umożliwia powołanie grupy płynnościowej, która umożliwi

liwi jego spełnienie na poziomie grupy lub systemu ochrony instytucjonalnej. W celu umożliwienia bankom zrzeszającym i bankom spółdzielczym skorzystania z możliwości powołania grupy płynnościowej, projekt ustawy przewiduje możliwość powołania systemu ochrony instytucjonalnej. Warunki, jakie musi spełniać taki system, określone są w art. 113 ust. 7 CRR i wiążą się m.in. z koniecznością wzajemnego gwarantowania zobowiązań przez członków systemu, powołaniem funduszu pomocowego, zorganizowaniem mechanizmów monitorowania ryzyka w całym systemie oraz zatwierdzeniem systemu przez Komisję Nadzoru Finansowego. Należy mieć na uwadze, iż utworzenie systemu ma charakter dobrowolny, dlatego obecne zrzeszenia będą mogły funkcjonować na dotychczasowych zasadach. Na dzień 31.12.2014 r. prace nad projektem prowadzone były w Komisji Prawniczej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym. Wprowadzanie rozwiązań planowanych w projekcie jest niezbędne do realizacji zalecenia Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego w sprawie mandatu makroostrożnościowego organów krajowych opublikowanego w dniu 16 stycznia 2012 r. Rozwiązania te wzmocnią stabilność krajowego systemu finansowego poprzez ograniczenie ryzyka systemowego w związku z wprowadzeniem do prawa polskiego formalnych ram polityki makroostrożnościowej, dzięki którym możliwa będzie ocena, monitorowanie oraz ograniczanie ryzyka systemowego krajowego systemu finansowego oraz ustanowienie Rady ds. Ryzyka Systemowego, będącej organem odpowiedzialnym za krajowy nadzór makroostrożnościowy w odniesieniu do krajowego systemu finansowego. Na koniec 2014 r. projekt ustawy znajdował się na etapie prac rządowych.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi. UKNF przekazywał uwagi do projektu, zakładającego m.in. rozszerzenie podmiotowe i przedmiotowe zakresu ustawy (zwiększenie oferty mieszkań kwalifikujących się do programu, rozszerzenie kręgu osób mogących ubiegać się o objęcie programem), zmiany usprawniające realizację programu oraz eliminujące wątpliwości związane ze stosowaniem części przepisów ustawy. Projekt ustawy przekazany w dniu 11 grudnia 2014 r. przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju pod obrady Komitetu Stałego Rady Ministrów. Na dzień 31.12.2014 r. projekt był przedmiotem pracy Komitetu Stałego Rady Ministrów.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz innych ustaw. W 2014 r. kontynuowano prace nad założeniami do nowelizacji ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych. Celem projektu jest zniesienie barier dla rozwoju długookresowych instrumentów dłużnych (listów zastawnych), umożliwiającą bankom ograniczenie strukturalnego niedopasowania terminów finansowania, jak również wypełnienie norm regulacyjnych, obligujących banki do ograniczenia ryzyka wynikającego z finansowania długoterminowych aktywów krótkoterminowymi pasywami. UKNF zarówno na etapie prac nad założeniami jak i projektem ustawy zgłaszał szereg uwag nie tylko w zakresie nowelizacji ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych ale również w zakresie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, ustawy o działalności ubezpieczeniowej, ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz regulacji europejskich. Przedstawiciele UKNF brali również udział w organizowanych przez Ministerstwo Finansów (w trakcie prac nad założeniami do ustawy) spotkaniach roboczych. Na koniec 2014 r. projekt pozostawał przedmiotem prac w Rządowym Centrum Legislacji.

Poselski projekt ustawy o zawieszeniu spłat niektórych pożyczek i kredytów, zaciągniętych w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Projekt ustawy jest reakcją na wprowadzenie przez Federację Rosyjską zakazu wwozu na jej obszar celny niektórych towarów rolnych z Polski, a następnie z całej Unii Europejskiej. Sytuacja ta spowodowała poważne zakłócenia na rynku artykułów rolnych, zwłaszcza owoców i warzyw oraz mięsa, ale również innych towarów, których dotyczy rosyjskie embargo. Sytuacja ta stawia w niezwykle trudnej sytuacji zwłaszcza rolników, którzy ponoszą konsekwencje utraty rynku zbytu i związanego z tym spadku cen. Szczególnie trudna jest sytuacja rolników, którzy zaciągnęli kredyty lub pożyczki na cele związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, których nie są w stanie spłacać w sytuacji obniżenia lub braku dochodów, wywołanej rosyjskim embargiem. Projekt został skierowany do I czytania do Komisji Finansów Publicznych, z zaleceniem zasięgnięcia opinii Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Na dzień 31.12.2014 r. projekt pozostawał przedmiotem prac Sejmu.

Projekty założeń do projektów ustaw

Projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw. Prace nad założeniami do ustawy obejmującymi uzgodnienia i konsultacje publiczne, prowadzone były w Ministerstwie Fi-

nansów. Istotą rozwiązań ujętych w projekcie było nadanie KNF uprawnień do żądania informacji od podmiotów spoza sektora bankowego (np. w trybie postępowania wyjaśniającego), co do których istnieje podejrzenie, że prowadzą działalność polegającą na zbieraniu środków finansowych w celu

obciążania ich ryzykiem lub inną działalność parabankową, podwyższenie sankcji karnej za prowadzenie działalności bankowej bez wymaganego zezwolenia (art. 171 Prawa bankowego), wprowadzenie obowiązku rejestracji w odrębnym rejestrze podmiotów prowadzących działalność polegającą na udzielaniu pożyczek i kredytów konsumenci-ckich, wprowadzenie maksymalnej wysokości odsetek za opóźnienie w spłacie oraz odsetek od odsetek, jak również maksymalnej wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, wprowadzenie możliwości udostępniania przez KNF informacji stanowiących tajemnicę zawodową przy kierowaniu do prokuratury zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstw określonych w ustawach wskazanych w ustawie o nadzorze nad rynkiem finansowym. Na dzień 31.12.2014 r. projekt założeń był przedmiotem prac Ministerstwa Finansów.

Projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Projekt zakłada zmiany ustawy z dnia 11 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych polegające na ograniczaniu barier administracyjnych w działalności biur usług płatniczych i zmierza do częściowej deregulacji działalności tych podmiotów oraz do modyfikacji zasad nadzoru sprawowanego nad nimi przez Komisję Nadzoru Finansowego. Dodatkowo projekt zakłada wprowadzenie numerów rozliczeniowych dla niebankowych dostawców usług płatniczych uczestniczących w systemie płatności i prowadzących rachunki płatnicze. Na dzień 31.12.2014 r. projekt założeń znajdował się na etapie prac rządowych.

Projekt założeń do ustawy o kredycie hipotecznym. Projekt implementuje do polskiego porządku prawnego postanowienia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenci-ckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi. Dyrektywa określa wspólne ramy dla przepisów dotyczących umów obejmujących kredyt konsumencki zabezpieczony hipoteką lub w inny sposób, a związanych z nieruchomościami mieszkalnymi, w tym obowiązku przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej przed przyznaniem kredytu, jako podstawy opracowania skutecznych standardów zawierania umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi w państwach członkowskich, a także dla określonych wymogów ostrożnościowych i nadzorczych, w tym w zakresie ustanawiania i nadzorowania pośredników kredytowych, wyznaczonych przedstawicieli i instytucji nie kredytowych. Na dzień 31.12.2014 r. projekt założeń znajdował się na wczesnym etapie prac rządowych.

Projekt założeń do projektu ustawy o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich. Projekt dotyczy pozasądowych form rozwiązywania sporów konsumenckich. Polubowne rozwiązywanie sporów będzie obejmować

wszystkie branże z wyjątkiem usług medycznych oraz niektórych usług edukacyjnych. Na dzień 31.12.2014 r. projekt założeń znajdował się na etapie prac w Komitecie do Spraw Europejskich.

Projekt założeń do projektu ustawy o wspieraniu polubownych metod rozwiązywania sporów. Podstawowym celem projektu jest podniesienie wśród obywateli świadomości istnienia mediacji i innych metod pozasądowego rozwiązywania sporów. Na dzień 31.12.2014 r. projekt założeń był przedmiotem prac Komitetu Stałego Rady Ministrów.

Projekt założeń do projektu ustawy Prawo działalności gospodarczej. Ustawa ta ma zastąpić ustawę o swobodzie działalności gospodarczej. Celem zmiany jest usystematyzowanie ogólnych zasad dotyczących wykonywania działalności gospodarczej, wprowadzenie nowych instytucji, których celem będzie wzmocnienie dialogu między administracją a przedsiębiorcą, ujednoczenie terminologii dotyczącej prowadzenia działalności, wprowadzenie modelowych instytucji zapewniających spójność wszystkich regulacji dotyczących prawa gospodarczego. Na koniec 2014 r. projekt założeń był przedmiotem uzgodnień międzyresortowych.

Projekt założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Projekt założeń przewiduje m.in. obowiązek dla niektórych organów administracji publicznej do przekazywania do biur informacji gospodarczych informacji o wymagalnych zobowiązaniach z tytułu należności publicznoprawnych, w tym z tytułu sankcji w postaci administracyjnych kar pieniężnych. Na koniec 2014 r. projekt założeń był przedmiotem uzgodnień międzyresortowych.

Projekt założeń do projektu ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. W 2013 r. kontynuowano pracę nad przygotowanym przez Ministerstwo Finansów projektem założeń do projektu ustawy, która ma na celu implementację Dyrektywy 2009/139/WE wprowadzającej nowe zasady w zakresie wypłacalności zakładów ubezpieczeń, oparte nie tylko na kryteriach ilościowych, ale również kryteriach jakościowych. W 2014 r. toczyły się z udziałem Komisji Nadzoru Finansowego bardzo intensywne prace nad treścią projektu w ramach stałego Komitetu Rady Ministrów. W toku tych prac został przyjęty szereg propozycji legislacyjnych organu nadzoru dotyczących między innymi poprawy sytuacji klientów zakładów ubezpieczeń oraz wzmocnienia nadzoru nad zakładami ubezpieczeń. Prace legislacyjne nad ww. projektem w ramach Komitetu Rady Ministrów zakończyły się jego przyjęciem w dniu 13 listopada 2014 r., projekt został skierowany do przyjęcia przez Radę Ministrów. Na dzień 31.12.2014 r. projekt pozostawał przedmiotem prac Rady Ministrów.

7.3. Współpraca międzynarodowa

W zdecydowanej większości podmioty oferujące usługi finansowe polskim klientom są zarejestrowane w Polsce i jako takie podlegają nadzorowi KNF. Jednak spora część wyzwań, przed jakimi staje nadzór, wynika z międzynarodowego kontekstu ich działalności. Około 60% sektora bankowego kontrolowane jest przez kapitał zagraniczny, podobna sytuacja panuje w pozostałych segmentach rynku. Jednocześnie polskie instytucje finansowe coraz częściej same rozszerzają swoją działalność poza granice kraju. Ponadto dziesiątki – jeśli nie setki – przedsiębiorstw zagranicznych, korzystając z przywilejów zapewnianych przez prawo unijne, udostępnia swoje usługi Polakom w ogóle nie rejestrując działalności w naszym kraju. Sprawia to, że współpraca Urzędu KNF w szczególności z organami nadzoru finansowego z innych krajów członkowskich UE nabiera bardzo istotnego znaczenia.

Należy również zwrócić uwagę, że kluczowe akty prawne wytyczające ramy dla funkcjonowania instytucji finansowych przyjmowane są nie w kraju, a na poziomie UE. Wymogi ostrożnościowe dla banków regulowane są przez dyrektywę CRD IV i rozporządzenie CRR, analogiczne normy dla zakładów ubezpieczeń – przez dyrektywę Wyplacalność II, a zasady funkcjonowania domów maklerskich – m.in. przez dyrektywę MiFID i rozporządzenie MiFIR. Aktywne uczestnictwo Polski w negocjacjach unijnych jest niezbędne, by zabezpieczyć interesy polskiego rynku finansowego.

Dla wymienionych powodów aktywność na arenie międzynarodowej jest istotnym i stałym elementem działania UKNF.

Współpraca z organami nadzoru z innych państw

Kolegia nadzorcze

Podstawową płaszczyzną współpracy UKNF z organami nadzoru z innych państw są kolegia nadzorcze.

W 2014 r. UKNF uczestniczył w 15 kolegiach nadzorczych dla transgranicznych grup bankowych, a także w 3 grupach zarządzania kryzysowego (Crisis Management Groups). Wymienione kolegia i grupy mają na celu koordynację działań nadzorczych w odniesieniu do grup bankowych włączając w to przygotowania do ewentualnych działań antykryzysowych. W ramach kolegiów nadzorczych z nadzorcami zagranicznymi prowadzone były uzgodnienia w zakresie wspólnych ocen ryzyka i adekwatności kapitałowej (Joint Risk Assessment and Decision Process) czy stosowania metod zawansowanych dla celów wyliczania wymogów kapitałowych (decyzje w sprawie AMA i IRB). Grupy o charakterze antykryzysowym skupiały się głównie na przygotowaniu kolejnych wersji planów naprawy dla największych grup bankowych i dostosowaniu ich do ogłoszonej w 2014 roku Dyrektywy ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

W okresie objętym sprawozdaniem UKNF uczestniczył także w pracach 18 kolegiów nadzorczych dla międzynarodowych grup ubezpieczeniowych. W ramach współpracy w kolegiach przedstawiciele UKNF brali udział w posiedzeniach, których celem była wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy organami nadzoru odpowiedzialnymi za nadzór nad zakładami ubezpieczeń należącymi do grup ubezpieczeniowych oraz ocena sytuacji finansowej grup i sposobu prowadzenia przez

nie działalności. Na spotkaniach tych omawiany był również stan przygotowania poszczególnych grup i zakładów wchodzących w ich skład do wdrożenia systemu Wyplacalność II oraz kwestie dotyczące modeli wewnętrznych. Dodatkowo UKNF realizował zadania związane z pełnieniem roli grupowego organu nadzoru dla Grupy PZU.

Przedstawiciele UKNF uczestniczyli także w posiedzeniach kolegiów organów nadzoru dotyczących modeli wewnętrznych i prowadzonych procesów przedaplikacyjnych dla 4 zagranicznych grup ubezpieczeniowych, w ramach których prowadzili działania na rzecz uwzględnienia specyfiki polskich spółek w grupowych modelach wewnętrznych zagranicznych grup ubezpieczeniowych.

Współpraca dwustronna

UKNF pozostaje w bieżącym kontakcie z innymi nadzorcami. Relacje dwustronne obejmują wymianę informacji nadzorczych, opinii oraz doświadczeń i przebiegają przede wszystkim na poziomie roboczym.

Współpracę dwustronną ułatwiają porozumienia o współpracy i wymianie informacji, które KNF zawarła już z organami nadzoru z 29 jurysdykcji (nie licząc wielostronnych porozumień w ramach IOSCO i IAIS). W 2014 r. podpisano takie porozumienie z Państwową Komisją Papierów Wartościowych Republiki Azerbejdżanu, a także wielostronne porozumienie organów nadzoru z obszaru EOG z Urzędem ds. Pieniężnych Bermudów (BMA).

W 2014 roku weszło również w życie Wielostronne Porozumienie o Współpracy i Wymianie Informacji zawarte przez

ograny nadzoru nad rynkiem kapitałowym z 28 państw członkowskich UE oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA). Dokument ten zastąpił podobne porozumienie Komitetu Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR), którego KNF była sygnatariuszem od 1 maja 2004 r. Powyższe porozumienie umożliwi UKNF bezpieczną i sprawną wymianę informacji w zakresie rynku kapitałowego z innymi organami nadzoru z obszaru Unii Europejskiej, jak również z samą ESMA.

Europejski Bank Centralny

W dniu 4 listopada 2014 r. Europejski Bank Centralny przejął nadzór nad znaczącymi grupami bankowymi w strefie

euro w ramach tzw. Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego (SSM). Fakt ten stanowi urzeczywistnienie jednej z części projektu tzw. unii bankowej. W związku z tym UKNF podjął działania zmierzające do ukształtowania relacji z SSM. Chodzi po pierwsze o sformalizowanie współpracy UKNF – EBC w oparciu o dwustronne porozumienie wymagane przez rozporządzenie o SSM. Ponadto podjęto dialog w celu rozstrzygnięcia szeregu kwestii praktycznych, takich jak przepływy informacji o inspekcjach EBC w polskich bankach należących do międzynarodowych grup, współpraca w procesach walidacji modeli wewnętrznych czy uruchomienie kanałów bieżącej komunikacji.

Uczestnictwo w Europejskim Systemie Nadzoru Finansowego

Na mocy przepisów unijnych UKNF jest członkiem Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego. System ten tworzą – obok organów nadzoru ze wszystkich państw UE – trzy instytucje odpowiadające poszczególnym sektorom rynku, tj.: Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA), Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA). EBA, EIOPA i ESMA działają na rzecz zbliżenia praktyk nadzorczych w UE, opracowują standardy techniczne i wytyczne uzupełniające unijne akty prawne, a także mają ułatwiać sprawowanie nadzoru nad transgranicznymi grupami finansowymi. Dodatkowo tzw. nadzorem makroostrożnościowym (dotyczącym interakcji między sektorem finansowym jako całością a gospodarką realną) zajmuje się Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (ESRB). Są to instytucje unijne, jednak ich naczelne organy składają się z przedstawicieli władz nadzorczych z państw członkowskich. Działając aktywnie na forum EBA, EIOPA, ESMA i ESRB przedstawiciele UKNF zabiegają o to, by instytucje te stały się użytecznym uzupełnieniem organów krajowych, koordynującymi współpracę nadzorczą z perspektywy jednolitego rynku UE, pamiętając jednocześnie o tym, że poszczególne kraje europejskie cechuje duża różnorodność i konieczna jest im odrębna uwaga.

W 2014 r., po trzech latach istnienia wymienionych instytucji, Komisja Europejska przystąpiła do przeglądu ich działania. W sierpniu opublikowała raporty sygnalizujące kierunki zmian²⁹. Niektóre z nich dotyczą praktycznych usprawnień organizacyjnych, inne jednak zmierzają do nieuzasadnionego przenoszenia kompetencji decyzyjnych z poziomu państw członkowskich na poziom UE. W związku z tym UKNF przekazał swoją ocenę dokumentów KE Ministerstwu Finansów, a także opracował wraz z partnerskimi organami nadzoru

z krajów Europy Środkowo-Wschodniej stanowisko na temat rewizji systemu ESFS (zob. akapit nt. CEE Forum).

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA)

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego wykonuje szeroki zakres zadań dotyczących przede wszystkim sektora bankowego, ale także instytucji płatniczych i pieniądza elektronicznego, ładu korporacyjnego, audytu oraz sprawozdawczości finansowej. Zaangażowanie UKNF w prace EBA realizowało się poprzez działania zarówno na płaszczyźnie merytorycznej, jak i organizacyjnej. Drugi z wyżej wspomnianych rodzajów działań był ściśle związany z faktem, iż przedstawiciel Urzędu w Radzie Organów Nadzoru EBA – Pan Andrzej Reich, Dyrektor Departamentu Regulacji Bankowych, Instytucji Płatniczych i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych – pełnił równocześnie funkcję członka Zarządu tej instytucji (powołany w 2013 roku na 2,5-letnią kadencję).

Pracownicy UKNF uczestniczyli w pracach 36 komitetów, zespołów i grup roboczych EBA, zajmujących się zagadnieniami m.in. oceny ryzyk i zagrożeń sektora bankowego w UE, oceny jakości modeli działalności banków, transgranicznej działalności instytucji pieniądza elektronicznego i instytucji płatniczych, rejestru instytucji kredytowych, ochrony klienta, prania pieniędzy, monitorowania płynności, wymogów kapitałowych, audytu, sprawozdawczości oraz stosowanych praktyk w zakresie oceny nadzorczej. W 2014 r. opublikowano Dyrektywę ustanawiającą ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych. Dokument ten, zawierając liczne delegacje do opracowania przez EBA wiążących standardów regulacyjnych (ang. regulatory technical standards – RTS)

²⁹ http://ec.europa.eu/finance/general-policy/committees/index_en.htm

i wiążących standardów wykonawczych (ang. implementing technical standards – ITS), jak również wytycznych (ang. guidelines), wymaga przygotowania znacznej liczby aktów delegowanych. Podobne konsekwencje pociąga za sobą opublikowana również w 2014 roku Dyrektywa ws. systemów gwarantowania depozytów. W związku z powyższymi zobowiązaniami legislacyjnymi EBA, pracownicy UKNF uczestniczyli w pracach grup roboczych przygotowujących ww. akty delegowane. UKNF był też zaangażowany w działania zespołu zadaniowego EBA, którego zasadniczym celem było przygotowanie szeregu istotnych porad dla Komisji Europejskiej w zakresie tematyki zarządzania kryzysowego.

Przedstawiciele UKNF aktywnie uczestniczyli w tworzeniu regulacji EBA w zakresie działań regulacyjnych, w ramach których finalizowano prace nad innymi aktami delegowanymi, m.in. do dyrektywy w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi. Kontynuowano prace nad aktami delegowanymi do opublikowanego w 2013 roku pakietu CRD IV/CRR. Akty te dotyczyły w znacznej części tematyki nadzoru makroostrożnościowego, czyli m.in. metodologii wyznaczania podmiotów uznanych za istotne z systemowego punktu widzenia. Dużym projektem, w którego tworzeniu przedstawiciele UKNF mieli swój udział, było również opracowanie kolejnych części obszernego podręcznika nadzorczego, obejmującego różne aspekty realizacji badania i oceny nadzorczej banków (ang. SREP). Ponadto opracowane zostały istotne standardy techniczne z zakresu funkcjonowania kolegiów organów nadzoru, oraz podejmowania wspólnych decyzji dotyczących modeli wewnętrznych.

W dniach 10–11 lipca 2014 r. UKNF gościł wyjazdowe posiedzenie Rady Organów Nadzoru EBA. Spotkanie odbyło się w Krakowie i, zgodnie z zapewnieniami uczestników, stanowiło wyjątkowo pozytywne doświadczenie zarówno od strony roboczej, jak i organizacyjnej.

Rok 2014 był istotny z punktu widzenia uczestnictwa w EBA także z powodu dwóch wydarzeń dotyczących weryfikacji stabilności i zaufania do sektora bankowego w UE, mianowicie przeglądu jakości aktywów przed przejęciem nadzoru nad istotnymi grupami bankowymi przez EBC (AQR) oraz testów warunków skrajnych banków na terytorium UE. W odniesieniu do pierwszego z ww. wydarzeń należy wspomnieć, iż przegląd był koordynowany przez EBC i prowadzony zgodnie z metodologią przygotowaną przez tę instytucję. Rola EBA była jednak również istotna i realizowana m.in. poprzez wydanie rekomendacji w zakresie prowadzenia przeglądu, a także koordynację ogłoszenia i komunikacji wyników AQR wobec opinii publicznej. W przypadku testów warunków skrajnych to Europejski Urząd Nadzoru Bankowego był organem wiodącym. UKNF uczestniczył w obydwu wydarzeniach, korzystając z metodologii przygotowanych przez EBC i EBA, oraz koordynując swoje działania w za-

kresie ogłaszania wyników z obydwoma wymienionymi instytucjami.

Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA)

Zaangażowanie UKNF w prace EIOPA wyrażało się w uczestnictwie w 21 komitetach oraz grupach roboczych i dotyczyło głównie projektu Wyplacalność II. W szczególności związane było z opracowaniem projektów wiążących standardów technicznych oraz wytycznych nadzorczych do dyrektywy 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyplacalność II), czyli tzw. aktów 3. poziomu. Przedstawiciele UKNF koordynowali przygotowanie projektów lub ich fragmentów w zakresie m.in.: stosowania parametrów specyficznych dla zakładu ubezpieczeń oraz wykorzystania ocen kredytowych nadawanych przez agencje ratingowe w obliczeniach kapitałowego wymogu wypłacalności za pomocą formuły standardowej, wypłacalności grupy ubezpieczeniowej, funkcjonowania kolegiów organów nadzoru. Pracownicy UKNF wnieśli również znaczący wkład w przygotowanie projektów dotyczących sprawozdawczości do organu nadzoru, systemu zarządzania, stosowania modeli wewnętrznych do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności. Ponadto uczestniczyli w dyskusjach w ramach EIOPA dotyczących praktycznych aspektów prowadzenia nadzoru zgodnie z wymogami systemu Wyplacalność II, w szczególności w zakresie dotyczącym modeli wewnętrznych, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, zasady ostrożnego inwestora, ocen ryzyka w działalności podmiotów, funkcjonowania zarządu i rady nadzorczej w ramach systemu zarządzania.

W ramach innych znaczących działań przedstawiciele UKNF uczestniczyli w przygotowaniu założeń do europejskich testów warunków skrajnych dla sektora ubezpieczeniowego, które zostały przeprowadzone w 2014 r.

UKNF kontynuował również zaangażowanie w przeprowadzanie ocen wzajemnych w ramach Panelu Przeglądowego (Review Panel), któremu przewodniczył przedstawiciel UKNF. Dotyczyły one m.in.: swobody świadczenia usług ubezpieczeniowych, procesu przeprowadzania wspólnych inspekcji, funkcjonowania kolegiów nadzorczych dla grup ubezpieczeniowych. Część ocen wzajemnych dotyczyła również wybranych aspektów projektu Wyplacalność II np. weryfikacji spełnienia rekomendacji w zakresie procesów przedaplikacyjnych modeli wewnętrznych.

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA)

Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach Rady Organów Nadzoru ESMA, dziewięciu stałych komitetów oraz

osiemnastu grup roboczych i zadaniowych oraz ich podgrup. Efekty prac tych ciał obejmują przede wszystkim wypracowywanie projektów standardów technicznych, porad dla Komisji Europejskiej, rekomendacji oraz wytycznych. W zakresie tych ostatnich Stały Komitet ds. Sprawozdawczości przygotował „Wytyczne w sprawie nadzoru nad informacją finansową”, a w związku z pracami prowadzonymi w zakresie rozporządzenia EMIR wydano „Wytyczne i zalecenia w zakresie wdrażania zasad CPSS-IOSCO dotyczących infrastruktury rynków finansowych (PFMI) w odniesieniu do kontrahentów centralnych” mające na celu zagwarantowanie, że ramy prawne dotyczące CCP przyczynią się do spójnego stosowania PFMI wydanych w 2012 roku przez Bank Rozrachunków Międzynarodowych. W zakresie zarządzania inwestycyjnego opublikowano „Wytyczne dotyczące obowiązków sprawozdawczych na podstawie art. 3 ust. 3 lit. d) oraz art. 24 ust. 1, 2 i. 4 dyrektywy w sprawie ZAFI” oraz „Wytyczne dotyczące funduszy typu ETF i innych kwestii związanych z UCITS”.

We współpracy z Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego, ESMA opracowała „Wytyczne dotyczące obsługi reklamacji dla sektora papierów wartościowych (ESMA) i sektora bankowości (EBA)”. Niezależnie od ogólnych zapisów zbliżających praktyki nadzorcze w całej Unii Europejskiej, wytyczne doprecyzowują oczekiwania w zakresie organizacji obsługi skarg, w tym szczegółowe informacje dotyczące sposobu rejestracji skarg, przekazywania informacji osobom składającym skargi oraz składnia sprawozdań z obsługi skarg.

Celem opracowywania wytycznych jest przyczynianie się do ochrony inwestorów, promowanie zaufania do rynku oraz eliminowanie arbitrażu regulacyjnego. Pracownicy UKNF, biorąc udział w tworzeniu powyższych wytycznych w ramach prac we wskazanych stałych komitetach i grupach roboczych, przyczynili się do opracowania treści wytycznych odpowiadających zasadom panującym na rynku krajowym, co w konsekwencji umożliwiło UKNF potwierdzenie, że Urząd będzie stosować się do wymogów w nich zawartych.

Niewątpliwym sukcesem 2014 roku był wybór przedstawiciela UKNF – Pana Marka Szuszkiewicza, Dyrektora Departamentu Firm Inwestycyjnych i Infrastruktury Rynku Ka-

pitalowego – na stanowisko członka zarządu ESMA, które będzie sprawował do lutego 2017 roku. Głównym jego celem w tej roli jest wyrażanie interesów państw Europy Środkowo-Wschodniej, które do tej pory nie były reprezentowane w zarządzie.

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (ESRB)

Przedstawiciele UKNF uczestniczyli w posiedzeniach Rady Generalnej (najważniejszego, decyzyjnego organu), Doradczego Komitetu Technicznego (ATC) oraz kilku grup roboczych ESRB. Ciała te prowadzą dyskusje nt. kluczowych obszarów zagrożeń dla stabilności systemu finansowego w Unii Europejskiej. Pośród najważniejszych ustaleń poczynionych w 2014 r. Rada podjęła decyzję o wydaniu zalecenia w sprawie wytycznych dotyczących ustalania wskaźników bufora antycyklicznego (zalecenie ERRS/2014/1) oraz zatwierdziła dokumenty podsumowujące wcześniejsze prace nad praktycznymi aspektami prowadzenia polityki makroostrożnościowej na poziomie Unii oraz poziomie krajowym (m.in. kompleksowy podręcznik tej polityki)³⁰.

W roku 2014 kontynuowano prace nad scenariuszami sytuacji makroekonomicznej i finansowej dla testów w sektorze bankowym w krajach UE. Jedno z zadań przedstawicieli Polski polegało na kalibracji skali szoku dla PKB oraz cen nieruchomości w Polsce, jak również na dodaniu do scenariusza deprecjacji złotego względem walut rynków bazowych.

ESRB opublikowała na temat wdrożenia przez państwa członkowskie UE przepisów zalecenia ESRB z 2011 r. w sprawie mandatu makroostrożnościowego organów krajowych (kompleksowa analiza dotycząca rozwiązań systemowych, instytucjonalnych i prawnych dot. prowadzenia nadzoru makroostrożnościowego na szczeblu krajowym).

Istotną decyzją ESRB była ta dotycząca opublikowania raportu na temat regulacyjnego ujęcia ekspozycji skarbowych. Raport ten, opracowany już w 2013 r. przez grupę roboczą z udziałem przedstawiciela UKNF, po raz pierwszy przedstawia możliwości odejścia od paradygmatu zerowego ryzyka związanego z ekspozycjami na skarb państwa. Publikacja raportu spodziewana jest w lutym 2015 r.

Zaangażowanie w reformy regulacyjne w UE

W roku 2014 pokryzysowa fala regulacyjna w Europie powoli opadała. Ukończono prace nad prawie wszystkimi wielkimi reformami, w tym nad reżimami MiFID/MiFIR, EMIR i MAR. W sektorze bankowym nowe propozycje regulacji dotyczą teraz bardziej szczegółowych kwestii. Regulacje do-

tyczą już nie tylko ram instytucjonalnych (unia bankowa), ale również poszczególnych usług i produktów oferowanych przez instytucje kredytowe. Przykładami takich rozwiązań tylko z 2014 r. są: dyrektywa w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkal-

³⁰ http://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/other/140303_esrb_handbook.pdf?fa27988fa0ca3e23a9dc4650cb3b771d

nymi, dyrektywa w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego, a także dalsze, nowe rozwiązania wprowadzone do przepisów dyrektywy o systemach gwarantowania depozytów. Ponadto wciąż trwają prace nad nową dyrektywą w sprawie usług płatniczych – PSD2 oraz rozwiązaniami w zakresie reformy strukturalnej unijnego sektora bankowego, mającymi na celu wprowadzenie zakazu prowadzenia przez banki działalności handlowej (spekulacyjnej) na własny rachunek.

Uczestnicząc w unijnych procesach regulacyjnych UKNF starał się prezentować poglądy i formułować postulaty najlepiej wyrażające interesy Polski.

Unia bankowa

Jak wyżej wspomniano, w listopadzie 2014 r. działalność operacyjną rozpoczął jednolity Mechanizm Nadzorczy (SSM), pierwszy z filarów tzw. unii bankowej. W 2014 r. uzgodniono również ostateczny kształt drugiego z nich, tj. wspólnego dla krajów strefy euro mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Rozporządzenie SRM weszło w życie w lipcu 2014 roku³¹. Rozporządzenie to i uzupełniające je Porozumienie Międzyrządowe (IGA), tworzą środowisko dla gromadzenia i wydatkowania w określony sposób środków przez Jednolity Fundusz Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji. Trzeci z filarów unii bankowej, czyli nowe rozwiązania z zakresu systemów gwarantowania depozytów, został wprowadzony w bardzo niewielkim zakresie, poprzez zmianę wcześniejszych przepisów – bez tzw. uwspólnotowienia ryzyka.

Tzw. dyrektywa w sprawie zarządzania kryzysowego³²

W czerwcu 2014 roku weszła w życie dyrektywa w sprawie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (znana też jako dyrektywa w sprawie zarządzania kryzysowego lub BRRD). Ten akt prawny tworzy ramy umożliwiające przezwyciężenie sytuacji kryzysowych występujących w ww. podmiotach w sposób minimalizujący negatywny wpływ na system finansowy oraz redukujący ewentualne koszty poniesione w takim przypadku przez podatników. Dla państw uczestniczących

w unii bankowej dyrektywa BRRD została uzupełniona wspomnianym rozporządzeniem SRM.

Wiele aktów delegowanych do Dyrektywy zostało już poddanych publicznym konsultacjom, zaś niektóre zostały w wersji ostatecznej opublikowane na stronie EBA. Do tej ostatniej grupy zaliczają się przede wszystkim akty dotyczące planów naprawy, m.in. standardy techniczne w zakresie zawartości planów naprawy czy oceny planów naprawy, a także wytyczne dotyczące scenariuszy dla celów przygotowania planów naprawy. Należy jednak pamiętać, że o ile oba typy aktów przygotowywane są przez EBA, o tyle standardy techniczne są wydawane w postaci rozporządzeń KE i wciąż czekają na oficjalną publikację w Dzienniku Urzędowym UE.

Reforma strukturalna unijnego sektora bankowego

W styczniu 2014 r. Komisja Europejska przedstawiła propozycję w zakresie reformy strukturalnej europejskiego sektora bankowego. Głównym celem nowych rozwiązań miałyby być rozdzielenie prowadzenia „tradycyjnej” działalności bankowej i działalności handlowej, bądź spekulacyjnej. W toku 2014 r. trwały zasadnicze uzgodnienia i dyskusje nad definicjami działalności na własny rachunek, oraz zakresem podmiotowym stosowania projektowanych przepisów (czy będą one dotyczyć wszystkich instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, czy też niektóre będą spod regulacji wyłączane na podstawie decyzji lokalnych nadzorców). UKNF analizował nowe propozycje i przysyłał swoje stanowiska do Ministerstwa Finansów, które – podobnie jak przy innych projektach reform – jest organem bezpośrednio biorącym w imieniu Polski udział w pracach na forum UE.

Wyptalność II – Dyrektywa Omnibus II

Parlament Europejski przyjął w dniu 11 marca 2014 r. tzw. dyrektywę Omnibus II co przypieczętowało wcześniejsze uzgodnienia dotyczące terminów transpozycji i stopniowego wprowadzania (ang. phasing-in) dyrektywy Wyptalność II. Nowy reżim zacznie obowiązywać od 1 stycznia 2016 r., a wybrane przepisy dyrektywy powinny mieć zastosowanie od kwietnia i lipca 2015 r. W październiku 2014 r. Komisja Europejska przyjęła projekt aktu delegowanego (tzw. 2-go poziomu).

³¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 806/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. ustanawiające jednolite zasady i jednolitą procedurę restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i niektórych firm inwestycyjnych w ramach jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1093/2010.

³² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Tekst mający znaczenie dla EOG).

Akty prawne dotyczące rynku kapitałowego

W kwietniu 2014 r. uchwalone zostały dyrektywa w sprawie sankcji karnych za nadużycia na rynku (MAD II)³³ oraz rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku (MAR)³⁴. Dotyczą one zagadnień związanych z wykorzystywaniem informacji poufnych, manipulacjami na rynku oraz bezprawnym ujawnianiem informacji poufnych. Uwagi przedstawicieli UKNF do projektów tych aktów prawnych dotyczyły w szczególności definicji informacji poufnej w kontekście wyroku Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie nr C-19/11 (Geltl vs. Daimler), a także zakresu uprawnień organów nadzoru w kontekście badania naruszeń na rynku kapitałowym.

W maju 2014 r. uchwalone zostały dyrektywa w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID II)³⁵ oraz rozporządzenie w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFIR)³⁶. Oba akty prawne mają wzmocnić ramy regulujące rynki instrumentów finansowych w celu zwiększenia poziomu przejrzystości, zapewnienia lepszej ochrony inwestorów. Zawierają one nie tylko nowe wymagania dotyczące limitów pozycji, handlu algorytmicznego i przejrzystości, lecz również nowe wymagania dotyczące prowadzenia działalności (conduct of business) dla firm inwestycyjnych. Przepisy dyrektywy będą wymagały implementacji do polskiego porządku prawnego. Rozporządzenie MiFIR będzie obowiązywało wprost, bez konieczności implementacji. Uwagi zgłaszane przez przedstawicieli UKNF dotyczyły przede wszystkim definicji OTF, rozróżnienia OTF od innych platform obrotu, możliwości inwestowania przez operatora OTF na rachunek własny, a także definicji instrumentów finansowych, w szczególności derywatów.

W lipcu 2014 r. uchwalona została dyrektywa UCITS V³⁷. Dyrektywa ta wprowadza nowe przepisy dotyczące depozytariuszy, określa jakie podmioty mogą sprawować taką funkcję, ich zadania, odpowiedzialność, a także ogólne zasady wynagradzania zarządzających funduszami. W 2014 r. UKNF zgłaszał Ministerstwu Finansów uwagi do wykorzystania w trójstronnych negocjacjach między Komisją Europejską,

Parlamentem Europejskim i Radą. Uwagi przedstawicieli UKNF dotyczyły m.in. katalogu podmiotów mogących pełnić funkcję depozytariusza funduszu UCITS, zasad weryfikacji polityki wynagrodzeń stosowanej przez spółki zarządzające funduszami UCITS oraz organizacji kanałów komunikacyjnych, mających służyć notyfikowaniu naruszeń przepisów stanowiących implementację dyrektywy UCITS V.

W lipcu 2014 r. uchwalone zostało rozporządzenie w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych (CSDR)³⁸. Jest to kolejny krok do wzmocnienia bezpieczeństwa systemu finansowego. Dzięki przepisom rozporządzenia rozliczenia transakcji w Unii Europejskiej będą w bardziej bezpieczny i efektywny sposób. W 2014 r. przedstawiciele UKNF opiniowali projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskich długoterminowych funduszy inwestycyjnych (ELTIF). Zwracano przede wszystkim uwagę na to, iż projekt zawiera przepisy, które będą w sposób bezpośredni oddziaływać na konstrukcję prawną alternatywnych funduszy inwestycyjnych (AFI), tworzonych każdorazowo zgodnie z prawem wewnętrznym państw członkowskich. UKNF opowiedział się za nadaniem przedmiotowemu projektowi formy dyrektywy (jako formy zapewniającej niezbędną elastyczność regulacji i umożliwiającej państwom członkowskim odpowiednie dostosowanie krajowych porządków prawnych) albo, w razie nieuwzględnienia tego postulatu, o przekształcenie jego treści w ten sposób, aby uniknąć bezpośredniej regulacji statusu prawnego AFI będącego ELTIF. W związku z faktem, iż pozostano przy formie rozporządzenia UKNF zwracał także uwagę na to, iż ze względu na bezpośrednie stosowanie projektowanych przepisów w krajowych porządkach prawnych zasadnym byłoby nadać im maksymalnie precyzyjną treść, tak aby uniknąć stosowania arbitrażu regulacyjnego przez ELTIF.

W 2014 r. przedstawiciele UKNF opiniowali projekt zmiany dyrektywy dotyczącej praw akcjonariuszy (SRD). Zwracano uwagę na to, iż w chwili obecnej obowiązuje szereg aktów prawnych Unii Europejskiej dotyczących regulacji polityki

³³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/57/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie sankcji karnych za nadużycia na rynku (dyrektywa w sprawie nadużyć na rynku).

³⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE.

³⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE.

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (EU) nr 648/2012.

³⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/91/UE z dnia 23 lipca 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2009/65/WE w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITs) w zakresie funkcji depozytariusza, polityki wynagrodzeń oraz sankcji.

³⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych, zmieniające dyrektywy 98/26/WE i 2014/65/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 236/2012.

wynagrodzeń w podmiotach działających w poszczególnych sektorach rynku finansowego. Postulowano wprowadzenie w projekcie reguły kolizyjnej, dzięki której szczegółowe sektorowe zasady dotyczące polityki wynagrodzeń, w sposób pełniejszy dostosowane do specyfiki działalności danego podmiotu regulowanego (np. dotyczące zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi) miałyby pierwszeństwo w stosowaniu przed regulami określonymi w projekcie.

Wzmacnianie koalicji nadzorów z krajów goszczących (CEE Forum)

W celu zwiększenia swej siły oddziaływania w negocjacjach dotyczących opisanych w poprzednich akapitach inicjatywy

regulacyjnych, Urząd współpracuje z partnerami mającymi podobną wizję architektury regulacyjno-nadzorczej w Unii Europejskiej. Są to przede wszystkim organy nadzoru finansowego z „nowych” państw członkowskich UE. Najważniejszą płaszczyzną tej współpracy jest CEE Forum, nieformalne forum nadzorów z jedenastu krajów Europy Środkowo-Wschodniej powstałe w 2010 r. z inicjatywy UKNF. Jego podstawowym celem jest zbliżanie stanowisk członków wobec projektów regulacyjnych w Unii Europejskiej, tak aby w maksymalnym stopniu zabezpieczyć interesy krajów goszczących. W minionym roku zintensyfikowano bieżące konsultacje CEE Forum przy użyciu sieci krajowych koordynatorów oraz telekonferencji poświęconych kontrowersyjnym projektom omawianym na forach unijnych.

Współpraca z organizacjami międzynarodowymi

Międzynarodowe Stowarzyszenie Nadzorów Ubezpieczeniowych (IAIS)

W dniu 25 października 2014 r. uchwałą Walnego Zgromadzenia Międzynarodowego Stowarzyszenia Nadzorów Ubezpieczeniowych (IAIS) na stanowisko Członka Komitetu Wykonawczego powołano na 2-letnią kadencję pracownika UKNF reprezentującego Urząd w tej organizacji. W ramach członkostwa w Stowarzyszeniu UKNF bierze udział w pracach Komitetu Technicznego, Komitetu Stabilności Finansowej oraz Komitetu Implementacyjnego. Dodatkowo Urząd zaangażowany jest stale w prace grupy roboczej ds. grup ubezpieczeniowych.

W minionym roku przedstawiciele UKNF angażowali się m.in. w prace nad standardami nadzoru nad transgranicznymi grupami ubezpieczeniowymi (Common Framework) oraz zasadami sprawowania nadzoru nad grupami ubezpieczeniowymi istotnymi systemowo w skali globalnej (G-SII – Global Systematically Important Insurers).

Ze względu na globalny charakter Stowarzyszenie realizuje swoje zadania w podziale na 7 regionów. Przedstawiciel UKNF pełni rolę koordynatora regionalnego dla regionu Europy Środkowej, Wschodniej i Zakaukazia. Do zadań koordynatora należy m.in.: badanie potrzeb szkoleniowych, koordynowanie inicjatyw w tym zakresie i promowanie podstawowych zasad ubezpieczeń w krajach, które nie przystąpiły jeszcze do IAIS.

Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO)

W 2014 roku przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach 9 stałych komitetów oraz grup roboczych IOSCO.

Rok ten przyniósł zakończenie dwuletniego okresu przejściowego funkcjonowania organizacji w nowej, zmienionej

strukturze. We wrześniu 2014 r. podczas Dorocznej Konferencji IOSCO przeprowadzono wybory przewodniczących i zastępców wszystkich komitetów i grup roboczych Organizacji. Ponadto w połowie roku rozpoczęto opracowywanie planu prac i priorytetów IOSCO na lata 2015–2020. W wyniku prowadzonych prac opublikowano raport, zgodnie z którym głównymi celami IOSCO na ten okres będą: ochrona inwestorów, regularne monitorowanie implementacji regulacji i adekwatne opracowywanie dodatkowych standardów, badania i analizy w zakresie identyfikacji ryzyk, jak również współpraca nadzorcza.

Międzynarodowa Organizacja Nadzorów Emerytalnych (IOPS)

W 2014 r. prace Organizacji dotyczyły przede wszystkim analizy roli organów nadzoru w procesie: automatycznego zapisywania pracowników do programów emerytalnych, nadzoru nad oferowaniem annuitetów i innych form wypłat emerytalnych w okresie akumulacji oszczędności emerytalnych, nadzoru badań aktuarialnych oraz innych wyliczeń emerytalnych oraz nadzoru i tworzenia programów emerytalnych dla grup o niskich dochodach. Przedstawiciele UKNF brali również udział w pracach i dyskusjach organizowanych w ramach Komitetu Technicznego IOPS.

Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego

UKNF nie jest członkiem Komitetu, gdyż zrzesza on tylko organy nadzoru bankowego z 27 państw najistotniejszych dla światowego systemu finansowego. Urząd bierze jednak udział w konsultacjach publicznych tej instytucji, a także uczestniczy w kilku jej grupach roboczych. Ponadto bierze udział w spotkaniach tzw. Regionalnej Grupy Konsultacyjnej Rady Stabilności Finansowej (FSB) dla Europy, na

których omawiana jest część kwestii podejmowanych przez Komitet. UKNF jest też członkiem BSCEE – grupy regionalnej zrzeszającej nadzorców bankowych współpracującej z Komitetem Bazylejskim.

W 2014 r. Komitet zaangażowany był przede wszystkim w projekty dotyczące: wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto (Net Stable Funding Ratio), weryfikacji metod wyliczania wymogów kapitałowych, a także nowej metody standardowej obliczania wymogu na ryzyko operacyjne. Ponadto Komitet opublikował uaktualnione dobre praktyki dotyczące kolegiów organów nadzoru, a także rozpoczął konsultacje w zakresie zmian „Zasad Ładu Korporacyjnego w Bankach”. Prace Komitetu w znacznej części dotyczą tych samych zagadnień, które są przedmiotem prac w ramach UE, zarówno w zakresie implementacji przepisów CRD IV, jak i rozwiązań przewidywanych przepisami o restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych. Urząd uczestniczył przy tym w wybranych konsultacjach publicznych prowadzonych przez Komitet, dotyczących m.in. wspomnianego wcześniej wskaźnika NSFR czy planowanych zmian do systemu Bazylea III.

Grupa Nadzorców Bankowych z Krajów Europy Środkowej i Wschodniej (BSCEE)

Od 2006 r. UKNF prowadzi Sekretariat Grupy BSCEE – organizacji zrzeszającej organy nadzoru bankowego z 24 państw Europy Środkowej i Wschodniej. W przeciwieństwie do CEE Forum, BSCEE ukierunkowane jest na wymianę doświadczeń i informacji oraz działalność szkoleniową.

W 2014 roku obszarem prac prowadzonego przez UKNF Sekretariatu BSCEE było współorganizowanie oraz koordynowanie: seminarium regionalnego Grupy w Tule w dniach 13–15 maja przy współpracy z Instytutem Stabilności Finansowej (temat: Basel III and Systemic Stability Policy); XXVII Konferencji Członków Grupy, która odbyła się w Erewaniu w dniach 12–14 czerwca (temat: Financial Stability as a Cornerstone for Sustainable Growth) oraz XVIII Światowej Konferencji ICBS w Tianjin w dniach 22–25 września (tematy: Post-Basel III Agenda, Role of the Financial System in Promoting Growth).

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW), Bank Światowy

Obie instytucje regularnie przysyłają do Polski misje eksperckie, analizujące różne aspekty polskiego systemu

finansowego. W ramach tych kontaktów UKNF odbył w 2014 r. cztery spotkania. Dwa spotkania z Międzynarodowym Funduszem Walutowym – w maju i październiku – realizowane były w ramach regularnej oceny Polski jako członka MFW i dotyczyły najważniejszych zagadnień określających bezpieczeństwo sektora bankowego w Polsce. Spotkanie z Bankiem Światowym w grudniu dotyczyło realizacji przez Polskę zobowiązań towarzyszących pożyczce DPL. Ponadto w sierpniu miało miejsce spotkanie z International Finance Corporation, inwestycyjnym ramieniem Banku Światowego przygotowującym się do poszerzenia obecności w Polsce.

Spotkania o podobnej tematyce pracownicy UKNF odbywają również z agencjami ratingowymi i zagranicznymi instytucjami finansowymi inwestującymi w Polsce. Celem takich kontaktów jest zwiększenie przejrzystości polskiego rynku dla stron zewnętrznych, skutkujące lepszym jego postrzeganiem, a przez to m.in. bardziej korzystnymi warunkami pozyskiwania finansowania przez krajowe podmioty.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju

UKNF uczestniczy w pracach następujących komitetów i grup roboczych OECD: Komitetu Rynków Finansowych, Komitetu Ładu Korporacyjnego oraz Komitetu Ubezpieczeń i Prywatnych Funduszy Emerytalnych (w tym Grupy Roboczej ds. Prywatnych Funduszy Emerytalnych). Ponadto przedstawiciele UKNF brali udział w spotkaniach z ekspertami OECD oraz przygotowywali materiały i odpowiedzi na kwestionariusze na potrzeby badań realizowanych przez OECD. Jednym z najważniejszych tematów, nad którymi pracuje obecnie organizacja i w które zaangażowany jest UKNF, jest rewizja „Zasad Ładu Korporacyjnego”, będących punktem odniesienia dla krajowych i prywatnych standardów corporate governance.

Rada Europy

UKNF uczestniczy w pracach Komitetu Ekspertów Rady Europy MONEYVAL, którego głównym zadaniem jest ewaluacja krajowych systemów przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu krajów członkowskich. W 2014 r. przedstawiciel UKNF wziął udział we wzajemnej ewaluacji Terytorium Zależnego Korony Brytyjskiej – Guernsey jako ewaluator finansowy, badając zakres zgodności przepisów prawa Guernsey z rekomendacjami FATF oraz efektywność krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Projekty pomocowe i edukacyjne

Inicjatywa Szkoleniowa dla Nadzoru Finansowego (TIFS)

Inicjatywa Szkoleniowa dla Nadzoru Finansowego (Training Initiative for Financial Supervision – TIFS) powołana przez UKNF w 2009 r. jest centrum szkoleniowym dla nadzorców wszystkich sektorów rynku finansowego z krajów europejskich. Celem TIFS jest stworzenie możliwości pogłębienia wiedzy fachowej oraz wymiany doświadczeń między pracownikami organów nadzoru.

W 2014 roku w ramach Inicjatywy TIFS odbyły się trzy seminaria: pierwsze poświęcone tematyce związanej z nadzorem rynku kapitałowego nt. Market abuse and investigation techniques leading to its effective combat zorganizowano w dniach 15–17 kwietnia; drugie poświęcone problematyce nadzoru bankowego nt. Tools for off-site supervision zorganizowano w dniach 11–13 czerwca; trzecie, dedykowane tematyce nadzoru ubezpieczeniowego, odbyło się w dniach 10–12 grudnia i dotyczyło Internal Models assessment: qualitative and quantitative approach. Seminaria zgromadziły łącznie 57 uczestników z 27 państw.

Projekt współpracy bliźniaczej (twinning) na rzecz nadzoru rynku kapitałowego Azerbejdżanu

W lipcu 2014 r. UKNF pomyślnie zakończył realizację rozpoczętego w 2012 r. projektu współpracy bliźniaczej (twinning) na rzecz Komisji Papierów Wartościowych Republiki Azerbejdżanu (SCS) w ramach instrumentu pomocowego ENPI³⁹. Projekt o budżecie prawie 1 mln euro obejmował trzy komponenty, w ramach których zostały zrealizowane następujące rodzaje działań w ścisłej współpracy z pracownikami nadzoru azerskiego:

- ▶ przegląd, analiza i wsparcie w zakresie dostosowania krajowych regulacji w obszarze rynku papierów wartościowych w Azerbejdżanie, zgodnie z legislacją UE;
- ▶ zapoznanie pracowników SCS i uczestników rynku z właściwymi dyrektywami i przepisami UE oraz dobrymi praktykami i standardami stosowanymi przez nadzór;
- ▶ przygotowanie i opracowanie wytycznych, poradników, wzorów formularzy i dokumentów roboczych, w tym w za-

kresie regulacji, kontroli i nadzoru nad rynkiem papierów wartościowych w Azerbejdżanie;

- ▶ wsparcie w zakresie przeglądu struktury i opracowywania procedur SCS;
- ▶ wsparcie w zakresie działań informacyjnych dot. rynku papierów wartościowych i jego regulacji prawnych w Azerbejdżanie;
- ▶ przeprowadzenie szkoleń w Baku dla pracowników SCS i uczestników rynku papierów wartościowych;
- ▶ wizyty studyjne i staże dla pracowników SCS w nadzorach krajów członkowskich UE.

W 2014 roku eksperci UKNF (we współpracy z ekspertami ad hoc KDPW i GPW) zgodnie z założeniami zrealizowali 14 działań projektowych, obejmujących 13 misji eksperckich w Baku oraz staż przedstawicieli administracji azerskiej w nadzorze polskim. Wkład pracy wniesiony przez ekspertów umożliwił zbliżenie uregulowań prawnych obowiązujących w Azerbejdżanie do prawodawstwa unijnego w zakresie rynku kapitałowego. Przy wsparciu eksperckim UKNF zakładane cele i rezultaty projektu zostały pomyślnie osiągnięte. Raport końcowy z realizacji projektu został zatwierdzony bez zastrzeżeń przez Delegaturę UE dla Azerbejdżanu w dniu 1 sierpnia 2014 r.

Pomoc techniczna w ramach TAIEX

Na prośbę Dyrekcji Generalnej ds. Rozszerzenia Komisji Europejskiej oraz instytucji nadzorczych krajów objętych instrumentem pomocy technicznej TAIEX⁴⁰ eksperci UKNF aktywnie uczestniczyli w misjach szkoleniowych i doradczych dla Ukrainy i Tureckiej Republiki Cypru Północnego.

Projekt współpracy rozwojowej na rzecz wsparcia i udoskonalenia rynku finansowego Republiki Mołdawii

W wyniku pozytywnej decyzji MSZ UKNF uzyskał finansowanie w wysokości 188 004 zł dla realizacji projektu współpracy rozwojowej 446/2014 „Wsparcie i udoskonalenie rynku finansowego Republiki Mołdawii – część 2” w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw

³⁹ *European Neighbourhood and Partnership Instrument* – Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa stanowi inicjatywę Komisji Europejskiej, której zasadniczym celem jest rozwój współpracy pomiędzy Unią Europejską a państwami partnerskimi spoza UE poprzez zapewnienie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju regionalnego. Zasięg terytorialny ENPI: Algieria, Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Egipt, Gruzja, Izrael, Jordania, Liban, Libia, Mołdawia, Maroko, Autonomia Palestyńska, Syria, Tunezja, Ukraina.

⁴⁰ TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange) jest instrumentem pomocy technicznej finansowanym ze środków Komisji Europejskiej i skierowanym do instytucji publicznych w państwach członkowskich Unii Europejskiej pozostających beneficjentem pomocy poakcesyjnej (Bułgaria, Rumunia, Chorwacja), w państwach kandydujących do UE (była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Turcja) oraz w państwach posiadających status potencjalnych kandydatów (Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Kosowo, Serbia), a także do instytucji publicznych w państwach objętych Europejską Polityką Sąsiedztwa (ENPI) oraz w Rosji.

Zagranicznych RP w 2014 r.⁴¹. Projekt został zrealizowany przez UKNF na rzecz organów administracji publicznej związanych z prowadzeniem nadzoru nad rynkiem finansowym Mołdawii tj. Narodowej Komisji Rynków Finansowych i Narodowego Banku Mołdawii w okresie styczeń–grudzień 2014 r. Przedsięwzięcie stanowiło kontynuację projektu UKNF zrealizowanego w 2013 r. z uwzględnieniem bieżących potrzeb nadzoru nad rynkiem finansowym w Mołdawii. Zakres projektu objął przygotowanie i pomyślne wykonanie przez specjalistów UKNF 6 misji szkoleniowych w Kiszyniowie z zakresu problematyki nadzoru nad rynkiem ubezpieczeniowym, kapitałowym i bankowym. Przeprowadzone przez ekspertów UKNF działania projektowe służyły wsparciu rozwoju instytucjonalnego i kompetencyjnego mołdawskich organów nadzoru w zakresie prowadzenia nadzoru nad rynkiem finansowym Mołdawii.

Projekt współpracy bliźniaczej (twinning) na rzecz nadzoru niebankowego w Mołdawii

Decyzją Delegatury Unii Europejskiej na Mołdawię 29 września 2014 r. UKNF został wybrany na wykonawcę projektu współpracy bliźniaczej (twinning) na rzecz Narodowej Komisji Rynków Finansowych Republiki Mołdawii w ramach instrumentu pomocowego ENPI, a następnie 28 listopada 2014 roku został przekazany Delegaturze w Kiszyniowie projekt umowy twinningowej opracowany wspólnie przez UKNF i bliźniaczy nadzór mołdawski. Do 28 lutego 2015 roku planowane jest sfinalizowanie procesu podpisania umowy. Projekt z budżetem w wysokości 1,3 mln euro będzie realizowany w okresie marzec 2015 r. – maj 2017 r.

7.4. Ochrona uczestników rynku finansowego

Podstawowe obszary działań

Jednym z ustawowych celów nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. Działania nadzorcze KNF w tym zakresie polegają na stałym monitorowaniu praktyk rynkowych, jak i na działaniach interwencyjnych, szczególnie w tych obszarach działalności nadzorowanych podmiotów, w których mogą występować naruszenia prawa lub interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego.

Komisja Nadzoru Finansowego monitoruje praktyki rynkowe wykorzystując uprawnienia nadzorcze, pozwalające na żądanie informacji i wyjaśnień bezpośrednio od podmiotów nadzorowanych, jak i samodzielnie gromadząc dane. Działania nadzorcze podejmowane są w odpowiedzi na problemy występujące aktualnie na rynku zidentyfikowane między innymi w oparciu o informacje zawarte w skargach.

Zakres zadań realizowanych przez organ nadzoru, w obszarze ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, obejmuje w szczególności:

- prowadzenie działań analitycznych i wyjaśniających w zakresie sygnałów zgłaszanych w skargach nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego na podmioty nadzorowane,
- monitorowanie przekazu reklamowego dotyczącego podmiotów nadzorowanych,
- działania nadzorcze w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego,
- działania o charakterze analitycznym dotyczące wzorców umownych oraz konstrukcji produktów,
- działania o charakterze edukacyjnym,
- obsługę merytoryczną i administracyjną Sądu Polubownego przy KNF.

Czynności analityczne i podejmowane interwencje

W toku prowadzonych działań na podstawie problemów poruszanych w skargach organ nadzoru prowadził czynności

analityczne. Szczegółowa informacja w przedmiotowym zakresie została przedstawiona w Tabeli 5.1. w Aneksie 5.

⁴¹ Program Polskiej Współpracy Rozwojowej („Polska Pomoc”) – finansowany ze środków MSZ oraz rezerwy celowej budżetu państwa przeznaczony na współpracę rozwojową, mający na celu udzielanie pomocy humanitarnej i rozwojowej krajom uboższym i słabiej rozwiniętym niż Polska. Zgodnie z „Wieloletnim programem współpracy rozwojowej 2012–2015” zaangażowanie Polski we współpracę rozwojową koncentruje się na dwóch obszarach, obejmujących kraje Partnerstwa Wschodniego (Armenię, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzję, Mołdawię i Ukrainę) oraz państwa regionu Afryki Wschodniej (Burundi, Etiopia, Kenia, Ruanda, Somalia, Sudan Południowy, Tanzania, Uganda), Afryki Północnej (Libia, Tunezja), Afganistan, Kirgistan, Tadżykistan i Autonomię Palestyńska.

Czynności wyjaśniające w sprawie skarg

Skargi na podmioty nadzorowane wpływające do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego stanowią istotne źródło informacji na temat pojawiania się negatywnych zjawisk w zakresie praktyk stosowanych przez instytucje finansowe. Przedmiotem analizy informacji zawartych w skargach jest w szczególności weryfikacja działań podejmowanych

przez podmioty nadzorowane w kontekście zgodności tych działań z przepisami prawa. Wyniki ustaleń dokonanych na podstawie przeprowadzonych czynności analityczno-wyjaśniających wobec podmiotów nadzorowanych mogą stać się podstawą do zastosowania środków o charakterze nadzorczym celem eliminacji budzących zastrzeżenia praktyk rynkowych.

Skargi ogółem

W 2014 roku do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego wpłynęło ogółem 9 708 skarg klientów podmiotów sektora ubezpieczeniowego, podmiotów rynku kapitałowego, podmiotów sektora bankowego, otwartych funduszy emerytalnych, dobrowolnych funduszy emerytalnych, dostawców usług płatniczych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. W porównaniu do 2013 roku, w którym wpłynęło 10 619 skarg, w okresie objętym sprawozdaniem odnotowano ich spadek o ok. 9%.

Skargi dotyczące funkcjonowania podmiotów sektora bankowego

W okresie objętym sprawozdaniem do Urzędu KNF wpłynęły 5193 pisma dotyczące nieprawidłowego funkcjonowania sektora bankowego. W stosunku do 2013 roku liczba skarg dotycząca sektora bankowego wzrosła o około 3%.

Najczęściej poruszane problemy odnosiły się do kwestii związanych z:

- jakością oferowanych usług (klienci banków sygnalizowali problemy dotyczące niewłaściwej bądź niekompetentnej obsługi świadczonej przez pracowników banków oraz podnosili problem braku rzetelnej informacji o produktach/usługach banku, braku odpowiedzi na reklamacje, bądź wydłużania terminu ich rozpatrywania,

- niewłaściwymi praktykami sprzedażowymi stosowanymi przy oferowaniu produktów ubezpieczeniowych o charakterze inwestycyjnym,
- z kredytami i pożyczkami (problemy związane z udzielaniem i obsługą kredytów, w tym nieprawidłowości w zakresie sposobu prowadzonych przez banki działań windykacyjnych, zastrzeżeń odnośnie należytej weryfikacji przez banki zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu, nieprawidłowości w uruchomieniu kredytu, czy też nieterminowej spłaty kredytu, a także realizacją całkowitej lub częściowej wcześniejszej spłaty kredytu, a także braku aktualnej informacji o zadłużeniu),
- zasadnością wysyłania przez banki wezwań do zapłaty oraz ze zwrotem składki ubezpieczeniowej w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu/pożyczki,
- prowadzeniem rachunków bankowych, w szczególności nieprawidłowości związanych z blokadą rachunku na skutek egzekucji komorniczej, nieterminową realizacją dyspozycji lub brakiem ich wykonania, wysokością opłat pobieranych za prowadzenie rachunków, czy też błędnym rozliczaniem operacji na rachunkach,
- obsługą kart kredytowych (nieprawidłowym rozliczaniem transakcji dokonanych przy użyciu karty i rozliczaniem spłaty zadłużenia karty kredytowej oraz kwestiami związanymi z opłatami za wydanie lub użytkowanie karty).

Tabela 89. Liczba skarg na działalność banków w latach 2013–2014

Skargi skierowane do KNF	2013	%	2014	%
Banki komercyjne	4967	98,36	5096	98,13
Banki spółdzielcze	83	1,64	97	1,87
Razem	5050	100,00	5193	100,00

Źródło: opracowanie własne UKNF

Przedmiotowy podział wpływających do UKNF w latach 2013–2014 r. skarg na działalność banków komercyjnych

i spółdzielczych został przedstawiony w Tabelach 6.1. i 6.2. w Aneksie 6.

Skargi dotyczące usług płatniczych realizowanych przez podmioty inne niż banki

W 2014 roku wpłynęło 80 skarg dotyczących nieprawidłowości w zakresie świadczenia usług płatniczych. Problemy poruszane w tych skargach dotyczyły kwestii terminowości realizacji dyspozycji przelewów lub nieprawidłowości związanych z ich wykonaniem oraz sposobu rozliczenia transakcji.

Skargi dotyczące spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęło 241 skarg dotyczących spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Poruszane w tych skargach zagadnienia dotyczyły między innymi kwestii związanych z:

- ▮ obsługą kredytów i pożyczek, w tym problemów związanych z windykacją oraz sprzedażą wierzytelności, umieszczenia danych w BIK,

- ▮ brakiem aktualnych informacji o zadłużeniu, czy też ze spłatą i rozliczeniem zobowiązań,
- ▮ z prowadzeniem rachunków (w szczególności zwracali uwagę na zagadnienia dotyczące wysokości opłat pobieranych za prowadzenie rachunków, nieterminową realizację dyspozycji lub braku ich wykonania).

Skargi na działalność zakładów ubezpieczeń

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęły łącznie 3722 skargi na działalność sektora ubezpieczeniowego, w tym 504 skargi na zakłady ubezpieczeń na życie (15,60% wszystkich zgłoszonych skarg) oraz 2727 skarg na zakłady ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (84,40% wszystkich zgłoszonych skarg), a ponadto 1 skarga na działalność brokerską, 59 skarg na działalność agenta ubezpieczeniowego oraz 431 skarg na działalność oddziałów zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE. Liczba skarg na działalność zakładów ubezpieczeń w 2014 roku spadła o 26% w stosunku do ich liczby w 2013 roku.

Tabela 90. Liczba skarg na działalność zakładów ubezpieczeń w latach 2013–2014

Skargi skierowane do KNF	2013	%	2014	%
Zakłady ubezpieczeń Działu I – Ubezpieczenia na życie	462	9,44	504	13,76
Zakłady ubezpieczeń Działu II – Pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe	3933	80,33	2727	74,47
Oddziały zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE	501	10,23	431	11,77
Razem	4896	100	3662	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

W zakresie ubezpieczeń na życie do najczęściej zgłaszanych przez klientów problemów należały kwestie dotyczące wysokości wartości wykupu polisy w przypadku wcześniejszego rozwiązania umowy, niezetelności agenta ubezpieczeniowego oraz braku należytej informacji w zakresie charakterystyki produktów ubezpieczeniowych o charakterze inwestycyjnym w przypadku umów zawartych w latach ubiegłych. Zgłaszane przez skarżących zastrzeżenia koncentrowały się na dwóch obszarach:

- ▮ nieprawidłowości w zakresie obsługi na etapie „sprzedażowym”(przedkontraktowym), polegające na przekazywaniu przez podmioty oferujące przedmiotowe produkty tylko niektórych informacji na temat istotnych cech produktu lub przekazywanie tych informacji w sposób mogący wprowadzać w błąd,
- ▮ konstruowaniu warunków ubezpieczenia w sposób skomplikowany i niezrozumiały.

Część skarg dotyczyła również kwestii związanych z odmową wypłaty świadczenia, czy też opieszałością w jego wypłacie.

W zakresie ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych do najczęściej sygnalizowanych problemów należały:

- ▮ kwestie wysokości wypłaconych odszkodowań, a także brak terminowości w likwidacji szkód,

- ▮ opieszałość w likwidacji szkód, głównie ubezpieczeń komunikacyjnych, przede wszystkim OC posiadaczy pojazdów mechanicznych,
- ▮ kwestie dotyczące odmowy wypłaty odszkodowania,
- ▮ nieprawidłowości w zakresie udostępniania przez zakład ubezpieczeń akt szkodowych, realizacji uprawnienia do wypowiedzenia umowy ubezpieczenia (zwłaszcza umowy OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przez nabywców pojazdów), a także braku należytej informacji w zakresie charakterystyki produktów ubezpieczeniowych,
- ▮ kwestie dotyczące odmowy zwrotu składki lub wysokości kwoty zwrotu składki ubezpieczeniowej za niewykorzystany okres ochrony ubezpieczeniowej.

Przedmiotowy podział wpływających do UKNF w latach 2013–2014 skarg dotyczących zakładów ubezpieczeń na życie został przedstawiony w Tabeli 6.3. w Aneksie 6, natomiast podział skarg dotyczących zakładów ubezpieczeń majątkowych – w Tabeli 6.4. w Aneksie 6.

W Tabeli 6.5. w Aneksie 6 zaprezentowany został ponadto przedmiotowy podział skarg dotyczących oddziałów zakładów ubezpieczeń państw członkowskich Unii Europejskiej, które wpłynęły do UKNF w okresie objętym sprawozdaniem.

Skargi na działalność otwartych funduszy emerytalnych

W 2014 r. wpłynęło 37 skarg dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania otwartych funduszy emerytalnych, a także 1 skarga dotycząca Dobrowolnych Funduszy Emerytalnych prowadzonych przez PTE. W stosunku do 2013 roku zanotowano wpływ identycznej liczby skarg.

Skargi na działalność OFE, które wpłynęły do UKNF, odnosiły się głównie do nieprawidłowości dotyczących podziału i wypłat środków zgromadzonych na rachunku. Większość tych skarg związana była z brakiem wiedzy lub niezrozumieniem przepisów prawa w tym zakresie. Przedmiotowy podział skarg w tym zakresie został przedstawiony w Tabeli 6.6. w Aneksie 6.

Skargi dotyczące funkcjonowania podmiotów rynku kapitałowego

W okresie objętym sprawozdaniem wpłynęły 434 pisma dotyczące nieprawidłowego funkcjonowania rynku kapitałowego. W porównaniu do 2013 roku liczba skarg wzrosła o około 20%.

W przypadku towarzystw funduszy inwestycyjnych zastrzeżenia dotyczyły najczęściej jakości świadczonych usług, a także kwestie związane z realizacją zleceń nabycia i umorzenia jednostek uczestnictwa, z wyceną jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych oraz nieprawidłowości w zakresie realizacji polityki inwestycyjnej.

Uwagi zgłaszane w odniesieniu do działalności firm inwestycyjnych dotyczyły przede wszystkim jakości świadczonych usług, a także realizacji zleceń.

W przypadku spółek publicznych zgłaszane problemy odnosiły się najczęściej do kursu notowań papieru wartościowego, praw korporacyjnych akcjonariuszy, a także obowiązków informacyjnych zarówno spółek notowanych na rynku regulowanym GPW, jak i na NewConnect.

Tabela 91. Liczba skarg na działalność podmiotów rynku kapitałowego w latach 2013–2014

Skargi skierowane do KNF dotyczące problematyki rynku kapitałowego	2013	%	2014	%
Spółki publiczne i inni uczestnicy rynku kapitałowego	203	56,23	198	45,62
Firmy inwestycyjne	88	24,38	141	32,49
Towarzystwo funduszy inwestycyjnych	65	18,01	85	19,59
Spółki prowadzące giełdę	5	1,39	8	1,84
Nadzór nad ofertami	0	0,00	2	0,46
Razem	361	100	434	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Przedmiotowy podział wpływających do UKNF w latach 2013–2014 skarg na działalność podmiotów rynku kapitałowego z podziałem na poszczególne segmenty rynku został

przedstawiony odpowiednio w Tabelach: 6.7, 6.8 oraz 6.9 w Aneksie 6.

Działania nadzorcze w zakresie praktyk rynkowych podmiotów rynku finansowego

Monitoring praktyk rynkowych stosowanych przez podmioty nadzorowane, ukierunkowanych bezpośrednio na ich klientów, jest konsekwencją kompleksowego podejścia do problematyki ochrony interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego.

Prowadzone przez KNF w 2014 roku działania miały na celu identyfikację i eliminowanie praktyk rynkowych gene-

rujących istotne ryzyko prawne dla instytucji finansowych, a w szczególności praktyk naruszających przepisy prawa lub interesy nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego w określonym obszarze, poprzez zastosowanie odpowiednich środków nadzorczych lub inspirowanie samoregulacji rynku. Pośród szeregu podejmowanych przez KNF działań dotyczących praktyk rynkowych podmiotów nadzorowanych należy wymienić w szczególności następujące:

Analiza praktyki banków w kwestii stosowania plików cookies i ich wpływu na dostęp do bankowości internetowej. Przeprowadzona analiza wykazała, że banki informowały o fakcie wykorzystywania plików cookies, jednak ich niezaakceptowanie przez klienta w przeglądarce internetowej wiązało się często z uniemożliwieniem lub znacznym utrudnieniem funkcjonowania serwisu bankowości internetowej. Znaczna ilość serwisów bankowości elektronicznej przestawała normalnie funkcjonować. Zdarzały się przypadki pojawiania się informacji o wygaśnięciu sesji, problemów z zalogowaniem, jak również ponownego logowania się strony bankowości internetowej, tuż po wpisaniu loginu i hasła dostępu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Komisja Nadzoru Finansowego wskazała bankom na możliwość uzależnienia korzystania w pełnym zakresie z funkcjonalności systemu bankowości elektronicznej od zaakceptowania plików cookies, w sytuacji jeśli pliki te miałyby faktycznie służyć podniesieniu poziomu bezpieczeństwa i identyfikacji sesji użytkownika. Jednocześnie w takim przypadku warunki korzystania z bankowości internetowej, powinny być uprzednio uwzględnione w umowie łączącej klienta z bankiem. Organ nadzoru wskazał ponadto na konieczność precyzyjnego określenia przez banki w umowach rodzaju stosowanych plików typu cookies, a także celu ich zapisywania oraz poinformowanie klientów o ewentualnych konsekwencjach związanych z niezaakceptowaniem plików tego typu.

Analiza praktyki banków związanej z realizacją egzekucji świadczeń pieniężnych z rachunków bankowych. Mając na względzie wpływające do UKNF skargi nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, jak również przekazywane przez organy egzekucyjne sygnały dotyczące niejednolitej praktyki stosowanej przez banki w zakresie realizacji zajęć egzekucyjnych z rachunków bankowych, a także biorąc pod uwagę wątpliwości interpretacyjne związane ze stosowaniem przepisów odnoszących się do zajęć egzekucyjnych, podnoszone przez same banki, podjęto analizę problematyki stosowania przepisów związanych z realizacją egzekucji świadczeń pieniężnych z rachunków bankowych. Analizą objęto kwestię stosowania przez wybraną grupę banków krajowych przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.), ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1015, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1376, z późn. zm.) w zakresie egzekucji wierzytelności z rachunków bankowych.

W związku ze zidentyfikowaniem szeregu problemów dotyczących realizacji egzekucji świadczeń pieniężnych z rachunków bankowych KNF zwróciła się do Ministra Sprawiedliwości oraz Ministra Finansów z prośbą o rozważenie

celowości podjęcia działań mających na celu doprecyzowanie przepisów prawa, jak również ujednoczenie praktyki organów egzekucyjnych.

Analiza praktyki ustalania terminu realizacji świadczenia z tytułu wykupu umowy ubezpieczenia. Powszechnie obowiązujące przepisy prawa zakreślają termin na wypłatę świadczenia z umowy ubezpieczenia wtedy, gdy świadczenie to związane jest z zajściem zdarzenia ubezpieczeniowego. Świadczenie z tytułu wykupu nie jest związane ze zdarzeniem ubezpieczeniowym, a zatem ubezpieczyciele co do zasady mają swobodę w kształtowaniu zapisów determinujących termin wypłaty tego świadczenia. Nie jest to równoznaczne z całkowitą dowolnością, gdyż – jak wynika z orzecznictwa Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK) – niektóre rozwiązania w zakresie oznaczenia terminu wypłaty świadczenia z tytułu wykupu mogą mieć charakter abuzywny. Bazując na stanowiskach sformułowanych w wyrokach SOKiK, poddano analizie regulacje terminu wykupu zawarte w ogólnych warunkach ubezpieczeń dziesięciu zakładów ubezpieczeń na życie. W wyniku analizy zakwestionowano rozwiązania stosowane przez dwa zakłady ubezpieczeń, wskazując jednocześnie zainteresowanym ubezpieczycielom na ryzyka wynikające z dalszego wykorzystywania tych postanowień w obrocie z konsumentami.

Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w stosunku do klientów ubezpieczonych w ramach umów ubezpieczenia zawierających postanowienia uznane za niedozwolone przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Ubezpieczyciel żądał od swoich klientów uiszczenia określonych opłat, przy czym – wskutek wyroku SOKiK – nie mógł odwołać się do postanowień ogólnych warunków ubezpieczeń, regulujących sposób naliczenia tychże opłat. Uznał jednak, że pozostałe postanowienia ogólnych warunków ubezpieczeń pozwalają je pobierać, zaś treść uzasadnienia do wyroku SOKiK umożliwia określenie zasad ich naliczania. Niniejszą praktykę uznano za działanie niemające uzasadnienia w treści zawartych umów ubezpieczenia i zalecono zaniechanie jej stosowania. Zalecenie zostało wykonane.

Analiza praktyki krajowych instytucji płatniczych w zakresie obowiązków informacyjnych wobec klientów w związku ze świadczeniem usług. Zakresem analizy objęto kwestie związane z wywiązywaniem się krajowych instytucji płatniczych z obowiązków udostępniania i przekazywania użytkownikom niezbędnych informacji wymaganych ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. z 2014 r. poz. 873) zarówno w zakresie przeprowadzania pojedynczych transakcji płatniczych jak i świadczenia usług w oparciu o umowy ramowe. W wyniku badania przedmiotowej praktyki nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie wywiązywania się podmiotów nadzorowanych z ciężących na nich obowiązków informacyj-

nych, które mogłyby być podstawą podjęcia indywidualnych środków nadzorczych.

Pozostałe działania dotyczące eliminacji praktyk rynkowych naruszających interesy klientów instytucji finansowych dotyczyły między innymi:

- ▶ analizy praktyki niektórych banków związanej ze zmianą treści regulaminu w zakresie zasad ustalania kursu walut i wysokości spreadu walutowego w kredytach hipotecznych indeksowanych/denominowanych do waluty obcej;
- ▶ analizy praktyki spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie umożliwiania przekroczenia salda rachunku;
- ▶ analizy praktyki dotyczącej informowania użytkowników usług płatniczych w zakresie zasad przewalutowania transakcji dokonywanych kartami wydanyymi w walucie obcej;
- ▶ analizy praktyki banku w zakresie wyświetlania w systemie bankowości elektronicznej informacji handlowych dotyczących produktów własnych banku oraz przetwarzania danych osobowych klientów banku, będących użytkownikami systemu bankowości elektronicznej;
- ▶ analizy praktyki instytucji finansowych w zakresie nieprawidłowego przetwarzania danych osobowych klientów w systemach informatycznych, w szczególności zniekształcania pisowni nazwisk klientów;
- ▶ analizy ogólnych warunków ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Analiza rzetelności przekazu reklamowego podmiotów nadzorowanych. W celu ochrony interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego przed nie-

rzetelnymi informacjami reklamowymi, Komisja Nadzoru Finansowego prowadziła monitoring przekazów reklamowych, polegający na przeglądzie materiałów informacyjno-reklamowych publikowanych przez, na zlecenie lub na rzecz podmiotów nadzorowanych przez KNF.

Monitoringiem były objęte przekazy reklamowe emitowane w wytypowanych tytułach prasowych i kanałach telewizyjnych. Wybiórczo dokonywane były przeglądy stron internetowych nadzorowanych podmiotów, jak również popularnych portali, gdzie rozpowszechniane są przekazy o charakterze reklamowym. Prowadzony był również wycinkowy przegląd ulotek reklamowych i druków informacyjnych podmiotów nadzorowanych. Ponadto gromadzone były informacje o nieprawidłowościach przesyłane przez odbiorców usług finansowych, m.in. za pośrednictwem udostępnionego w serwisie internetowym KNF formularza, umożliwiającego przekazywanie sygnałów o budzących zastrzeżenia komunikatach reklamowych.

Ocena przekazu reklamowego miała na celu ustalenie, czy badane treści nie naruszały przepisów prawa lub interesów nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, w szczególności czy nie wprowadzały odbiorców reklamy w błąd na etapie przedkontraktowym.

W 2014 r. organ nadzoru zakwestionował 6 mogących wprowadzać w błąd przekazów reklamowych instytucji finansowych (4 reklamy banków i 2 SKOK). Większość interwencji dotyczyła praktyk polegających na stosowaniu w reklamie sformułowań mogących wprowadzać w błąd co do charakteru produktu bądź zakresu świadczonych usług.

Funkcjonowanie Sądu Polubownego przy KNF

W 2014 r. Sąd Polubowny przy KNF prowadził szereg działań o charakterze promocyjnym i informacyjnym mających na celu upowszechnienie polubownego rozwiązywania sporów na rynku finansowym, w szczególności w drodze mediacji.

W celu realizacji powyżej wskazanego zadania na przełomie marca i kwietnia został zrealizowany film pt. *Historia pewnego aneksu* przedstawiający proces mediacji pomiędzy instytucją finansową a jej klientem. Film, przygotowany z myślą o szerokim gronie odbiorców był wyświetlany w czasie imprez organizowanych przez Sąd Polubowny przy KNF i jest udostępniony w serwisie internetowym KNF oraz w serwisach społecznościowych.

Wśród istotnych działań promocyjnych wymienić należy także organizację w maju i czerwcu dwóch konferencji. Pierwszej pt. *Mediacja na rynku finansowym w praktyce wymiaru*

sprawiedliwości, adresowanej do środowiska sędziowskiego, której celem było między innymi przybliżenie sędziom instytucji mediacji w sporach na rynku finansowym, mechanizmów jej funkcjonowania oraz korzyści, jakie wynikają dla sądu kierującego sprawę do mediacji. Drugiej pt. *Mediacja na rynku finansowym – dlaczego tak?* skierowanej do przedstawicieli instytucji finansowych, mającej na celu między innymi przybliżenie mediacji jako metody rozwiązywania sporów na rynku finansowym.

Mając na uwadze upowszechnienie polubownego rozwiązywania sporów na rynku finansowym, w dniu 8 września 2014 r. KNF przyjęła uchwałę w sprawie przyznawania instytucjom finansowym wyróżnienia *Instytucja finansowa przyjazna mediacji*. Celem przyznawania wyróżnienia jest przyczynianie się do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego oraz ochrony uczestników tego rynku poprzez propagowanie polubownego rozwią-

zywania sporów pomiędzy instytucjami finansowymi a odbiorcami świadczonych przez nie usług, a także docenienie instytucji finansowych, które kontakty ze swoimi klientami opierają na otwartości, dialogu i dążeniu do porozumienia.

Wyróżnienie, po spełnieniu przez instytucję finansową określonych w uchwale warunków, przyznawane jest przez Kapitułę w składzie: Przewodniczący KNF, Prezes Sądu Polubownego przy KNF oraz trzech członków Zgromadzenia Ogólnego Arbitrów i Mediatorów Sądu Polubownego przy KNF wybranych przez to gremium. Przyznanie wyróżnienia związane jest z prawem do używania przez instytucję finansową w swojej działalności specjalnego logotypu.

Warto wspomnieć, że w październiku z okazji Międzynarodowego Dnia Mediacji zorganizowane zostały warsztaty dla miejskich/powiatowych rzeczników konsumentów, których program obejmował rozwiązywanie sporów na rynku finansowym w drodze mediacji, a także prawne aspekty wzmocnienia pozycji konsumenta w sporze na rynku finansowym, z podkreśleniem praktycznych rozwiązań. Ponadto w ramach obchodów odbyły się otwarte pokazy filmu pt. *Historia pewnego aneksu* oraz dyżury mediatorów Sądu Polubownego.

Obok działań promocyjnych mających na celu upowszechnienie mediacji, jako sposobu rozwiązywania sporów pomiędzy instytucjami finansowymi a odbiorcami ich usług, wskazać trzeba także inicjatywy o charakterze legislacyjnym ukierunkowane na systemowy rozwój mediacji. Do Ministra Sprawiedliwości została skierowana propozycja zmiany przepisów kodeksu postępowania cywilnego w zakresie dotyczącym mediacji. Jej celem jest upowszechnienie instytucji mediacji i bardziej efektywne wykorzystanie czasu postępowania sądowego od momentu złożenia pozwu do terminu pierwszej rozprawy.

Ponadto UKNF brał udział w pracach legislacyjnych prowadzonych w zakresie polubownych mechanizmów rozwiązywania sporów poprzez opiniowanie projektu założeń do ustawy o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumentskich oraz ustawy o wspieraniu polubownych metod rozwiązywania sporów.

W dniu 8 października 2014 roku odbyło się II Zgromadzenie Ogólne Arbitrów i Mediatorów III kadencji Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego, w czasie którego dokonano wyboru trzech członków Kapituły wyróżnienia *Instytucja finansowa przyjazna mediacji*.

Tabela 92. Wnioski kierowane do Sądu Polubownego (SP) przy KNF w 2014 r.

Wyszczególnienie	Łącznie	Postępowanie arbitrażowe	Postępowanie mediacyjne
Wnioski	347	62	285
Zgody	62	3	59
Sprawy pozytywnie załatwione na rzecz wnioskodawcy bez wdawania się w spór (zawarto ugodę lub złożono propozycję ugody)	18	3	15
Odmowy	247	51	196
Inne (wycofanie lub niezuzupełnienie wniosku przez wnioskodawcę)	4	2	2
Sprawy będące w toku (brak odpowiedzi drugiej strony)	16	3	13

Dane – wg stanu na 31.12.2014 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

7.5. Działania edukacyjne i informacyjne

UKNF, wypełniając ustawowe zadanie organu nadzoru w zakresie upowszechniania wiedzy z zakresu funkcjonowania rynku finansowego, prowadzi od 2009 roku projekt Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku – CEDUR, w ramach którego w okresie objętym sprawozdaniem realizowana była działalność szkoleniowa oraz wydawnicza. W roku 2014 zorganizowano 93 seminaria i warsztaty szkoleniowe skierowane przede wszystkim do przedstawicieli podmiotów nadzorowanych przez KNF ze wszystkich sektorów rynku finansowego, przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania, a także nauczycieli *podstaw przedsiębiorczości i ekonomii w praktyce* oraz metodyków w zakresie nauczania ww. przedmiotów w szkołach ponadgimnazjalnych. W spotkaniach wzięło udział blisko 8 tys. uczestników. Zestawienie seminariów i warsztatów szkoleniowych zorganizowanych w ramach projektu CEDUR w 2014 r. przedstawia Aneks 7.

Ponadto zorganizowano udział przedstawicieli UKNF w charakterze prelegentów w 99 wydarzeniach zewnętrznych tj. panelach, kongresach i konferencjach.

W okresie objętym sprawozdaniem wydano nakładem KNF i dystrybuowano 11 broszur o charakterze edukacyjnym: „Bezpieczeństwo finansowe w bankowości elektronicznej – przestępstwa finansowe związane z bankowością elektroniczną”, „Przewodnik po kredycie konsumenckim”, „Prawa i obowiązki członków SKOK – analiza prawna”, „Krajowe instytucje płatnicze – prawa i obowiązki”, „Biura usług płatniczych – prawa i obowiązki”, „Zakłady ubezpieczeń i ich usługi – nadzór, licencje, produkty”, „Kapitałowy system emerytalny po zmianach – wybrane zagadnienia prawne”, „III filar dla początkujących. Poradnik przyszłego emeryta”, „Jak prawidłowo wypełniać obowiązki informacyjne. Poradnik dla emitentów”, „Działalność Komisji Nadzoru Finansowego w orzecznictwie Sądów Administracyjnych”

oraz „Porozmawiajmy o finansach. Poręczne ABC dla Janka i Hani”. Broszury dostępne są na stronach internetowych KNF również w postaci e-booków.

Inną formą działań edukacyjnych skierowanych do środowiska akademickiego była organizacja III edycji Konkursu o Nagrodę Przewodniczącego KNF za najlepszą pracę doktorską z zakresu rynku finansowego.

Głównym narzędziem prowadzenia przez UKNF działań informacyjnych jest serwis internetowy, w którym w 2014 r. odnotowano prawie 7,6 mln odwiedzin.

W 2014 roku w mediach ukazało się 68 638 materiałów zawierających odniesienia do Komisji Nadzoru Finansowego, z czego: w Internecie – 61 151, prasie – 4 867 oraz radiu i telewizji – 2 620.

Współpracując z mediami, UKNF prowadzi otwartą politykę komunikacyjną. Zadania w tym zakresie obejmują, m.in.:

- ▶ publiczne prezentowanie stanowisk oraz wyników prac Komisji i jej Urzędu,
- ▶ informowanie o działaniach, inicjatywach i programach podejmowanych przez Komisję i Urząd,
- ▶ komentowanie wydarzeń na rynku finansowym,
- ▶ odpowiadanie na pytania przedstawicieli mediów.

Zgodnie z wymogiem ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.) i towarzyszącego jej rozporządzenia MSWiA, Komisja jest zobowiązana do udostępnienia w określonym zakresie informacji na stronach podmiotowych „Biuletynu Informacji Publicznej” (BIP), wydzielonych, jako autonomiczna część serwisu internetowego Komisji. W ramach realizacji ustawy o dostępie do informacji publicznej w 2014 r. rozpatrzono 161 wniosków o dostęp do informacji publicznej.

7.6. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

Współpraca z uczestnikami rynku finansowego

W 2014 roku kontynuowano spotkania kierownictwa UKNF z podmiotami nadzorowanymi oraz z organizacjami zrzeszającymi uczestników rynku finansowego. Inicjatywa ta ma przede wszystkim na celu rozwój standardów komuni-

kacji i współpracy z rynkiem, jak również zwiększa możliwości dokonania oceny poziomu satysfakcji wszystkich jego uczestników.

Kampania społeczna – „Sprawdź, komu powierzasz”

W okresie od 4 sierpnia do 2 listopada 2014 r. UKNF przeprowadził kampanię społeczną – „Sprawdź, komu powierzasz”, we współpracy z mediami publicznymi – Telewizją Polską SA oraz Polskim Radiem SA. Celem kampanii było zwrócenie uwagi klientów na bezpieczne i świadome oszczędzanie na rynku finansowym. W czasie jej trwania na antenach TVP1, TVP2, TVP Info, TVP Regionalna oraz PR1,

PR3, PR4 i PR24 wyemitowano 30-sekundowe spoty informujące o ryzyku występującym na rynku finansowym. Kampanię społeczno-informacyjną w mediach publicznych wspierała specjalnie jej dedykowana strona internetowa: http://www.knf.gov.pl/sprawdz_komu_powierzasz.html, pod hasłem „Nie wszystko złoto, co się świeci. Sprawdź, komu powierzasz swoje pieniądze”.

Kampania społeczna – „Nie daj się nabrać. Sprawdź, zanim podpiszesz”

W 2014 r. UKNF kontynuował działania w ramach drugiej odsłony kampanii społecznej – „Nie daj się nabrać. Sprawdź, zanim podpiszesz”.

Celem kampanii jest zwrócenie uwagi społeczeństwa na ryzyka związane z zawieraniem umów finansowych, w tym przede wszystkim z zaciąganiem wysoko oprocentowanych krótkoterminowych pożyczek, tzw. „chwilówek”, oraz z korzystaniem z usług finansowych, które nie podlegają szczególnemu nadzorowi państwa. Akcja społeczna jest współorganizowana przez siedem instytucji publicznych: Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Komisję Nadzoru Finansowego, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Sprawiedliwości, Naro-

dowy Bank Polski, Policję oraz Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Za pośrednictwem witryny www.zanim-podpiszesz.pl można zapoznać się z podstawowymi informacjami dotyczącymi bezpieczeństwa na rynku finansowym, poznać cztery zasady bezpiecznego zaciągania pożyczek, użyć kalkulatorów finansowych, dowiedzieć się jakie kruczki prawne są stosowane w umowach oraz uzyskać dostęp do kluczowych aktów prawnych. UKNF prowadzi infolinię, na której można uzyskać informację, czy dany podmiot jest objęty nadzorem KNF.

Współpraca z Komisją Nadzoru Audytowego (KNA) i Ministerstwem Finansów oraz środowiskiem biegłych rewidentów

W UKNF działa powołany przez Przewodniczącego KNF Komitet do spraw relacji z biegłymi rewidentami.

W 2014 r. Komitet ds. relacji z biegłymi rewidentami w ramach wykonywanych zadań podejmował między innymi działania w zakresie:

- opiniowania propozycji Dyrektywy zmieniającej Dyrektywę w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz Rozporządzenia KE w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego,
- przygotowania odpowiedzi na zapytania KNA w sprawie proponowanych rozwiązań dot. zmiany ustawy o biegłych rewidentach (...),

- opiniowania projektów zmian do Rozporządzeń wydanych na podstawie ustawy o biegłych rewidentach (...),
- gromadzenia na potrzeby Ministerstwa Finansów danych i informacji od podmiotów nadzorowanych nt. badania sprawozdań finansowych oraz sposobu wyboru, powoływania i zmiany podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, w tym informacji nt. rotacji podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- współpracy z przedstawicielami UKNF wchodzącymi w skład KNA,
- organizacji spotkań przedstawicieli UKNF z biegłymi rewidentami badającymi sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych, banków i zakładów ubezpieczeń.

Współpraca z Narodowym Bankiem Polskim

UKNF prowadzi stałą dwustronną współpracę w zakresie wymiany informacji niezbędnych do wykonywania ustawowych zadań banku centralnego i organu nadzoru nad rynkiem finansowym. Zasady współpracy określa obustron-

na umowa dotycząca współpracy oraz wymiany informacji pomiędzy KNF a NBP. Na mocy umowy KNF przekazywał w 2014 r. do NBP szereg danych dotyczących sektora ubezpieczeniowego.

Współpraca z innymi instytucjami

W okresie objętym sprawozdaniem UKNF współpracował w szczególności z:

- ▶ Głównym Urzędem Statystycznym (GUS): regularne przekazywanie do GUS danych o sektorze ubezpieczeń i reasekuracji na podstawie Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej, UKNF brał również udział w pracach nad programami badań na lata 2014, 2015 i 2016,
- ▶ Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym (UFG): zasady współpracy pomiędzy KNF a UFG określa umowa o współpracy oraz wymianie informacji pomiędzy KNF a UFG. Na mocy umowy KNF oraz UFG wymieniają się informacjami dotyczącymi ubezpieczeń komunikacyjnych oraz obowiązkowych,
- ▶ Polską Izbą Ubezpieczeń (PIU) poprzez udział pracowników UKNF w charakterze prelegentów podczas konferencji organizowanych przez PIU.

Organizacja Urzędu Komisji

8. Organizacja Urzędu Komisji

Komisja Nadzoru Finansowego i Przewodniczący Komisji wykonują swoje zadania przy pomocy Urzędu Komisji, działającego na podstawie statutu (Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 sierpnia 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Zarządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie nadania statutu Urzędowi Komisji Nadzoru Finansowego – M.P. z 2013 r. poz. 798).

Urzędem kieruje Przewodniczący Komisji przy pomocy Zastępców Przewodniczącego oraz dyrektorów komórek organizacyjnych. Zadania komórek organizacyjnych UKNF określa regulamin organizacyjny Urzędu nadawany zarządzeniem Przewodniczącego Komisji.

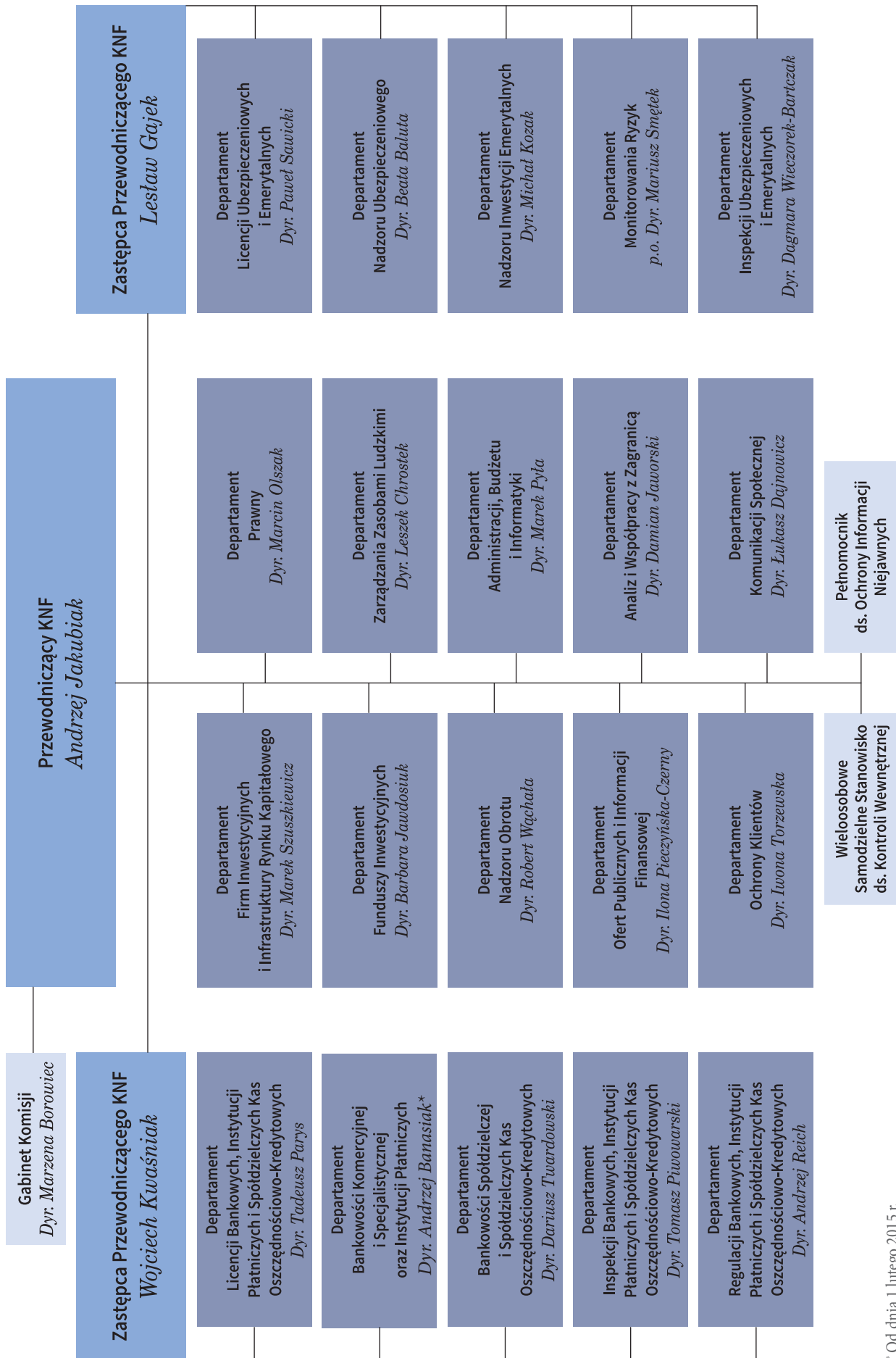
W Urzędzie funkcjonuje system kontroli zarządczej, zdefiniowanej jako ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny, skuteczny i terminowy. Celem kontroli

zarządczej jest zapewnienie w szczególności: zgodności działania z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji i zarządzania ryzykiem.

Ponadto w celu zapewnienia adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej, wdrożone są zasady zarządzania ryzykiem w UKNF. Ich celem jest zapewnienie mechanizmów identyfikowania ryzyk zagrażających zgodnej z prawem, efektywnej, oszczędnej i terminowej realizacji celów i zadań UKNF, określenie skutków i wag tych ryzyk oraz podejmowanie adekwatnych środków zaradczych w celu ograniczenia zidentyfikowanych ryzyk.

Rok 2014 był kolejnym rokiem funkcjonowania w UKNF budżetu zadaniowego zgodnie z ustawą o finansach publicznych.

Schemat 1: Struktura organizacyjna Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego według stanu na 31.12.2014 r.

* Od dnia 1 lutego 2015 r.

Budżet Urzędu Komisji

UKNF jest jednostką budżetową. Wydatki Urzędu są pokrywane bezpośrednio z budżetu państwa, a dochody Urzędu są dochodami budżetowymi odprowadzanymi na rachunek budżetu państwa. Jako podmiot sektora finansów publicznych Urząd prowadzi gospodarkę finansową zgodnie z przepisami prawa, w szczególności Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.), Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.) i ustawy budżetowej oraz zgodnie z rocznym planem finansowym na dany rok budżetowy.

Podobnie jak w wielu krajach europejskich koszty państwowego nadzoru nad rynkiem finansowym są pokrywane z obowiązkowych opłat podmiotów nadzorowanych.

Nieprzeznaczonymi na pokrycie kosztów nadzoru dochodami budżetu państwa są opłaty pobierane przez Urząd Komisji za dokonywane czynności urzędowe związane z egzaminami brokerskimi i aktuarialnymi. Ponadto dochodami budżetu państwa są kary finansowe nakładane przez Komisję Nadzoru Finansowego na nadzorowane podmioty oraz na członków ich organów za działalność niezgodną z prawem.

Dochody budżetowe UKNF na 2014 rok zaplanowano na poziomie 224 139 tys. zł, natomiast wyniosły one memoriałowo 258 950,1 tys. zł, a kasowo – 196 540 tys. zł. Podstawową część tych dochodów stanowiły wpłaty nadzorowanych podmiotów na pokrycie kosztów nadzoru. Kary nałożone na

nadzorowane podmioty i zapłacone oraz inne dochody nie- stanowiące kosztów nadzoru wyniosły 5 789 tys. zł.

Wydatki przeznaczone w budżecie na działalność Komisji w roku 2014 zostały zaplanowane w kwocie 218 553 tys. zł w tym:

- ▶ wydatki w dziale 758 Różne rozliczenia 218 350 tys. zł,
- ▶ wydatki w dziale 752 Obrona Narodowa 15 tys. zł,
- ▶ rezerwy celowe 188 tys. zł.

Rok 2014 był rokiem racjonalnego, celowego i oszczędnego wydatkowania środków publicznych.

Plan budżetu Komisji na 2014 rok został przygotowany w wysokości 218 365 tys. zł o 15 mln zł, tj. o 9,7 punktów procentowych wyższy niż budżet roku 2013, przy znacznym zwiększeniu obowiązków nadzorczych wynikających ze wzrostu skali działalności rynku finansowego i zwiększenia liczby podmiotów nadzorowanych.

Realizując zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2014, Komisja opracowała i przedłożyła Ministrowi Finansów projekt swojego budżetu na dany rok budżetowy w układzie tradycyjnym i zadaniowym.

W Tabelach 93 i 94 przedstawiono w układzie tradycyjnym plan i wykonanie dochodów i wydatków budżetu zrealizowanych w 2014 roku w porównaniu do roku 2013.

Tabela 93. Wykonanie planu dochodów budżetowych KNF w 2014 roku

Dochody budżetowe	Plan 2013 (w tys. zł)	Wykonanie planu 2013 (memoriałowo)		Plan 2014 (w tys. zł)	Wykonanie planu 2014 (memoriałowo)		Plan roku 2014 do 2013 (w %)	Wykonanie roku 2014 do 2013 (w %)
		(w tys. zł)	(w %)		(w tys. zł)	(w %)		
Wpłaty zakładów ubezpieczeń na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską	26 700,0	30 998,0	116,1	32 752,0	33 698,5	103,0	122,7	108,7
Wpłaty PTE na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością OFE	16 400,0	20 322,5	124,0	13 101,0	15 106,0	115,0	79,9	74,3
Wpłaty rynku kapitałowego na pokrycie kosztów nadzoru	37 000,0	37 585,7	102,0	43 670,0	47 880,4	110,0	118,0	127,4
Wpłaty nadzorowanych podmiotów rynku bankowego na pokrycie kosztów nadzoru (banki komercyjne, spółdzielcze, SKOK, BUP, KIP)	125 400,0	149 929,0	120,0	128 827,0	156 796,6	122,0	102,7	104,6
Opłaty pobrane z tytułu czynności związanych z egzaminami brokerskimi i na aktuariuszy oraz na agentów ubezpieczeniowych	400,0	475,2	119,0	342,0	480,2	140,0	85,5	101,1
Kary nałożone na nadzorowane podmioty	4 000,0	3 906,5	98,0	5 387,0	4 465,3	83,0	134,7	114,3
Pozostałe	60,0	323,1	540,0	60,0	523,1	872,0	100,0	161,9
Ogółem	209 960,0	243 540,0	116,0	224 139,0	258 950,1	116,0	106,7	106,3

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 94. Wykonanie planu wydatków KNF w 2014 roku

Wydatki budżetowe	Plan 2013 (w tys. zł)	Wykonanie planu 2013		Plan 2014 (w tys. zł) po zmianach	Wykonanie planu 2014		Plan roku 2014 do 2013 (w %)	Wykonanie roku 2014 do 2013 (w %)
		(w tys. zł)	(w %)		(w tys. zł)	(w %)		
Wydatki z tytułu wynagrodzeń łącznie z narzutami i pochodnymi na wynagrodzenie	124 456,8	119 145,0	95,7	126 313,0	123 892,0	98,0	101,5	104,0
Wydatki pozapłacowe, w tym:	74 558,2	68 639,0	92,1	92 240,0	84 503,0	91,6	123,7	123,1
– wydatki bieżące	53 558,2	50 634,0	94,5	52 940,0	47 140,7	89,1	98,8	93,1
– wydatki majątkowe	21 000,0	18 005,0	85,7	39 300,0	37 362,3	95,1	187,1	207,5
Ogółem	199 015,0	187 784,0	94,4	218 553,0	208 395,0	95,4	109,8	111,0

Źródło: opracowanie własne UKNF

Na podstawie przepisów art. 2 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 22 stycznia 2010 r. wykonanie budżetu państwa w części 70 – Komisja Nadzoru Finansowego kontrolowane jest corocznie przez Najwyższą Izbę Kontroli, a wynikiem kontroli jest publikowana na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej NIK ogólnodostępna informacja o wynikach kontroli oraz wystąpienie pokontrolne. Ponadto zgodnie z art. 182 ustawy z dnia 27 sierpnia

2009 r. o finansach publicznych, sprawozdanie z wykonania budżetu Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w formie tabelarycznej i opisowej jest przekazywane do Ministerstwa Finansów, zaś do końca drugiego kwartału każdego roku sporządzane jest sprawozdanie z wykonania budżetu KNF dla Komisji Finansów Publicznych Sejmu RP oraz dla Komisji Budżetu i Finansów Publicznych Senatu RP.

Tabela 95. Koszty nadzoru nad poszczególnymi rynkami w 2014 roku w porównaniu do 2013 roku

Nazwa rynku	2013		2014		w relacji do poprzedniego roku	
	plan (w tys. zł)	wykonanie (w tys. zł)	plan (w tys. zł)	wykonanie (w tys. zł)	plan (2013=100)	wykonanie (2013=100)
Rynek kapitałowy	37 000,0	39 135,0	43 670,0	44 952,8	118,0	114,9
Rynek ubezpieczeniowy	26 700,0	29 920,0	32 752,0	32 666,2	122,7	109,1
Rynek emerytalny	16 400,0	12 470,0	13 101,0	12 930,7	79,9	103,7
Rynek bankowy	125 400,0	105 873,0	128 827,0	117 662,2	102,7	111,1
Ogółem	205 500,0	187 398,0	218 350,0	208 211,9	106,3	111,1

Źródło: opracowanie własne UKNF

W związku z zapisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2014 Komisja Nadzoru Finansowego opracowała również projekt budżetu w układzie zadaniowym. Komisja Nadzoru Finansowego na realizację zadania 4.4. Nadzór nad rynkiem kapitałowym ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym w 2014 roku, zgodnie z „Ka-

talogiem funkcji, zadań, podzadań i działań na rok 2014” zaplanowała kwotę 218 538 tys. zł. Komisja Nadzoru Finansowego na realizację zadania 11.4.2.4. W Szkolenie obronnej administracji publicznej i przedsiębiorców zaplanowała kwotę 15 tys. zł.

Budżet Urzędu Komisji w układzie zadaniowym przedstawiony został w Tabeli 96.

Tabela 96. Wydatki budżetu państwa w układzie zadaniowym dla części 70 – Komisja Nadzoru Finansowego w 2014 roku (w tys. zł)

Nr	Nazwa funkcji/zadania/pod zadania	Plan na 2014 r. po zmianach	Wykonanie planu na 31.12.2014 r.
4.	Zarządzanie finansami państwa	218 538,0	208 380,0
4.4.	Nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym	218 538,0	208 380,0
4.4.1.	Nadzór nad podmiotami rynku kapitałowego	45 654,0	45 010,0
4.4.2.	Nadzór nad działalnością zakładów ubezpieczeń	34 999,0	32 711,0
4.4.3.	Nadzór nad działalnością rynku emerytalnego	14 542,0	12 933,0
4.4.4.	Nadzór bankowy	123 343,0	117 726,0
11.	Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic	15,0	15,0
11.4.2.4.W	Szkolenie obronne administracji publicznej i przedsiębiorców	15,0	15,0

Źródło: opracowanie własne UKNF

Zadanie 4.4. Nadzór nad rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym i bankowym

Celem zadania było zapewnienie zgodności postępowań podmiotów nadzorowanych z regulacjami rynku finansowego oraz zapewnienie ochrony interesów uczestników rynku finansowego. Wspomniany cel miał zostać osiągnięty poprzez:

- ▶ prowadzenie postępowań kontrolnych (inspekcji kompleksowych i problemowych) w nadzorowanych podmiotach, których sposób prowadzenia zależał od wybranych w danym przypadku czynności inspekcyjnych, przepisów prawa w zakresie kontroli oraz od stopnia skomplikowania problemu, a przez to wpływał na ilość dedykowanych zasobów,
- ▶ przeprowadzenie postępowań administracyjnych polegających na rozpatrywaniu wniosków składanych przez podmioty nadzorowane i wydawaniu decyzji, procedowanie

których uzależnione było od stopnia złożoności sprawy oraz jakości i kompletności dokumentacji złożonej przez stronę.

Do monitorowania realizacji zadania 4.4. zastosowano następujący miernik:

- ▶ średnią ważoną liczby zakończonych postępowań administracyjnych dotyczących rynku finansowego w stosunku do liczby wniosków o przeprowadzenie tych postępowań złożonych przez nadzorowane podmioty oraz liczby zakończonych postępowań inspekcyjnych w podmiotach nadzorowanych w stosunku do liczby postępowań inspekcyjnych planowanych.

Przyjęty miernik został zastosowany w układzie zadaniowym za rok 2014 i wyniósł 98,65%.

Zamówienia publiczne

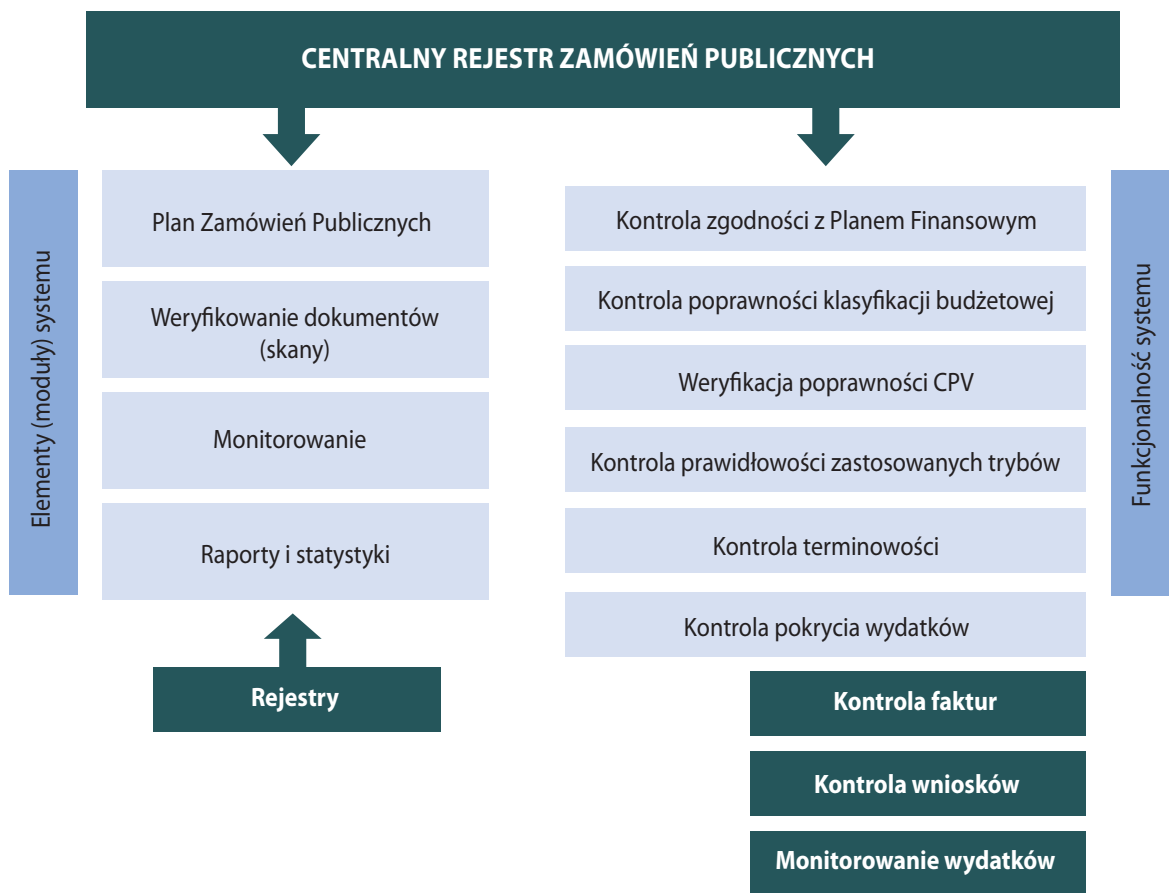
Wszystkie wydatki bieżące i majątkowe w UKNF realizowane są w oparciu o Plan Zamówień Publicznych i zgodnie z regulacjami wewnętrznymi UKNF dotyczącymi udzielania zamówień publicznych. W 2014 roku w UKNF prowadzonych było 111 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybach przewidzianych ustawą Prawo zamówień publicznych na łączną kwotę 54 442 405,17 zł.

Proces udzielania zamówień publicznych wspierany jest przez opracowany w urzędzie system informatyczny pn. Centralny Rejestr Zamówień Publicznych, który w oparciu o potrzeby w zakresie kontroli operacyjnej nad procesem udzielania zamówień publicznych w UKNF, jest centralną bazą danych dotyczących planowania, udzielania, realizacji i rozliczania wszystkich zamówień publicznych w UKNF.

Baza danych Centralnego Rejestru Zamówień Publicznych zawiera dokumenty źródłowe w formie skanów, w tym zatwierdzone wnioski o wyrażenie zgody na udzielenie zamówienia publicznego, złożone oferty w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych, podpisane umowy oraz otrzymane faktury, dzięki czemu tworzone jest archiwum elektroniczne dokumentów w procesie udzielania zamówień publicznych.

W Centralnym Rejestrze Zamówień Publicznych zaimplementowane zostały mechanizmy kontroli terminów podjęcia koniecznych działań, kontroli pokrycia wydatków w Planie Finansowym, kontroli prawidłowości zastosowanych trybów postępowania w oparciu o przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych i wiele innych narzędzi wspierających zarządzanie procesem zamówień oraz ograniczających ryzyko operacyjne.

Schemat 2: Centralny Rejestr Zamówień Publicznych

Projekt wdrożenia systemu wsparcia inspekcji

W czerwcu 2014 r. w UKNF rozpoczął się projekt mający na celu wdrożenie Systemu Wsparcia Inspekcji dla działalności obszaru nadzoru bankowego. Przedmiotowy system ma stanowić środowisko do planowania, przeprowadzania, rozliczania i raportowania realizowanych przez UKNF procesów inspekcyjnych i walidacyjnych. W szczególności system ma wspierać następujące fazy procesów inspekcyjnych:

- ▶ planowanie czynności kontrolnych;
- ▶ przygotowanie, przeprowadzanie i podsumowywanie wyników inspekcji;
- ▶ monitorowanie przebiegu inspekcji;
- ▶ monitorowanie realizacji zaleceń i warunków;
- ▶ rozliczanie czasu pracy inspektorów;

- ▶ przeprowadzanie analiz przekrojowych na podstawie gromadzonych danych.

Wg stanu na 31 grudnia 2014 r. zakończona została większość prac związanych z analizami przedwdrożeniowymi systemu (w szczególności opracowana została specyfikacja wymagań funkcjonalnych i poza funkcjonalnych na system oraz przeprowadzone zostało badanie rynku systemów informatycznych spełniających założenia projektu, zrealizowane poprzez publiczne ogłoszenie próby o udzielenie stosownych informacji przez dostawców tego rodzaju rozwiązań) i finalizowane są prace nad opracowaniem Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia.

Rozwój technologii informatycznych

W 2014 r. główny wysiłek w obszarze informatyki był ukierunkowany na opracowanie i rozpoczęcie realizacji Strategii Informatyzacji UKNF na lata 2014–2018. Zatwierdzona przez kierownictwo Urzędu Strategia wraz z Planem działań strategicznych IT zakłada realizację trzech celów strategicznych:

- ▶ Cel 1 – Udostępnienie podmiotom ze wszystkich rynków nadzorowanych jednolitego kanału komunikacji z UKNF,
- ▶ Cel 2 – Udostępnienie podmiotom ze wszystkich rynków nadzorowanych możliwości przekazywania sprawozdań w standardzie XBRL,
- ▶ Cel 3 – Udostępnienie wydajnych narzędzi do analizy danych wspierających procesy nadzorcze.

Najistotniejszym osiągnięciem roku 2014 była budowa przez Urząd KNF własnego, wysokodostępnego i bezpiecznego centrum przetwarzania danych (CPD), w oparciu o komorę techniczną IT, zapewniającą najwyższe bezpieczeństwo i ciągłość funkcjonowania systemów informatycznych Urzędu. Użyta technologia modułowych płyt wielowarstwowych dających zabezpieczenie przed pożarem, gazami korozyjnymi, wodą, kurzem, wybuchem oraz włamaniem sprawia, że cała zgromadzona w CPD infrastruktura, systemy informatyczne i dane będą chronione nawet w sytuacji narażenia na oddziaływanie skrajnie niekorzystnych oraz niepożądanych czynników fizycznych, co w praktyce gwarantuje nieprzerwane działanie procesów IT. Funkcjonowanie ośrodka CPD w lokalizacji Niedźwiedzia 6E (CPD N6E) opiera się na dwóch niezależnych źródłach zasilania bezpośrednio z energetycznej sieci miejskiej, a w przypadku awarii – baterie zasilaczy awaryjnych oraz agregat prądowładczy zapewniają ciągłość pracy przez okres co najmniej 24 h. Dodatkowo CPD N6E wyposażone zostało w system zarządzania, pozwalający monitorować całą infrastrukturę techniczną i sterować zdalnie wszystkimi jej elementami. Za utrzymanie właściwej temperatury oraz wilgotności powietrza odpowiedzialny jest jeden z najnowocześniejszych systemów chłodzenia oparty na inteligentnych, wysokowydajnych wymiennikach woda lodo-wa/powietrze, pracujących na zasadzie bezpośredniego chłodzenia szaf serwerowych od wewnątrz, czyli dokładnie tam gdzie są źródła ciepła. Wymienniki precyzyjnie nadmuchują powietrze uprzednio schłodzone przez czynnik chłodniczy, dostarczany przez agregaty wody lodowej, wykorzystujące w maksymalnym zakresie tzw. free cooling, czyli proekologiczną technologię korzystającą z temperatury zewnętrznego powietrza do schładzania cieczy. Takie chłodzenie jest nie tylko bardzo efektywne, ale i wpisuje się w obowiązujące standardy „green CPD”, gdyż zużywa znacząco mniej

energii elektrycznej niż rozwiązania pracujące w oparciu o czynnik freonowy, stosowany do tej pory w większości CPD w Polsce i na świecie.

Równoległe do zadania budowy własnego CPD, w okresie objętym sprawozdaniem prowadzone były prace związane z uruchomieniem niezależnego ośrodka przetwarzania danych na użyczonej, wyodrębnionej powierzchni CPD NBP. W sierpniu 2013 r. zawarte zostało porozumienie z NBP na użyczenie wyodrębnionej powierzchni w CPD NBP, a w roku 2014 były w nim uruchamiane kolejne systemy informatyczne UKNF. Aktualnie ośrodek w NBP osiągnął pełną niezależność i przejął funkcję ośrodka wynajmowanego od firmy zewnętrznej. Aby tak się stało, konieczne było wykonanie migracji infrastruktury i systemów UKNF z ośrodka kolokacji. Operację tę zrealizowano od maja do października 2014 r. Całość tego skomplikowanego procesu została przygotowana przez UKNF, zgodnie z opracowaną wewnętrznie koncepcją zakładającą ciągły i nieprzerwany dostęp do migrowanych systemów, a proces przeniesienia sprzętu został zrealizowany przez specjalistyczną firmę pod nadzorem specjalistów UKNF. Było to niezwykle złożone zadanie z racji istniejących ograniczeń. Łącznie siłami UKNF zostały przeniesione wszystkie środowiska teleinformatyczne UKNF, z czego 15 o charakterze krytycznym dla funkcjonowania Urzędu.

Wśród pozostałych kluczowych działań realizowanych przez obszar informatyki w roku 2014 należy również wymienić:

- ▶ przygotowanie w UKNF rozwiązań informatycznych wspierających realizację znowelizowanych wymagań Unii Europejskiej w obszarze sprawozdawczości finansowej na rynku bankowym i kapitałowym (projekt ITS – Implementing Technical Standards),
- ▶ wdrożenie systemu sprawozdawczego SASSKOK zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie informacji sprawozdawczych spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, które wprowadziło zmiany w zakresie sprawozdawczości oraz nałożyło obowiązek przekazywania od czerwca 2014 r. danych dotyczących istotnych zaangażowań kredytowych i depozytowych kas,
- ▶ unowocześnienie i podniesienie wydajności platformy technicznej dla kluczowych systemów i środowisk informatycznych w UKNF,
- ▶ rozbudowę środowiska macierzy dyskowych, przeprowadzoną z uwagi na stale rosnący wolumen danych gromadzonych i wytwarzanych w procesach nadzorczych.

Zarządzanie zasobami ludzkimi

Priorytetowe działania podejmowane w roku 2014 przez UKNF w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi koncentrowały się, podobnie jak w latach ubiegłych, na zapewnieniu właściwych zasobów do realizacji zwiększonych zadań nadzorczych oraz zmieniającego się otoczenia rynkowego i sytuacji na rynku pracy.

W roku 2014 rozpoczęto prace związane z wdrożeniem przez KNF koncepcji nadzoru sprawowanego w zakresie obszarów IT i bezpieczeństwa IT. W sferze zarządzania zasobami ludzkimi w pierwszym etapie sprowadzały się one do stworzenia profili stanowisk odpowiadających temu obszarowi i pozyskania do pracy kandydatów z kwalifikacjami obejmującymi szeroko rozumiane kompetencje informatyczne i wiedzę w zakresie bezpieczeństwa informacji. Etatami na ten cel zostały wzmocnione wybrane departamenty sektora bankowego, kapitałowego i ubezpieczeniowego. Równoległe z pracami związanymi z organizacją nadzoru informatycznego nastąpiło wzmocnienie osobowe obszaru IT w zespołach informatycznych UKNF, które było rezultatem audytu systemów informatycznych wykorzystywanych w Urzędzie przeprowadzonego w roku 2013 i skutkowało zatrudnieniem w roku 2014 dodatkowych czterech specjalistów z branży informatycznej.

Plan zatrudnienia na 2014 rok wynosił 977 etatów. Stan zatrudnienia na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniósł 937,505 etatów (nie uwzględniono umów na zastępstwo).

Wskaźnik fluktuacji w roku 2014 wyniósł 8,86%. Dla porównania w latach 2009–2013 wynosił on odpowiednio: 17,01%; 7,1%, 9,73%, 8,24% i 7,25%. Wskaźniki te świadczą o stabilizacji zatrudnienia i utrzymaniu fluktuacji na niewysokim, kilkuprocentowym poziomie, co sprzyja optymalizacji procesów pracy i jej organizacji.

Przygotowanie zaplecza kadrowego, w tym pozyskanie nowych osób posiadających kwalifikacje do pracy w nadzorze związanym z alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (AFI) stanowić będzie jedno z podstawowych zadań na rok 2015. Efektywne zarządzanie funduszem wynagrodzeń zarówno w odniesieniu do rosnących wymagań kompetencyjnych i pozyskiwania nowych pracowników, jak i utrzymania już wykwalifikowanej kadry urzędniczej UKNF stanowić będzie jedno z kluczowych wyzwań w sferze zasobów ludzkich w warunkach rozszerzającego się – w aspekcie podmiotowym, ilościowym oraz jakościowym – obszaru nadzorczego i wymagać będzie zapewnienia pracownikom szerokich możliwości indywidualnego rozwoju, przekładających się na podniesienie motywacji i efektywności pracowników w pełni gotowych do realizacji zadań nadzorczych.

W 2014 r. w ramach działań mających na celu podnoszenie kwalifikacji pracowników, zrealizowano wiele inicjatyw szkoleniowych zgłaszanych do realizacji przez poszczególne komórki organizacyjne Urzędu. W celu zaspokojenia w najszerszym zakresie potrzeb Urzędu i oczekiwań pracowników, programy wszystkich szkoleń były przygotowywane w oparciu o wskazania i szczegółowe opisy założeń do programów oraz konsultowane ze specjalistami w danej dziedzinie, a następnie akceptowane przez kierownictwo zgłaszających je do realizacji komórek organizacyjnych. W ciągu roku zorganizowano szkolenia grupowe z 85 tematów oraz 3 szkolenia e-learningowe. Szkolenia obejmowały głównie zagadnienia z obszarów: bankowości, sprawozdawczości i rachunkowości, rynków finansowych, ubezpieczeń oraz szeroko pojętych zagadnień prawnych. W 2014 roku duże nakłady zostały poniesione na specjalistyczne szkolenie z zakresu XBRL, z którego zostało przeszkolonych 170 osób oraz na informatyczne szkolenia indywidualne.

W wyniku prowadzonej na bieżąco analizy potrzeb, procesy szkoleń grupowych wspomagane były przez szkolenia indywidualne, w których w roku 2014 uczestniczyło 571 pracowników, w tym w szkoleniach krajowych 423, a w szkoleniach zagranicznych 148. Nadal utrzymuje się tendencja zwiększonego zapotrzebowania na udział pracowników w szkoleniach zagranicznych. Udział pracowników w tych szkoleniach w latach 2009–2013 kształtował się następująco: 94, 127, 104, 143 i 138. Ma to istotne znaczenie ze względu na szeroką współpracę z unijnymi instytucjami nadzorczymi oraz obecność UKNF na forum międzynarodowym.

Intensywność szkoleń realizowanych w 2014 roku obrazuje wskaźnik 5,4 osobodnia szkoleniowego, co stanowi 43 godziny szkolenia przypadające na jednego pracownika. Dla porównania w latach 2009–2013 wskaźnik ten wynosił odpowiednio: 38, 26, 37, 43 i 39 godzin.

W roku 2014 przyjęte zostały założenia projektu ustawy o alternatywnych funduszach inwestycyjnych. Projektowane regulacje skutkować będą powstaniem nowych obowiązków nadzorczych KNF polegających m.in. na udzielaniu zezwoleń na wykonywanie działalności zarządzającym alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (ZAFI), rozpatrywaniu notyfikacji ZAFI z UE oraz zawiadomień o zmianach warunków zezwoleń udzielonych podmiotom z siedzibą na terytorium RP wykonującym działalność ZAFI. Na etapie prac przygotowawczych oszacowano, że w celu zapewnienia efektywnego nadzoru w zakresie objętym projektowaną regulacją konieczne będzie pozyskanie dla UKNF 20 dodatkowych etatów.

Zadania realizowane w zakresie bezpieczeństwa i ochrony informacji przetwarzanych w UKNF

W 2014 r. realizowano zadania związane z bezpieczeństwem i ochroną informacji, ochroną fizyczną, ochroną przeciwpożarową oraz przygotowaniem obronnymi. Do najważniejszych z nich należały:

- ▶ realizacja obowiązków wynikających z przepisów ustawy o ochronie informacji niejawnych, ustawy o ochronie danych osobowych, ustawy o ochronie osób i mienia oraz innych ustaw branżowych,
- ▶ realizacja obowiązków związanych z planowaniem obronnym i pozamilitarnymi przygotowaniem obronnymi,
- ▶ zapewnienie bezpieczeństwa przetwarzania informacji chronionych ustawowo lub na podstawie regulacji wewnętrznych Urzędu,
- ▶ bieżąca współpraca z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK),
- ▶ wypełnianie obowiązku wynikającego z art. 47 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- ▶ współpraca z organami oraz instytucjami działającymi w obszarze bezpieczeństwa państwa w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom dla bezpieczeństwa systemu finansowego,
- ▶ nadzorowanie i monitorowanie systemów bezpieczeństwa teleinformatycznego,

- ▶ nadzorowanie i monitorowanie systemów ochrony fizycznej w pomieszczeniach i budynkach Urzędu,
- ▶ nadzorowanie i monitorowanie zadań w obszarze zarządzania kryzysowego, planowania awaryjnego oraz ciągłości działania.

W zakresie powyższych zadań w okresie objętym sprawozdaniem m.in.:

- ▶ wzmocniono system ochrony informacji niejawnych w UKNF, w szczególności związany ze strefami ochronnymi i specjalną strefą ochronną,
- ▶ zrealizowano cykl szkoleń dotyczących obronności państwa w kontekście zadań UKNF,
- ▶ uaktualniono Plan Operacyjny Funkcjonowania Urzędu oraz Narodowy Kwestionariusz Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych w zakresie UKNF,
- ▶ uaktualniono Plan Awaryjny Urzędu KNF oraz zaktualizowano Plan Ciągłości Działania Urzędu KNF,
- ▶ rozbudowano systemy kontroli dostępu oraz sygnalizacji pożaru w obiektach Urzędu,
- ▶ przeprowadzono audyty bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych (testy zewnętrzne i analiza bezpieczeństwa udostępnianych interakcyjnych aplikacji sieciowych).

Kontrole wewnętrzne i skargi na działalność Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz postępowanie pracowników Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego

W 2014 r. w Urzędzie KNF realizowane były zadania związane z prowadzeniem kontroli wewnętrznych, których celem było m.in.:

- ▶ bieżące sprawdzanie skuteczności sprawowania kontroli funkcjonalnej w Urzędzie Komisji;
- ▶ kontrola zgodności działania komórek organizacyjnych, zespołów roboczych lub komitetów z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi Urzędu Komisji;
- ▶ badanie funkcjonowania Urzędu Komisji pod kątem legalności, celowości oraz terminowości w realizowanych zadaniach, a także wskazywanie sposobu i środków jakie

należy zastosować w celu usunięcia nieprawidłowości i zapobieganie ich powstawaniu.

W okresie objętym sprawozdaniem przeprowadzonych zostało przez komórkę kontroli wewnętrznej Urzędu KNF 6 kontroli planowanych – problemowych oraz 2 kontrole doraźne – problemowe.

W 2014 r. realizowano również czynności wyjaśniające w zakresie rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących pracy Urzędu KNF oraz postępowania pracowników Urzędu.

W tym zakresie wpłynęło 61 pism od 40 skarżących.

Kontrole zewnętrzne

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2013 roku w części 70 Komisja Nadzoru Finansowego. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła planowanie i realizację dochodów budżetowych i działania podejmowane w celu odzyskania należności oraz pozytywnie oceniła realizację wydatków w ramach budżetu KNF. Wystąpienie pokontrolne za rok 2013 skierowane do Przewodniczącego KNF nie zawierało wniosków pokontrolnych.

W 2014 roku Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę w zakresie Nadzoru nad publicznym obrotem instrumentami finansowymi. W wyniku kontroli, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonywanie przez Komisję Nadzoru Finansowego zadań związanych z nadzorem nad publicznym obrotem instrumentami finansowymi w okresie od początku 2012 r. do końca I połowy 2014 r. Ocena pozytywna jest najwyższą oceną w trzystopniowej skali stosowanej przez NIK.

Aneksy

9. Aneksy

Aneks 1. Informacje o uchwałach, decyzjach administracyjnych i postanowieniach wydanych przez KNF w 2014 roku

Tabela 1.1. Liczba uchwał podjętych przez KNF w 2014 roku

Przedmiot uchwały	Liczba podjętych uchwał
Sprawy dotyczące sektora bankowego	
Zezwolenie na utworzenie banku, zatwierdzenie statutu i pierwszego składu zarządu	1
Wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu banku	24
Wyrażenie zgody na powołanie członka zarządu banku	7
Udzielnie zezwolenia na połączenie banków	7
Nalożenie kary pieniężnej	6
Stwierdzenie braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego nabycia akcji	4
Wyrażenie zgody na przekroczenie limitu dotyczącego wielkości wkładów niepieniężnych wnoszonych do banku	1
Decyzja o odmowie wydania zezwolenia na dokonanie zmiany statutu	1
Inne	25
Razem	76
Sprawy dotyczące sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych	
Powołanie na stanowisko prezesa zarządu skok	1
Odmowa zatwierdzenia na stanowisku prezesa/członka zarządu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej	1
Powołanie na stanowisko zarządu/członka Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej	1
Odmowa powołania na stanowisko zarządu/członka Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej	1
Odmowa zatwierdzenia statutu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej	1
Ustanowienie zarządcy komisarycznego	2
Decyzje zatwierdzające wzorzec umowy	5
Decyzja umarzająca postępowanie administracyjne o zatwierdzenie wzorca umowy	1
Decyzja o umorzeniu postępowania	5
Odmowa zatwierdzenia na stanowisko prezesa zarządu skok	14
Zatwierdzenie na stanowisko prezesa zarządu skok	9
Odmowa wydania zezwolenia na połączenie kas	3
Utrzymanie decyzji w mocy	1
Decyzja zezwalająca na połączenie	1
Decyzja zezwalająca na przejęcie	1
Razem	47
Sprawy dotyczące sektora usług płatniczych	
Udzielenie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej	9
Odmowa wydania zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej	1
Razem	10
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeń	
Wyrażenie zgody na powołanie członka zarządu zakładu ubezpieczeń	8

Wyrażenie zgody na powołanie prezesa zarządu zakładu ubezpieczeń	6
Odmowa wyrażenia zgody na powołanie prezesa zarządu zakładu ubezpieczeń	2
Nażożenie kary pieniężnej	17
Uchylenie decyzji w sprawie nałożenia kary pieniężnej i obniżenia kary pieniężnej	1
Decyzje w sprawach dotyczących bezpośredniego lub pośredniego nabycia albo objęcia akcji lub praw z akcji lub co do stania się podmiotem dominującym krajowego zakładu ubezpieczeń	7
Wydanie zezwolenia na zmianę rzeczowego zakresu działalności zakładu ubezpieczeń	2
Wydanie Wytycznych KNF dotyczących zarządzania ryzykiem powodzi w sektorze ubezpieczeń	1
Wydanie Wytycznych dotyczących likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych	1
Wydanie Wytycznych KNF dotyczących zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji	1
Powiadomienie o planie połączenia towarzystw ubezpieczeń	2
Decyzja zobowiązująca zakład ubezpieczeń do wyliczenia środków własnych zakładu ubezpieczeń przy zastosowaniu niżej niż wynika to z przyjętych przez zakład ubezpieczeń zasad wyceny, wartości elementów wykorzystywanych do ich wyliczenia, wydana na podstawie art. 186 ust. 8 ustawy o działalności ubezpieczeniowej	1
Wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej dla krajowych zakładów ubezpieczeń	2
Decyzja w przedmiocie zatwierdzenia statutu nowo utworzonego krajowego zakładu ubezpieczeń	2
Inne	1
Razem	54
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego	6
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu otwartego funduszu emerytalnego	15
Udzielenie zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu otwartego funduszu emerytalnego	15
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu dobrowolnego funduszu emerytalnego	8
Udzielenie zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu dobrowolnego funduszu emerytalnego	8
Udzielenie zezwolenia na nabycie akcji powszechnego towarzystwa emerytalnego	1
Udzielenie zezwolenia na przejęcie zarządzania otwartym funduszem emerytalnym przez powszechne towarzystwo emerytalne	1
Cofnięcie zezwolenia na utworzenie powszechnego towarzystwa emerytalnego	1
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka zarządu powszechnego towarzystwa emerytalnego	4
Ustalenie średniej ważonej stopy zwrotu funduszy emerytalnych	2
Nażożenie kary na agenta transferowego	1
Nażożenie kary na pracodawcę prowadzącego pracowniczy program emerytalny	1
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego towarzystwa emerytalnego	3
Udzielenie zezwolenia na zmianę statutu pracowniczego funduszu emerytalnego	3
Udzielenie zezwolenia na skrócenie terminu wejścia w życie zmian statutu pracowniczego funduszu emerytalnego	1
Wydanie Wytycznych KNF dotyczących zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w powszechnych towarzystwach emerytalnych	1
Razem	71
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	
Udzielenie zezwolenia na przywrócenie akcjom formy dokumentu (zniesienie dematerializacji akcji)	7
Udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej	10
Udzielenie zezwolenia na wykonywanie działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych	4
Udzielenie zezwolenia na utworzenie funduszu inwestycyjnego otwartego	1

Cofnięcie zezwolenia na wykonywanie działalności przez TFI	1
Cofnięcie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej	2
Udzielenie zgody na zmianę depozytariusza	4
Nażalenie kar pieniężnych na TFI	4
Nażalenie kar pieniężnych na podmioty	16
Nażalenie kar pieniężnych na osoby fizyczne	14
Utrzymanie decyzji w mocy	13
Umorzenie postępowania administracyjnego	5
Uchylenie decyzji	6
Brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego nabycia/objęcia akcji TFI	2
Przekazanie do publicznej wiadomości informacji o wydaniu decyzji administracyjnej	14
Przekazanie do publicznej wiadomości informacji o wszczęciu postępowania administracyjnego	2
Przekazanie informacji właściwemu organowi nadzoru innego państwa członkowskiego o zamiarze prowadzenia działalności maklerskiej na terytorium tego państwa	6
Nakazanie przeniesienia instrumentów finansowych i środków pieniężnych oraz dokumentów związanych z prowadzeniem rachunków, o których mowa w art. 69 ust. 4 pkt 1 ustawy o obrocie	1
Udzielenie zgody na odkupywanie jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego otwartego lub specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego w ratach	1
Postanowienie w sprawie odmowy uwzględnienia wniosku dowodowego	1
Skreślenie z listy maklerów papierów wartościowych	1
Wszczęcie postępowania z urzędu	2
Brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec zamiaru wykonywania czynności związanych z działalnością maklerską poza jednostką banku, w której prowadzona jest ta działalność	1
Brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia akcji domu maklerskiego	6
Zmiana decyzji dotyczącej braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia akcji domu maklerskiego	1
Inne	19
Razem	153
Sprawy o charakterze międzysektorowym oraz dotyczące organizacji wewnętrznej prac Komisji	
Ustanowienie wyróżnienia pod nazwą „Instytucja finansowa przyjazna mediacji” i zasad jego przyznawania	1
Inne	3
Razem	4
OGÓŁEM	415

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 1.2. Liczba decyzji oraz postanowień wydanych na podstawie upoważnienia udzielonego przez KNF w 2014 roku

Przedmiot decyzji i postanowień	Liczba wydanych decyzji i postanowień
Sprawy dotyczące sektora bankowego	
Sprostowanie w sprawie błędów pisarskich i innych oczywistych omyłek	3
Akceptacje programów postępowania naprawczego	12
Decyzje w sprawie zaliczania do funduszy własnych zobowiązania z tytułu pożyczki podporządkowanej	24
Decyzje w sprawie zaliczania do funduszy uzupełniających środków pieniężnych uzyskanych z emisji obligacji długoterminowych	16
Decyzje wyrażające zgodę na obniżenie funduszy własnych poprzez wypłatę środków z funduszu udziałowego	66

Decyzje zezwalające na zaliczenie do kapitału podstawowego Tier 1 zysku za dany okres	13
Postanowienie o wyrażenie stanowiska w sprawie wpisania banku na listę gwarantów, o których mowa w art. 52 ust. 1 ustawy Prawo celne	8
Postanowienie w sprawie odmowy zawieszenia postępowania administracyjnego	1
Zawiadomienie o wszczęciu postępowania z urzędu	5
Udzielenie zezwolenia na wcześniejszy zwrot środków pieniężnych pochodzących z pożyczki podporządkowanej zaliczanych do funduszy uzupełniających banku	7
Umorzenie w innych postępowaniach	10
Umorzenie postępowania w sprawie powołania prezesa/członka zarządu banku (wycofanie wniosku)	3
Umorzenie postępowania w sprawach dotyczących zakazu wykonywania prawa głosu z akcji banku lub nakazu zbycia akcji banku	1
Udzielenie zezwolenia na dokonanie zmian w statucie banku	269
Umorzenie postępowania w sprawie zmian w statucie banku	9
Postanowienie o zawieszeniu postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na dokonanie zmian w statucie banku	3
Postanowienie o podjęciu zawieszono postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na dokonanie zmian w statucie banku	1
Postanowienie wyjaśniające treść decyzji KNF dotyczące zmiany statutu banku	1
Postanowienie w sprawie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków	1
Postanowienie o zawieszeniu postępowania	1
Postanowienie w sprawie sprostowania błędów pisarskich i innych oczywistych omyłek	5
Udzielenie zezwolenia na otwarcie przedstawicielstwa przez bank zagraniczny lub instytucję kredytową	1
Stwierdzenie wygaśnięcia zezwolenia na otwarcie przedstawicielstwa banku zagranicznego i instytucji kredytowej	2
Postanowienie o odmowie wznowienia postępowania	1
Powołanie powiernika i zastępcy powiernika	2
Postanowienie o uznaniu wezwania do usunięcia naruszenia prawa za nieuzasadnione	2
Decyzje w sprawie zaliczania zysku do funduszy własnych	30
Wyrażenie zgody na ograniczenie zakresu tłumaczenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	7
Zezwolenia na stosowanie metod wewnętrznych i innych modeli oraz na wprowadzenie znacznych rozszerzeń/zmian do metod wewnętrznych	2
Wnioski pozostawione bez rozpoznania (w związku z art. 64 § 2 ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego)	1
Zezwolenie na zawarcie lub wprowadzenie zmian do umowy o świadczenie usług wewnątrzgrupowych z przedsiębiorcą zagranicznym	26
Odmowa wszczęcia postępowania	2
Inne	28
Razem	563
Sprawy dotyczące sektora usług płatniczych	
Zwrot wniosku o wpis do Rejestru Usług Płatniczych	1
Zawieszenie postępowania w sprawie wydania zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej	2
Umorzenie postępowania w sprawie wydania zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej i zmiany tego zezwolenia	5
Decyzja o umorzeniu postępowania administracyjnego	94
Razem	102
Sprawy dotyczące sektora skok	
Akceptacje programów postępowania naprawczego	2
Postanowienie o nieuwzględnieniu wniosku o przeprowadzenie dowodu	12

Postanowienie KNF o odmowie zawieszenia postępowania administracyjnego	6
Postanowienie o nieuwzględnieniu wniosku o przeprowadzenie rozprawy	1
Postanowienie o wyłączeniu członka KNF od udziału w postępowaniu administracyjnym	5
Postanowienie o odmowie dopuszczenia do udziału na prawach strony	15
Postanowienie o dopuszczeniu do udziału na prawach strony w postępowaniu administracyjnym	16
Postanowienie o utrzymaniu w mocy postanowienia	5
Zawiadomienie o wszczęciu postępowania z urzędu	3
Postanowienie w sprawie odmowy zawieszenia postępowania administracyjnego	1
Postanowienie o podjęciu zawieszono postępowania	3
Decyzja w sprawie zaliczenia do funduszy własnych kasy zobowiązania podporządkowanego	7
Zgoda na zaliczenie do funduszy własnych części dodatkowej odpowiedzialności członków skok	4
Umorzenie w innych postępowaniach	8
Pozostałe postanowienia	6
Inne	1
Razem	95
Sprawy dotyczące rynku ubezpieczeń	
Zatwierdzenie zmian statutu zakładu ubezpieczeń	32
Stwierdzenie wygaśnięcia decyzji	2
Wpis do rejestru aktuariuszy	29
Postanowienie o zawieszeniu postępowania	3
Postanowienie o wyznaczeniu nowego terminu do załatwienia sprawy	57
Umorzenie postępowania	27
Postanowienie o odmowie wydania zaświadczenia	1
Decyzja o umorzeniu opłaty	3
Wyrażenie zgody na zaliczenie pożyczki podporządkowanej do środków własnych	4
Udzielenie zezwolenia na uznanie za aktywa na pokrycie rezerw aktywów innych niż określone w treści art. 154 ust. 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej	54
Wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń	92
Wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji	4
Nałożenie kary pieniężnej	8
Wydanie decyzji cofającej zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej	34
Wydanie decyzji w trybie art. 155 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji zmieniającej decyzję w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej	2
Odmowa wszczęcia postępowania	72
Razem	424
Sprawy dotyczące rynku emerytalnego	
Powiadomienie o stwierdzonych nieprawidłowościach w działalności funduszu emerytalnego, towarzystwa emerytalnego lub banku depozytariusza	22
Powiadomienie o rozpatrzeniu zastrzeżeń towarzystwa emerytalnego do treści powiadomienia o stwierdzonych nieprawidłowościach w działalności funduszu emerytalnego	4
Zatwierdzenie sprawozdania z działalności KDPW S.A. w zakresie administrowania Funduszem Gwarancyjnym za rok 2013	1
Udzielenie zezwolenia KDPW S.A. na zmianę regulaminu wypłat transferowych między otwartymi funduszami emerytalnymi	1
Zezwolenie otwartemu funduszowi emerytalnemu na przedłużenie do 12 miesięcy okresu na dostosowanie działalności lokacyjnej do wymogów ustawowych	7
Zezwolenie dobrowolnemu funduszowi emerytalnemu na przedłużenie do 12 miesięcy okresu na dostosowanie działalności lokacyjnej do wymogów ustawowych	2

Zezwolenie pracowniczemu funduszowi emerytalnemu na przedłużenie do 12 miesięcy okresu na dostosowanie działalności lokacyjnej do wymogów ustawowych	2
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej powszechnego towarzystwa emerytalnego	6
Udzielenie zezwolenia na zmianę umowy z depozytariuszem otwartego funduszu emerytalnego	7
Udzielenie zezwolenia na powołanie członka rady nadzorczej pracowniczego towarzystwa emerytalnego	2
Udzielenie zezwolenia na zmianę umowy z depozytariuszem dobrowolnego funduszu emerytalnego	7
Wygaśnięcie decyzji o udzieleniu zezwolenia na zmianę statutu powszechnego towarzystwa emerytalnego w części	1
Wpis pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	29
Wpis zmian pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	168
Wykreślenie pracowniczego programu emerytalnego z rejestru	28
Wpis porozumienia o ograniczeniu wysokości naliczanych składek do rejestru	7
Wpis porozumienia o zawieszeniu naliczania i odprowadzania składek do rejestru	16
Odmowa wpisu zmian pracowniczego programu emerytalnego do rejestru	2
Postanowienie w przedmiocie podjęcia zawieszono postępowania	7
Postanowienie w przedmiocie zawieszenia postępowania	8
Umorzenie postępowania	16
Postanowienie w przedmiocie przywrócenia terminu do usunięcia braków formalnych/nieprawidłowości	13
Odmowa wszczęcia postępowania	1
Razem	357
Sprawy dotyczące rynku kapitałowego	
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	1
Zatwierdzenie aneksu do prospektu emisyjnego certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	2
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego	45
Zatwierdzenie memorandum informacyjnego	1
Zatwierdzenie aneksu do prospektu emisyjnego	86
Zatwierdzenie aneksu do memorandum informacyjnego	7
Zawieszenie postępowania administracyjnego	36
Podjęcie postępowania administracyjnego	14
Wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu	31
Umorzenie postępowania administracyjnego	63
Wszczęcie postępowania w sprawie żądania zmiany treści wezwania	2
Żądanie zmiany treści wezwania	1
Decyzja w przedmiocie żądania zawieszenia obrotu akcjami spółki publicznej	27
Decyzja w przedmiocie zmiany decyzji	3
Decyzja w przedmiocie stwierdzenie wygaśnięcia decyzji	1
Stwierdzenie wygaśnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej	1
Stwierdzenie wygaśnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej w części	1
Udzielenie zezwolenia na prowadzenie rejestrów lub rachunków towarów giełdowych	5
Stwierdzenie wygaśnięcia zezwolenia na prowadzenie rachunków i rejestrów towarów giełdowych	1
Zatwierdzenie zmian w Regulaminie Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	5
Zatwierdzenie zmian w Regulaminie rozliczeń transakcji KDPW_CCP S.A.	1
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Statucie Towarowej Giełdy Energii S.A.	3

Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Towarowej Giełdy Energii S.A.	2
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie obrotu rynku pozagiełdowego BondSpot S.A.	1
Udzielenie zgody na dokonanie zmian w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.	2
Wpis do rejestru agentów firm inwestycyjnych	25
Stwierdzenie konieczności odbycia stażu adaptacyjnego albo przystąpienia do testu umiejętności w zakresie wykonywania zawodu regulowanego	3
Udzielenie zezwolenia na rozszerzenie przedmiotu działalności towarzystwa funduszy inwestycyjnych o zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych	1
Zgoda na połączenie wewnętrzne dwóch subfunduszy funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	9
Zezwolenie na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego przez inny podmiot niż towarzystwo	5
Zezwolenie na przekształcenie funduszu inwestycyjnego otwartego w nowy subfundusz istniejącego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami lub specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego w nowy subfundusz istniejącego specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami	1
Zezwolenie na przekształcenie funduszy inwestycyjnych otwartych albo specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych w jeden fundusz z wydzielonymi subfunduszami	2
Zezwolenie na zmianę statutu funduszu inwestycyjnego, w tym na skrócenie terminu wejścia w życie zmian w statucie funduszu	53
Zezwolenie na utworzenie publicznego funduszu inwestycyjnego zamkniętego, co jest równoznaczne z zatwierdzeniem prospektu emisyjnego certyfikatów inwestycyjnych	3
Zezwolenie na utworzenie specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego	2
Zatwierdzenie prospektu emisyjnego certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	3
Zatwierdzenie aneksu do prospektu emisyjnego certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego	12
Wyznaczenie likwidatora funduszu inwestycyjnego	1
Udzielenie zezwolenia na pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych	14
Nakazanie zawieszenia zbywania i/lub odkupywania jednostek uczestnictwa	10
Udzielenie zgody na przedłużenie okresu zawieszenia zbywania/odkupywania jednostek uczestnictwa	1
Odmowa uwzględnienia wniosków dowodowych	13
Odmowa wstrzymania wykonania decyzji	3
Uchybienie terminu na złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy	1
Wstrzymanie wykonania decyzji	1
Dopuszczenie organizacji społecznej do udziału w postępowaniu na prawach strony	1
Sprostowanie oczywistej omyłki	1
Odmowa wznowienia postępowania administracyjnego	1
Wpis na listę doradców inwestycyjnych	27
Wpis na listę maklerów giełd towarowych	31
Wpis na listę maklerów papierów wartościowych	82
Inne	38
Razem	686
Sprawy o charakterze międzysektorowym	
Inne	19
Razem	19
OGÓŁEM	2246

Źródło: opracowanie własne UKNF

Aneks 2. Emitenci, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF w 2014 roku, emitenci, których memoranda zostały zatwierdzone oraz wobec których stwierdzona została równoważność z wymogami prospektu emisyjnego w 2014 r. oraz publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF w 2014 roku

Tabela 2.1. Emitenci, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF w 2014 roku

Lp.	Emitent	Data zatwierdzenia prospektu emisyjnego
1.	Medicalgorithmics S.A.	10.01.2014
2.	Energa S.A.	17.01.2014
3.	PCC Rokita S.A.	27.01.2014
4.	Comperia.pl S.A.	30.01.2014
5.	DTP S.A.	7.02.2014
6.	Czerwona Torebka S.A.	27.02.2014
7.	Prime Car Management S.A.	17.03.2014
8.	Brijju S.A.	18.03.2014
9.	Livechat Software S.A.	18.03.2014
10.	CUBE.itg S.A.	19.03.2014
11.	Best S.A.	21.03.2014
12.	BNP Paribas S.A.	22.04.2014
13.	Cyfrowy Polsat S.A.	28.04.2014
14.	PCC Rokita S.A.	7.05.2014
15.	Multimedia Polska S.A.	13.05.2014
16.	Hygienika S.A.	14.05.2014
17.	Grupa SMT S.A.	3.06.2014
18.	TFI Altus S.A.	10.06.2014
19.	Getin Noble Bank S.A.	11.06.2014
20.	Grodno S.A.	12.06.2014
21.	Torpol S.A.	13.06.2014
22.	Alumetal S.A.	17.06.2014
23.	Echo Investment S.A.	24.06.2014
24.	JW. Constructions S.A.	14.07.2014
25.	Termo-Rex S.A.	22.07.2014
26.	Admiral Boats S.A.	7.08.2014
27.	Getin Noble Bank S.A.	12.08.2014
28.	Polwax S.A.	8.09.2014
29.	CDRL S.A.	23.09.2014
30.	WDM Capital S.A.	25.09.2014
31.	Serinus Energy S.A.	26.09.2014
32.	Synektik S.A.	2.10.2014
33.	Internet Media Services. S.A.	3.10.2014

34.	VIGO System S.A.	16.10.2014
35.	Skarbiec Holding S.A.	22.10.2014
36.	Grupa Lotos S.A.	7.11.2014
37.	Ghelamco Invest Sp. zo.o.	13.11.2014
38.	Capital Park S.A.	24.11.2014
39.	Selvita S.A.	25.11.2014
40.	Dekpol S.A.	27.11.2014
41.	Rank Progress S.A.	2.12.2014
42.	Kino Polska S.A.	11.12.2014
43.	Kruk S.A.	22.12.2014
44.	Ursus S.A.	31.12.2014
45.	JHM Development S.A.	31.12.2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 2.2. Memoranda emitentów zatwierdzonych przez KNF oraz których równoważność z wymogami dla prospektu emisyjnego stwierdziła KNF w 2014 roku

Lp.	Emitent	Data
1.	Bumech SA	28.10.2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 2.3. Publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte, których prospekty emisyjne zostały zatwierdzone przez KNF w 2014 roku

Lp.	Nazwa funduszu	Data zatwierdzenia prospektu
1.	PKO Strategii Obligacyjnych FIZ	29.01.2014
2.	Trigon Polskie Perły FIZ	19.03.2014
3.	KBC Alokacji Sektorowych FIZ	05.09.2014
4.	Unisystem FIZ – subfundusz Unisystem 1 (seria G, H, I, J, K, L)	20.03.2014

Źródło: opracowanie własne UKNF

Aneks 3. Wykaz pozycji Dziennika Urzędowego Komisji Nadzoru Finansowego wydane w 2014 roku

- 1) Poz. 1 z dnia 23 stycznia 2014 r. Komunikat Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 stycznia 2014 r. w sprawie wysokości maksymalnej stopy technicznej.
- 2) Poz. 2 z dnia 31 marca 2014 r. Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 28 marca 2014 r. w sprawie wysokości kosztów nadzoru nad biurami usług płatniczych w 2013 r. oraz maksymalnej kwoty należnej od wszystkich biur usług płatniczych za 2013 r.
- 3) Poz. 3 z dnia 16 czerwca 2014 r. Decyzja z dnia 30 maja 2014 r. DRK/WNP/476/1/9/14.
- 4) Poz. 4 z dnia 22 lipca 2014 r. Komunikat Nr 157 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie terminu pierwszego etapu egzaminu na doradcę inwestycyjnego.
- 5) Poz. 5 z dnia 22 lipca 2014 r. Komunikat Nr 158 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie zakresu tematycznego egzaminu na doradcę inwestycyjnego.
- 6) Poz. 6 z dnia 28 lipca 2014 r. Komunikat Nr 1/2014 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie terminu egzaminu na maklera papierów wartościowych.
- 7) Poz. 7 z dnia 28 lipca 2014 r. Komunikat Nr 2/2014 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie zakresu tematycznego egzaminu na maklera papierów wartościowych.
- 8) Poz. 8 z dnia 28 lipca 2014 r. Komunikat Nr 38 Komisji Egzaminacyjnej dla agentów firm inwestycyjnych z dnia 18 lipca 2014 r. w sprawie terminu egzaminu na agenta firmy inwestycyjnej.
- 9) Poz. 9 z dnia 28 lipca 2014 r. Komunikat Nr 39 Komisji Egzaminacyjnej dla agentów firm inwestycyjnych z dnia 18 lipca 2014 r. w sprawie zakresu tematycznego egzaminu na agenta firmy inwestycyjnej.
- 10) Poz. 10 z dnia 31 lipca 2014 r. Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 28 lipca 2014 r. w sprawie wartości składki przypisanej brutto zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz wysokości kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową, reasekuracyjną oraz w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego w 2013 r.
- 11) Poz. 11 z dnia 7 sierpnia 2014 r. Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 5 sierpnia 2014 r. w sprawie maksymalnej kwoty należnej od wszystkich krajowych instytucji płatniczych, wysokości kosztów nadzoru nad instytucjami płatniczymi oraz sumy opłat uiszczonych przez wszystkie krajowe instytucje płatnicze w 2013 r.
- 12) Poz. 12 z dnia 28 sierpnia 2014 r. Uchwała Nr 183/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie wydania Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance.
- 13) Poz. 13 z dnia 28 sierpnia 2014 r. Uchwała Nr 184/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie wydania Wytycznych dla zakładów ubezpieczeń dotyczących dystrybucji ubezpieczeń.
- 14) Poz. 14 z dnia 28 sierpnia 2014 r. Uchwała Nr 188/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie wydania Wytycznych dla zakładów ubezpieczeń dotyczących reasekuracji biernej/retrocesji.
- 15) Poz. 15 z dnia 17 października 2014 r. Komunikat Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 9 października 2014 r. w sprawie wysokości obowiązujących bazowych wartości kwot KGR1, KGR2 i KGR3 dla zakładów reasekuracji.
- 16) Poz. 16 z dnia 17 października 2014 r. Komunikat Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 9 października 2014 r. w sprawie wysokości obowiązujących bazowych wartości kwot KGR1, KGR2 dla zakładów ubezpieczeń ze znaczącym udziałem działalności reasekuracyjnej.
- 17) Poz. 17 z dnia 30 października 2014 r. Uchwała Nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wydania „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”.
- 18) Poz. 18 z dnia 3 listopada 2014 r. Uchwała Nr 219/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wydania Rekomendacji K dotyczącej zasad prowadzenia przez banki hipoteczne rejestru zabezpieczenia listów zastawnych oraz rachunku zabezpieczenia listów zastawnych i jego projekcji.
- 19) Poz. 19 z dnia 3 listopada 2014 r. Uchwała Nr 220/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie określenia wzoru rejestru zabezpieczenia listów zastawnych.
- 20) Poz. 20 z dnia 5 listopada 2014 r. Decyzja z dnia 21 października 2014 r. DRK/WNF/476/1/42/14.
- 21) Poz. 21 z dnia 18 listopada 2014 r. Komunikat Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 16 października 2014 r. w sprawie zmian danych objętych wpisem na listę maklerów giełd towarowych.
- 22) Poz. 22 z dnia 24 listopada 2014 r. Komunikat Nr 161 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 4 listopada 2014 r. w sprawie terminu, treści zadań problemowych, zasad punktacji i zaliczania zadań drugiego etapu egzaminu na doradców inwestycyjnych.

- 23) Poz. 23 z dnia 25 listopada 2014 r. Uchwała Nr 288/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 września 2014 r. w sprawie ustanowienia wyróżnienia pod nazwą „Instytucja finansowa przyjazna mediacji” i zasad jego przyznawania.
- 24) Poz. 24 z dnia 15 grudnia 2014 r. Komunikat Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie zmian danych objętych wpisem na listę maklerów giełd towarowych.
- 25) Poz. 25 z dnia 16 grudnia 2014 r. Komunikat Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wstrzymania wpłat zaliczek na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową, reasekuracyjną oraz w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego za 2014 r.
- 26) Poz. 26 z dnia 23 grudnia 2014 r. Komunikat nr 163 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie terminu pierwszego etapu egzaminu na doradcę inwestycyjnego.
- 27) Poz. 27 z dnia 23 grudnia 2014 r. Komunikat nr 164 Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie zakresu tematycznego egzaminu na doradcę inwestycyjnego.
- 28) Poz. 28 z dnia 24 grudnia 2014 r. Komunikat nr 3/2014 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie terminu egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego.
- 29) Poz. 29 z dnia 24 grudnia 2014 r. Komunikat nr 4/2014 Komisji Egzaminacyjnej dla Maklerów Papierów Wartościowych z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie zakresu tematycznego egzaminu na maklera papierów wartościowych i egzaminu uzupełniającego.
- 30) Poz. 30 z dnia 30 grudnia 2014 r. Uchwała Nr 221/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wydania Rekomendacji F dotyczącej podstawowych kryteriów stosowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego przy zatwierdzaniu regulaminów ustalania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości wydawanych przez banki hipoteczne.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Aneks 4. Wykaz rozporządzeń i projektów rozporządzeń, w opiniowaniu których UKNF brał udział w 2014 roku

Tabela 4.1. Wykaz rozporządzeń, w opiniowaniu których UKNF brał udział w 2014 roku

Lp.	Rozporządzenia
1.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 lutego 2014 r. w sprawie kategorii aktywów oraz maksymalnej części środków pieniężnych inwestowanych przez krajowe instytucje pieniądza elektronicznego (Dz.U. poz. 252).
2.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu informacji oraz rodzaju i formy dokumentów dołączanych do wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej (Dz.U. poz. 1805).
3.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 6 marca 2014 r. w sprawie dokumentów załączanych do zawiadomień o zamiarze nabycia albo objęcia akcji lub udziałów krajowej instytucji pieniądza elektronicznego (Dz.U. poz. 386).
4.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 września 2014 r. w sprawie minimalnej sumy gwarancji bankowej i ubezpieczeniowej wymaganej w związku z wykonywaniem przez biuro usług płatniczych transakcji płatniczych wynikających z umowy o świadczenie usług płatniczych oraz terminu powstania obowiązku zawarcia umowy gwarancji (Dz.U. poz. 1308).
5.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 września 2014 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia biur usług płatniczych wymaganego w związku z wykonywaniem transakcji płatniczych wynikających z umowy o świadczenie usług płatniczych (Dz.U. poz. 1309).
6.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 października 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu przekazywania informacji Narodowemu Bankowi Polskiemu przez agentów rozliczeniowych, wydawców instrumentów płatniczych oraz wydawców pieniądza elektronicznego (Dz.U. poz. 1427).
7.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 października 2014 r. w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych krajowej instytucji płatniczej (Dz.U. poz. 1475).
8.	Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 października 2014 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad instytucjami pieniądza elektronicznego, w zakresie działalności związanej z wydawaniem pieniądza elektronicznego, oraz opłat za niektóre czynności Komisji Nadzoru Finansowego (Dz.U. poz. 1523).
9.	Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2014 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad instytucjami płatniczymi oraz opłat za niektóre czynności Komisji Nadzoru Finansowego (Dz.U. poz. 1776).
10.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 lutego 2014 r. w sprawie informacji sprawozdawczych spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (Dz.U. poz. 248).
11.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 maja 2014 r. w sprawie wykazu dokumentów dołączanych przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową do wniosku o zezwolenie na zawarcie umowy z przedsiębiorcą zagranicznym (Dz.U. poz. 766).
12.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie szczegółowego trybu wykonywania czynności kontrolnych Komisji Nadzoru Finansowego w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych i w Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej (Dz.U. poz. 879).
13.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. poz. 880).
14.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2014 r. w sprawie szczegółowego trybu wykonywania czynności kontrolnych Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. poz. 952).
15.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2014 r. uchylające rozporządzenie w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności przeprowadzanych w celu uznania kwalifikacji do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych (Dz.U. poz. 1557).
16.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów (Dz.U. poz. 1611).
17.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 listopada 2014 r. w sprawie obowiązkowego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów (Dz.U. poz. 1730).
18.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 grudnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. poz. 1811).
19.	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 października 2014 r. w sprawie egzaminu dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych (Dz.U. poz. 1485).

20.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie wysokości dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w 2015 r. (Dz.U. poz. 1670).
21.	Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 listopada 2014 r. w sprawie maksymalnych sum ubezpieczenia dla poszczególnych upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na 2015 r. (Dz.U. poz. 1655).
22.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu obliczania obrotu przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji (Dz.U. z 2015 r. poz. 79).
23.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2015 (Dz.U. poz. 1330).
24.	Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 maja 2014 r. w sprawie udzielania informacji o osobach oraz o podmiotach zbiorowych na podstawie danych zgromadzonych w Krajowym Rejestrze Karnym (Dz.U. poz. 660).
25.	Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie trybu udzielania z Krajowego Rejestru Karnego informacji o osobach oraz o podmiotach zbiorowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. (Dz.U. poz. 841).
26.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz.U. z 2015 r., poz. 80).

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 4.2. Wykaz projektów rozporządzeń, w opiniowaniu których UKNF brał udział w 2014 roku

Lp.	Projekt rozporządzenia
1.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wniosków o zmianę wpisu do rejestru brokerów ubezpieczeniowych.
2.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wniosków o wpis do rejestru agentów ubezpieczeniowych.
3.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wykazu dokumentów dołączanych do wniosku o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej.
4.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie egzaminu dla brokerów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych oraz Komisji Egzaminacyjnej dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych.
5.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wpłat na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura.
6.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń.
7.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów reasekuracji.
8.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania z transakcji przeprowadzanych przez zakłady ubezpieczeń w ubezpieczeniowych grupach kapitałowych.
9.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania z transakcji przeprowadzanych przez zakłady reasekuracji w ubezpieczeniowych grupach kapitałowych.
10.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu ustalania środków własnych krajowych zakładów ubezpieczeń wchodzących w skład ubezpieczeniowej grupy kapitałowej.
11.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu ustalania środków własnych krajowych zakładów reasekuracji wchodzących w skład ubezpieczeniowej grupy kapitałowej.
12.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie współdziałania Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z organem prowadzącym centralną ewidencję pojazdów.
13.	Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Funduszu Gwarancyjnego.
14.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie egzaminów aktuarialnych.
15.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie nadania regulaminu działania Komisji Egzaminacyjnej dla Aktuariuszy, ustalenia wysokości opłat egzaminacyjnych oraz wynagrodzenia członków tej Komisji.
16.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania działalności brokerskiej.
17.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania czynności agencyjnych.
18.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorców wykonujących działalność z zakresu usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

19.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie okresowej i okresowo porównawczej stopy zwrotu otwartego funduszu emerytalnego.
20.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy emerytalnych.
21.	Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie terminu, sposobu i trybu przekazywania środków zgromadzonych na rachunku członka otwartego funduszu emerytalnego na fundusz emerytalny Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z ukończeniem przez ubezpieczonego wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego.
22.	Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie warunków i trybu udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych.
23.	Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu postępowania z wnioskiem złożonym do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o odstąpienie od wymierzania kary pieniężnej lub jej obniżenie.
24.	Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wniosku o przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego. Projekt rozporządzenia wykonawczego do art. 49a ustawy Prawo geologiczne i górnicze.
25.	Projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2015.
26.	Projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016.
27.	Załącznik do projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Aneks 5. Ochrona uczestników rynku finansowego – czynności analityczne podejmowane przez UKNF

Tabela 5.1. Ochrona uczestników rynku finansowego – czynności analityczne podejmowane przez UKNF w 2014 roku

Sektor bankowy
Analiza współpracy jednego z banków z punktami handlowymi oferującymi kredyty ratalne na zakup produktów w zakresie prawidłowości zawierania umów kredytowych z konsumentami.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie procesu restrukturyzacji umów kredytowych.
Analiza przypadków dokonywania nieautoryzowanych operacji na rachunkach klienta w jednym z banków.
Analiza przypadków bezpodstawnego założenia rachunków dla osób fizycznych przez pracowników jednego z banków.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie ustalania uprawnienia osoby do uzyskiwania informacji o saldzie i transakcjach na rachunku bankowym.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie procesu informowania klientów o warunkach i zasadach funkcjonowania produktów proponowanych klientom oraz dostarczania klientom dokumentów umów za pośrednictwem kuriera.
Analiza praktyki dwóch banków w zakresie prezentowania informacji na wyciągach z rachunków bankowych.
Analiza przypadku nie umieszczenia na stronie internetowej jednego z banków informacji o zasadach wyliczania spreadu walutowego.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie autoryzacji transakcji dokonanych kartami płatniczymi w automatach do tankowania paliwa NESTE A24 (obecnie Shell).
Analiza praktyki prezentowania danych na potwierdzeniach otwarcia depozytów terminowych w jednym z banków.
Analiza praktyki dwóch banków dotycząca raportowania danych do BIK SA.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie procedowania wniosków o wydłużenie okresu kredytowania.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie udostępniania informacji poręczycielom kredytów w przypadku powzięcia informacji o zgonie kredytobiorcy.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie obsługi rachunku w okresie od złożenia wypowiedzenia umowy przez właściciela rachunku do czasu jego zamknięcia.
Analiza praktyki stosowanej przez jeden z banków w zakresie realizacji przelewu walutowego do innego banku krajowego i opłat pobieranych za jego realizację.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie zwolnienia z pobierania opłat za korzystanie z kart debetowych.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie stosowania postanowień Taryfy opłat i prowizji określających uprawnienie banku do pobierania opłaty za „realizację tytułu wykonawczego oraz dokumentu mającego moc takiego tytułu” – klauzula wpisana do Rejestru klauzul niedozwolonych UOKiK.
Analiza przypadków nieuprawnionych operacji na rachunkach użytkowników bankowości internetowej jednego z banków.
Analiza praktyki w zakresie wymiany uszkodzonych znaków pieniężnych przez jeden z banków.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie wypłat gotówkowych z rachunków walutowych dokonywanych częściowo w złotych polskich oraz stosowania własnego kursu wymiany walut w tym zakresie.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie ustanawiania blokady technicznej na rachunku w sytuacji śmierci posiadacza rachunku.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie pobierania opłat za każdy przelew natychmiastowy realizowany za pośrednictwem express elixir.
Analiza przypadków braku widoczności lokat w systemie transakcyjnym jednego z banków.
Analiza praktyki dwóch banków w zakresie uruchamiania kredytów na podstawie umów zawieranych przez pośrednika.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie generowania automatycznych powiadomień o opóźnieniach w spłacie zadłużenia.
Analiza przypadku otwarcia rachunku bankowego przez jeden z banków dla spółki cywilnej bez wymaganych dokumentów.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie realizacji zleceń stałych.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie błędnych informacji przekazywanych klientom na temat możliwości odwołania się od decyzji banku do Komisji Nadzoru Finansowego.
Analiza przypadku realizacji przez jeden z banków przelewu środków pochodzących z uruchomionego kredytu w oparciu o dyspozycję, której nie zlecił posiadacz rachunku.

Analiza praktyki jednego z banków w zakresie realizacji spłaty kredytu po śmierci kredytobiorcy z polisy ubezpieczeniowej będącej zabezpieczeniem kredytu.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie przetwarzania danych osobowych klienta po wygaśnięciu umowy.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie wysyłania informacji do klientów o rozliczaniu nadpłaty kredytu.
Analiza praktyki jednego z banków dotycząca sposobu zawiadomienia klientów Banku o zmianie Taryfy Prowizji i Opłat w zakresie wprowadzenia opłaty za prowadzenie rachunku.
Analiza przypadków nieuprawnionego wykorzystania przez pracowników jednego z banków danych osobowych klientów w celu wyłudzenia kredytów.
Analiza praktyki jednego z banków dotycząca wysyłania do klientów wezwań w formie sms do ustanowienia zabezpieczenia kredytu w formie cesji polisy ubezpieczeniowej.
Analiza procesu realizacji zajęć egzekucyjnych w trzech bankach.
Analiza przypadków dotyczących nieuprawnionego przywłaszczenia środków pieniężnych zdeponowanych na rachunkach klientów przez pracownika jednego z banków.
Analiza przypadków braku funkcjonalności systemu bankowości elektronicznej jednego z banków.
Analiza praktyki stosowanej przez jeden z banków w zakresie zmiany oprocentowania kredytów gotówkowych.
Analiza procesu realizacji projektu integracji systemów bankowości internetowej jednego z banków.
Analiza przypadków odmowy przyjęcia przez jeden z banków wpłaty w bilonie.
Analiza praktyki jednego z banków w zakresie identyfikacji ryzyka prania pieniędzy.
Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe
Analiza praktyki jednej z kas w zakresie wprowadzania zmian oprocentowania pożyczek i kredytów.
Analiza praktyki jednej z kas w zakresie zwrotu blankietów wekslowych po spełnieniu świadczenia przez pożyczkobiorcę.
Analiza przypadków błędnego naliczenia przez jedną z kas oprocentowania lokat, w których nastąpiła zmiana z miesięcznej kapitalizacji odsetek, na kapitalizację po upływie trwania okresu lokaty.
Analiza praktyki jednej z kas w zakresie pobierania opłaty w kwocie 150 zł za usunięcie danych z BIK SA.
Analiza praktyki stosowanej przez jedną z kas w zakresie przekazywania środków do organu egzekucyjnego z kwoty wolnej od zajęcia.
Analiza praktyki stosowanej przez jedną z kas w zakresie realizacji uprawnień członków do zaznajamiania się z rocznymi sprawozdaniami finansowymi.
Analiza praktyki jednej z kas w zakresie obsługi produktów depozytowych.
Analiza praktyki jednej z kas w zakresie obsługi transakcji Western Union.
Analiza przypadku przekazania informacji objętych tajemnicą zawodową osobie trzeciej przez firmę zewnętrzną działającą na zlecenie jednej z kas.
Usługi płatnicze realizowane przez inne podmioty niż banki
Analiza praktyki dwóch biur usług płatniczych w zakresie realizacji zleceń płatniczych.
Analiza przypadku świadczenia przez jedno z biur usług płatniczych bez spełnienia wymogów określonych w ustawie o usługach płatniczych.
Analiza praktyki stosowanej przez jedno z biur usług płatniczych w zakresie prowadzenia działalności pod marką jednego z banków.
Sektor ubezpieczeniowy
Analiza praktyki stosowanej przez dwóch pośredników ubezpieczeniowych w zakresie sposobu oferowania klientom ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie sposobu wyliczania wartości wykupu w ramach umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie zasad realizacji dyspozycji wypowiedzeń umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Analiza praktyki trzech zakładów ubezpieczeń w zakresie udostępniania akt szkodowych na wniosek osób poszkodowanych, na podstawie art. 16 ust. 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, w tym w zakresie posiadanych procedur oraz zasad udostępniania dokumentacji szkodowej.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie ustalania wysokości stawki wynajmu pojazdu zastępczego.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie prowadzenia działań windykacyjnych.
Analiza działalności pośrednika ubezpieczeniowego w zakresie wykonywania czynności agencyjnych dotyczących przyjmowania i rozliczania składek ubezpieczeniowych.
Analiza działalności pośrednika ubezpieczeniowego w zakresie wykonywania czynności agencyjnych w zakresie zawierania umów ubezpieczenia.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie przesyłania ubezpieczającym wraz z pismem rocznicowym dodatkowej oferty ochrony ubezpieczeniowej.
Analiza zapisów ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi stosowanych przez dwa zakłady ubezpieczeń na życie w zakresie zasad pobierania opłat związanych z wykonywaniem umowy ubezpieczenia.
Analiza zapisów ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi stosowanych przez wybrane zakłady ubezpieczeń w zakresie dotyczącym dokonywania wypłaty wartości wykupu i pobierania związanych z nim opłat (opłata likwidacyjna, wskaźnik wykupu).
Analiza praktyki dwóch zakładów ubezpieczeń w zakresie wymogów formalnych stosowanych wobec osób składających wnioski o dokonanie wykupu całkowitego w kontekście zapisów ogólnych warunków ubezpieczenia.
Analiza praktyki stosowanej przez jeden z zakładów ubezpieczeń w zakresie przekazywania klientom informacji o hasle nadanym do aplikacji internetowej zawierającej informacje o zawartej umowie ubezpieczenia.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie podwójnego objęcia ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych pojazdu stanowiącego przedmiot umowy leasingu.
Analiza praktyki dwóch zakładów ubezpieczeń w zakresie sposobu potwierdzania ochrony ubezpieczeniowej i przechowywania przedmiotowej dokumentacji w ramach umów grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi.
Analiza praktyki trzech zakładów ubezpieczeń w zakresie zasad rozpatrywania roszczeń z tytułu umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w zakresie wynajmu pojazdu zastępczego.
Analiza praktyki stosowanej przez trzy zakłady ubezpieczeń w zakresie wyliczania należnego odszkodowania w przypadku wystąpienia szkody „całkowitej” w kontekście zapisów ogólnych warunków ubezpieczenia autocasco.
Analiza praktyki stosowanej przez jeden z zakładów ubezpieczeń w zakresie zasad zawierania umów ubezpieczenia za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie zasad i sposobu przyjmowania przez pośredników ubezpieczeniowych oświadczeń dotyczących umów ubezpieczenia.
Analiza praktyki dwóch zakładów ubezpieczeń w zakresie przestrzegania przez nie zapisów art. 105 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (przekazywanie danych do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego).
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie zasad procedowania z oświadczeniami woli o rezygnacji z ochrony ubezpieczeniowej w ramach umowy ubezpieczenia na życie zawartej z bankiem.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie przedstawiania oferty umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych nabywcy pojazdu.
Analiza praktyki stosowanej przez jeden z zakładów ubezpieczeń w zakresie stosowania klauzuli ochrony zniżek w kontekście zapisów ogólnych warunków ubezpieczenia.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie wypełniania obowiązku wynikającego z art. 811 § 1 Kodeksu cywilnego.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie zasad wypłaty świadczenia za poszczególne zdarzenia ubezpieczeniowe w kontekście zapisów ogólnych warunków ubezpieczenia.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie zasad wypłaty odszkodowania osobie upoważnionej do korzystania z pojazdu w kontekście zapisów ogólnych warunków ubezpieczenia.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie przyjmowania dyspozycji wpłat składek na poczet zawartej umowy ubezpieczenia za pośrednictwem telefonu.
Analiza praktyki jednego z zakładów ubezpieczeń w zakresie przyjmowania wypowiedzenia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego zawartej w trybie art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, dokonanego w trybie art. 28 a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.

Sektor emerytalny
Analiza praktyki dwóch OFE w zakresie zasad wypłaty środków zgromadzonych na rachunku zmarłego współmałżonka.
Rynek kapitałowy
Analiza praktyki jednej z firm inwestycyjnych w zakresie informowania klientów o zmianie regulaminu prowadzenia rachunku maklerskiego.
Analiza praktyki jednej z firm inwestycyjnych w zakresie udostępniania pakietu dedykowanego dla specjalnej grupy klientów w ramach informatycznej platformy obsługi.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Aneks 6. Przedmiotowy podział skarg kierowanych do KNF

Tabela 6.1. Przedmiotowy podział skarg wpływających do UKNF na działalność banków komercyjnych w latach 2013–2014

Przedmiot skargi	2013	%	2014	%
Jakość obsługi	1331	26,80	1854	36,38
Prowadzenie rachunków	1113	22,41	1116	21,90
Kredyty i pożyczki	1197	24,10	1062	20,84
Kredyty hipoteczne	427	8,60	461	9,05
Inne skargi	435	8,76	171	3,36
Karty kredytowe	168	3,38	158	3,10
Karty płatnicze	148	2,98	135	2,65
Inna działalność banku	141	2,84	135	2,65
Fuzja	7	0,14	4	0,08
Razem	4967	100	5096	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 6.2. Przedmiotowy podział skarg wpływających do UKNF na działalność banków spółdzielczych w latach 2013–2014

Przedmiot skargi	2013	%	2014	%
Kredyty i pożyczki	23	27,71	28	28,87
Jakość obsługi	19	22,89	27	27,84
Prowadzenie rachunków	14	16,87	23	23,71
Inne skargi klientów	21	25,30	8	8,25
Kredyty hipoteczne	4	4,82	6	6,19
Karty kredytowe	0	0,00	2	2,06
Karty płatnicze	0	0,00	2	2,06
Inna działalność banku/usługi banku	2	2,41	1	1,03
Razem	83	100	97	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 6.3. Przedmiotowy podział skarg wpływających do UKNF na działalność zakładów ubezpieczeń na życie w latach 2013-2014

Przedmiot skargi	2013	%	2014	%
Wartość wykupu	76	16,45	113	22,42
Nierzetelność agenta	69	14,94	90	17,86
Polityka informacyjna zakładów ubezpieczeń	131	28,35	73	14,48
Odmowa wypłaty odszkodowania	71	15,37	61	12,10
Opieszałość	20	4,33	27	5,36
Problemy z uzyskaniem zwrotu składki	9	1,95	21	4,17
Sposób wykonywania umowy	1	0,22	20	3,97
Problemy z wypowiedzeniem umowy	21	4,55	20	3,97
Problemy z odstąpieniem od umowy	7	1,52	17	3,37
Wysokości odszkodowania	22	4,76	16	3,17
Wycena jednostek UFK	12	2,60	15	2,98
Problemy z udostępnieniem akt szkodowych	8	1,73	11	2,18
Zastrzeżenia co do wysokości skalkulowanej składki	5	1,08	7	1,39
Zmiana warunków umowy	1	0,22	6	1,19
Problemy z zawarciem umowy	0	0,00	2	0,40
Skarga agenta na towarzystwo	0	0,00	1	0,20
Odmowa przyjęcia do ubezpieczenia	0	0,00	1	0,20
Podejrzenie naruszenia danych osobowych	0	0,00	1	0,20
Indeksacja składki	3	0,65	1	0,20
Kwestionowanie pełnomocnictwa przez zakład ubezpieczeń	0	0,00	1	0,20
Wysokość sumy ubezpieczenia	6	1,30	0	0,00
Razem	462	100	504	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 6.4. Przedmiotowy podział skarg wpływających do UKNF na działalność zakładów ubezpieczeń majątkowych w latach 2013-2014

Przedmiot skargi	2013	%	2014	%
Opieszałość	1098	27,92	883	32,38
Wysokość odszkodowania	1803	45,84	886	32,49
Odmowa wypłaty odszkodowania	549	13,96	531	19,47
Problemy z udostępnieniem akt szkodowych	228	5,80	180	6,60
Problemy z wypowiedzeniem umowy	84	2,14	66	2,42
Polityka informacyjna towarzystwa	70	1,78	58	2,13
Zastrzeżenia co do wysokości skalkulowanej składki	48	1,22	34	1,25
Problemy z uzyskaniem zwrotu składki	20	0,51	30	1,10
Problemy z odstąpieniem od umowy	7	0,18	6	0,22
Nierzetelność agenta	8	0,20	5	0,18
Problemy z zawarciem umowy	0	0,00	5	0,18
Zmiana warunków umowy	1	0,03	4	0,15
Kwestionowanie pełnomocnictwa przez zakład ubezpieczeń	0	0,00	3	0,11
Odmowa przyjęcia do ubezpieczenia	5	0,13	1	0,04
Wysokość sumy ubezpieczenia	1	0,03	1	0,04
Naruszenie tajemnicy ubezpieczeniowej	1	0,03	1	0,04

Interpretacja OWU	3	0,08	1	0,04
Skarga agenta na zakład ubezpieczeń	3	0,08	0	0,00
Niesłusznie prowadzona windykacja	0	0,00	1	0,04
Sposób wykonywania umowy	3	0,08	31	1,14
Podejrzenie naruszenia danych osobowych	1	0,03	0	0,00
Razem	3933	100	2727	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 6.5. Przedmiotowy podział skarg wpływających do UKNF dotyczący oddziałów zakładów ubezpieczeń państw członkowskich UE w latach 2013-2014

Przedmiot skargi	2013	%	2014	%
Opieszałość	241	48,10	152	35,27
Wysokość odszkodowania	159	31,74	146	33,87
Odmowa wypłaty odszkodowania	43	8,58	49	11,37
Problemy z udostępnieniem akt szkodowych	27	5,39	37	8,58
Problemy z wypowiedzeniem umowy	4	0,80	16	3,71
Polityka informacyjna zakładu ubezpieczeń	11	2,20	11	2,55
Zastrzeżenia co do wysokości skalkulowanej składki	5	1,00	6	1,39
Nierzetelność agenta	3	0,60	4	0,93
Problemy z odstąpieniem od umowy	3	0,60	4	0,93
Problemy z uzyskaniem zwrotu składki	1	0,20	4	0,93
Podejrzenie naruszenia danych osobowych	1	0,20	0	0,00
Sposób wykonywania umowy	0	0,00	2	0,46
Interpretacja OWU	1	0,20	0	0,00
Wysokość sumy ubezpieczenia	2	0,40	0	0,00
Razem	501	100	431	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 6.6. Przedmiotowy podział skarg wpływających do UKNF dotyczący OFE w latach 2013-2014

Przedmiot skargi	2013	%	2014	%
Nieprawidłowości dotyczące podziału i wypłat środków zgromadzonych na rachunku	14	37,84	15	40,54
Środki zgromadzone na rachunku w OFE	8	21,62	12	32,43
Nieprawidłowości przy dokonywaniu transferów do innych funduszy	7	18,92	3	8,11
Działalność informacyjna funduszu	2	5,41	3	8,11
Skargi dotyczące danych w rejestrze członków OFE i ich zmiany	3	8,11	3	8,11
Prowadzenie działalności akwizycyjnej	1	2,70	1	2,70
Brak przedmiotu skargi	2	5,41	0	0,00
Razem	37	100	37	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 6.7. Przedmiotowy podział skarg wpływających do UKNF na działalność spółek publicznych i innych uczestników rynku kapitałowego w latach 2013–2014

Przedmiot skargi	2013	%	2014	%
Kurs notowań instrumentu finansowego	52	25,62	79	39,90
Prawa korporacyjne akcjonariuszy	27	13,30	39	19,70
Obowiązki informacyjne spółek notowanych na rynku regulowanym	18	8,87	27	13,64
Obowiązki informacyjne spółek notowanych na NewConnect	12	5,91	14	7,07
Jakość świadczenia usług	6	2,96	11	5,56
Inne	31	15,27	11	5,56
Zarządzanie spółką publiczną	48	23,65	11	5,56
Emisja prywatna instrumentów finansowych	6	2,96	3	1,52
Spółki wycofane z obrotu (rynek regulowany oraz alternatywny)	2	0,99	3	1,52
Obowiązki informacyjne	1	0,49	0	0,00
Razem	203	100	198	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 6.8. Przedmiotowy podział skarg wpływających do UKNF na działalność firm inwestycyjnych w latach 2013–2014

Przedmiot skargi	2013	%	2014	%
Jakość świadczonych usług	33	37,50	107	75,89
Realizacja zleceń	0	0,00	16	11,35
Świadczenie usług przez internet	5	5,68	5	3,55
Wynik zarządzania	4	4,55	3	2,13
Inne	20	22,73	3	2,13
Obsługa publicznej emisji	3	3,41	2	1,42
Wysokość opłat i prowizji	5	5,68	2	1,42
Rekomendacje	3	3,41	1	0,71
Dystrybucja jednostek uczestnictwa	0	0,00	1	0,71
Pobranie podatku od dochodów kapitałowych	2	2,27	1	0,71
Dystrybucja certyfikatów inwestycyjnych	1	1,14	0	0,00
Realizacja wezwań	11	12,50	0	0,00
Prowadzenie IKE	1	1,14	0	0,00
Razem	88	100	141	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 6.9. Przedmiotowy podział skarg wpływających do UKNF na działalność towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2013–2014

Przedmiot skargi	2013	%	2014	%
Jakość świadczenia usług	13	20,00	20	23,53
Termin realizacji zleceń (dot. jednostek uczestnictwa)	6	9,23	17	20,00
Wycena jednostek uczestnictwa	5	7,69	13	15,29
Prowadzenie polityki inwestycyjnej	16	24,62	11	12,94
Termin realizacji zleceń (dot. certyfikatów inwestycyjnych)	1	1,54	7	8,24
Wysokość opłat i prowizji	1	1,54	4	4,71
Wycena certyfikatów inwestycyjnych	4	6,15	3	3,53
Inne	7	10,77	2	2,35
Likwidacja funduszu	3	4,62	2	2,35
Dziedziczenie jednostek uczestnictwa	2	3,08	2	2,35
Łączenie się funduszy inwestycyjnych	3	4,62	1	1,18
Prowadzenie IKE	3	4,62	1	1,18
Poinformowanie uczestnika o zmianie treści statutów	0	0,00	1	1,18
Przelew wierzytelności na fiz sekurytyzacyjny	0	0,00	1	1,18
Świadczenie usług przez internet	1	1,54	0	0,00
Razem	65	100	85	100

Źródło: opracowanie własne UKNF

Aneks 7. Zestawienie seminariów i warsztatów szkoleniowych zorganizowanych przez UKNF, w ramach projektu CEDUR w 2014 roku

Tabela 7.1. Seminaria szkoleniowe skierowane do przedstawicieli podmiotów nadzorowanych (w podziale na sektory), zrealizowane w ramach projektu CEDUR

Lp.	Temat seminarium	Data seminarium
Sektor bankowy		
1.	Egzekucja wierzytelności z rachunków bankowych.	9 stycznia 2014 r.
2.	Windykacja należności banku cz. III (egzekucja wg K.p.c.).	14 stycznia 2014 r.
3.	Rachunek usług płatniczych a umowa rachunku bankowego – stosowanie przepisów ustawy o usługach płatniczych.	20 lutego 2014 r.
4.	Karty płatnicze w świetle zmian do ustawy o usługach płatniczych cz. I.	26 lutego 2014 r.
5.	Rezerwy PSR vs odpisy MSR.	11 marca 2014 r.
6.	Karty płatnicze w świetle zmian do ustawy o usługach płatniczych cz. II.	18 marca 2014 r.
7.	Tajemnice w działalności bankowej.	25 marca 2014 r.
8.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w bankach – specyfika sektora bankowego.	6 maja 2014 r.
9.	Dostępność informacji objętych tajemnicą bankową dla podmiotów uprawnionych.	9 maja 2014 r.
10.	Zadania Komitetów audytu w świetle ustawy o biegłych rewidentach.	13 maja 2014 r.
11.	Ustawa o usługach płatniczych a ochrona klienta usług płatniczych.	14 maja 2014 r.
12.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w bankach – specyfika sektora bankowego – II edycja.	30 maja 2014 r.
13.	Outsourcing czynności bankowych.	10 lipca 2014 r.
14.	Nowa metodyka BION dla sektora bankowego – I edycja.	22 września 2014 r.
15.	Zmiany w funkcjonowaniu banków spółdzielczych wynikające ze zmian regulacji unijnych.	25 września 2014 r.
16.	Warsztaty dot. nowych wymogów sprawozdawczych zgodnie z CRR – pakiet COREP.	21 października 2014 r.
17.	Sekurytyzacja wierzytelności banku.	22 października 2014 r.
18.	Nowa metodyka BION dla sektora bankowego – II edycja.	14 listopada 2014 r.
19.	Prawo wekslowe.	1 grudnia 2014 r.
20.	Zmiany w sprawozdawczości obowiązkowej banków spółdzielczych.	8 grudnia 2014 r.
21.	Hipoteka jako sposób zabezpieczenia spłat kredytów i pożyczek w praktyce działalności bankowej.	10 grudnia 2014 r.
Sektor spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych		
1.	Egzekwowanie należności SKOK w wykonaniu umów zabezpieczających wierzytelności kas (cz. I).	14 marca 2014 r.
2.	Egzekwowanie należności SKOK w wykonaniu umów zabezpieczających wierzytelności kas (cz. II).	26 marca 2014 r.
3.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.	12 czerwca 2014 r.
4.	Usługi płatnicze a działalność SKOK.	17 czerwca 2014 r.
5.	Zawieranie umów outsourcingu przez kasy.	24 czerwca 2014 r.
6.	Rachunkowość SKOK – aspekty praktyczne dla biegłych rewidentów.	26 czerwca 2014 r.
7.	Rola rad nadzorczych w SKOK.	8 września 2014 r.
8.	Sprawozdawczość SKOK w świetle zmian przepisów prawa.	12 września 2014 r.
9.	Zasady ustalania, uiszczania i rozliczania wpłat na koszty nadzoru przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe – I edycja.	16 września 2014 r.

10.	Zasady ustalania, uiszczania i rozliczania wpłat na koszty nadzoru przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe – II edycja.	9 października 2014 r.
11.	Konstruowanie umów pożyczkowych, kredytowych przez kasy (klauzule abuzywne).	14 października 2014 r.
12.	Audyt i kontrola wewnętrzna w SKOK (rola, zadania, struktura).	27 października 2014 r.
Sektor usług płatniczych		
1.	Zasady i podstawy prawne prowadzenia BUP.	25 kwietnia 2014 r.
2.	Stosunki umowne w praktyce działalności podmiotów świadczących usługi płatnicze – umowa ramowa.	29 kwietnia 2014 r.
3.	Obowiązek sprawozdawczy Biur Usług Płatniczych wobec Komisji Nadzoru Finansowego.	15 listopada 2014 r.
4.	Wymogi sprawozdawcze KIP oraz kalkulacja funduszy własnych KIP.	20 listopada 2014 r.
Rynek kapitałowy		
1.	Fundusze własne domów maklerskich wg CRR.	16 stycznia 2014 r.
2.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu na rynku kapitałowym – specyfika podmiotów rynku kapitałowego.	22 maja 2014 r.
3.	Obowiązki depozytariusza – zagadnienia wybrane.	27 maja 2014 r.
4.	Obowiązki informacyjne funduszy inwestycyjnych – najczęściej występujące błędy.	2 lipca 2014 r.
5.	Kontrola przestrzegania limitów inwestycyjnych przez fundusze inwestycyjne.	18 września 2014 r.
6.	Obowiązkowe ujawnienia w sprawozdaniach finansowych domów maklerskich.	10 października 2014 r.
7.	Nieprawidłowości w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych przez emitentów – case study oraz listy osób mających dostęp do informacji poufnych.	16 października 2014 r.
8.	Obowiązki informacyjne spółki publicznej działającej w ramach grupy kapitałowej.	29 października 2014 r.
9.	Prospekt emisyjny – wybrane zagadnienia praktyczne.	28 listopada 2014 r.
10.	Raportowanie okresowe – zgodność z obowiązującymi regulacjami (financial framework).	3 grudnia 2014 r.
11.	Obowiązki informacyjne towarzystw funduszy inwestycyjnych – najczęściej występujące błędy.	9 grudnia 2014 r.
12.	Obowiązki informacyjne w kontekście nowych regulacji Unii Europejskiej.	15 grudnia 2014 r.
Sektor ubezpieczeniowy		
1.	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu na rynku ubezpieczeniowym – specyfika podmiotów sektora ubezpieczeniowego.	20 maja 2014 r.
2.	Stopa procentowa wolna od ryzyka w systemie Wypłacalność II.	6 listopada 2014 r.
3.	Wybrane aspekty oceny modeli wewnętrznych.	13 listopada 2014 r.
Sektor emerytalny		
1.	Nowelizacja ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.	3 kwietnia 2014 r.
2.	Obowiązki informacyjne i działalność reklamowa otwartych funduszy emerytalnych.	8 kwietnia 2014 r.
3.	„Interes członków funduszy emerytalnych” jako dobro prawem chronione w praktyce działania organu nadzoru oraz orzecznictwie sądowym.	15 maja 2014 r.
4.	Członkostwo w funduszu emerytalnym – charakter prawny, prawa i obowiązki członkowskie.	15 października 2014 r.
5.	Otwarty fundusz emerytalny w orzecznictwie sądów administracyjnych i powszechnych – wybrane zagadnienia (zawiera również zagadnienia dot. „Konfliktu interesów w działalności funduszy emerytalnych i ochrona tajemnicy zawodowej”).	5 listopada 2014 r.
Międzysektorowe		
1.	Obowiązki raportowania wynikające z Rozporządzenia EMIR (we współpracy z KDPW).	27 stycznia 2014 r.
2.	Obowiązki raportowania wynikające z Rozporządzenia EMIR – II edycja (we współpracy z KDPW).	10 lutego 2014 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 7.2. Seminaria skierowane do przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania, zrealizowane w ramach projektu CEDUR

Lp.	Temat seminarium	Data seminarium
1.	Tajemnica zawodowa podmiotów świadczących usługi płatnicze a tajemnica bankowa.	22 stycznia 2014 r.
2.	Karty płatnicze – zagadnienia prawne.	24 stycznia 2014 r.
3.	Obowiązki informacyjne na rynku kapitałowym.	27 stycznia 2014 r.
4.	Wykład pt.: Piramidy finansowe – jak pozyskują środki i jak je identyfikować? Czy w Polsce mogą działać legalnie parabanki? Przesłpstwo prowadzenia działalności bez zezwolenia stypizowane w regulacjach rynku finansowego. Zakres współpracy Komisji Nadzoru Finansowego z Policją, w ramach szkolenia organizowanego przez Komendę Główną Policji.	13 marca 2014 r.
5.	Tajemnica zawodowa SKOK a tajemnica bankowa.	9 kwietnia 2014 r.
6.	Umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi (UFK) jako produkty ubezpieczeniowe o charakterze inwestycyjnym.	10 kwietnia 2014 r.
7.	Ryzyko prawne w czynnościach bankowych.	24 kwietnia 2014 r.
8.	Wirtualne środki płatnicze – pojęcie, rodzaje, kwalifikacja prawna w kontekście usług finansowych, odpowiedzialność karna za kradzież.	16 maja 2014 r.
9.	Czyny skryminalizowane w ustawie Prawo bankowe a działalność banków i innych podmiotów uprawnionych do wykonywania czynności bankowych.	21 maja 2014 r.
10.	Wykłady pt. „Piramidy finansowe – jak pozyskują środki i jak je identyfikować? Czy w Polsce mogą działać legalnie parabanki? Przesłpstwo prowadzenia działalności bez zezwolenia stypizowane w regulacjach rynku finansowego. Zakres współpracy Komisji Nadzoru Finansowego z Policją. Wirtualne środki płatnicze – pojęcie, rodzaje, kwalifikacja prawna w kontekście, usług finansowych, odpowiedzialność karna za kradzież, w ramach szkolenia organizowanego przez Komendę Główną Policji.	5 czerwca 2014 r.
11.	Wybrane aspekty prawne działalności otwartych funduszy emerytalnych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień prywatnoprawnych dotyczących statusu prawnego wkładu emerytalnego zgromadzonego na rachunku członkowskim w otwartym funduszu emerytalnym (cz. I).	9 czerwca 2014 r.
12.	Wybrane aspekty prawne działalności otwartych funduszy emerytalnych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień prywatnoprawnych dotyczących statusu prawnego wkładu emerytalnego zgromadzonego na rachunku członkowskim w otwartym funduszu emerytalnym (cz. II).	10 czerwca 2014 r.
13.	System przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w instytucjach finansowych – doświadczenia organu nadzoru finansowego.	13 czerwca 2014 r.
14.	Piramidy finansowe – jak pozyskują środki i jak je identyfikować? Czy w Polsce mogą działać legalnie parabanki? Przesłpstwo prowadzenia działalności bez zezwolenia stypizowane w regulacjach rynku finansowego.	16 czerwca 2014 r.
15.	Działania osób upoważnionych do prowadzenia spraw majątkowych w banku, w tym działanie na szkodę banku – odpowiedzialność z art. 296 k.k.	3 września 2014 r.
16.	Przesłpstwa z użyciem kart płatniczych.	4 września 2014 r.
17.	Egzekucja sądowa z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku papierów wartościowych.	4 września 2014 r.
18.	Uwarunkowania regulacyjne i funkcjonowanie rynku towarów giełdowych w Polsce. Kształtowanie się cen i charakterystyka obrotu towarów giełdowych.	9 września 2014 r.
19.	Tajemnice w działalności podmiotów świadczących usługi finansowe (cz. I).	11 września 2014 r.
20.	Tajemnice w działalności podmiotów świadczących usługi finansowe (cz. II).	12 września 2014 r.

21.	Wykłady pt. „Piramidy finansowe – jak pozyskują środki i jak je identyfikować? Czy w Polsce mogą działać legalnie parabanki? Przepisy prowadzenia działalności bez zezwolenia stypizowane w regulacjach rynku finansowego. Zakres współpracy Komisji Nadzoru Finansowego z Policją. Wirtualne środki płatnicze – pojęcie, rodzaje, kwalifikacja prawna w kontekście, usług finansowych, odpowiedzialność karna za kradzież”, w ramach szkolenia organizowanego przez Komendę Główną Policji.	17 września 2014 r.
22.	Przestępstwa na rynku kapitałowym.	24 września 2014 r.
23.	Funkcjonowanie biur usług płatniczych i krajowych instytucji płatniczych – ochrona, odpowiedzialność, obowiązki informacyjne.	9 października 2014 r.
24.	Mechanizmy funkcjonowania rynku kapitałowego. Organizacja i funkcjonowanie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Obrót instrumentami finansowymi.	24 października 2014 r.
25.	Wykłady pt. „Piramidy finansowe – jak pozyskują środki i jak je identyfikować? Czy w Polsce mogą działać legalnie parabanki? Przepisy prowadzenia działalności bez zezwolenia stypizowane w regulacjach rynku finansowego. Zakres współpracy Komisji Nadzoru Finansowego z Policją. Wirtualne środki płatnicze – pojęcie, rodzaje, kwalifikacja prawna w kontekście, usług finansowych, odpowiedzialność karna za kradzież”, w ramach szkolenia organizowanego przez Komendę Główną Policji.	29 października 2014 r.
26.	Przestępstwo nadużycia zaufania i płatnej protekcji w banku – w aspekcie art. 296 k.k. i art. 296a k.k.	14 listopada 2014 r.
27.	Przestępstwa z wykorzystaniem bankowości internetowej.	18 listopada 2014 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 7.3. Seminary skierowane do miejskich i powiatowych rzeczników konsumentów, zrealizowane w ramach projektu CEDUR

Lp.	Temat seminarium	Data seminarium
1.	Konsumenty umowy o świadczenie usług finansowych przez banki – szczególne uprawnienia i obowiązki kontrahentów, abuzywność zapisów umownych (cz. I).	25 czerwca 2014 r.
2.	Konsumenty umowy o świadczenie usług finansowych przez banki – szczególne uprawnienia i obowiązki kontrahentów, abuzywność zapisów umownych (cz. II).	26 czerwca 2014 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Tabela 7.4. Warsztaty skierowane do nauczycieli przedmiotów ekonomicznych, zrealizowane w ramach projektu CEDUR

Lp.	Temat seminarium	Data seminarium
1.	Działalność bankowa i podmioty działające na rynku usług bankowych.	4 kwietnia 2014 r.
2.	Jak dokonywać płatności, czyli wszystko o świadczeniu usług płatniczych.	19 września 2014 r.
3.	Przywileje w działalności banków – szczególna rola banków i Narodowego Banku Polskiego w systemie finansowym.	6 października 2014 r.
4.	Jak zostać posiadaczem konta w banku w wieku 13 lat?	21 października 2014 r.
5.	Konsument na rynku ubezpieczeniowym w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych – prawa i obowiązki.	29 października 2014 r.

Źródło: opracowanie własne UKNF

Aneks 8. Zestawienie wytycznych oraz stanowisk Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w 2014 roku

Tabela 8.1. Wytyczne Komisji Nadzoru Finansowego wydane w 2014 roku

Lp.	Przedmiot wytycznych	Data
Wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego		
1.	Wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w powszechnych towarzystwach emerytalnych.	16 grudnia 2014 r.
2.	Wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w zakładach ubezpieczeń i reasekuracji.	16 grudnia 2014 r.
3.	Wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w towarzystwach funduszy inwestycyjnych.	16 grudnia 2014 r.
4.	Wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w podmiotach infrastruktury rynku kapitałowego.	16 grudnia 2014 r.
5.	Wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w firmach inwestycyjnych.	16 grudnia 2014 r.
Wytyczne o charakterze międzysektorowym		
1.	Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych	22 lipca 2014 r.
Pozostałe wytyczne dotyczące sektora ubezpieczeń		
1.	Wytyczne dla zakładów ubezpieczeń dotyczące dystrybucji ubezpieczeń.	24 czerwca 2014 r.
2.	Wytyczne dotyczące reasekuracji biernej/retrocesji.	30 czerwca 2014 r.
3.	Wytyczne dotyczące zarządzania ryzykiem powodzi w sektorze ubezpieczeń.	16 grudnia 2014 r.
4.	Wytyczne dotyczące likwidacji szkód z ubezpieczeń komunikacyjnych.	16 grudnia 2014 r.

Tabela 8.2. Stanowiska Komisji Nadzoru Finansowego i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego przedstawione w 2014 roku

Lp.	Przedmiot stanowiska	Data
Sektor bankowy		
1.	Pismo do sektora banków spółdzielczych w sprawie decyzji zezwalających na obniżenie funduszy własnych poprzez wypłatę środków z funduszu udziałowego.	3 stycznia 2014 r.
2.	Pismo do sektora banków spółdzielczych na temat wprowadzenia przez UKNF nowej metodyki BION.	20 stycznia 2014 r.
3.	Pismo do sektora banków spółdzielczych w zakresie określania nowych warunków oraz zasad zaliczania instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych do Tier II.	27 stycznia 2014 r.
4.	Stanowisko UKNF w sprawie przekroczenia salda rachunku bankowego (skierowane do Związku Banków Polskich oraz Krajowego Związku Banków Spółdzielczych).	29 stycznia 2014 r.
5.	Stanowisko UKNF w sprawie sprawozdawczości banków i obowiązku stosowania przepisów rozporządzenia CRR od 1 stycznia 2014 r.	14 lutego 2014 r.
6.	Stanowisko w sprawie prawidłowego stosowania przez banki prawa firmowego.	7 marca 2014 r.
7.	Pismo do sektora banków spółdzielczych w sprawie wydłużenia terminu przesyłania do UKNF materiałów w związku z procesem BION.	10 marca 2014 r.
8.	Stanowisko kierowane do banków ws. minimalnego współczynnika Tier 1 i współczynnika wypłacalności.	21 marca 2014 r.
9.	Pismo do sektora banków spółdzielczych w sprawie nowego systemu Kwartalnej Oceny Banków – Raport z Analizy Ryzyka.	4 kwietnia 2014 r.
10.	Pismo do sektora banków spółdzielczych w sprawie wniosków o zezwolenie na włączenie do funduszy podstawowych Tier I zweryfikowanych zysków rocznych, a także zysków bieżącego okresu.	11 kwietnia 2014 r.

11.	Pismo do sektora banków spółdzielczych w sprawie trybu przekazywania ocen nadanych w ramach systemu KOBRA do zrzeszonych banków spółdzielczych i banków zrzeszających.	23 kwietnia 2014 r.
12.	Pismo do sektora banków spółdzielczych w sprawie limitu dużych ekspozycji w świetle przepisów rozporządzenia UE nr 575/2013 oraz przesyłania informacji o przekroczeniach tego limitu.	25 kwietnia 2014 r.
13.	Pismo do sektora banków spółdzielczych w sprawie wzajemnych powiązań kapitałowych, które powodują sztuczne zawyżanie funduszy własnych banków.	13 maja 2014 r.
14.	Pismo do sektora banków spółdzielczych w zakresie ustalania limitu zaangażowania wobec innego banku krajowego, instytucji kredytowej, banku zagranicznego lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, składających się co najmniej z jednego banku krajowego, instytucji kredytowej lub banku zagranicznego z wyłączeniem zaangażowań w Banku Zrzeszającym.	26 maja 2014 r.
15.	Stanowisko kierowane do banków i oddziałów instytucji kredytowych ws. określenia terminu ważności dowodów osobistych.	29 maja 2014 r.
16.	Stanowisko w sprawie ryzyka związanego z podawaniem innemu bankowi danych do logowania do rachunku bankowego.	14 lipca 2014 r.
17.	Stanowisko kierowane do banków i oddziałów instytucji kredytowych ws. listy ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego.	14 sierpnia 2014 r.
18.	Stanowisko UKNF w zakresie stosowania przez banki tzw. plików cookies.	2 września 2014 r.
19.	Stanowisko w sprawie rozliczania kontraktów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym (czyli na tzw. rynku over-the-counter, OTC) przez autoryzowanych kontrahentów centralnych (tzw. central counterparty, CCP).	7 listopada 2014 r.
20.	Pisma do sektora banków spółdzielczych w sprawie zasad polityki dywidendowej: banków, zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, powszechnych towarzystw emerytalnych, towarzystw funduszy inwestycyjnych i domów maklerskich w 2015 r. za 2014 r.	18 grudnia 2014 r.
Sektor spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych		
1.	Stanowisko UKNF w sprawie outsourcingu w SKOK.	28 stycznia 2014 r.
2.	Stanowisko w sprawie kryteriów branych pod uwagę przy ocenie zdolności do udziału w restrukturyzacji sektora SKOK.	4 lutego 2014 r.
3.	Pismo do sektora skok dotyczące transakcji dokonanych przez skok polegających na wydzieleniu zorganizowanej części przedsiębiorstwa i wniesienia jej aportem do spółek prawa handlowego.	7 lutego 2014 r.
4.	Pismo do sektora skok dotyczące stanowiska KNF w zakresie możliwości outsourcingu, windykacji wierzytelności kasy, outsourcingu prowadzenia ksiąg rachunkowych kasy.	14 kwietnia 2014 r.
5.	Pismo do sektora skok przekazujące stanowisko MF w zakresie możliwości rozwiązywania wcześniej dokonanych odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów w przypadku zawarcia przez kasę ugody z kredytobiorcą.	16 kwietnia 2014 r.
6.	Pismo do sektora skok w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami przy wyliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, związanymi z nieodpowiednim przypisaniem wag ryzyka do poszczególnych aktywów.	23 kwietnia 2014 r.
7.	Pismo do sektora skok wyrażające stanowisko KNF dotyczące wydania przez Kasę Krajową aktu nakładającego na kasy obowiązki sprawozdawcze.	4 sierpnia 2014 r.
8.	Pismo do sektora skok przekazujące do wiadomości decyzję Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w przedmiocie odmowy zatwierdzenia statutu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.	4 sierpnia 2014 r.
9.	Pismo do sektora skok przekazujące stanowisko MF w zakresie oceny prawidłowości działań organów spółdzielni w kwestii zatwierdzania sprawozdania finansowego.	12 listopada 2014 r.
Sektor ubezpieczeniowy		
1.	Wystąpienie do PIU ws. poparcia wdrożenia modelu bezpośredniej likwidacji szkód.	12 maja 2014 r.
2.	Stanowisko KNF w sprawie polityki dywidendowej zakładów ubezpieczeń i reasekuracji.	4 grudnia 2014 r.
Sektor emerytalny		
1.	Stanowisko UKNF ws. informacji otwartych funduszy emerytalnych (OFE) sporządzonych zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w OFE.	25 marca 2014 r.

2.	Stanowisko KNF w sprawie zasad polityki dywidendowej powszechnych towarzystw emerytalnych w 2014 r.	27 marca 2014 r.
3.	Stanowisko UKNF dotyczące zakazu prowadzenia działalności akwizycyjnej na rzecz OFE.	28 marca 2014 r.
4.	Stanowisko UKNF ws. lokowania aktywów funduszy emerytalnych w lokaty denominowane w walutach państw będących członkami Unii Europejskiej lub stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, lub członkami Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju oraz klasyfikacji lokat funduszy jako lokaty denominowane w walucie krajowej bądź denominowane w walucie innej niż krajowa.	30 czerwca 2014 r.
Rynek kapitałowy		
1.	Stanowisko UKNF w sprawie obowiązku z art. 69 ustawy o ofercie.	17 marca 2014 r.
2.	Stanowisko UKNF dotyczące zasad postępowania przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych zgodnie z przepisami ustawy o funduszach inwestycyjnych w zakresie organizacji i funkcjonowania towarzystw funduszy inwestycyjnych.	17 marca 2014 r.
3.	Stanowisko UKNF ws. publikacji przez TFI prospektów informacyjnych, KII oraz informacji reklamowych.	20 marca 2014 r.
4.	Stanowisko UKNF w zakresie funkcjonowania w ramach firm inwestycyjnych systemu nadzoru zgodności działalności z prawem (compliance).	27 maja 2014 r.
5.	Stanowisko UKNF w sprawie braku możliwości złożenia przez pełnomocnika w dokumencie informacyjnym oświadczenia, o którym mowa w art. 22 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.	17 listopada 2014 r.
Stanowiska o charakterze międzysektorowym		
1.	Stanowisko UKNF odnośnie działań, które powinny zostać podjęte przez podmioty nadzorowane w związku z rosnącą liczbą wpisów w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych.	11 lutego 2014 r.
2.	Stanowisko KNF w sprawie polityki dywidendowej instytucji finansowych.	2 grudnia 2014 r.
3.	Stanowisko KNF w sprawie przetwarzania danych osobowych klientów przez instytucje finansowe.	30 grudnia 2014 r.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba uchwał podjętych przez KNF w latach 2011–2014	13
Tabela 2. Liczba decyzji oraz postanowień wydanych na podstawie upoważnienia udzielonego przez KNF, w latach 2011–2014	14
Tabela 3. Liczba podmiotów nadzorowanych przez KNF według stanu na 31 grudnia 2014 r.	18
Tabela 4. Liczba podmiotów, które notyfikowały działalność w Polsce w formie oddziału, według stanu na 31 grudnia 2014 r.	19
Tabela 5. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2011–2014 (dane finansowe w mld zł)	25
Tabela 6. Podstawowe wielkości charakteryzujące działalność zakładów ubezpieczeń działu II w latach 2011–2014 (dane finansowe w mld zł)	25
Tabela 7. Wartość aktywów netto otwartych funduszy emerytalnych na koniec lat 2011–2014	26
Tabela 8. Liczba członków otwartych funduszy emerytalnych na koniec lat 2011–2014	28
Tabela 9. Stopy zwrotu otwartych funduszy emerytalnych w latach 2011–2014 (w %)	28
Tabela 10. Aktywa netto pracowniczych funduszy emerytalnych w latach 2011–2014 (według stanu na 31 grudnia)	29
Tabela 11. Wyniki inwestycyjne pracowniczych funduszy emerytalnych w latach 2011–2014 (stopa zwrotu lub zmiana indeksu w %)	30
Tabela 12. Stopy zwrotu i aktywa netto DFE w latach 2013–2014	30
Tabela 13. Rozwój PPE w latach 2011–2014	31
Tabela 14. Liczba podmiotów prowadzących działalność maklerską i powierniczą w latach 2011–2014	32
Tabela 15. Dane dotyczące liczby rachunków klientów domów i biur maklerskich w latach 2011–2014	33
Tabela 16. Stopy zwrotu indeksów GPW w latach 2011–2014 (w %)	33
Tabela 17. Liczba instrumentów notowanych na GPW w latach 2011–2014	33
Tabela 18. Kapitalizacja GPW na koniec lat 2011–2014 (w mln zł)	33
Tabela 19. Wartość obrotów na GPW w latach 2011–2014 (w mln zł)	34
Tabela 20. Dane dotyczące alternatywnego systemu obrotu NewConnect w latach 2011–2014	34
Tabela 21. Dane dotyczące rynku pozagiełdowego oraz ASO w latach 2011–2014	34
Tabela 22. Charakterystyka ofert publicznych przeprowadzonych w 2014 roku	36
Tabela 23. Wartość i liczba ofert publicznych o charakterze gotówkowym w latach 2011–2014	36
Tabela 24. Zagregowane przychody, koszty i wynik finansowy netto towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2011–2014 (w mln zł)	39
Tabela 25. Liczba zarejestrowanych agentów ubezpieczeniowych oraz osób wykonujących czynności agencyjne w latach 2011–2014	50
Tabela 26. Stan rejestru brokerów na koniec lat 2011–2014	50
Tabela 27. Liczba zezwoleń na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń wydanych przez KNF w latach 2011–2014	51
Tabela 28. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów ubezpieczeniowych w latach 2011–2014	51
Tabela 29. Statystyka osób przystępujących do egzaminu dla brokerów reasekuracyjnych w latach 2011–2014	51
Tabela 30. Liczba notyfikowanych zagranicznych firm inwestycyjnych na koniec lat 2011–2014	54
Tabela 31. Liczba polskich firm inwestycyjnych, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności maklerskiej poza terytorium RP na koniec lat 2011–2014	54
Tabela 32. Stan rejestru agentów firm inwestycyjnych na koniec lat 2011–2014	54
Tabela 33. Liczba osób wpisanych na listę maklerów papierów wartościowych oraz łączna liczba licencjonowanych maklerów papierów wartościowych w latach 2011–2014	55
Tabela 34. Liczba osób wpisanych na listę doradców inwestycyjnych oraz łączna liczba licencjonowanych doradców inwestycyjnych w latach 2011–2014	55
Tabela 35. Liczba wydanych decyzji w 2014 roku	55
Tabela 36. Liczba zatwierdzonych prospektów emisyjnych oraz aneksów do prospektów emisyjnych w latach 2011–2014	56
Tabela 37. Liczba towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych w latach 2011–2014 narastająco	56
Tabela 38. Liczba osób wpisanych na listę maklerów giełd towarowych oraz łączna liczba maklerów giełd towarowych w latach 2011–2014	59
Tabela 39. Główne nieprawidłowości stwierdzone podczas badania AQR	67

Tabela 40. Zestawienie funduszy własnych KIP (w tys. zł)	71
Tabela 41. Informacja o transakcjach płatniczych wykonanych przez krajowe instytucje płatnicze	72
Tabela 42. Metodologie wyceny przekazane przez fundusze emerytalne do akceptacji KNF w latach 2011–2014	81
Tabela 43. Ustawowe stopy zwrotu OFE wyliczone i opublikowane przez KNF w 2014 roku (w %)	82
Tabela 44. Przepisy prawa w zakresie limitów inwestycyjnych naruszone przez OFE w 2014 roku	83
Tabela 45. Raporty wraz z korektami przesłane i zweryfikowane w ramach realizacji obowiązków informacyjnych funduszy i towarzystw emerytalnych otrzymane w 2014 roku	83
Tabela 46. Wartość średnich wymogów kapitałowych (w mln zł) i współczynnik ich pokrycia w domach maklerskich w latach 2011–2014	85
Tabela 47. Podstawowe dane z bilansu domów maklerskich (w mln zł) w latach 2011–2014	85
Tabela 48. Podstawowe dane z rachunku zysków i strat domów maklerskich (w mln zł) w latach 2011–2014	86
Tabela 49. Liczba przeanalizowanych raportów bieżących i okresowych funduszy inwestycyjnych i towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz informacji od depozytariuszy w latach 2011–2014	88
Tabela 50. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w bankach w 2014 roku	93
Tabela 51. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach komercyjnych w 2014 roku, w obszarze zarządzania ryzykiem ze szczególnym uwzględnieniem stopnia wdrożenia Rekomendacji M KNF oraz Rekomendacji D KNF	94
Tabela 52. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w bankach spółdzielczych w 2014 roku, w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym	95
Tabela 53. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 roku, w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym	98
Tabela 54. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 roku, w obszarze zarządzania ryzykiem płynności	99
Tabela 55. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 roku, w obszarze adekwatności kapitałowej	99
Tabela 56. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 roku, w obszarze zarządzania ryzykiem stopy procentowej	100
Tabela 57. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 roku, w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym	100
Tabela 58. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w 2014 roku, w obszarze procesu zarządzania	101
Tabela 59. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w krajowych instytucjach płatniczych w 2014 roku, w obszarze procesu zarządzania	102
Tabela 60. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w krajowych instytucjach płatniczych w 2014 roku, w obszarze systemu zarządzania ryzykiem	102
Tabela 61. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w krajowych instytucjach płatniczych w 2014 roku, w obszarze systemu kontroli wewnętrznej	102
Tabela 62. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 roku, w obszarze organizacji i zarządzania	103
Tabela 63. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 roku, w obszarze likwidacji szkód/spełniania świadczeń	103
Tabela 64. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 roku, w obszarze zasad rachunkowości oraz sporządzania sprawozdań finansowych	104
Tabela 65. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 roku, w obszarze polityki lokacyjnej	104
Tabela 66. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 roku, w obszarze wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	104
Tabela 67. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 roku, w obszarze ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych	105
Tabela 68. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 roku, w obszarze kosztów akwizycji	105

Tabela 69. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora ubezpieczeniowego w 2014 roku, w obszarze rozrachunków z tytułu działalności ubezpieczeniowej	105
Tabela 70. Nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora emerytalnego w 2014 roku, w obszarze organizacji i zarządzania	107
Tabela 71. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora emerytalnego w 2014 r., w obszarze zasad rachunkowości oraz sporządzania sprawozdań finansowych	107
Tabela 72. Nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora emerytalnego w 2014 roku, w obszarze polityki lokacyjnej.	108
Tabela 73. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w podmiotach sektora emerytalnego w 2014 r., w obszarze operacyjnym (prowadzenie rachunków – obowiązki informacyjne)	108
Tabela 74. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2014 roku, w obszarze struktury organizacyjnej, funkcjonowania i warunków technicznych prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne	110
Tabela 75. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2014 roku, w obszarze postępowania przez firmy inwestycyjne w kontaktach z klientem	110
Tabela 76. Najczęstsze nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2014 roku, w obszarze świadczenia usług maklerskich przez firmy inwestycyjne	111
Tabela 77. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w towarzystwach funduszy inwestycyjnych w 2014 roku, w obszarze zarządzania funduszami inwestycyjnymi i reprezentowania ich wobec osób trzecich	112
Tabela 78. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych działalności podmiotu zarządzającego sekurytyzowanymi wierzytelnościami.	112
Tabela 79. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych u dystrybutorów w 2014 roku w obszarze działalności zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 157) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lipca 2013 r. w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa, a także doradztwa inwestycyjnego w odniesieniu do takich instrumentów (Dz.U. poz. 847)	113
Tabela 80. Wybrane nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych u przedstawiciela funduszu zagranicznego w obszarze wykonywania obowiązków zgodnie z przepisami prawa	113
Tabela 81. Nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2014 roku, w przedsiębiorstwie energetycznym, w obszarze zawierania transakcji na giełdzie towarowej	114
Tabela 82. Czynności kontrolne przeprowadzone przez UKNF w podmiotach nadzorowanych w 2014 roku w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu	114
Tabela 83. Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych w 2014 roku w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu	115
Tabela 84. Liczba postępowań wyjaśniających i administracyjnych wszczętych oraz zakończonych w latach 2011–2014	142
Tabela 85. Zawiadomienia sporządzone w latach 2011–2014 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	143
Tabela 86. Akty oskarżenia skierowane przez Prokuraturę do sądów w latach 2011–2014 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	144
Tabela 87. Wyroki skazujące i warunkowe umorzenia w latach 2011–2014 z podziałem według rodzaju naruszonej normy prawnej	146
Tabela 88. Liczba spraw, w których w latach 2011–2014 radcowie prawni zostali umocowani przez Przewodniczącego KNF w postępowaniach karnych	146
Tabela 89. Liczba skarg na działalność banków w latach 2013–2014.	163
Tabela 90. Liczba skarg na działalność zakładów ubezpieczeń w latach 2013–2014.	164
Tabela 91. Liczba skarg na działalność podmiotów rynku kapitałowego w latach 2013–2014	165
Tabela 92. Wnioski kierowane do Sądu Polubownego (SP) przy KNF w 2014 roku	168
Tabela 93. Wykonanie planu dochodów budżetowych KNF w 2014 roku	177
Tabela 94. Wykonanie planu wydatków KNF w 2014 roku	178
Tabela 95. Koszty nadzoru nad poszczególnymi rynkami w 2014 roku w porównaniu do 2013 roku	178
Tabela 96. Wydatki budżetu państwa w układzie zadaniowym dla części 70 – Komisja Nadzoru Finansowego w 2014 roku (w tys. zł)	179

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura aktywów polskiego sektora finansowego w 2014 roku (w mln zł)	17
Wykres 2. Podstawowe dane sektora bankowego w Polsce w latach 2011–2014	19
Wykres 3. Wynik finansowy netto sektora bankowego w latach 2011–2014 (w mln zł)	20
Wykres 4. Koncentracja aktywów w latach 2011–2014	21
Wykres 5. Porównanie łącznej liczby i wartości transakcji płatniczych zrealizowanych przez BUP i KIP w okresie od III kw. 2013 r. do III kw. 2014 r.	22
Wykres 6. Struktura portfela ubezpieczeń działu I w latach 2011–2014	23
Wykres 7. Struktura portfela ubezpieczeń działu II w latach 2011–2014	24
Wykres 8. Koncentracja aktywów netto otwartych funduszy emerytalnych w latach 2011–2014	27
Wykres 9. Struktura rynku PPE w 2014 roku (w %)	31
Wykres 10. Podstawowe dane sektora domów maklerskich w latach 2011–2014	32
Wykres 11. Łączna liczba nadzorowanych towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz funduszy inwestycyjnych i subfunduszy na koniec lat 2011–2014 (narastająco z podziałem na rodzaje)	37
Wykres 12. Łączna liczba nadzorowanych zagranicznych funduszy inwestycyjnych i subfunduszy wchodzących w skład zagranicznych funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2011–2014 (narastająco w podziale na rodzaje)	37
Wykres 13. Aktywa zarządzane przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2011–2013 oraz w 2014 roku (w mld zł)	38
Wykres 14. Liczba wydanych decyzji zezwalających na zmiany w statutach banków komercyjnych oraz banków spółdzielczych w latach 2011–2014	44
Wykres 15. Liczba zezwoleń dotyczących działalności towarzystw funduszy inwestycyjnych w latach 2011–2014	57
Wykres 16. Liczba prospektów emisyjnych oraz aneksów do prospektów emisyjnych publicznych funduszy inwestycyjnych zamkniętych zatwierdzonych przez KNF w latach 2011–2014	58
Wykres 17. Liczba banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w latach 2011–2014	64
Wykres 18. Udział aktywów banków komercyjnych i spółdzielczych objętych postępowaniem naprawczym w aktywach sektora bankowego (w %) w latach 2011–2014	64
Wykres 19. Fundusze własne i adekwatność kapitałowa krajowego sektora bankowego w latach 2011–2014	69
Wykres 20. Średni współczynnik pokrycia kapitału towarzystw funduszy inwestycyjnych na koniec lat 2011–2013 oraz w 2014 roku (kapitał własny / minimalny wymóg kapitałowy)	89

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1, skr. poczt. nr 419
00-950 Warszawa 1
tel. (+48 22) 262 50 00
fax (+48 22) 262 51 11
knf@knf.gov.pl
www.knf.gov.pl

ISSN 1899-8046